

ZALA MEGYEI TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM

2020. DECEMBER 17.

A felülvizsgálatot, illetve a dokumentumot készítette a HÉTFA Elemző Központ - Város- és Területfejlesztési Iroda

Tartalomjegyzék

STRATÉGIAI PROGRAM	5
Bevezetés	6
A tervezési folyamat	8
A Zala megyei területi tervezést érintő hatályos jogszabályok bemutatása	8
A stratégiai program tervezési előzményeinek bemutatása – a tervezésbe bevont szakmai szereplők, a társadalmisítás tervezett folyamata	9
A tervezési előzmények bemutatása	9
A tervezésbe bevont szakmai szereplők rövid bemutatása	10
Társadalmisítási folyamat	10
Célrendszer	12
Jövőkép és átfogó célok	12
Célrendszer	13
Stratégiai célok	15
Stratégiai ágazati célok	15
Stratégiai területi célok	16
Horizontális célok	16
Összhang a szomszédos megyék fejlesztési dokumentumaival	17
Prioritások azonosítása	22
A célok és a prioritások közötti kapcsolatok beazonosítása;	35
I. Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítés	35
II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése	35
III. Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében	35
IV. Integrált programok a térség munkaerő-megtartó erejének növelésére	35
V. Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása	36
VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében	36
Az ágazati programokban megvalósítani javasolt elemek	36
A tervezéskísérő eljárások dokumentációja	37
Előzetes programértékelés	37
Várható társadalmi és gazdasági hatások	38
Környezeti értékelés	42
A feltárt negatív hatások mérséklésére, ill. elkerülésére javasolt intézkedések:	42
A végrehajtásában közreműködő szervezetek közti munkamegosztás, együttműködés és információcsere meghatározása, az érdekérvényesítés rendszere	44
A végrehajtásban közreműködő szervezetek	44
Partnerségi Program	46
A végrehajtás és a finanszírozás intézményi és eljárásrendi rendszerének átfogó bemutatása	48
Európai uniós programok (várható programok)	49
Hazai támogatási programok	52
Monitoring és értékelési terv	53
Indikátorok bemutatása táblázatos formában	53
Program céljainak értékelése	57
Melléklet	59
Társadalmisítás	59
OPERATÍV PROGRAM	63
Összefoglalás, tervezési háttér	64
Támogatás segítségével megvalósítandó programok	65
Európai Unió támogatás felhasználásával tervezett programok	65

Határmenti együttműködések és központi EU támogatások	66
Releváns hazai támogatási programok	67
Országos jelentőségű beruházások	68
A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban	69
I. Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítése	72
Prioritáshoz kapcsolódó célok	72
Prioritás keretében elérendő célok	72
Prioritás részletes tartalmának bemutatása	74
II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése	79
Prioritáshoz kapcsolódó célok	79
Prioritás keretében elérendő célok	79
Prioritás részletes tartalmának bemutatása	80
III. Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében .	89
Prioritáshoz kapcsolódó célok	89
Prioritás keretében elérendő célok	89
Prioritás részletes tartalmának bemutatása	90
IV. Integrált programok a térség munkaerő-megtartó erejének növelésére	96
Prioritáshoz kapcsolódó célok	96
Prioritás keretében elérendő célok	96
Prioritás részletes tartalmának bemutatása	97
V. Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása	102
Prioritáshoz kapcsolódó célok	102
Prioritás keretében elérendő célok	102
Prioritás részletes tartalmának bemutatása	103
VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében	110
Prioritáshoz kapcsolódó célok	110
Prioritás keretében elérendő célok	110
Prioritás részletes tartalmának bemutatása	111
Horizontális jellegű információk.....	121
A végrehajtás módja és feltételrendszere, ellenőrzési rendszere	121
Végrehajtási rendszer	121
Ellenőrzési rendszer	123
Környezeti értékelés	125
A teljesítés-igazolás követelményrendszerének kialakítása	125
TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT	127
A területi hatásvizsgálat kidolgozásának ismertetése. A területi hatásvizsgálat kidolgozásának folyamata.....	128
Bevezetés	128
A hatásvizsgálat előzményei, a tervezési folyamat bemutatása	128
A tervezés más részeihez való kapcsolódás	129
A területi hatásvizsgálat készítése során tett javaslatok hatása a program alakulására	131
A területfejlesztési program (a továbbiakban: Program) ismertetése és céljainak összevetése más megegyező szintű tervek, koncepciók, programok céljaival.	132
Átfogó célok, stratégiai célok, prioritások és horizontális célok rendszere	132
Az egyes prioritások intézkedéseikhez kapcsolódó beavatkozáscsomagok	136
A program céljainak összevetése más megegyező szintű tervek, koncepciók, programok céljaival	137
A Program rész céljainak társadalmi és gazdasági szempontú konzisztenciavizsgálata, az esetleges ellentmondások feltárása.	140
A jelenlegi környezeti, társadalmi és gazdasági állapotnak a Programmal összefüggésben lévő elemeinek ismertetése	142
Azon környezeti, társadalmi és gazdasági hatások azonosítása, amelyekre a Program valószínűleg jelentős befolyással lesz.....	143

Környezeti hatásvizsgálat	157
A jelenlegi környezeti állapot releváns, a tervmódosítás tartalmával összefüggésben lévő elemeinek ismertetése	158
A tervmódosítás megvalósulása esetén várható, a környezetet érő hatások, következmények előrejelzése ...	190
A környezeti következmények alapján a tervmódosítás értékelése	204
A Program céljainak megvalósulása esetén a várható közvetlen negatív társadalmi és gazdasági hatást kiváltó tényezők feltárása	208
A Program által feltárt környezeti konfliktusok értékelése, és a környezeti, társadalmi és gazdasági hatások várható alakulása abban az esetben, ha a terv javaslatai nem valósulnak meg.	208
A társadalomra és a gazdaságra káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó javaslatok és egyéb intézkedések meghatározása	208
A társadalmi felzárkózás elősegítésére irányuló javaslatok és intézkedések meghatározása, továbbá a társadalmi felzárkózási szempontok érvényesítése a tervekben.	209
Javaslat olyan társadalmi és gazdasági szempontú előírásokra, feltételekre, amelyeket a Program által befolyásolt más terveknél figyelembe kell venni.	209
A területi hatásvizsgálat összegzése.	209

STRATÉGIAI PROGRAM

Készítette: HÉTFA Elemző Központ - Város- és Területfejlesztési Iroda

Készült a forProjekt Kft és a Városfejlesztés Zrt. által 2014-ben, a Zala Megyei Önkormányzat megbízásából készített, Zala Megyei Területfejlesztési Program – Stratégiai Program alapján.

BEVEZETÉS

Zala megye gazdaságát a 2010-2020 közötti időszakban a korábbi pozícióvesztés megállítása, a jövő fenntartható fejlődésének megalapozása jellemezte.

Zala megye az elmúlt évtizedben versenybe szállt. A megye meglevő adottságaira, erőforrásaira alapozva olyan fejlesztési koncepció mentén valósultak meg a fejlesztések, amik az Alpok nyúlványai, a Mura és a Balaton határolta térben eséllyel teremtették meg a munka, a polgári gyarapodás és a versenyképesség térségi gazdaságát.

Zala megye társadalmi, gazdasági és politikai szereplőinek a 2020-2030 közti fejlesztési időszakra való felkészülés során az a céljuk, hogy a hazai és EU-támogatások révén:

- I. megyénk minden polgára megélhesse és büszkén meg is élje a zalaiság lényegét, a természettel összhangban élő, nemzetközileg versenyképes termékeket és szolgáltatásokat előállító szabad vállalkozások és önszervező közösségek létét, dinamizmusát;
- II. Nagykanizsa és Zalaegerszeg részvételével és összefogva a Vas megyei ipari centrumokkal tovább erősödjön a Dunántúl meghatározó gazdasági jelentőségű területi jármű- és hadiipari központja;
- III. a Hévíz-Zalakaros-Keszthely-Zalacsány turisztikai desztináció kiemelt fejlesztésével és megyei kapcsolódásainak továbbépítésével (Lenti, Zalaegerszeg, Zalakaros, Muramentes) Zalát az ország Budapest mellett legnépszerűbb bel- és külföldi idegenforgalmi célpontjává fejlesszék;
- IV. az állami és önkormányzati közszolgáltatások kiemelkedő minőségben álljanak a helyi lakosság és a Zalába látogatók rendelkezésére, erősítve ezzel az itt élők jövőbe vetett bizalmát, s megteremtve a jó, alkotó élet megélésének feltételeit;
- V. megyénk a horvát-magyar-osztrák-szlovén együttműködés szervező erejévé és a határok lebomlásából fakadó előnyök kihasználójává váljon;
- VI. a 2020-ban kitört koronavírus-járvány ártalmas gazdasági és társadalmi következményeit mielőbb elhárítsák, a megye gazdasági sérülékenységét csökkentsék, járványokkal, hirtelen krízisekkel szembeni ellenállóképességét növeljék.

A 2013-ban kidolgozott, majd 2020-ban megújított Zala Megyei Területfejlesztési Koncepcióban szerepelnek a megye hosszú távra szóló horizontális céljai és átfogó céljai, illetve nagytávra és nagytávon túlmutató szóló jövőképe. Ennek alapján kezdődött meg a területfejlesztési programozás, melynek első szakasza a stratégiai program.

A 218/2009. (X. 6.) számú, a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló Kormányrendelet szabályozza részletesen a megyei szintű területfejlesztési tervezési dokumentumok körét, tartalmát, felépítését.

A stratégiai program alapvető célja egyrészt a fejlesztési programcsomagok stratégiai megalapozása, másrészt a területfejlesztési koncepcióban meghatározott célkitűzések és a későbbiekben kidolgozandó projektcsomagok logikai összekapcsolása. Ennek megfelelően a stratégiai program visszautal a koncepcióban rögzített célhierarchiára, majd definiálja a program fejlesztési prioritásait. A stratégia a végrehajtás keretrendszerének bemutatását követően rögzíti a program monitoring tevékenységéhez kapcsolódó feladatokat.

A megyék a területfejlesztési koncepciójuk és programjuk kidolgozása során teljes tervezést végeznek. Ennek megfelelően a koncepciók és területfejlesztési programok stratégiai programrésze valamennyi helyi, térségi fejlesztési szükségletet számba vesz, a tervezés így a lehetséges finanszírozási forrásoktól függetlenül minden meglévő igényre reflektál.

A megyei területfejlesztési program operatív programrésze a Pénzügyminisztérium által 2020. október 6-án kiadott *„Útmutató a megyei önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a területfejlesztési program elkészítéséhez”* című módszertani segédlet alapján ugyancsak teljes tervezéssel készül, az alábbi szempontok szerint tovább konkretizálva a térségi fejlesztési igények megfogalmazását:

- meg kell határozni a tervezett fejlesztések területi specifikumait, ahol csak lehetséges;
- a finanszírozó forrás (uniós forrás esetén uniós alap) definiálása is történjen meg az egyes tervezett fejlesztések esetében;
- a tervezett fejlesztések elvárt eredményét elérhető és mérhető indikátorokkal szükséges alátámasztani, ahol csak lehetséges.

Ezen pontok tartalmát tehát az operatív program fogja tartalmazni.

A TERVEZÉSI FOLYAMAT

A ZALA MEGYEI TERÜLETI TERVEZÉST ÉRINTŐ HATÁLYOS JOGSZABÁLYOK BEMUTATÁSA

A megyei önkormányzatok területfejlesztési és területrendezési feladatait az 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről szabályozza. A törvény hatályos rendelkezési alapján a megyei önkormányzat:

- az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban - a megyei jogú városok önkormányzatának egyetértésével, - kidolgozza és határozattal elfogadja a megyei területfejlesztési koncepciót, illetve - a megyei területfejlesztési koncepció és a megyei területrendezési terv figyelembevételével - a megyei területfejlesztési programot, a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter állásfoglalásának beszerzését követően.
- részt vesz az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepció, valamint az operatív program kidolgozásában, a megyei jogú városok önkormányzata kötelező bevonásával észrevételeik figyelembevétel.
- előzetesen véleményezi az országos, valamint a megyét érintő ágazati fejlesztési koncepciókat és programokat a megyei jogú városok önkormányzata kötelező bevonásával, észrevételeik figyelembevételével.
- a tervezés és a végrehajtás során gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről.
- részt vesz a határ menti megyék határon átnyúló nemzetközi fejlesztési programjainak tervezésében, kidolgozásában.
- összehangolja illetékességi területén az államigazgatási szervek, a települési önkormányzatok, a megyei jogú városok önkormányzatai, a gazdasági és civil szervezetek fejlesztési elképzeléseit,
- területileg összehangolja a politikai és a területi szerepéből, továbbá a nemzetközi és határon átnyúló együttműködésből adódó feladatait, biztosítja azok összhangját.

A törvény alapján a megyei közgyűlés és a - megye területén működő - megyei jogú város(ok) közgyűlése(i) megyei területfejlesztési konzultációs fórumot működtetnek. A megyei területfejlesztési konzultációs fórum előzetesen állást foglal a megyei közgyűlés területfejlesztést érintő ügyeiben. Ennek értelmében jelen dokumentum megyei közgyűlés általi elfogadását megelőzően a megyei területfejlesztési konzultációs fórum megtárgyalja a tervet.

Jelen dokumentum a **218/2009. (X.6.), a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól** szóló kormányrendelet szerint kidolgozott Zala Megyei Területfejlesztési Program Stratégiai Programrész.

A rendelet értelmében a területfejlesztési program középtávra szól, melynek

- a) stratégiai programrészében kerülnek meghatározásra
  - aa) a specifikus és területi célok (a jövőkép és az átfogó cél alapján),
  - ab) a horizontális célok,
  - ac) a prioritások (a specifikus célok alapján);
- b) operatív programrészében kerülnek meghatározásra az intézkedések (a stratégiai programrészben meghatározott prioritások alapján).

A területfejlesztési koncepciókban és programokban minden szinten érvényesíteni kell a társadalmi, gazdasági és környezeti szempontból fenntartható fejlődés, az esélyegyenlőség, valamint a területi kohézió szempontjait.

Jelen dokumentum figyelembe veszi a 1023/2019. (II. 11.) a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós források versenyképességet növelő felhasználásának tervezéséről szóló kormányhatározatot. A kormányhatározat alapján a Kormány felhívja az érintett minisztereket, hogy a 2021–2027 közötti kohéziós célú fejlesztési források felhasználásának tervezése, majd végrehajtása során a következő alapelveket érvényesítsék:

- a) annak érdekében, hogy Magyarország 2030-ra Európa öt legsikeresebb országa közé kerüljön, a forrásfelhasználás elsődleges célkitűzése, hogy növekedjen Magyarország gazdasági és társadalmi versenyképessége,
- b) a rövid távú nemzetgazdasági hatások elérése mellett fokozott jelentőséget kell, hogy kapjanak a hosszabb távú hatékonyságnövelési, üzleti környezet javítási, kapacitási és emberi életminőséget javító hatások,
- c) a megvalósítás során ugyanolyan fontos a fejlesztési programok eredményessége és a forrásvesztés kockázatának tompítása,
- d) a forrásokat kevés számú fejlesztési célkitűzésre szükséges összpontosítani,
- e) az új időszakra történő felkészülés során a tervezéssel egyidejűleg biztosítani kell az újfajta, jelentősen egyszerűsített és a hatékonyságot növelő eljárási elemek kialakítását, továbbá a támogatásfelhasználási intézményrendszer és a tervezett beavatkozások potenciális célcsoportjainak felkészítését.

A STRATÉGIAI PROGRAM TERVEZÉSI ELŐZMÉNYEINEK BEMUTATÁSA – A TERVEZÉSBE BEVONT SZAKMAI SZEREPLŐK, A TÁRSADALMASÍTÁS TERVEZETT FOLYAMATA

A tervezési előzmények bemutatása

A 2020. október 6-án kiadott „Útmutató a megyei önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a területfejlesztési program elkészítéséhez” című módszertani segédlet kimondja, hogy „Tekintettel a 2021-2027 közötti uniós időszak tervezési folyamatának ütemezésére, nem áll rendelkezésre elég idő arra, hogy a területfejlesztési program stratégiai programrészének és operatív programrészének kialakítása időben jelentősen elkülönüljön egymástól. A 2021-2027-es időszak operatív programjainak tervezett indítása szükségessé teszi a megyei, kiemelt térségi, fővárosi területfejlesztési programok központi tervezési folyamathoz igazodó kidolgozását.”.

Ezt figyelembe véve készültek Zala megye területfejlesztési tervei is, melynek felelőse a Zala Megyei Önkormányzat, megvalósításában pedig aktívan részt vesz a HÉTFA Elemző Központ Kft. 2020. szeptember 30-án készült el a területfejlesztési koncepció valamint program felülvizsgálatának egyeztetési változata, valamint ezen időpontban indult meg a társadalmasítási folyamata is. A területfejlesztési koncepció és a program kapcsán összesen hét dokumentum került a társadalmasítási folyamatba:

Területfejlesztési Koncepció

Helyzetelemzés
Javaslattevő fázis
Területi hatásvizsgálat
Partnerségi terv

Területfejlesztési Program

Stratégiai Program
Operatív Program
Területi hatásvizsgálat

A tervezésbe bevont szakmai szereplők rövid bemutatása

A Zala megye területfejlesztési tervek elkészítésének felelőse a Zala Megyei Önkormányzat, megvalósításában pedig aktívan részt vesz a HÉTFÁ Elemző Központ Kft. Továbbá a bevonandó célcsoportok körébe azokat utalja a jogszabály, akik érintettek a tervezési területen. Ezen érintettek köre az alábbiak szerint írható le:

- az üzleti szektor szereplői és érdekképviselői,
- helyi önkormányzatok,
- társadalmi szervezetek,
- a jogszabályban megnevezett véleményezésre jogosultak.

Társadalmasítási folyamat

A területfejlesztési koncepció és program előkészítését széleskörű partnerségi egyeztetés kísérte. A tervezési folyamat időszaka alatt az egészségügyi válsághelyzet kihívások elé állította a partnerségi és véleményezési folyamatot, tekintettel arra, hogy járványügyi intézkedések miatt nem javasolt olyan bevonási eszköz alkalmazása, amely növeli a személyes kontaktusok számát. Ennek fényében a bevonás eszköze az online véleményezés lett. A társadalmasítás az alábbi formában és időpontokban történt meg.

2020. szeptember 8-23.	megyei fejlesztési igények, projektötletek összegyűjtése járási szinten
2020. szeptember 30.-2020. november 14.	Online véleményezés a területfejlesztési koncepció tervrészeihez (társadalmasítás)
2020. szeptember 30.-2020. november 14.	Online véleményezés a területfejlesztési program tervrészeihez (társadalmasítás)
2020. október 12.-2020. október 19.	Online véleményezés a területfejlesztési koncepció és program tervrészeihez Zala megyei vállalkozások számára

Zala Megye Területfejlesztési Koncepcióját a Zala Megyei Önkormányzat a következő ütemterv szerint tervezi elfogadni:

Határidő	Tervezett tevékenységek
2020. szeptember 1-2020. szeptember 30.	Területfejlesztési Koncepció (Helyzetelemzés fejezet, Javaslattevő fázis és Területi hatásvizsgálat) első munkaváltozata elkészül.
2020. szeptember 30-2020. november 14.	Társadalmasítás és partnerség. Minden, a társadalmasítás során érkezett visszajelzés kezelésre kerül az anyagban (legkésőbb a Koncepció Zala Megyei Közgyűlése általi végleges elfogadásáig).
2020. november 5.	Zala Megyei Közgyűlés elfogadja az első átdolgozott Területfejlesztési Koncepciót.
2020. november 16.	Zala Megyei Területfejlesztési Koncepció megküldése a Pénzügyminisztérium részére.
2020. december 17.	A Pénzügyminisztérium visszajelzései átvezetésre kerülnek az anyagban.
2020. december 23.	Zala Megyei Közgyűlés elfogadja a Zala Megyei Területfejlesztési Koncepciót.

	Határidő	Szeptember	Október	November	December
Társadalmasításra szolgáló munkaverzió elkészül	2020.09.30				
Társadalmasítás folyamata (45 nap), eredmények átvezetése	2020.11.14				
Továbbdolgozott munkaverziót a ZMÖ elfogadja	2020.11.05				
ZMTFK megküldésre kerül Pénzügyminisztériumba véleményezésre (30 nap)	2020.11.16				
PM visszajelzései átvezetésre kerülnek	2020.12.hó közepe				
ZMÖ elfogadja a végleges dokumentumot	2020.12.23				

CÉLRENDSZER

Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója Javaslatételi fázis c. dokumentuma az alábbi jövőképet és célrendszert határozza meg.¹ A célrendszer bővebb kifejtése Zala megye Területfejlesztési Konceptiójának „Javaslattevő fázis” című tervrészében található.

JÖVŐKÉP ÉS ÁTFOGÓ CÉLOK

GAZDAG ÉS HARMONIKUSAN FEJLŐDŐ ZÖLD ZALA

Zala megye a „Zöld Zala” programra építve ipari, logisztikai és mezőgazdasági fejlesztésekre, gyógy- és egészségturizmusára támaszkodva, a természet egyensúlyát megőrizve összetartó társadalmat és tisztas megélhetést biztosító gazdasággal, erős területi kohéziót biztosító közlekedési rendszerrel és élhető települések együttműködő hálózatával harmonikusan fejlődik.

A jövőkép integráns részét képezik az átfogó célokban meghatározott célállapotok. A középtávú célok meghatározásának alapjául szolgáló, hosszú távon elérni kívánt célállapotokat megfogalmazó átfogó célok az alábbiak.

Jól működő, fejlett gazdaság

Zala megyében az egészséges szerkezetű integrált területi beavatkozások stratégiája eredményeként kialakul egy jól működő, fejlett és versenyképes gazdaság. A térség az ipari fejlesztések, valamint a hagyományos helyi iparágak és a mezőgazdaság megújulása jellemezte. A kedvező térszerkezeti pozíció kihasználásának köszönhetően egy megújult közép-európai gazdasági térben áll helyt.

Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió

A megye összetartó társadalmában él a zalai identitástudat és a hagyományok tisztelete. A jól képzett, szerteágazó piacképes kompetenciával rendelkező népesség vállalkozóként versenyképes, munkavállalóként pedig biztosítja a Zalában működő vállalkozások emberi erőforrásait. Az erős belső társadalmi, gazdasági és területi kohéziója révén a külföldi tőke számára is vonzó befektetési célpontot képez a megye, amely okosan és hatékonyan használja ki egyedülálló európai és magyarországi térszerkezeti adottságait.

Élhető Zala megye

A megye gazdaságának nemzetközi versenyképességét biztosítja központi városrégiója (Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Keszthely); fontos részét képezik legkeresettebb üdülővárosai (Hévíz és Zalakaros), valamint szervesen kapcsolódnak hozzá fejlett kisvárosai (Lenti, Zalaszentgrót, Letenye, Zalalövő és Pacsa) és aprófalvai. Mindemellett a Balaton önálló térségi fejlesztési koordináló szerepe erősödik, melyhez a társadalmi-gazdasági szereplők erős balatoni identitása kötődik. Az életképes aprófalvakban, a helyi mezőgazdaságban, az ökoturizmusban, illetve a közeli városokban dolgozó, aktív népesség él rendezett települési környezetben. A megye fenntartja és óvja egészséges természeti környezetét, táji, épített örökségi értékeit, egészséges erdeit, tiszta vizű tavait, folyóit, biztosítja a környezet védelméhez szükséges közműszolgáltatásokat.

¹ A 2030-as jövőkép és átfogó célokat összefoglaló rész a Városfejlesztés Zrt. által 2013-ban a Zala Megyei Önkormányzat megbízásából készített Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója - Javaslattevő fázis (v.07.) alapján készült.

CÉLRENDSZER

Zala megye fejlesztési elvei

A célrendszer a Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója - Helyzetelemzés 2020 című dokumentum „Helyzetértékelés” fejezetének figyelembevételével készült, mely fejezet tartalmazza a megye lehetséges fejlesztési irányainak bemutatását, és ezek alapján a lehetséges cselekvési területek azonosítását, valamint a megye speciális, területi meghatározottságú problémáinak és lehetőségeinek meghatározását. Az itt vázolt fejlesztési irányok címszavakban:

- Feldolgozóipari működőtőke-beruházások ösztönzése.
- Gazdasági környezet fejlesztése.
- K+F+I kapacitás fejlesztése.
- A térség közúti elérhetőségének javítása.
- A sármelléki repülőtér működtetésének és fejlesztésének hosszú távú biztosítása.
- A turisztikai szolgáltatások színvonalának emelése, turisztikai kínálat és vonzerő bővítése.
- Az egészségügyi közszolgáltatások fejlesztése.
- Népeségcsökkenés negatív tendenciájának mérséklését célzó fejlesztések megvalósítása. Különösen:
  - Természeti környezet védelme.
  - Megújuló energia-előállítási potenciál jobb hasznosítása, elsősorban a napenergia, és termálvíz hasznosítása mellett.

A helyzetértékelésben a fentiek szerint vázolt fejlesztési irányok jól azonosíthatóan és következetesen jelennek meg, alapját képezve a továbbiakban bemutatásra kerülő célrendszernek.

Átfogó célok, stratégiai célok, prioritások és horizontális célok rendszere

A 2013-ban elfogadott Területfejlesztési Konceptió 2030-ig és 2020-ig határozott meg célokat a megyére vonatkozólag. Jelen 2021-2027-es időszakra vonatkozó dokumentum ezért illeszkedik a 2030-as, Gazdag és harmonikusan fejlődő zöld Zala jövőképhez, és az ehhez kapcsolódóan meghatározott három átfogó célkitűzéshez. A 2021-2027-es időszakra, az átfogó célokhoz illeszkedően új stratégiai ágazati és területi célokat, prioritásokat és horizontális célokat határozott meg Zala megye, melyeket az alábbi ábra, illetve táblázat szemléltet.

Jövőkép 2013-2030	Gazdag és harmonikusan fejlődő zöld Zala					
Átfogó célok (2013-2030)	I. Jól működő, fejlett gazdaság		II. Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió		III. Élhető Zala megye	
Stratégiai ágazati célok, 2021-2027	1) Vállalkozások K+F+I teljesítményének és kapcsolatainak fejlesztése	2) Helyi értékekre építő gazdasági ágazatok megerősítése és rövid ellátási lánc fejlesztése	3) Helyi igényekre és K+F+I kapacitás támogatására szolgáló képzési rendszer	4) Leszakadó társadalmi csoportok integrált fejlesztése	5) Települések élhetőségnek javítása: munkalehetőségek, közlekedés, szolgáltatások, épített környezet fejlesztése	6) Természeti környezet védelme
Prioritások, 2021-2027	I. Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítés II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése		III. Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében IV. Integrált programok a térség munkaerő-megtartó erejének növelésére		V. Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében	
Stratégiai területi célok, 2021-2027	Megyei jogú városok és azok vonzáskörzetének innovatív iparfejlesztése (Nagykanizsa és Zalaegerszeg, illetve ezen városok ipari vonzáskörzete) Zala megye belső perifériáinak fejlesztése Zala balatoni térsége (Keszthely és Hévíz térsége) kreatív tudásra és természeti értékekre épülő fejlesztése Lenti-Hetés-Kerka fejlesztési térség „Murafölde” gazdasági és turisztikai fejlesztési térség					
Horizontális célok	1) Foglalkoztatás növelése 2) Energia- és erőforrás-hatékonyság növelése az üvegházhatású-gáz kibocsátás csökkentése mellett 3) Digitális technológiákhoz való hozzáférés elősegítése 4) Természetes környezet és biológiai sokféleség védelme; felszíni és felszín alatti vizek védelme 5) Társadalmi kohézió és esélyegyenlőség erősítése 6) Zala megye népességmegtartó erejének növelése 7) Fenntartható közlekedés támogatása és szűk keresztmetszetek felszámolása					

STRATÉGIAI CÉLOK

A Területfejlesztési Konceptió a három kiemelt átfogó cél megvalósítására összesen hat, a terület társadalmi, gazdasági és környezeti adottságaihoz és kihívásaihoz illeszkedő stratégiai ágazati célt határoz meg. Ezzel párhuzamosan pedig további öt, stratégiai területi célkitűzésen keresztül határozza meg Zala megye fejlesztési irányait. A stratégiai célok időtávja a 2021-2027-es tervezési ciklushoz igazodik. A területi és ágazati célok összefüggő rendszert alkotnak.

Stratégiai ágazati célok

Az ágazati fejlesztési célok besorolhatók az átfogó célok alá. Egyaránt szolgálják a vállalkozói teljesítmény fokozását, a kutatási és fejlesztési tevékenység erősítését, a helyi gazdasági jellegzetességek továbbfejlesztését, a társadalmi kihívások kezelését, a humánerőforrás fejlesztését, a környezetvédelmet és a települési életminőség javítását.

I. Jól működő, fejlett gazdaság

A két gazdasági célú célkitűzés a gazdasági fejlettség elérésén túl hozzájárul a társadalmi és települési élhetőségi átfogó célokhoz is. A kutatás-fejlesztés és innováció támogatása a jövő iparágainak megtelepedését, az innovatív beruházások megtelepedését kívánja elérni a környezeti és gazdasági szempontból is fenntartható fejlődési környezetben. Ezzel párhuzamosan a helyi erősségek továbbfejlesztése elengedhetetlen a megye gazdasági prosperitásának biztosításához. Zala megyében a hagyományosan erős feldolgozóipar mellett (különös tekintettel a járműiparra) kiemelt szerepe van a turizmusnak. Ezzel együtt az előző támogatási időszak során kiépült helyi termelői kapacitások rövid ellátási láncba csatolása a megyét önálló, stabil gazdasági erővé teheti.

II. Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió

A foglalkoztatás bővítését és a társadalmi integrációt szolgáló ágazati fejlesztések biztosítják a gazdasági környezet fejlődéséhez elengedhetetlen munkaerő-kínálati környezetet. A helyi felsőoktatási és szakképzési bázisok jelenleg viszonylag jól követik a munkaerőpiaci igényeket. Ezek továbbfejlesztése, különösen pedig a kutatási kapacitások bővítése hozzájárul a megye innovációs teljesítménynek fokozásához.

A leszakadó társadalmi csoportok a megyében olyan belső perifériákat hoztak létre, amelyek a megye egységes fejlődésnek is gátat jelentenek. A hátrányos helyzetű járások és települések komplex fejlesztése komoly munkaerő-tartalékot biztosítanak, miközben pedig a felzárkóztatási célok megvalósulásával az érintett térségek élhetősége is javul.

III. Élhető Zala megye

Az egészséges, vonzó, emberközpontú épített- és természeti környezet, valamint a korszerű, elérhető intézményi struktúra és szolgáltatásrendszer – a megfelelő munkalehetőségek mellett – a megye népességmegtartó erejének fontos indikátora. Zala megye élhetőségének javításához egyszerre van szükség a települések megközelíthetőségének, humán-közzolgáltatásainak fejlesztésére, a környezetvédelem és a természeti kincsek megőrzésére, a kedvező táji adottságok jó kihasználására (a táj szerkezetének megváltoztatása nélkül), valamint az épített környezet, a közművelődési intézmények és a közösségi színterek fejlesztésére.

Stratégiai területi célok

A stratégiai területi célok Zala megye területi különbségeire reagálva határoznak meg fejlesztési irányokat. A két megyei jogú város, Nagykanizsa és Zalaegerszeg a megyén belül meghatározó méretűk és adottságaik (ipari teljesítmény, felsőoktatási képzési hely) alapján az innováció és az ipari fejlődés gócpontjai lehetnek. A Keszthely-Hévíz tengely vezette balatoni térség a helyi adottságokra, különösen pedig a természeti tőkére építve a kreatív gazdaság fejlődését és a turisztikai teljesítmény fokozását, Keszthelynek, mint térségközpontnak a belvárosi rehabilitációját, a zöld város fejlesztés folytatását, közlekedési központ szerepének erősítését tűzte ki célul fenntartható közlekedésfejlesztéssel, a közlekedésbiztonság javításával. A belső, zömében funkcióhiányos városok és kistelepülések, aprófalvak jellemezte zalai területeken kiemelten fontos a kiegyensúlyozott fejlődés, a felzárkóztatás, összességében a népességmegtartás célja a megyei kohézió, illetve a városok népesség-elszívó erejének ellensúlyozására. A két határmenti területi célkitűzés a megye külső, határon túli szlovéniai és horvátországi partnereivel való erősebb gazdasági, kulturális és turisztikai együttműködés fejlesztése céljából került kijelölésre. Mindkét területen olyan hagyományos természeti és kulturális összefonódások jellemzők – Lenti és környékén a Kerka- vidék, avagy a Hetés; Letenye-Nagykanizsa térségében pedig a Mura-folyó – amelyek összekötik a határ két oldalát.

HORIZONTÁLIS CÉLOK

A horizontális célok – akárcsak a stratégiai területi célok – átívelnek a fejlesztési célokon és koncepciókon. A horizontális célok között olyan szempontokat határoz meg a Területfejlesztési Koncepció, melyek a 2030-as Zöld Zala jövőképeinek megvalósulását szolgálják, ennek érdekében minden fejlesztés esetében meg kell vizsgálni érvényességüket. A horizontális célrendszer kialakítása során figyelembe vettük a helyi sajátosságokat, az OFTK-t és az Európai Bizottság fejlesztési ajánlásait.

Zala Megye Területfejlesztési Koncepciója az alábbi 7 horizontális célt határozza meg:

- 1) Foglalkoztatás növelése
- 2) Energia- és erőforráshatékonyság növelése az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése mellett
- 3) Digitális technológiákhoz való hozzáférés elősegítése
- 4) Természetes környezet és biológiai sokféleség védelme; felszíni és felszín alatti vizek védelme
- 5) Társadalmi kohézió és esélyegyenlőség erősítése
- 6) Zala megye népességmegtartó erejének növelése
- 7) Fenntartható közlekedés támogatása és szűk keresztmetszetek felszámolása

ÖSSZHANG A SZOMSZÉDOS MEGYÉK FEJLESZTÉSI DOKUMENTUMAIVAL

Ebben a fejezetben bemutatjuk a Zala Megye Területfejlesztési Konceptiójában meghatározott célrendszer illeszkedését a szomszédos megyék fejlesztési dokumentumaihoz. A fejlesztési dokumentumok felülvizsgálata a 2021-2027-es tervezési időszakra a jelen dokumentum készítésének idejében vagy azt követően indul meg a megyéknél, emiatt a jelen dokumentum a legfrissebbnek vehető, jellemzően 2020-ig számoló dokumentumokat vehette alapul.

Jövőkép	
Zala 2021–2027	Zala megye a „Zöld Zala” programra építve ipari, logisztikai és mezőgazdasági fejlesztésekre, gyógy- és egészségturizmusára támaszkodva, a természet egyensúlyát megőrizve összetartó társadalmat és tisztas megélhetést biztosító gazdasággal, erős területi kohéziót biztosító közlekedési rendszerrel és élhető települések együttműködő hálózatával harmonikusan fejlődik.
Somogy	Somogy megye 2030-ra sokszínű természeti környezettel rendelkező, harmonikus, és az ott élők számára jó életminőséget biztosító, versenyképes, innovatív térséggé válik, ahol szolidáris közösségekre építve, egymást erősítve, egymás értékeire és adottságaira alapozva vannak jelen a szolgáltatásokban erős városok és a kedvező életteret adó vidéki térségek.
Vas	Vas megyét jó életszínvonalú, egyben nem romló demográfiai trendekkel jellemezhető, erős identitású kistérségek alkotják, melynek alapja a megújulásra képes gazdasága, illetve az egyedi kulturális, természeti értékek fenntartható hasznosítása, illetve a fejlett közlekedési és kommunikációs rendszere.
Veszprém	Vonzó, élhető és versenyképes térség: A Dunántúl szívében fekvő, ezerarcú természeti környezettel rendelkező, tradícióit gondoskodva őrző Veszprém megye egészséges társadalmának alkotó munkaerejével, tudásával, innovációra való nyitottságával, feltörekvő gazdaságával vonzó, élhető és versenyképes térség. Olyan terület, ahol jó és biztonságos az élet, kulturált a társadalom, megvalósul a kiemelkedő táji-, természeti és az emberi erőforrások fenntartható használata. Javul a környezet minősége, a helyi társadalom rétegei széleskörű együttműködésének is köszönhetően erősödik a közösség megtartó ereje és az indokolatlan egyenlőtlenségek mérséklődnek.
Balaton	<i>Balaton, a természetesség és a magas életminőség egységes közép-európai mintarégiója!</i> Balaton, a testi, szellemi, társadalmi megújulást adó térség. A térség, ahol magától értetődő a természet ereje, tisztasága, minősége és a benne élők vitalitása. A térség országosan kiemelkedő példája a környezet és a társadalom egységének, a harmonikusan fejlődő és fenntartható társadalmi fejlődés megteremtésének. Ez az a térség, ahol a társadalom (az itt élők, az itt vállalkozók és az ide látogatók) úgy védi, formálja és építi környezetét, a természetes és épített környezetet, a közösségeket, a gazdaságot, hogy a környezet visszahatva a társadalomra biztosítja annak gyarapodását és jólétét.
Mind Zala, mind szomszédos megyéi, valamint a balatoni fejlesztési koncepció jövőképükben a hangsúlyt az ott élő lakosság életminőségére, a harmonikus fejlődésre, a versenyképes gazdaságra, a természeti és épített környezet megővására helyezik.	

Átfogó célok	
Zala 2021–2027	1. Jól működő, fejlett gazdaság 2. A foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió 3. Élhető Zala megye
Somogy	1. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése 2. A megye belső erőforrásainak fenntartható hasznosítása az ökológiai, társadalmi és gazdasági szempontok figyelembe vételével 3. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára
Vas	1. Foglalkoztatás bővítése 2. A gazdaság teljesítőképességének javítása 3. Munkaerő képzettségi szintjének javulása 4. Természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása 5. Belső periférián lévő kistelepülések teljes leszakadásának megakadályozása
Veszprém	1. Gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés 2. A lakosság életminősége javítása, „jól léte” biztosítása, a társadalom fejlesztése 3. A térszerkezet tudatos alakítása, versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, a várostérségek összehangolt fejlesztése
Balaton	1. Megbízható jövedelem-szerzést és javuló életminőséget, a környezetkímélő technológiák alkalmazásának széles körű elterjedése következtében magas minőségű környezetet biztosítson a helyi lakosok számára. 2. Vonzó működési környezetet biztosítson elsősorban szolgáltatásokat kínáló és innovatív, magas hozzáadott értéket előállító és döntően magasan képzett munkatársakat foglalkoztató vállalkozások számára. 3. Vonzó természeti és épített környezeti feltételeket és magas színvonalú szolgáltatásokat biztosítson a térséget felkeresők számára, melynek eredményeként növekedjen a Balaton térségébe látogató turisták tartózkodási ideje, attrakciókhoz kapcsolódó költségekben és szolgáltatásvásárlásban megmutatkozó elégedettsége. 4. A változó igényekhez, természeti folyamatokhoz rugalmasan igazodó és folyamatosan megújulásra képes szolgáltató és cselekvőképes, együttműködő intézmények és szervezetek szolgálják a lakosokat, turistákat és vállalkozásokat
A megyék és a Balaton átfogó céljai a már a jövőkép során is megfogalmazott három erőforrásnak – humán, gazdasági és természeti – megyei és térségi sajátosságoknak megfelelő fejlesztését célozzák. Vas megye - eltérően a másik három megyétől - 5 átfogó célt fogalmazott meg, de itt is megfigyelhető a három kulcserőforrás mint rendező erő.	

Stratégiai ágazati célok	
Zala 2021–2027	1. Vállalkozások K+F+I teljesítményének és kapcsolatainak fejlesztése 2. Helyi értékekre építő gazdasági ágazatok megerősítése és rövid ellátási lánc fejlesztése 3. Helyi igényekre és K+F+I kapacitás támogatására szolgáló képzési rendszer 4. Leszakadó társadalmi csoportok integrált fejlesztése 5. Települések élhetőségnek javítása: munkalehetőségek, közlekedés, szolgáltatások, épített környezet fejlesztése 6. Természeti környezet védelme
Somogy	1. A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése 2. Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése 3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása 4. Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése 5. Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése
Vas	1. A térségi versenyképesség javítása 2. Természeti erőforrások fenntartható hasznosítása 3. Vidéki térségek fejlesztése, ezen belül a kistelepülések életképességének javítása térségi együttműködések révén 4. Megyén belüli és kívüli kapcsolatok erősítése
Veszprém	1. Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztésével, a foglalkoztatás bővítésével 2. A térségi és a helyi erőforrások fenntartható kihasználására épülő gazdaságfejlesztés: a Balaton térségére és az ipari, innovációs tengelyekre specializált prioritásokkal 3. A vidékies térségek értékalapú megújítása, egészséges élelmiszertermelés és -ellátás, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása, a térségek leszakadásának megállítása és újbóli fejlődési pályára állítása 4. Egészséges társadalom megteremtése 5. Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása 6. Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása 7. Természeti-, táji és egyéb stratégiai fontos erőforrások megőrzése, fenntartható használata, energiahatékonyság és környezetünk védelme 8. Térségi potenciálokra alapozott, a gazdaság versenyképességének javítását szolgáló, fenntartható térszerkezet kialakítása a mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a közlekedés fejlesztése

	9. A lakosság életminősége javítása, jól léte biztosítása, a társadalom fejlesztése 10. Városok és várostérségek összehangolt és integrált fejlesztése
Balaton	1. Megújuló balatoni közösségek! 2. Balatoni egészség és megújulás! 3. Balatoni terméket az asztalra! 4. Egészséges környezet, tiszta Balaton! 5. Aktív Balaton! 6. Innovatív Balaton! 7. Elérhető Balaton! 8. Együttműködő Balaton!
Míg Zalában 6 stratégiai ágazati célhoz rendelték a prioritásokat, addig Veszprémben ez a szám tíz, Somogyban öt, Vas megyében pedig négy. Mind esetében igaz, hogy a stratégiai ágazati célok egy vagy több átfogó cél (Zala megye esetében: I. Jól működő, fejlett gazdaság; II. Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió; III. Élhető Zala megye) elérését segítik. A stratégiai célok már jól tükrözik az egyes megyék eltérő sajátosságaiból fakadó különböző fejlesztési hangsúlyokat.	

Stratégiai területi célok	
Zala 2021-2027	1. Megyei jogú városok és azok vonzáskörzetének innovatív iparfejlesztése (Nagykanizsa és Zalaegerszeg, illetve ezen városok ipari vonzáskörzete) 2. Zala megye belső perifériáinak fejlesztése 3. Zala balatoni térsége (Keszthely és Hévíz térsége) kreatív tudásra és természeti értékekre épülő fejlesztése 4. Lenti-Hetés-Kerka fejlesztési térség 5. „Murafölde” gazdasági és turisztikai fejlesztési térség
Somogy	1. Balaton kiemelt üdülőkörzet komplex fejlesztése 2. Kaposvár centrum szerepének erősítése, a város és vonzáskörzetének fejlesztésével 3. Járásközpontok, városok funkcióinak megerősítése 4. Vidéki térségekben lakók életminőségének javítása, területi különbségek mérséklése 5. Somogy megye horvát határ menti térségének fejlesztése
Vas	1. Szombathelyi agglomeráció térsége 2. Sárvár-Celldömölk térsége 3. Körmend-Vasvár-Szentgotthárd térsége 4. Belső periférián lévő kistelepülések
Veszprém	10 járás célkitűzései
A területfejlesztési koncepció célrendszerében az egyes megyék meghatározták kiemelten fejlesztendő területi egységeiket is; Veszprém megyében a területiség a járások vonatkozásában jelent meg. Somogy megyében a két kiemelt területi egység mellett térségtípusokra (járásközpontok, városok, ill. vidéki térségek) fogalmaztak meg célokat. A területfejlesztési koncepciókban a területi célok képesek leginkább a helyi adottságoknak megfelelő fejlesztési célokat kijelölni, és fontos szerepük van a települési és térségi identitás kialakításában és megőrzésében is.	

PRIORITÁSOK AZONOSÍTÁSA

<i>A prioritás megnevezése</i>	I. Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítés
A prioritás indoklása A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyekre a prioritás irányul	Alacsony innovációs potenciálú mikro- és kisvállalkozásokra támaszkodó megyei gazdaság Sérülékeny gazdasági szerkezet (COVID-19) Felsőoktatási kutatási potenciál alacsonyan hasznosított Foglalkoztatásban magas arányú a betanított és segédmunka Alacsonyak a fizetések, rugalmatlan munkaerőpiac (kevés atipikus foglalkoztatás, közlekedési nehézségek stb.) Megye alacsony beruházási teljesítménye
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz	I. Jól működő, fejlett gazdaság
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció stratégiai ágazati céljaihoz	1) Vállalkozások K+F+I teljesítményének és kapcsolatainak fejlesztése 2) Helyi értékekre építő gazdasági ágazatok megerősítése és rövid ellátási lánc fejlesztése
A prioritás kapcsolódása az EU 2021–2027-es főbb célkitűzéseire	1. Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül <u>A kapcsolódás bemutatása:</u> A prioritás gazdaságfejlesztési jellegű, céljai között kiemelt helyen szerepel az innovatív gazdasági tevékenységek lehetőségeinek elősegítése, feltételeinek megteremtése, ezáltal a megye versenyképességének javítása.
A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények beazonosítása	Uniós források: kiemelten Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program (VINOP), Versenyképes Magyarország Operatív Program (VMOP), Zöld Infrastruktúra és Klímavédelmi Operatív Program (ZIKOP) Hazai források: kiemelten NKFIH, HEPA export-piaci támogatások
A prioritás keretében tervezett intézkedések	A prioritás keretében tervezett intézkedések: • Innovációra és tudásra épülő gazdaság támogatása • K+F+I projektek és kutatóhelyek támogatása • Innovatív zöld beruházások megvalósítása Innovációra és tudásra épülő gazdaság támogatása A tématerület célja a zalai húzóágazatok továbbfejlesztése, a helyi vállalkozások innovációs aktivitásnak növelése. Ennek keretében a tudományos és ipari szektorok összekapcsolása K+F+I központok, tudományos és innovációs parkok, inkubációs helyszínek létesítésével.

	<i>Területi relevancia:</i> Nagykanizsa és Zalaegerszeg megyei jogú városok és azok ipari vonzáskörzete <i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> vállalkozások K+F+I projektek és kutatóhelyek támogatása A tématerület célja, hogy becsatornázza a tudományos munka (kutatóhelyek) és az oktatás folyamatait és eredményeit az ipari partnerek tevékenységébe, hogy a felsőoktatási szereplők aktívabban kerüljenek bevonásra az innovációs folyamatokba. Ennek keretében oktatási terek, kutatási helyszínek és programok létesítése kerülne megvalósításra. <i>Területi relevancia:</i> Nagykanizsa és Zalaegerszeg megyei jogú városok és azok ipari vonzáskörzete <i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> vállalkozások, kutatóhelyek (egyetemek) Innovatív zöld beruházások megvalósítása A klímaváltozás hatásainak erősödésével fokozódik a klímasemleges fejlesztések iránti szükséglet. A tématerület célja a feltételek megteremtése olyan fejlesztéseknek, amelyek a vízügyi kutatások és a mezőgazdasági termelés terén újító szempontokat és megoldásokat hozhat. Ehhez a célkitűzéshez járulhat hozzá Nagykanizsa körforgásos gazdasági központjának tervbe vett létrehozása, valamint a hulladékfeldolgozás és az energiafelhasználás területén végzett innovatív beruházások megvalósítása. <i>Területi relevancia:</i> Nagykanizsa és Zalaegerszeg megyei jogú városok és azok ipari vonzáskörzete <i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> Vállalkozások, települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok		
Indikátorok meghatározása	A programban résztvevő vállalkozások száma A vállalkozásoknak nyújtott támogatások által generált magánberuházás aránya a támogatás összegéhez		
Indikatív forrásallokáció	Intézkedés Innovációra és tudásra épülő gazdaság támogatása K+F+I projektek és kutatóhelyek támogatása Innovatív zöld beruházások megvalósítása Összesen	Forrásigény 39,99 Mrd Ft 2,04 Mrd Ft 11,3 Mrd Ft 53,33 Mrd Ft	Források uniós és hazai források uniós és hazai források uniós és hazai források
A program lebonyolításban közreműködő szereplők	Zala Megyei Önkormányzat Települési önkormányzatok, kiemelten MJV Önkormányzatok Vállalkozások, települési önkormányzatok tulajdonukban levő gazdasági társaságok Kutatóhelyek (egyetemek)		

<i>A prioritás megnevezése</i>	II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése
A prioritás indoklása A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyekre a prioritás irányul	Alacsony innovációs potenciálú mikro- és kisvállalkozásokra támaszkodó megyei gazdaság Sérülékeny gazdasági szerkezet (COVID-19) Felsőoktatási kutatási potenciál alacsonyan hasznosított Foglalkoztatásban magas arányú a betanított és segédmunka Alacsonyak a fizetések, rugalmatlan munkaerőpiac (kevés atipikus foglalkoztatás, közlekedési nehézségek stb.) Megye alacsony beruházási teljesítménye Kiemelkedő, további hasznosításra váró turisztikai potenciál
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz	I. Jól működő, fejlett gazdaság
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció stratégiai ágazati céljaihoz	1) Vállalkozások K+F+I teljesítményének és kapcsolatainak fejlesztése 2) Helyi értékekre építő gazdasági ágazatok megerősítése és rövid ellátási lánc fejlesztése
A prioritás kapcsolódása az EU 2021-2027-es főbb célkitűzéseire	1. Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül 2. Zöldebb, karbonszegény Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetéssel <u>A kapcsolódás bemutatása:</u> A prioritás gazdaságfejlesztési jellegű, céljai között kiemelt helyen szerepel olyan gazdasági környezet megteremtése, amely elősegíti az innovatív gazdasági tevékenységek helyben tartását, illetve megtelepedését, ezáltal a megye versenyképességének javítását.
A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények beazonosítása	Uniói források: kiemelten Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program (VINOP), Versenyképes Magyarország Operatív Program (VMOP) Hazai források: különösen Kiszalud Program és támogatott hitelprogramok
A prioritás keretében tervezett beavatkozások, intézkedések	A prioritás keretében tervezett beavatkozások: • Befektetésösztönzés • Gazdasági infrastruktúra fejlesztése • Turisztikai fejlesztések <u>Befektetésösztönzés</u> A tématerület célja olyan gazdaság és vállalkozásfejlesztési tevékenység, amelynek homlokterében a helyi gazdaság megerősítése, a helyi gazdaságba való befektetés ösztönzése áll. Ennek keretében támogatná a

	befektetésösztönzési tevékenységet, a vállalkozások tőke-bevonzó képességének növelését, a szükséges intézményi struktúrák megteremtését. <i>Területi relevancia:</i> teljes megye <i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> települési önkormányzatok, vállalkozások Gazdasági infrastruktúra fejlesztése A tématerület célja a helyi gazdaság lehetőségeinek, kapacitásainak, infrastruktúrájának fejlesztése. Ennek keretében kiemelt cél az ipari parkok mennyiségi és minőségi bővítése, a főbb csatlakozó infrastruktúrák (vonalas és üzleti) biztosítása, a foglalkoztatás élénkítésének elősegítése. <i>Területi relevancia:</i> teljes megye <i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok, vállalkozások Turisztikai fejlesztések A tématerület célja a turisztikai kínálat színesítése, a szolgáltatások bővítése annak érdekében, hogy az idelátogató turisták tartalmasabban, illetve hosszabb időtartamban töltsenek vendégéjszakákat a megyében. Ennek keretében valósulna meg létesítmények létrehozása vagy felújítása, szolgáltatások és termékek fejlesztése, a kapcsolódó intézményi struktúra kialakításának segítése. <i>Területi relevancia:</i> teljes megye <i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok, vállalkozások		
Indikátorok meghatározása	A programban résztvevő vállalkozások száma Aggregált iparüzési adóbevétel alap változása Zala megyei településeken		
Indikatív forrásallokáció	Intézkedés Befektetésösztönzés Gazdasági infrastruktúra fejlesztése Turisztikai fejlesztések Összesen	Forrásigény 13,1 Mrd Ft 73 Mrd Ft 57,85 Mrd Ft 143,95 Mrd Ft	Források uniós és hazai források uniós és hazai források uniós és hazai források
A program lebonyolításban közreműködő szereplők	Zala Megyei Önkormányzat, Települési önkormányzatok Vállalkozások, Települési önkormányzatok tulajdonában levő gazdasági társaságok		

A prioritás megnevezése	III. Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében
A prioritás indoklása A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyekre a prioritás irányul	Foglalkoztatásban magas súlyú a betanított és segédmunka Belső perifériák, falusi szegregátumok alakultak ki a megyében, ahol jelentős a társadalmi depresszió, az elszegényedő társadalmi csoportok jelenléte Felsőoktatási kutatási potenciál alacsonyan hasznosított Közlekedési nehézségek Elvándorló aktív korú népesség
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz	II. Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció stratégiai ágazati céljaihoz	3) Helyi igényekre és K+F+I kapacitás támogatására szolgáló képzési rendszer 4) Leszakadó társadalmi csoportok integrált fejlesztése
A prioritás kapcsolódása az EU 2021-2027-es főbb célkitűzéseire	4. Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával <u>A kapcsolódás bemutatása:</u> A prioritás a Zala megyei tudásbázis növelésére, a humánerőforrás fejlesztésére, valamint a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítésére irányul, beleértve a leszakadó társadalmi csoportokat is.
A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények beazonosítása	Uniós források: kiemelten Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program (VINOP); Versenyképes Magyarország Operatív Program (VMOP), Humánfejlesztési Operatív Program (HOP) Hazai források: OFA Programok és NKFIH pályázatok
A prioritás keretében tervezett beavatkozások, intézkedések	<i>A prioritás keretében tervezett beavatkozások:</i> • Társadalmi felzárkóztatást célzó fejlesztések • Szakképzés fejlesztése • Felsőoktatási tudásközpontok megerősítése Társadalmi felzárkóztatást célzó fejlesztések A tématerület célja a leszakadó társadalmi csoportok felzárkóztatásának elősegítése, a megye fejlődésének gátat szabó belső perifériáik komplex fejlesztése. Ennek keretében olyan fejlesztések megvalósítása, amelyek elősegítik a megye hátrányos helyzetű településeinek, járásainak a felzárkóztatását, ezzel az ottani munkaerőtartalékokat a gazdaságba, a munkaerőpiacra vezesse (foglalkoztatási paktum és egyéb felzárkóztató programok).

	<i>Területi relevancia:</i> teljes megye <i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> Zala Megyei Önkormányzat, Zala Megyei Kormányhivatal, települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok Szakképzés fejlesztése A téma terület célja a szakképzés teljesítményének növelése, minőségének és keresettségének fejlesztése. A szakképzési bázisok jelenleg viszonylag jól követik a munkaerőpiaci igényeket, ugyanakkor az ipar 4.0 előretörésével, a megyei beruházások megvalósításával további fejlesztések szükségesek. Így szükséges különösen Ágazati Képző Központok, Vizsgaközpontok létrehozása a Zalaegerszegi és a Nagykanizsai Szakképzési Centrumok együttműködésével. <i>Területi relevancia:</i> a képzési hellyel rendelkező, vagy tervezetten létrehozandó (pl. Zalaszentgrót) települések (Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Keszthely, Lenti) <i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> szakképzési centrumok, Zala Megyei Kormányhivatal Felsőoktatási tudásközpontok megerősítése A téma terület célja a felsőoktatás teljesítményének növelése, minőségének fejlesztése. Az ennek keretében megvalósítandó a kutatási kapacitások bővítése hozzájárul a megye innovációs teljesítményének fokozódásához, valamint elősegíti az oktatási és oktatástechnológiai fejlesztéseket. <i>Területi relevancia:</i> a képzési hellyel rendelkező települések <i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> a képzési hellyel rendelkező, vagy tervezetten létrehozandó (pl. Zalaszentgrót) településeket (Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Keszthely, Lenti).		
Indikátorok meghatározása	A programban elért munkavállalók száma Korai iskolaelhagyók aránya Zala megyében A legfeljebb 8 osztály végzettek aránya a teljes népességen belül Zala megyében		
Indikatív forrásallokáció	Intézkedés Társadalmi felzárkóztatást célzó fejlesztések Szakképzés fejlesztése Felsőoktatási tudásközpontok megerősítése Összesen	Forrásigény 3,5 Mrd Ft 25,96 Mrd Ft 3,04 Mrd Ft 33,5 Mrd Ft	Források uniós és hazai források uniós és hazai források uniós és hazai források
A program lebonyolításban közreműködő szereplők	Zala Megyei Önkormányzat, Zala Megyei Kormányhivatal Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok Szakképzési centrumok (Zalaegerszeg, Nagykanizsa), Kutatóhelyek, egyetemek Vállalkozások		

<i>A prioritás megnevezése</i>	IV. Integrált programok a térség munkaerő-megtartó erejének növelésére
A prioritás indoklása A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyekre a prioritás irányul	Foglalkoztatásban magas súlyú a betanított és segédmunka Funkcióhiányos kistelepülési körzetek – aprófalvas településszerkezet Belső perifériák, falusi szegregátumok alakultak ki a megyében, ahol jelentős a társadalmi depresszió, az elszegényedő társadalmi csoportok jelenléte Felsőoktatási kutatási potenciál alacsonyan hasznosított Közlekedési nehézségek Elvándorló aktív korú népesség
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz	II. Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció stratégiai ágazati céljaihoz	3) Helyi igényekre és K+F+I kapacitás támogatására szolgáló képzési rendszer 4) Leszakadó társadalmi csoportok integrált fejlesztése
A prioritás kapcsolódása az EU 2021-2027-es főbb célkitűzéseire	4. Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával 5. A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniós-szerte való támogatása révén. <u>A kapcsolódás bemutatása:</u> A prioritás keretében megvalósítandó projektek Zala megye népesség- és munkaerő-megtartó erejét, a foglalkoztathatóság javítását célozzák meg.
A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények beazonosítása	Uniós források: kiemelten Digitális Megújulás Operatív Program (DIMOP), Humánfejlesztési Operatív Program (HOP), Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program (VINOP), Versenyképes Magyarország Operatív Program (VMOP), Mobilitás Operatív Program (MIOP), Hazai források: OFA Programok, közfoglalkoztatás, Magyar Falu Program, NEA támogatások, (egyéni szinten pedig az Útravaló ösztöndíjprogramok)
A prioritás keretében tervezett beavatkozások, intézkedések	A prioritás keretében tervezett beavatkozások: • Társadalmi felzárkózást és a népesség megtartását célzó integrált programok • Települési környezet vonzóbbá tétele Társadalmi felzárkózást és a népesség megtartását célzó integrált programok A tématerület célja a társadalmi felzárkózás elősegítése, a hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztathatóságának javítása, az iskolaelhagyás arányának mérséklése. Ennek keretében szükséges olyan fejlesztések támogatása, amelyek elősegítik a fiatalok helyben maradását, hazatérését, olyan eszközökkel mint

	ifjúságfejlesztő programok, életpályatervezést elősegítő szolgáltatások, elhelyezkedéssel kapcsolatos segítségnyújtás. <i>Területi relevancia:</i> 114 kedvezményezett település (ld. területfejlesztési koncepció által meghatározott Zala megye belső periferiája) <i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> Zala Megyei Önkormányzat, települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek Települési környezet vonzóbbá tétele A tématerület célja a térséget (különösen a fiatalok és a magasabban képzettek esetében) erőteljesen sújtó az elvándorlás mérséklése, megállítása. Ennek keretében az intézkedés a lakhatási feltételek javításával, a települési humán-közzolgáltatások körének bővítésével a megye élhetőségét javítaná, így a munkahelyteremtéssel párhuzamosan a magasabban képzett munkavállalók – különösen pedig a fiatal családok – számára Zala megye perspektívát nyújtson a letelepedésre. <i>Területi relevancia:</i> 151 kedvezményezett település (ld. területfejlesztési koncepció által meghatározott Zala megye belső periferiája) <i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> Zala Megyei Önkormányzat, Zala Megyei Kormányhivatal, települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok												
Indikátorok meghatározása	A programba bevont települések száma Vándorlási egyenleg (elvándorlás és odavándorlás különbözete)												
Indikatív forrásallokáció	<table><tr><th>Intézkedés</th><th>Forrásigény</th><th>Források</th></tr><tr><td>Társadalmi felzárkózást és a népesség megtartását célzó integrált programok</td><td>2,0 Mrd Ft</td><td>uniós és hazai források</td></tr><tr><td>Települési környezet vonzóbbá tétele</td><td>3,5 Mrd Ft</td><td>uniós és hazai források</td></tr><tr><td>Összesen</td><td>5,5 Mrd Ft</td><td></td></tr></table>	Intézkedés	Forrásigény	Források	Társadalmi felzárkózást és a népesség megtartását célzó integrált programok	2,0 Mrd Ft	uniós és hazai források	Települési környezet vonzóbbá tétele	3,5 Mrd Ft	uniós és hazai források	Összesen	5,5 Mrd Ft	
Intézkedés	Forrásigény	Források											
Társadalmi felzárkózást és a népesség megtartását célzó integrált programok	2,0 Mrd Ft	uniós és hazai források											
Települési környezet vonzóbbá tétele	3,5 Mrd Ft	uniós és hazai források											
Összesen	5,5 Mrd Ft												
A program lebonyolításban közreműködő szereplők	Zala Megyei Önkormányzat, Zala Megyei Kormányhivatal Települési önkormányzatok tulajdonában levő gazdasági társaságok Nonprofit szervezetek, Települési önkormányzatok												

<i>A prioritás megnevezése</i>	V. Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása
A prioritás indoklása A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyekre a prioritás irányul	Felszíni és felszín alatti vizeket érintő degradációs folyamatok Szennyvíz, csatornarendszer, hulladékkezelés kihívásai Megújuló energiák felhasználásának kiaknázatlan lehetőségei Klímaváltozás negatív hatásainak erősödése Sokszínű természeti környezet megőrzésének kihívása
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz	III. Élhető Zala megye
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció stratégiai ágazati céljaihoz	5) Települések élhetőségnek javítása: munkalehetőségek, közlekedés, szolgáltatások, épített környezet fejlesztése 6) Természeti környezet védelme
A prioritás kapcsolódása az EU 2021-2027-es főbb célkitűzéseire	2. Zöldebb, karbonszegény Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetéssel <u>A kapcsolódás bemutatása:</u> A prioritás fő célja a tisztább, egészségesebb környezet, ehhez alacsonyabb szén-dioxid-kibocsátásra való áttérés, a környezeti kockázatok csökkentése, a hatékonyabb erőforrás-felhasználás.
A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények beazonosítása	Uniós források: kiemelten Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program (VINOP), Versenyképes Magyarország Operatív Program (VMOP), Zöld Infrastruktúra és Klímavédelmi Operatív Program (ZIKOP), Magyar Akvakultúra-fejlesztési Operatív Program (MAKOP), Hazai források: kiemelten Nemzeti Környezetvédelmi Program, Kisfaludy Program, Népi Építészeti Program, Országfásítási Program
A prioritás keretében tervezett beavatkozások, intézkedések	A prioritás keretében tervezett beavatkozások: • Környezetvédelmi programok • Természeti kincsek turisztikai hasznosítása • Energetikai fejlesztések Környezetvédelmi programok A tématerület célja Zala megye számos természetvédelmi szempontból védendő élőhelyének, erős biodiverzitásának, felszíni és felszín alatti vízkészletének megóvása. Ennek keretében olyan fejlesztések elősegítése, amelyek elősegítik a

	klímaváltozás hatásainak mérséklését, az ivóvízbázis védelmét, a fenntarthatósági szempontok hangsúlyosabb képviselését. <i>Területi relevancia:</i> teljes megye <i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> Zala Megyei Önkormányzat, települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok, természetvédelmi kezelők, víziközmű szervezetek, nonprofit szervezetek Természeti kincsek turisztikai hasznosítása A tématerület célja, hogy Zala megye nagy számú és magas minőségű természeti kincseihez, táji örökségi értékeihez való hozzáférést, a helyi környezet jobb megismerhetőségét, bemutatathatóságát, turisztikai célú hasznosítását elősegítse. Ennek keretében olyan programok támogatása valósulna meg, amelyek a fenntartható, megóvó, jellegű vendéglátogatások infrastruktúra- és szolgáltatásigényeit szolgálják ki. <i>Területi relevancia:</i> teljes megye <i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> Zala Megyei Önkormányzat, települési önkormányzatok, természetvédelmi kezelők Energetikai fejlesztések A tématerület célja a megyében jelenleg alulhasznosított megújuló energiaforrások használatának elősegítése. Ennek keretében olyan fejlesztések támogatása, amelyek elérhetőbbé teszik a napelemes, valamint a geotermikus energiát alkalmazó megújuló energiaforrást kiaknázó technikákat és az energiahatékonyságot. <i>Területi relevancia:</i> teljes megye <i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> villamos energiatermelő engedélyesek, települési önkormányzatok, vállalkozások		
Indikátorok meghatározása	A programba bevont települések száma Környezettudatosság mérése - a környezetvédelmet a legfontosabb 5 dolog között említők aránya Lakosságtól elszállított hulladékban az elkülönített gyűjtésű aránya		
Indikatív forrásallokáció	Intézkedés Környezetvédelmi programok Természeti kincsek turisztikai hasznosítása Energetikai fejlesztések Összesen	Forrásigény 2,26 Mrd Ft 2,3 Mrd Ft 4,5 Mrd Ft 9,06 Mrd Ft	Források uniós és hazai források uniós és hazai források uniós és hazai források
A program lebonyolításban közreműködő szereplők	Zala Megyei Önkormányzat, Települési önkormányzatok, Vállalkozások, Települési önkormányzatok tulajdonában levő gazdasági társaságok, Természetvédelmi kezelők, Nonprofit szervezetek, Víziközmű-szervezetek, villamosenergia-termelők		

<i>A prioritás megnevezése</i>	VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében
A prioritás indoklása A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyekre a prioritás irányul	Funkcióhiányos kistelepülési körzetek – aprófalvas településszerkezet Közúti közlekedési nehézségek Szennyvíz, csatornarendszer, hulladékkezelés kihívásai Erősen csökkenő népesség megyeszerte – de különösen a kistelepüléseken Fiatalok elvándorlása
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz	III. Élhető Zala megye
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció stratégiai ágazati céljaihoz	5) Települések élhetőségnek javítása: munkalehetőségek, közlekedés, szolgáltatások, épített környezet fejlesztése 6) Természeti környezet védelme
A prioritás kapcsolódása az EU 2021-2027-es főbb célkitűzéseire	3. Jobban összekapcsolt Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal 5. A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniós-szerte való támogatása révén. <u>A kapcsolódás bemutatása:</u> A prioritás fő célja olyan összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések létrehozása, illetve a meglévő infrastruktúrák kezelése, amelyek elősegítik a területi kohézió erősödését.
A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények beazonosítása	Uniós források: kiemelten Versenyképes Magyarország Operatív Program (VMOP), Zöld Infrastruktúra és Klímavédelmi Operatív Program (ZIKOP), Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program (VINOP) Magyar Akvakultúra- fejlesztési Operatív Program (MAKOP), Humánfejlesztési Operatív Program (HOP), Mobilitás Operatív Program (MIOP), Digitális Megújulás Operatív Program (DIMOP) Hazai források: kiemelten Nemzeti Környezetvédelmi Program, Kisfaludy Program, Népi Építészeti Program
A prioritás keretében tervezett beavatkozások, intézkedések	A prioritás keretében tervezett beavatkozások: • Közlekedésfejlesztés • Lakhatás támogatása • Közműfejlesztés • Települési infrastruktúra fejlesztése • Települési humánszolgáltatások fejlesztése

Közlekedésfejlesztés

A tématerület célja, hogy elősegítse olyan fejlesztések megvalósulását, amelyek javítják a megye és a települések megközelíthetőségét, közlekedési infrastruktúráját. A fejlesztések által a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű települések és az ipari-gazdasági centrumok közötti közúti kapcsolatok javulnak, valamint a kerékpáros és vegyes forgalmú utak is fejlesztés alá kerülnek.

Területi relevancia: teljes megye

Potenciális kedvezményezett kör: Magyar Közút, települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok

Lakhatás támogatása

A tématerület célja lakhatást segítő fejlesztések megindítása. Ennek keretében valósulna meg bérlakások és munkásszállók létesítése illetve felújítása, törekedve arra, hogy e létesítmények többfunkciósak legyenek (gazdaságfejlesztési funkció, családbarát szolgáltatások, szociális funkció).

Területi relevancia: teljes megye

Potenciális kedvezményezett kör: települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok, vállalkozások

Közműfejlesztés

A tématerület keretében meglévő közművek korszerűsítése, a csapadékvíz-gazdálkodás fejlesztése és egyéb, közműfejlesztési és infrastrukturális fejlesztések valósulnak meg.

Területi relevancia: teljes megye

Potenciális kedvezményezett kör: közműszervezetek, települési önkormányzatok

Települési infrastruktúra fejlesztése

A tématerület keretében városrehabilitációs, infrastruktúra-fejlesztési és korszerűsítési fejlesztések valósulnak meg, amelyek javítják a települések élhetőségét, a közterületek használhatóságát, állagát, hozzájárulnak az épített örökség megőrzéséhez, illetve a hiányzó vagy nem kielégítő szolgáltatások, terek és infrastruktúrák elérhetőségét biztosítják.

Területi relevancia: teljes megye

Potenciális kedvezményezett kör: települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok, vállalkozások

Települési humánszolgáltatások fejlesztése

Tématerületi cél a közösségi terek és humánszolgáltatások fejlesztése (egészségügy, szociális ellátás, óvoda stb), továbbá a zalai települések közötti együttműködések megerősítése, melyek segítik az összetartó, a fejlesztések iránt elkötelezett, megújulásra képes közösségek kialakulását. A fejlesztések továbbá elősegítik az időskorúak igényeihez kapcsolódó szolgáltatás és infrastruktúra-fejlesztéseket is.

Területi relevancia: teljes megye

	<i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> megyei önkormányzat, települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok		
Indikátorok meghatározása	Programban résztvevő települések száma Fejlesztések által érintett településeken az ingatlanérték változása		
Indikatív forrásallokáció	Intézkedés Közlekedésfejlesztés Lakhatás támogatása Közműfejlesztés Települési infrastruktúra fejlesztése Települési humánszolgáltatások fejlesztése Összesen	Forrásigény 106,8 Mrd Ft 5,93 Mrd Ft 8 Mrd Ft 10,5 Mrd Ft 6 Mrd Ft 137,2 Mrd Ft	Források uniós és hazai források uniós és hazai források uniós és hazai források uniós és hazai források uniós és hazai források
A program lebonyolításban közreműködő szereplők	Zala Megyei Önkormányzat, Magyar Közút, Vállalkozások, Települési önkormányzatok tulajdonában levő gazdasági társaságok, Közműszervezetek, Települési önkormányzatok		

A CÉLOK ÉS A PRIORITÁSOK KÖZÖTTI KAPCSOLATOK BEAZONOSÍTÁSA;

I. INNOVATÍV HÚZÓÁGAZATOK FEJLŐDÉSI LEHETŐSÉGEINEK ELŐSEGÍTÉS

Az I. prioritás – mint gazdaságfejlesztési intézkedések csomagja – az I. átfogó célhoz tartozik: „Jól működő, fejlett gazdaság”. Két stratégiai ágazati cél megvalósulását szolgálja:

- Vállalkozások K+F+I teljesítményének és kapcsolatainak fejlesztése
- Helyi értékekre építő gazdasági ágazatok megerősítése és rövid ellátási lánc fejlesztése

A prioritás területi fókuszát Nagykanizsa és Zalaegerszeg megyei jogú városok és azok ipari vonzáskörzete jelenti, mivel ezen térségekben a leginkább megfelelő az innovatív tevékenységeket megalapozó ipari-gazdasági, oktatási (felsőoktatási és szakképzés), valamint munkaerőpiaci háttér.

II. VERSENYKÉPESEBBÉ VÁLÓ GAZDASÁGI SZERKEZET MEGTEREMTÉSE

Az II. prioritás – hasonlóan az I. prioritáshoz – az I. átfogó célhoz tartozik: „Jól működő, fejlett gazdaság”. Két stratégiai ágazati cél megvalósulását szolgálja:

- Vállalkozások K+F+I teljesítményének és kapcsolatainak fejlesztése
- Helyi értékekre építő gazdasági ágazatok megerősítése és rövid ellátási lánc fejlesztése

A prioritás területileg a teljes megyét érinti, így minden területi cél eléréséhez hozzájárul..

III. OKTATÁSI, KÉPZÉSI ÉS KÖZSZOLGÁLTATÁSI FEJLESZTÉSEK A TÁRSADALMI KOHÉZIÓ ÉS A GAZDASÁG ERŐSÍTÉSE ÉRDEKÉBEN

A III. prioritás a Zala megyei tudásbázis növelésére, a humánerőforrás fejlesztésére, valamint a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítésére irányul, s ennek megfelelően a II. átfogó célhoz tartozik: „Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió”. Két stratégiai ágazati cél megvalósulását szolgálja:

- Helyi igényekre és K+F+I kapacitás támogatására szolgáló képzési rendszer
- Leszakadó társadalmi csoportok integrált fejlesztése

A prioritás területileg a teljes megyét érinti, így minden területi cél eléréséhez hozzájárul..

IV. INTEGRÁLT PROGRAMOK A TÉRSÉG MUNKAERŐ-MEGTARTÓ EREJÉNEK NÖVELÉSÉRE

A IV. prioritás Zala megye népesség- és munkaerő-megtartó erejét kívánja növelni, s ennek megfelelően a II. átfogó célhoz tartozik: „Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió”. Két stratégiai ágazati cél megvalósulását szolgálja:

- Helyi igényekre és K+F+I kapacitás támogatására szolgáló képzési rendszer
- Leszakadó társadalmi csoportok integrált fejlesztése

A prioritás a területi célok közül Zala megye belső perifériáinak fejlesztése céljához járul hozzá.

V. INTEGRÁLT KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMOK MEGVALÓSÍTÁSA

Az V. prioritás a környezetvédelemmel foglalkozik, és ennek megfelelően a III. átfogó célhoz tartozik: „Élhető Zala megye”. Két stratégiai ágazati cél megvalósulását szolgálja:

- Települések élhetőségnek javítása: munkalehetőségek, közlekedés, szolgáltatások, épített környezet fejlesztése
- Természeti környezet védelme

A prioritás területileg a teljes megyét érinti, így minden területi cél eléréséhez hozzájárul..

VI. ÖSSZEHANGOLT TELEPÜLÉSI ÉS TELEPÜLÉSKÖZI INFRASTRUKTURÁLIS FEJLESZTÉSEK A TERÜLETI KOHÉZIÓ ÉRDEKÉBEN

Az VI. prioritás a területi kohézió erősítését célozza az infrastrukturális fejlesztéseken keresztül, és ennek megfelelően a III. átfogó célhoz tartozik: „Élhető Zala megye”. Két stratégiai ágazati cél megvalósulását szolgálja:

- Települések élhetőségnek javítása: munkalehetőségek, közlekedés, szolgáltatások, épített környezet fejlesztése
- Természeti környezet védelme

A prioritás területileg a teljes megyét érinti, így és minden területi cél eléréséhez hozzájárul. .

AZ ÁGAZATI PROGRAMOKBAN MEGVALÓSÍTANI JAVASOLT ELEMEL

A tervezés jelenlegi szakaszában a végrehajtási és finanszírozási rendszer fő komponensei országos és helyi szinten is egyeztetés alatt állnak, így a rendszer részletei csak később lesznek ismertek. A végrehajtási rendszer, a finanszírozási keret, illetve az eljárásrend az országos iránymutatások alapján fog kialakulni, várhatóan 2020 év végén, illetve 2021 év elején.

A TERVEZÉSKÍSÉRŐ ELJÁRÁSOK DOKUMENTÁCIÓJA

A fejezet a tervezéskísérő eljárások (különösen az előzetes programértékelés és a környezeti értékelés) tervezési folyamatra tett hatásait és a végrehajtás várható környezeti, társadalmi és gazdasági hatásait mutatja be.

ELŐZETES PROGRAMÉRTÉKELÉS

Az ex-ante értékelés lehetővé teszi a tervezett program várható hatásainak elemzését. Az elemzésen alapuló előzetes értékelés a program stratégiájának, a prioritások sorrendiségének, valamint a program külső és belső koherenciájának optimalizálására törekszik. Ez az értékelés előrevetíti a várt eredményeket, és ily módon – az érintett térség saját mutatóinak és paramétereinek függvényében – felbecsüli az elfogadott prioritások és célkitűzések gazdasági-társadalmi megalapozottságát. Alátámasztja a támogatás felhasználására javasolt döntések jogosságát, valamint biztosítja a donor döntéséhez, illetve a helyi megvalósítás figyelemmel követéséhez szükséges valamennyi információt.

Az előzetes értékelés azt vizsgálja, hogy a célkitűzések világosak, összefüggőek és a helyzethez igazodóak-e. Segít ezek valósághű számszerűsítésében, valamint azon mutatók meghatározásában, amelyek lehetővé teszik a kivitelezés figyelemmel kísérését, illetve az eredményekről történő beszámolást. A mutatók a pénzügyi forrásokra, a fizikai adatokra, az eredményekre és a hatásokra vonatkoznak.

Összefoglalva: az ex-ante értékelés egy helyzetelemzésen alapuló stratégia célrendszerét, majd az ahhoz rendelt eszközrendszer relevanciáját, megfelelőségét vizsgálja, a korábbi tapasztalatok figyelembevételével, az alábbi tényezők elemzésére fókuszálva:

- társadalmi-gazdasági környezet, erős és gyenge pontok;
- stratégiák és prioritások belső és külső koherenciája;
- célkitűzések mennyiségi meghatározása;
- társadalmi, gazdasági, környezeti hatások;
- forrásfelhasználás;
- végrehajtási rendszer.

VÁRHATÓ TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI HATÁSOK

A prioritások és intézkedések várható társadalmi, gazdasági és környezeti hatásaival Zala Megye Területfejlesztési Programjának (TFP) Területi hatásvizsgálata foglalkozik részletesen, mely a Területfejlesztési Program mellékleteként, külön dokumentumban kerül bemutatásra. Alább a tervezéskísérő eljárások tervezési folyamatra gyakorolt hatásait egyszerűsített formában, táblázatosan mutatjuk be.

I. prioritás: Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítése

Beavatkozások: (1) K+F+I projektek és kutatóhelyek támogatása; (2) innovatív zöld beruházások megvalósítása

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
<i>Gazdasági hatások</i>			
Térszerkezet változása, települési szerepkörök módosulása	+	**	**
Nyersanyagok elérhetőségének változása, ásványvagyon, energiaforrások hozzáférhetőségének változása, helyi gazdaság súlyának változása	+	**	**
Fő ipari és kereskedelmi csomópontok áttrendeződése, a potenciál változása	+	**	**
Földhasználati módok változása, élelmiszer-ipari potenciál és ellátási lán-cok változása	+/-	**	**
Erdőterületek mérete és állapota	0		
Turisztikai forgalom változása, turisztikai attrakciók minőségi változása	+	*	*
Ivóvíz-készletek mennyiségi és minőségi változása	+	**	**
A gazdaság versenyképessége, a helyi gazdasági folyamatok sajátosságai, a térség gazdasági stabilitása	+	**	**
Vonalas infrastruktúrák állapota	0		
Épületek és közlekedés fajlagos energiahatékonysága, megújuló energiaforrások részarányának változása	+	**	**
<i>Társadalmi hatások</i>			
Demográfiai jellemzők, a népesség koncentrációjának változása	+	**	**
Foglalkoztatási, munkanélküliségi ráták változása, a népesség foglalkoztathatóságának változása	+	**	**
Rekreációs lehetőségek sokszínűségének és elérhetőségének változása	0/+		
Egészségügyi mutatók, szociális ellátó-rendszerek teljesítményének változása	+	*	*
Relatív biztonságérzet változása	+	*	*

II. prioritás: Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése

Beavatkozások: (1) Befektetésösztönzés; (2) Gazdasági infrastruktúra fejlesztése; (3) Turisztikai fejlesztések

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
<i>Gazdasági hatások</i>			
Térszerkezet változása, települési szerepkörök módosulása	+	*	*
Nyersanyagok elérhetőségének változása, ásványvagyon, energiaforrások hozzáférhetőségének változása, helyi gazdaság súlyának változása	X/-		
Fő ipari és kereskedelmi csomópontok átrendeződése, a potenciál változása	+	*	*
Földhasználati módok változása, élelmiszer-ipari potenciál és ellátási láncok változása	X		
Erdőterületek mérete és állapota	X		
Turisztikai forgalom változása, turisztikai attrakciók minőségi változása	+	**	**
Ivóvíz-készletek mennyiségi és minőségi változása	0		
A gazdaság versenyképessége, a helyi gazdasági folyamatok sajátosságai, a térség gazdasági stabilitása	++	**	**
Vonalas infrastruktúrák állapota	-/+	**	**
Épületek és közlekedés fajlagos energiahatékonyasága, megújuló energiaforrások részarányának változása	X		
<i>Társadalmi hatások</i>			
Demográfiai jellemzők, a népesség koncentrációjának változása	+	**	**
Foglalkoztatási, munkanélküliségi ráták változása, a népesség foglalkoztathatóságának változása	+	**	**
Rekreációs lehetőségek sokszínűségének és elérhetőségének változása	+	*	*
Egészségügyi mutatók, szociális ellátó-rendszerek teljesítményének változása	+	*	*
Relatív biztonságérzet változása	+	*	*

III. prioritás: Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében

Beavatkozások: (1) Társadalmi felzárkóztatást célzó fejlesztések; (2) Szakképzés fejlesztése; (3) Felsőoktatási tudásközpontok megerősítése

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
<i>Gazdasági hatások</i>			
Térszerkezet változása, települési szerepkörök módosulása	++	**	**
Nyersanyagok elérhetőségének változása, ásványvagyon, energiaforrások hozzáférhetőségének változása, helyi gazdaság súlyának változása	+	*	*

Fő ipari és kereskedelmi csomópontok átrendeződése, a potenciál változása	0		
Földhasználati módok változása, élelmiszer-ipari potenciál és ellátási láncok változása	+	*	*
Erdőterületek mérete és állapota	0		
Turisztikai forgalom változása, turisztikai attrakciók minőségi változása	0		
Ivóvíz-készletek mennyiségi és minőségi változása	0		
A gazdaság versenyképessége, a helyi gazdasági folyamatok sajátosságai, a térség gazdasági stabilitása	++	***	**
Vonalas infrastruktúrák állapota	+	*	*
Épületek és közlekedés fajlagos energiahatékonysága, megújuló energiaforrások részarányának változása	++	**	**
<i>Társadalmi hatások</i>			
Demográfiai jellemzők, a népesség koncentrációjának változása	+	*	**
Foglalkoztatási, munkanélküliségi ráták változása, a népesség foglalkoztathatóságának változása	++	***	***
Rekreációs lehetőségek sokszínűségének és elérhetőségének változása	+	*	*
Egészségügyi mutatók, szociális ellátó-rendszerek teljesítményének változása	+	*	*
Relatív biztonságérzet változása	+	*	*

IV. prioritás: Integrált programok a térség munkaerő-megtartó erejének növelésére

Beavatkozások: (1) Társadalmi felzárkózást és a népesség megtartását célzó integrált programok; (2) Települési környezet vonzóbbá tétele

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
<i>Gazdasági hatások</i>			
Térszerkezet változása, települési szerepkörök módosulása	+	*	*
Nyersanyagok elérhetőségének változása, ásványvagyon, energiaforrások hozzáférhetőségének változása, helyi gazdaság súlyának változása	X/+		
Fő ipari és kereskedelmi csomópontok átrendeződése, a potenciál változása	+	*	*
Földhasználati módok változása, élelmiszer-ipari potenciál és ellátási láncok változása	+	**	**
Erdőterületek mérete és állapota	0		
Turisztikai forgalom változása, turisztikai attrakciók minőségi változása	+	*	*
Ivóvíz-készletek mennyiségi és minőségi változása	0		
A gazdaság versenyképessége, a helyi gazdasági folyamatok sajátosságai, a térség gazdasági stabilitása	++	***	***
Vonalas infrastruktúrák állapota	+	*	*
Épületek és közlekedés fajlagos energiahatékonysága, megújuló energiaforrások részarányának változása			

<i>Társadalmi hatások</i>			
Demográfiai jellemzők, a népesség koncentrációjának változása	++	*	*
Foglalkoztatási, munkanélküliségi ráták változása, a népesség foglalkoztathatóságának változása	++	***	**
Rekreációs lehetőségek sokszínűségének és elérhetőségének változása	0		
Egészségügyi mutatók, szociális ellátó-rendszerek teljesítményének változása	+	*	**
Relatív biztonságérzet változása	+	*	*

V. prioritás: Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása

Beavatkozások: (1) Környezetvédelmi programok; (2) Természeti kincsek turisztikai hasznosítása; (3) Energetikai fejlesztések

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
<i>Gazdasági hatások</i>			
Térszerkezet változása, települési szerepkörök módosulása	+	*	**
Nyersanyagok elérhetőségének változása, ásványvagyon, energiaforrások hozzáférhetőségének változása, helyi gazdaság súlyának változása	+	**	**
Fő ipari és kereskedelmi csomópontok átrendeződése, a potenciál változása	0		
Földhasználati módok változása, élelmiszer-ipari potenciál és ellátási láncok változása	+	*	**
Erdőterületek mérete és állapota	+	*	*
Turisztikai forgalom változása, turisztikai attrakciók minőségi változása	+	*	**
Ivóvíz-készletek mennyiségi és minőségi változása	0		
A gazdaság versenyképessége, a helyi gazdasági folyamatok sajátosságai, a térség gazdasági stabilitása	+	**	**
Vonalas infrastruktúrák állapota	+	*	*
Épületek és közlekedés fajlagos energiahatékonysága, megújuló energiaforrások részarányának változása	++	***	**
<i>Társadalmi hatások</i>			
Demográfiai jellemzők, a népesség koncentrációjának változása	+	*	*
Foglalkoztatási, munkanélküliségi ráták változása, a népesség foglalkoztathatóságának változása	+	*	*
Rekreációs lehetőségek sokszínűségének és elérhetőségének változása	+	*	*
Egészségügyi mutatók, szociális ellátó-rendszerek teljesítményének változása	+	*	*
Relatív biztonságérzet változása	0		

VI. prioritás: Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében

Beavatkozások: (1) Közlekedésfejlesztés; (2) Lakhatás támogatása; (3) Közműfejlesztés; (4) Települési humán-szolgáltatások fejlesztése

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
<i>Gazdasági hatások</i>			
Térszerkezet változása, települési szerepkörök módosulása	++	**	**
Nyersanyagok elérhetőségének változása, ásványvagyon, energiaforrások hozzáférhetőségének változása, helyi gazdaság súlyának változása	-	*	*
Fő ipari és kereskedelmi csomópontok átrendeződése, a potenciál változása	++	**	***
Földhasználati módok változása, élelmiszer-ipari potenciál és ellátási láncok változása	0/+	*	*
Erdőterületek mérete és állapota	0		
Turisztikai forgalom változása, turisztikai attrakciók minőségi változása	++	***	**
Ivóvíz-készletek mennyiségi és minőségi változása	+	**	**
A gazdaság versenyképessége, a helyi gazdasági folyamatok sajátosságai, a térség gazdasági stabilitása	+/-	*	**
Vonalas infrastruktúrák állapota	++	*	*
Épületek és közlekedés fajlagos energiahatékonysága, megújuló energiaforrások részarányának változása	++	***	**
<i>Társadalmi hatások</i>			
Demográfiai jellemzők, a népesség koncentrációjának változása	++	**	***
Foglalkoztatási, munkanélküliségi ráták változása, a népesség foglalkoztathatóságának változása	+	*	**
Rekreációs lehetőségek sokszínűségének és elérhetőségének változása	+, -	*	*
Egészségügyi mutatók, szociális ellátó-rendszerek teljesítményének változása	++	**	**
Relatív biztonságérzet változása	+	*	*

Környezeti értékelés

A környezeti értékelés a program mellékletét képező, „Zala Megye Területfejlesztési Programjának területi hatásvizsgálata” című dokumentumban szerepel.

A feltárt negatív hatások mérséklésére, ill. elkerülésére javasolt intézkedések:

Zala megye a „Zöld Zala” programra építve, gyógy- és egészségturizmusra, ipari, logisztikai és mezőgazdasági fejlesztésekre támaszkodva, a természet egyensúlyát megőrizve összetartó társadalmat és tisztas megélhetést biztosító gazdasággal, erős területi kohéziót biztosító közlekedési rendszerrel és élhető települések együttműködő hálózatával harmonikusan fejlődik.

A megyei program nem tartalmaz olyan prioritást, intézkedést vagy beavatkozást, amely a társadalomra vagy a gazdaságra káros hatással lenne. A program ebből a szempontból kiegyensúlyozott, nincs szükség további intézkedésekre.

A káros hatások elkerülését az egyes fejlesztések esetében projektszinten, egyedileg lehetséges biztosítani. Ezért a tervezett projektfejlesztés rendszerébe szükséges beépíteni azokat a feltételrendszereket, kritériumokat, amelyek várható kedvező hatásaik maximalizálása mellett potenciális negatív hatásaik enyhítését lehetővé teszik. Ez csak olyan összehangolt megyei területi tervezési és projektfejlesztési eljárásrend kialakítása esetén valósulhat meg, amely biztosítja, hogy a konkrét beavatkozások megtervezésére irányuló projektfejlesztés holisztikusan, az egész megyei területfejlesztési folyamat végrehajtásába integrálódva, a megyei területfejlesztési koncepcióban és stratégiában rögzített célokat folyamatosan szem előtt tartva, és a megyei területi tervek folyamatos aktualizálásával és továbbfejlesztésével összhangban történjen. Ehhez nélkülözhetetlen a végrehajtás monitoringja, visszacsatolása a területi tervekbe. A fejlesztések megvalósulása esetén potenciálisan előre vetíthető káros hatásokat a Program szintjén a fenti eljárások kialakításával lehet mérsékelni.

A VÉGREHAJTÁSÁBAN KÖZREMŰKÖDŐ SZERVEZETEK KÖZTI MUNKAMEGOSZTÁS, EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS INFORMÁCIÓCSERE MEGHATÁROZÁSA, AZ ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS RENDSZERE

A jelen fejezet bemutatja, hogy a zalai területfejlesztési tervezés miként tervezi a végrehajtásában közreműködő szervezetek közti munkamegosztást, együttműködés és információcsere meghatározását, az érdekérvényesítés rendszerét, valamint a végrehajtásban közreműködő üzleti és civil szervezetek bevonásának módját. A jelen partnerségi terv megvalósításának tervezett időpontja 2020 őszi és téli.

A VÉGREHAJTÁSBAN KÖZREMŰKÖDŐ SZERVEZETEK

A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 13. §-a alapján Zala megyei Területfejlesztési Koncepció és Program kidolgozásának része az állampolgárok, a tervezéssel érintett területen működő érdekképviselők, társadalmi szervezetek és vállalkozások tervezésbe való bevonását részletező **partnerségi terv** (13. § (1) pont).

A partnerségi terv szerepe, hogy a tervezés folyamatában meghatározza (13. § (2) pont):

1. a bevonandó célcsoportot,
2. az egyes tervezési elemekhez és fázisokhoz kapcsolódó bevonás tervezett eszközeit és részvételi formáit, úgymint:
  - kommunikációs kampány
  - tájékoztató kiadványok
  - eseti bizottság
  - közvélemény-kutatás (szociológiai kutatás, fókuszcsoportos kutatás, munkacsoport megbeszélések, zsűrik)
  - kiállítások
  - nyilvános fórumok
  - helyi média
  - konferenciák
  - állampolgári vélemények gyűjtése
3. a bevonás céljait.

218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet kimondja, hogy a partnerségi program a területfejlesztési programok végrehajtása során meghatározza az állampolgárok és a szakmai közösségek részvételének szabályait (13. § (3) pont).

A Rendelet 1. melléklete részletezi a kiemelt térségi és a megyei szintű területfejlesztési koncepció, valamint a kiemelt térségi és a megyei területrendezési terv közös feltáró-értékelő vizsgálatának tartalmi követelményeit. Ennek alapján feladat a térség területfejlesztési szereplői elképzeléseinek feltárása, a tervezési folyamat partnerségi tervének elkészítése és végrehajtása (1. melléklet 2.2 pontja).

Ennek alapján a partnerségi terv ütemezése, szakaszai az alábbiak szerint kerülnek megvalósításra:

1. A partnerségi terv elkészítése
2. A partnerségi terv végrehajtása
3. A partnerségi terv eredményeinek áttekintése

Az 1. melléklet alapján a partnerségi terv eredményeit az alábbiak alapján kell áttekinteni:

1. az üzleti szektor szereplőinek a térséget érintő fejlesztési elképzelései,

2. az önkormányzatok fejlesztési elképzelései,
3. a térség társadalmi szervezetei fejlesztési elképzelései.

A 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 18.§ (1) pontja ismerteti a véleményezésre jogosultak körét, amelyet a Rendelet 10. melléklete tartalmaz. A megyei területfejlesztési koncepciót és programot véleményezésre meg kell küldeni a 10. melléklet szerint ismertetett alábbi szervezeteknek:

- Miniszterek;
- Országos önkormányzati érdekszövetségek;
- Az érintett térségi fejlesztési tanácsok;
- Az érintett megyei jogú városok önkormányzata;
- Továbbá: a szomszédos megyei önkormányzatok.

A bevonás céljai

A Rendelet alapján a partnerségi tervbe való bevonás a bevonandó célcsoportokat érinti (a tervezéssel érintett területen szerinti állampolgárok, érdekképviselők, az üzleti szektor szereplői, helyi önkormányzatok, társadalmi szervezetek és a jogszabályban megnevezett véleményezésre jogosultak). A bevonás célja, hogy a tervezési folyamatba beépülhessenek a célcsoportok által közvetített, a térséget érintő elképzelések, a helyzetelemzésre és -értékelésre érkezett vélemények, valamint hogy a tervezési folyamat célrendszerét, főbb prioritásait a bevonandó célcsoportok véleményezni tudják.

Bevonandó célcsoportok

A bevonandó célcsoportok körébe azokat utalja a jogszabály, akik érintettek a tervezési területen. Ezen érintettek köre (stakeholderok) az alábbiak szerint írható le:

- az üzleti szektor szereplői és érdekképviselők,
- helyi önkormányzatok,
- társadalmi szervezetek,
- a jogszabályban megnevezett véleményezésre jogosultak.

A megyei területfejlesztési koncepció és program esetében a bevonandó szervezetek köre az alábbiak szerint alakult:

1. Zala megye települési önkormányzatai (258 település, ebből 10 városi jogállású)	32. Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
2. Zalaegerszegi Tankerületi Központ	33. Emberi Erőforrások Minisztériuma
3. Nagykanizsai Tankerületi Központ	34. Honvédelmi Minisztérium
4. Zalaegerszegi Szakképzési Centrum	35. Igazságügyi Minisztérium
5. Nagykanizsai Szakképzési Centrum	36. Innovációs és Technológiai Minisztérium
6. Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara	37. Külgazdasági és Külügyminisztérium
7. Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Zala Megyei Igazgatósága	38. Miniszterelnökség
8. Zalai Civil Információs Centrum	39. Pénzügyminisztérium
9. Magyar Közút Nonprofit Zrt. Zala Megyei Igazgatósága	40. Családokért felelős tárca nélküli miniszter
10. Zala Megyei Sportszövetségek Egyesülése	41. Zalaispa Zrt.
11. MÖOSZ	42. Viridis Pannonia Kft.
12. TÖOSZ	43. Zalai Közzolgáltató Nonprofit Kft.
13. Magyar Faluszövetség	44. Lenti Hulladékgazdálkodási Közzolgáltató Nonprofit Kft.
14. M9 Térségi Fejlesztési Tanács	45. HUSZ Hulladékszállító Nonprofit Kft.
15. Balaton Fejlesztési Tanács	46. Tourinform Iroda Zalaegerszeg
	47. Tourinform Iroda Nagykanizsa
	48. Tourinform Iroda Lenti

16. Vas Megyei Önkormányzat	49. Tourinform Iroda Balatongyörök
17. Somogy Megyei Önkormányzat	50. Tourinform Iroda Zalakaros
18. Veszprém Megyei Önkormányzat	51. Tourinform Iroda Hévíz
19. Vigh László	52. Tourinform Iroda Keszthely
20. Manning János	53. Tourinform Iroda Gyenesdiás
21. Cseresnyés Péter	54. Tourinform Iroda Vonyarcvashegy
22. Kormányhivatal és főosztályai	55. Szent István Egyetem Georgikon Kar
23. Nemzeti Művelődési Intézet Zala Megyei Igazgatóság	56. Pannon Egyetem Gazdálkodási Kar
24. Zala Megyei Rendőrfőkapitányság	57. Pannon Egyetem Mérnöki Kar, Mechatronikai Képzési és Kutatási Intézet
25. Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	58. Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Zalaegerszegi Képzési Központ
26. Zala Megyei Mérnöki Kamara	59. Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság
27. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata	60. Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság
28. Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata	61. Zalaerdő Zrt.
29. nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter	62. Zala Megyei Szent Rafael Kórház
30. Agrárminisztérium	63. Autóipari Próbapálya Zala Kft.
31. Belügyminisztérium	

Továbbá a területfejlesztési koncepció és program társadalmazásában részt vett 322 Zala megyei vállalkozás.²

PARTNERSÉGI PROGRAM

218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 13. §-a ismerteti az egyes tervezési elemekhez és fázisokhoz kapcsolódó bevonás lehetséges eszközeit és részvételi formáit. A Rendelet az alábbi lehetséges eszközöket említi: kommunikációs kampány, kiállítások, helyi média, tájékoztató kiadványok, állampolgári vélemények gyűjtése, nyilvános fórumok, konferenciák, eseti bizottság, közvélemény-kutatás (szociológiai kutatás, fókuszcsoportos kutatás, munkacsoport-megbeszélések, zsűri).

A partnerségi terv az alábbi dokumentumokat bocsátja véleményezésre, észrevételezésre:

- Zala Megyei Területfejlesztési Koncepció
- Zala Megyei Területfejlesztési Program

A tervezési folyamat időszaka alatt az egészségügyi válsághelyzet kihívások elé állítja a partnerségi és véleményezési folyamatot, tekintettel arra, hogy járványügyi intézkedések miatt nem javasolt olyan bevonási eszköz alkalmazása, amely növeli a személyes kontaktusok számát. Ennek fényében a bevonás tervezett eszközei, részvételi formái az alábbiak szerint alakulnak:

- **Online kérdőív bevonási eszköz:** a bevonás keretében a „Bevonandó célcsoportok” fejezetben ismertetett szervezetek kerülnek felkérésre, hogy véleményezzék, észrevételezzék a területfejlesztési dokumentumokat (Koncepció és Program). A véleményezés online felületen, a Zala Megyei Önkormányzat honlapján keresztül történik.

² A társadalmazásba bevont vállalkozások pontos listája jelen dokumentum mellékletében található meg (Mellékletek - Társadalmazás fejezetrész).

A 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 17. §(2) alapján a területfejlesztési koncepció egyeztetése során tett véleményeket, társadalmi észrevételeket és a tervezői válaszokat az egyes munkafázisok dokumentációjához kell csatolni. A tervezett ütemezés alapján a társadalmasítás 45 nap alatt, 2020. szeptember 30. és 2020. november 14. között történik. A megyei területfejlesztési koncepció és program a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter állásfoglalásának beszerzését követően fogadható el. Az állásfoglalást a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter az állásfoglalást kérő irat beérkezését követő 30 napon belül adja ki.

A VÉGREHAJTÁS ÉS A FINANSZÍROZÁS INTÉZMÉNYI ÉS ELJÁRÁSRENDI RENDSZERÉNEK ÁTFOGÓ BEMUTATÁSA

A tervezés jelenlegi szakaszában a végrehajtási és finanszírozási rendszer fő komponensei országos és helyi szinten is egyeztetés alatt állnak, így a rendszer részletei csak később lesznek ismertek. A végrehajtási rendszer, a finanszírozási keret, illetve az eljárásrend az országos iránymutatások alapján fog kialakulni, várhatóan 2020 év végén, illetve 2021 év elején.

A Pénzügyminisztérium által 2020. október 6-án kiadott *„Útmutató a megyei önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a területfejlesztési program elkészítéséhez”* című módszertani segédlet kimondja, hogy „A 2014-2020 közötti időszakhoz hasonlóan Magyarország elkészíti a 2021–2027 közötti kohéziós célú uniós támogatások felhasználására irányadó legmagasabb szintű nemzeti tervezési dokumentum, a Partnerségi Megállapodást (PM). A PM rögzíti, hogy a Magyarországra érkező uniós fejlesztési (kohéziós és a halászati ágazatot támogató) források, hogyan fogják támogatni a nemzeti fejlesztési célokat és az Európai Unió szakpolitikai céljait. Mindemellett integrálja a legfontosabb hazai stratégiai dokumentumok, kiemelten az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) nemzeti fejlesztési céljait, valamint az EU releváns országspecifikus ajánlásokra reagáló üzeneteit is. A PM meghatározza a kapcsolódó uniós források eredményes és hatékony felhasználásának feltételeit. A Partnerségi Megállapodást az EU Bizottsága hagyja jóvá, Magyarország Kormányával folytatott egyeztetéseket követően. A Partnerségi Megállapodásban kijelölt fejlesztési irányok részleteit operatív programok rögzítik: a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap forrásaira épülő ágazati operatív programok és területi operatív program (OP), valamint az Európai Tengerügyi és Halászati Alap operatív programja. A Partnerségi Megállapodás hatálya alá hét (hat ágazati, egy területi) operatív program tartozik, a Közös Agrárpolitika (KAP) keretében készülő KAP stratégiai tervre külön tervezési eljárás vonatkozik”.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény alapján a megyei önkormányzatok területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A törvényben foglalt közfeladatok ellátása során a megyei önkormányzat összehangolja a kormányzat, az önkormányzatok és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit, ennek keretében a tervezés és a végrehajtás során gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről.

A fentiek értelmében Zala Megye Területfejlesztési Programjának végrehajtásáért felelős szervezet a Zala Megyei Önkormányzat (ZMÖ). A Zala Megyei Önkormányzat Hivatala rendelkezik térségfejlesztési osztállyal, amelyben négy fő munkatárs vesz részt a területfejlesztési munkákban. A területfejlesztési munkafolyamatokba bevont háttérintézmény továbbá a Zala Megyei Területfejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. Emellett a Zala Megye Területfejlesztési Program megvalósítását szakmai munkájával és pályázati tevékenységével is támogatja a Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, amely a Zala Megyei Önkormányzat, mint egyedüli alapító közreműködésével 1992-ben alakult meg. A fentieken túl a Zala Megyei Kormányhivatal és szakigazgatási szervei; és a települési önkormányzatok is aktív megvalósítói a területfejlesztési operatív programnak.

A megye programjának finanszírozása túlnyomórészt európai uniós forrásokból valósulhat meg a 2021-2027 közötti időszakban, emellett a hazai támogatási források felhasználása is indokolt. A következő támogatási források felhasználása várható a stratégia program megvalósításához.

EURÓPAI UNIÓS PROGRAMOK (VÁRHATÓ PROGRAMOK)³

A Partnerségi Megállapodás hatálya alá hét (hat ágazati, egy területi) operatív program tartozik. A hét operatív program az alábbiak szerint alakul:

- **DIGITÁLIS MEGÚJULÁS OPERATÍV PROGRAM (DIMOP):** Az operatív program az Unió által meghatározott Intelligens Európa (PO1) szakpolitikai célkitűzéshez kapcsolódik, és a modern kihívásoknak megfelelő, lehető legmagasabb szintű elektronizált és automatizált működést biztosító közszolgáltatásokat fejleszt.
  - **1. prioritási tengely: Közzolgáltatások digitalizációja / Alcélok:** 1.1 Digitális transzformáció; 1.2 Adatvezérelt közigazgatás; 1.3 Helyi közzolgáltatások digitalizációja
  - **2. prioritási tengely: Elektronikus közzolgáltatások összehangolása / Alcélok:** 2.1 Nyilvántartások közötti átjárhatóság; 2.2 Állami alkalmazásfejlesztés konszolidációja
- **HUMÁNFEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM (HOP):** Az operatív program a negyedik szakpolitikai célkitűzést (PO4 – szociálisabb Európa) támogatja, ám kiegészítő jelleggel hozzájárul az ötödik célkitűzéshez (PO5 – a polgáraihoz közelebb álló Európa) is. Célja a szociális felzárkózás támogatása Magyarországon.
  - 1. prioritási tengely: Egészségügyi fejlesztések
  - 2. prioritási tengely: XXI. századi köznevelés
  - 3. prioritási tengely: Társadalmi felzárkózási fejlesztések
  - 4. prioritási tengely: Szociális fejlesztések
  - 5. prioritási tengely: Rászoruló személyek támogatása
  - 6. prioritási tengely: Család- és ifjúságügyi fejlesztések
- **MAGYAR AKVAKULTÚRA- FEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM (MAKOP):** a programot teljes egészében az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra Alap (ETHAA) finanszírozza. A kohéziós politikában alkalmazott szakpolitikai célok közül az Európai Unió második szakpolitikai céljához (PO2) kapcsolódik: „Zöldebb, karbonszegény Európa”. Célja a fenntartható, innovatív technológiákat alkalmazó hazai halgazdálkodás előmozdítása, a termelői bázisok és a halgazdálkodással foglalkozó vállalkozások fejlesztése, a fogyasztók minőségi haltermékekkel való ellátása.
  - **1. Prioritási tengely: A fenntartható halászat támogatása és a vízi biológiai erőforrások megőrzése / Egyedi célkitűzések:** 1. Hozzájárulás a vízi biodiverzitás és ökoszisztémák védelméhez és megőrzéséhez; 2. A hatékony halászati ellenőrzés és nyomon követhetőség, valamint a tudományos alapú döntéshozatalhoz szükséges megbízható adatok támogatása
  - **2. prioritási tengely: A fenntartható akvakultúra tevékenységek, valamint a halászati és akvakultúra termékek feldolgozásának és marketingjének támogatása / Egyedi célkitűzések:** 1. A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása; 2. A

³ Az operatív programok a stratégiai program készítésének idejében még nem kerültek elfogadásra.

halászati és akvakultúra termékek marketingjének, minőségének és hozzáadott értékének, valamint ezen termékek feldolgozásának támogatása

- **MOBILITÁS OPERATÍV PROGRAM (MIOP):** Az operatív program az Unió által meghatározott „Zöldebb, karbonszegény Európa” (PO2) és kiemelten a „Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság” (PO3) szakpolitikai célkitűzésekhez kapcsolódik, célja a fenntartható és intelligens mobilitásra való áttérés így az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) folytatásának tekinthető.
  - **1. prioritási tengely: Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése / Alcél: 1.1 A városi környezet biodiverzitásának, környezetbarát infrastruktúrájának megerősítése, valamint a környezetszennyezés csökkentése**
  - **2. prioritási tengely: TEN-T vasúti és regionális intermodális közlekedés fejlesztése / Alcél: 2.1 Az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliens, intelligens, biztonságos és intermodális TEN-T fejlesztése**
  - **3. prioritási tengely: Fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás / Alcél: 3.1 Fenntartható, az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliens, intelligens, biztonságos és intermodális TEN-T; 3.2 Fenntartható, az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliens, intelligens és intermodális nemzeti, regionális és helyi mobilitás kialakítása, ideértve a TEN-T-hez való hozzáférés javítását és a határon átnyúló mobilitást is**
- **VÁLLALKOZÁSFEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS OPERATÍV PROGRAM (VINOP):** A 2021-2027 közötti időszakra szóló VINOP a 2014-2020 között végrehajtott Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) folytatásának tekinthető. Célja, hogy a vállalkozások technológiájukat, működésüket megújítva kedvezőbb pozíciót alakítsanak ki hazai és külföldi piacokon, a globális értékláncokban, hozzájárulva a társadalom életszínvonalának javulásához, a foglalkoztatás bővítéséhez és a munkahelyek védelméhez, Magyarország további fenntartható gyarapodásához és az EU versenyképességének növekedéséhez.
  - **1. prioritási tengely: Vállalkozásfejlesztés, kiemelt stratégiai ágazatok fejlesztése, digitalizáció / Specifikus célok: 1.1 A kkv-k növekedés és versenyképesség előmozdítása; 1.2 A digitalizáció polgárok, vállalkozások és kormányok előnyére fordítása**
  - **2. prioritási tengely: Kutatás, fejlesztés, innováció / Specifikus célok: 2.1 A kutatási és innovációs kapacitások megerősítése, valamint előrehaladott technológiák bevezetése; 2.2 Készségfejlesztés az intelligens szakosodáshoz, ipari átalakuláshoz és vállalkozáshoz**
  - **3. prioritási tengely: Fenntartható munkaerőpiac / Specifikus célok: 3.1 A foglalkoztatásba való bejutás javítása minden munkanélküli, különösen pedig a fiatalok és a tartósan munkanélküliek, valamint az inaktív személyek számára, előmozdítva az önfoglalkoztatást és a szociális gazdaságot; 3.2 A nők munkaerő-piaci részvételének előmozdítása, a munka és a magánélet megfelelőbb egyensúlya, ideértve a gyermekgondozás igénybevételét, az egészséges munkakörnyezetet, a munkavállalók, a vállalkozások és a vállalkozók változáshoz való alkalmazkodását; 3.3 Az egész életen át tartó tanulás – különösen a készségek rugalmas fejlesztésére és az átképzésre irányuló lehetőségek – elősegítése mindenki számára, figyelembe véve a**

digitális készségeket, a munkaerő-piaci igényekre alapozva megfelelőbben előre jelezve a változásokat és az új készségek iránti igényeket, megkönnyítve a pályamódosítást és elősegítve a szakmai mobilitást

- **4. prioritási tengely: Ifjúsági garancia / Specifikus célok:** 4.1 A foglalkoztatásba való bejutás javítása minden munkanélküli, különösen pedig a fiatalok és a tartósan munkanélküliek, valamint az inaktív személyek számára, előmozdítva az önfoglalkoztatást és a szociális gazdaságot
- **5. prioritási tengely: Felsőoktatás, szakképzés / Specifikus célok:** 5.1 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának fejlesztése, a kulcskompetenciák – többek között a digitális készségek – elsajátításának támogatása céljából; 5.2 A minőségi és befogadó oktatásba és képzésbe való egyenlő bejutás és ezek elvégzése, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára, a kisgyermekkor oktatástól és gondozástól az általános és a szakmai oktatáson és képzésen keresztül a felsőoktatásig, valamint felnőttoktatás és -tanulás, ideértve a tanulási mobilitás előmozdítását mindenki számára
- **6. prioritási tengely: Turizmus, örökségvédelem / Specifikus célok:** 6.1 Integrált társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi fejlődés, kulturális örökség és biztonság előmozdítása városi területeken; 6.2 Integrált helyi társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi fejlődés, kulturális örökség és biztonság előmozdítása, többek között vidéki és part menti területeken, közösségvezérelt helyi fejlesztés révén is
- **VERSENYKÉPES MAGYARORSZÁG OPERATÍV PROGRAM (VMOP):** Az operatív program elsődlegesen az Unió által meghatározott A polgárokhoz közelebb álló Európa (PO5) szakpolitikai célkitűzéshez kapcsolódik. Célja a kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának területi alapú, térségi és települési fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. A program elsődlegesen a helyi önkormányzati fejlesztéseket finanszírozza, valamint szerepet vállal a kiemelt térségek és gazdasági zónák fejlesztésében és az elmaradott térségek felzárkózásának támogatásában is.
  - **1. prioritási tengely: Versenyképes megye / Intézkedések:** 1.1 Helyi gazdaságfejlesztés támogatása; 1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások támogatása; 1.3 Helyi és térségi közszolgáltatások támogatása; 1.4 Fenntartható városfejlesztés támogatása
  - **2. prioritási tengely: Térségfejlesztés / Intézkedések:** 2.1 Helyi gazdaságfejlesztés támogatása; 2.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások támogatása; 2.3 Helyi és térségi közszolgáltatások támogatása
  - **3. prioritási tengely: Turizmus, helyi turisztikai fejlesztések**
  - **4. prioritási tengely: Területi humán fejlesztések**
  - **5. prioritási tengely: Budapesti infrastrukturális fejlesztések / Intézkedések:** 5.1 Kormányzati hatáskörű kiemelt projektek - zöldfelületi fejlesztések; 5.2 Budapesti önkormányzatokkal egyeztetett tartalom, pályázatos konstrukciók
  - **6. prioritási tengely: Budapesti humán fejlesztések / Intézkedések:** 6.1 Az országos humánfejlesztési programok budapesti „elemei”; 6.2 Budapesti önkormányzatokkal egyeztetett tartalom, pályázatos konstrukciók

- **ZÖLD INFRASTRUKTÚRA ÉS KLÍMAVÉDELMI OPERATÍV PROGRAM (ZIKOP):** A ZIKOP a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP) folytatása, célja a globális kihívásokra, így az éghajlatváltozásra, a környezetszennyezésre, a biológiai sokféleség csökkenésére, a természeti erőforrások túlzott kihasználására adható válaszok kidolgozása.
  - **1. prioritási tengely: Vízgazdálkodás, katasztrófakockázat csökkentés / Intézkedések:** 1.1 *Katasztrófakockázat csökkentés éghajlatváltozás;* 1.2 *Vízgazdálkodás*
  - **2. prioritási tengely: Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság / Intézkedések:** 2.1 *Fenntartható vízi közmű rendszerek;* 2.2 *Települési zöld infrastruktúra;* 2.3 *A körforgásos gazdaságra való átállás*
  - **3. prioritási tengely: Környezet- és természetvédelem / Intézkedések:** 3.1 *Környezetvédelem;* 3.2 *Természetvédelem*
  - **4. prioritási tengely: Megújuló energiagazdaság / Intézkedések:** 4.1 *Energiahatékonysági intézkedések előmozdítása;* 4.2 *A megújuló energiák ösztönzése;* 4.3 *Intelligens energiarendszerek, -hálózatok és -tárolás fejlesztése;* 4.4 *Éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás*
  - **5. prioritási tengely: Igazságos átmenet**

HAZAI TÁMOGATÁSI PROGRAMOK

- HEPA Magyar Exportfejlesztési Ügynökség Nonprofit Zrt. támogatásai,
- Irinyi-terv iparstratégiai támogatási program pályázat
- Jelenlét program,
- Kisfaludy Program,
- Közfoglalkoztatási program,
- Magyar Falu Program,
- Modern Városok Program
- Nemzeti Együttműködési Alap pályázatok,
- Nemzeti Környezetvédelmi Program keretében meghirdetett támogatások,
- Nemzeti Kulturális Alap pályázatai,
- Népi Építészeti Program,
- NKFIH innovációs és kutatási pályázatok,
- OFA Nonprofit Kft. pályázatai,
- Országfásítás Program
- Széchenyi Hitelprogram, MNB hitelprogram,
- Tanyaprogram,
- Útravaló pályázatok, Nemzeti Tehetség Program
- Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program

MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉSI TERV

INDIKÁTOROK BEMUTATÁSA TÁBLÁZATOS FORMÁBAN

I. Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítése

Indikátor megnevezése	Adat forrása	Indikátor típusa (O, E, H)	Bázisérték	Célérték	Bázisév	Mértékegység	Mérés gyakorisága
A programban résztvevő vállalkozások száma	Adatgyűjtés	O	0	50	2021	vállalkozások száma	Évente
A vállalkozásoknak nyújtott támogatások által generált magánberuházás aránya a támogatás összegéhez	Adatgyűjtés	E	0	100%	2021	Százalék Módszer: (projektössz költség/támogatás-1)*100	Évente

II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése

Indikátor megnevezése	Adat forrása	Indikátor típusa (O, E, H)	Bázisérték	Célérték	Bázisév	Mértékegység	Mérés gyakorisága
A programban résztvevő vállalkozások száma	Adatgyűjtés	O	0	100	2021	vállalkozások száma	Évente
Aggregált iparűzési adóbevétel alap változása Zala megyei településeken	Adatgyűjtés	H	2021-es érték	2021-esnél 10%-al magasabb érték	2021	Forint Módszer: (2021-es iparűzési adóbevétel alap*1,1)	Évente

III. Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében

Indikátor megnevezése	Adat forrása	Indikátor típusa (O, E, H)	Bázisérték	Célérték	Bázisév	Mértékegység	Mérés gyakorisága
A programban elért munkavállalók száma	Adatgyűjtés	O	0	2500	2021	munkavállalók száma	Évente
Korai iskolaelhagyók aránya Zala megyében	Adatgyűjtés	H	2021-es érték	2021-es értéknél 10%-al alacsonyabb érték	2021	Százalék Módszer: (2021-es korai iskolaelhagyók %-os érték*0,9)	Évente
A legfeljebb 8 osztály végzettség aránya a teljes népességen belül Zala megyében	KSH	H	2021-es érték	2021-es értéknél 7,5 százalékponttal alacsonyabb érték	2021	Százalék Módszer: (2021-es legfeljebb 8 osztályt végzettség %-a érték - 7,5%)	Évente

IV. Integrált programok a térség munkaerő-megtartó erejének növelésére

Indikátor megnevezése	Adat forrása	Indikátor típusa (O, E, H)	Bázisérték	Célérték	Bázisév	Mértékegység	Mérés gyakorisága
A programba bevont települések száma	Adatgyűjtés	O	0	80	2021	települések száma	Évente
Vándorlási egyenleg (elvándorlás és odavándorlás különbözete)	KSH	E	-21	0	2019	Fő Módszer: (odavándorlók száma - elvándorlók száma)	Évente

V. Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása

Indikátor megnevezése	Adat forrása	Indikátor típusa (O, E, H)	Bázisérték	Célérték	Bázisév	Mértékegység	Mérés gyakorisága
A programba bevont települések száma	Adatgyűjtés	O	0	80	2021	települések száma	Évente
Környezettudatosság mérése - a körny.védelmet a legfontosabb 5 dolog között említők aránya	Adatgyűjtés	E	2021-ben lefolytatott felmérés eredménye	A 2027-ben lefolytatandó mérésben a 2021-ben lefolytatott felméréshez képest 10%-al nagyobb a környezetvédelmet, mint az 5 legfontosabb dolog egyikét számoltartók aránya	2021	Százalék	2021, 2027
Lakosságtól elszállított hulladékban az elkülönített gyűjtésű aránya	KSH	E	18,50%	25%	2019	Százalék	Évente

VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében

Indikátor megnevezése	Adat forrása	Indikátor típusa (O, E, H)	Bázisérték	Célérték	Bázisév	Mértékegység	Mérés gyakorisága
Programban résztvevő települések száma	Adatgyűjtés	O	0	100	2021	települések száma	Évente
Fejlesztések által érintett településeken az ingatlanérték változása	Adatgyűjtés	E	0	A 2027-es országos érték 110%-a	2027	Forint Módszer: (2027-es, Budapest és Pest megye nélküli országos átlagos ingatlanérték*1,1)	Évente

PROGRAM CÉLJAINAK ÉRTÉKELÉSE

A 37/2010. (II. 26.) Korm. rendelet a területi monitoring rendszerről meghatároz megyei szintű területi monitoring feladatokat. Ennek alapján a megyei területi folyamatok alakulásának, a megyei területfejlesztési koncepció és program megvalósulása és hasznosulása, valamint a megyei területrendezési terv érvényesülésének elősegítése érdekében a megyei önkormányzat

- a) elemzi és értékeli a megyei szintű területi monitoring rendszer működését,
- b) elemzi és véleményezi a megyei éves elemző értékelési jelentést,
- c) elemzi és véleményezi a megyei területi folyamatok alakulását bemutató több éves jelentést,
- d) évente tájékoztatást ad a területfejlesztés stratégiai tervezéséről, valamint a területfejlesztésért felelős miniszter, valamint a területileg érintett kiemelt térségi fejlesztési tanács részére a megyei területi monitoring rendszer működéséről és a megyei értékelési jelentésekről a tárgyévet követő március 31-ig,
- e) elvégzi a megyei területfejlesztési koncepció felülvizsgálatát, valamint a felülvizsgálat alapján a koncepció módosítását,
- f) elvégzi a megyei területfejlesztési program előzetes, közbülső és utólagos értékelését, valamint az előzetes és közbülső értékelés alapján a felülvizsgálatát,
- g) elvégzi a megyei területrendezési terv érvényesítésének értékelését és erről évente tájékoztatást ad a területrendezésért felelős miniszter részére a tárgyévet követő március 31-ig.

A közvélemény/nyilvánosság elvárja, hogy egyrészt a program menedzsmentje hatékony módon valósítsa meg programokat, másrészt értékeli, hogy a program a kívánt eredményeket hozta-e. A monitoring egy olyan eszköz, amely leginkább a menedzsment célját szolgálja, míg az értékelés mindkét feladathoz hozzájárul. A tanulás minden értékelés átfogó célkitűzése.

A kívánatos változásokat egyértelműen meghatározó és korlátozott számú beavatkozásra összpontosító programok szükséges feltételek ahhoz, hogy kézzelfogható eredményeket érjünk el. A pénzügyi eszközök koncentrációja is segíti a jó minőségű programozási folyamatot, amelyben a korlátozott adminisztratív erőforrásokat a beavatkozások körütekintő előkészítésére lehet fordítani.

A monitoring és értékelési terv részletes kidolgozása a következő időszak feladata, összefüggésben részben a végrehajtási és finanszírozási rendszer kialakításával, részben pedig a tervezett programok, projektek vonatkozásában történő szakmai és térségi egyeztetésekkel.

A területfejlesztési programhoz kapcsolódó monitoring és értékelési tevékenység célja a program hatékony végrehajtásának, illetve elvárt eredményeinek nyomon követése, azaz annak figyelemmel kísérése, hogy a tervezett beavatkozások megvalósulnak, s a tervezett outputok létrejönnek. A monitoring tevékenység során tehát a tervezett és megvalósult indikátorok összevetésére kerül sor, eltérés esetén javaslatot téve az esetleges módosítások, beavatkozások szükségességére is.

A program értékelése keretében azt szükséges vizsgálni, hogy a program elérte-e az elvárt eredményeket, kiemelten bekövetkeztek-e azok a hatások, melyek hozzájárulnak a megye területfejlesztési koncepciójában megfogalmazott hosszú távú célok megvalósulásához.

Fentiekből következik, hogy a monitoring és értékelési tevékenységhez egyrészt pontosan definiálni kell az egyes prioritások, program- és projektcsomagok indikátorait, másrészt tisztázni szükséges, hogy ki (milyen szervezet, szervezeti egység) és milyen gyakorisággal, mikor végezze ezeket a tevékenységeket.

Az indikátorok számszerűsített meghatározása a megyei területfejlesztési program operatív program részének végleges változata alapján lehetséges, pontosítva a kiinduló (bázis) értéket, a célértéket, valamint az indikátor mérésének módját (az adatforrást).

A területfejlesztési program végrehajtásához kapcsolódóan minimum 2 értékelés szükséges: egy időközi, valamint egy utólagos. Az értékeléseket az EU-s gyakorlatnak megfelelően külső, független szakértő szervezet végzi el.

MELLÉKLET

TÁRSADALMASÍTÁS

A társadalmasításba bevont Zala megyei vállalkozások listája:

A képviselt szervezet neve			
1.	"Zala Kempingek" Kft.	39.	Brucknerné Sávoly Andrea
2.	Ágoston Tibor	40.	Caesar Consulting Tanácsadó Kft.
3.	Agrár-Coop Kft.	41.	Creaton SEE Kft
4.	AGROLABOR-T Kft.	42.	Csaruga Bt
5.	AGROTRACK 2000 Kft.	43.	Cserép Ferenc E.V.
6.	Akvaszig Kft	44.	Cserta-Tej Kft
7.	Allegro Consultant Kft.	45.	Dencs Krisztián e.v.
8.	AN-GI-RO Metal Kft	46.	Diatahun Kft.
9.	Annotir Kft	47.	Dohány-Világ City Center Bt.
10.	Aranyszarvas 2000 Kft	48.	Dolce Mió Fagyizó Kft
11.	Architect-Dent Kft.	49.	Dolce Vita Esküvőszervező Kft
12.	Art karos Kft	50.	DO-SZI BT
13.	ÁRUKER Kereskedelmi és Szolgáltató Betéti Társaság	51.	Dr. Hetés Ferenc Szakorvosi Rendelőintézet
14.	Assist Trend Kanizsa Kft	52.	Dr. Rédeky Praxis Kft.
15.	Autó Lancz Bt.	53.	Dr. Vargáné Dugonics Rita ev.
16.	Autójavító és Kereskedelmi Szövetkezet	54.	dr.Virág Ernő egyéni vállalkozó
17.	AXON Menedzsment Kft.	55.	Duett-Hungaria Kft
18.	Bága-Nívó Kft.	56.	Duplex'98 Kft
19.	Bagodi Mezőgép	57.	Auer Jenő ev.
20.	Bak és Vidéke Takarékszövetkezet	58.	Éden Sütéményház
21.	BAKOS DOHÁNY Bt.	59.	Ékköv Kft.
22.	Balatonjeans Kft.	60.	Elanders Hungary Kft.
23.	Balog Anita Egyéni Vállalkozó	61.	Elektro Bau Kft.
24.	Balogh Csemege Kft	62.	Eresz-98 Kft.
25.	Barabás Szállítási és Kereskedelmi Betéti Társaság	63.	ETIT [nwpro] Kft.
26.	BA-ZSA TERM Kft.	64.	EUR Kft.
27.	Bécs kft	65.	EURO-FENSTER-SYSTEM KFT
28.	Benkő Lajos ev.	66.	Eurottelm Kft.
29.	Béresmester Kft.	67.	Eurovör kft.
30.	Berke és Társa Kft.	68.	EV
31.	Bet-ép kft	69.	Fabafabak Kft
32.	Bíbor Gasztro Kft.	70.	FABAK Kft
33.	BIOLIFE Plus KFT	71.	Fabo Kft
34.	Bisamon KFT	72.	Fa-Feri Kft
35.	Bohár Mérnöki Iroda Kft	73.	Farkas Tiborné ev.
36.	BoZoKa-Mix Kft.	74.	Fekete Tamásné ev
37.	Böjte Ékszerész Kft.	75.	Fém- Szer Gép Kft.
38.	Bravo Bútor Kft.	76.	FEMAT-Hungária kft
		77.	Fémker-97 Bt.
		78.	FÉM-SZER GÉP KFT

79. Fiáker Gastro Kft	124. JELD-WEN Magyarország Kft.
80. Forsteam Bt.	125. Joó Zoltán egyéni vállalkozó
81. Földesi János ev	126. J-Terv Építész Kft.
82. Földi Kereskedelmi és Szolgáltató Kft	127. Kanizsa Bútor Kft
83. Friskó Jenő egyéni vállalkozó	128. Kanizsa fantázia Kft.
84. Fritz László e.v.	129. Kanizsa Gumi Kft.
85. Fundament plusz kft	130. Kanizsa Kárpit Kft.
86. G.Völkl Femipari KFT	131. Kanizsa Pékés Zrt.
87. Gasztro-Horinox Kft.	132. Kanizsa Sprint Kft.
88. Gasztropáhok Kft.	133. Kanizsai Dorottya Kórház
89. Gazdasági Ellátó Szervezet Keszthely	134. Kanizsatel Kft.
90. Gazdasági Ellátó Szervezet Lenti	135. Kanizsatex Kft
91. Gelencsér Dental Kft	136. Karosinvest Zrt
92. Gelencsér István	137. Karoskút Kft
93. Gép és Ferrotech Kft.	138. Karos-Park Kft.
94. GIB Hungary Kft.	139. Karos-Vet kft
95. Goór Zsolt	140. Kaszper-Pék Kft
96. Göcsej Pig Kft	141. Kecskés Béla egyéni vállalkozó
97. Gránit Gyógyfürdő ZRT	142. Kerkahíd Kft.
98. GYGV Kanizsa Kft.	143. Késmárki Jánosné E.V Zöld Elefánt Étterem - Panzió
99. Gyogynövények Völgye Szoc. Szöv.	144. Keszthely Tourist Kft
100. Györe Intertrans Kft.	145. Keszthelyi Városfejlesztő Egyszemélyes Nonprofit Kft.
101. Győrfi-Trans Kft	146. KHVILL - Ház Bt.
102. HALÁSZ ERNA EV.	147. Ki-Be Kft
103. Hangya Szociális és Szolgáltató Szövetkezet	148. Király István e.v.
104. Heat-Gázgép Kft	149. Kisfa 2000 BT
105. Hege-Tech Kft	150. Kiss Ferenc ev.
106. Hévíz-Balaton Airport Kft	151. Kóbor Pince Kft.
107. Hévízi Palace Hotel Kft.	152. Kocsi Resti Kft.
108. Hofeka Kft.	153. Kocsis László egyéni vállalkozó
109. Holdfény-Zala Kft.	154. Kolping Gondozási Központ Lenti és kistérsége
110. Hollus Invest Kft.	155. Kolping Hotel Kft
111. Holnapocska Tábor Kft.	156. Koltai Tamás
112. Hork-Acél Kft.	157. Kovács Lászlóné
113. Horváth Attila E V	158. Kovács Róbert E.v
114. HORVÁTH IMRE EV.	159. Kovács Tiborné e.v.
115. Horváth László családi gazdálkodó és e.v.	160. Kozma Kft.
116. Horváth Melinda ev	161. Kozmányi Virág Kft
117. Horváth Petra e.v.	162. KÖNIG KFT
118. Horváth-Borongics kft	163. Krajcsics Anikó ev.
119. Hory és Társai Kft.	164. KUTSCH ÉS TÁRSA KFT
120. Ho-to BAU Kft	165. Kutyakozmetika
121. Hubertus Fogadó Kft	166. Kürti Food 2011Kft
122. ICE-G 2000 BT	167. Lakatos Jenő
123. Il Caffè Kft.	

168.	Lámpaházak Kft	211.	Naturholztechnik Kft.
169.	Lan-Tel-Ker Kft.	212.	Nemes Kálmán EV
170.	LAN-Tel-Ker KFT.	213.	Németh Zoltán
171.	Lántzky Temetkezési Kft.	214.	Németh-Fa Kft.
172.	Laskay Kft.	215.	Nemzeti Dohánybolt
173.	Lasselsberger Hungária Kavicsitermelő és Értékesítő Kft.	216.	NettCom 2000 Kft.
174.	LE-KO ÉPÍTŐIPARI KFT.	217.	Niti-Fina Pékség Kft
175.	LENKER 99 ZRT	218.	Normbenz Magyarország Kft.
176.	Lenti és Vidéke Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.	219.	Nova Bútor Bútorgyár Kt.
177.	Lenti gyógyfürdő Kft.	220.	Novák László egyéni vállalkozó
178.	Lenti Városgazdálkodási Kft.	221.	NYAKAS & TÁRSAI TOURS Bt.
179.	Lesvéd Sec. Szolgáltató Kft.	222.	OGIBER Kft
180.	LETIM Kft	223.	OILTECH Kft
181.	Lezsel Kft.	224.	Optimadó 2002 Kft
182.	Lidó Friends Kft.	225.	Ormi-Tuboly Kft.
183.	Lifebelt-System Bt	226.	Ortner István
184.	Lili Car System Kft	227.	OWI ZALA BETÉTI TÁRSASÁG
185.	Lissé Édességgyár Kft	228.	Összefogás Keszthelyért Egyesület
186.	LOG VALVE Kft	229.	P.Nagyné Márkus Ibolya
187.	Los Amigos-mex.Kft.	230.	Palina Kft
188.	Lőber Kft.	231.	Pálosi István ev.
189.	M7 TakaréK	232.	Palota Pince Kft.
190.	Márvány-Gránit Kft.	233.	Pannon Egyetem Burgonyakutatói Központ
191.	Masszázs Keszthely	234.	Pantha Kft.
192.	Max Gastro Group Kft	235.	PÁTRIA CENTER KFT
193.	Mazzag Albert Ev.	236.	Pezzetta és Társa BT
194.	Metal Italiano Kft	237.	Pitzer Korinna ev.
195.	Metaplus Kft	238.	PlasticArt Kft.
196.	MEU-Center kft Lenti TakaréK köz 10.	239.	prémiumalkusz kft
197.	Mikó Imre	240.	PRIZMA KKT
198.	Milver-Trade Kft.	241.	ProComp Kft.
199.	MISKAFA Faipari termelő és Ker.KFT	242.	Profi-LED XXI. Kft.
200.	MIST-MEAT Kft.	243.	Profilfa Kft
201.	Mol Ker Vill Kft.	244.	Pylon-94 Gép- és Acélszerkezetgyártástó Kft.
202.	Mould Tech Kft.	245.	Rab Ramóna egyéni vállalkozó
203.	MÖBEL PRODUKT Kft	246.	Rádi Csaba
204.	Murafém Kft.	247.	Rádió Televízió Múzeum
205.	Müller Drogeria Magyarország Bt.	248.	Rajna Ép-Ker Kft.
206.	Nagy Sándor EV.	249.	RDH Zala Kft
207.	Nagykanizsa Vagyongazdálkodási és Szolgáltató Zrt.	250.	Régi Csárda Kft.
208.	Nagykanizsai Gazdasági Ellátó Szervezet	251.	REND-ADÓ KFT
209.	Nagykanizsai Regionális Szennyvíztársulás	252.	Reniwell Kft.
210.	Naste-Bau Kft	253.	Retro Talpi Kft.
		254.	Reverzió Kft.
		255.	Rezi-Park Kft

256.	RMP Faipari Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	290.	Tres-Hungaria Kft
257.	Rózsahegy Kft.	291.	Tüske Kft.
258.	Röntgen Kanizsa Kft.	292.	unirapid klima kft
259.	RST-Kanizsa Kft.	293.	Uno Hungaria Kft
260.	SAB-OIL KFT	294.	VADKO-2009 Kft
261.	Schunk Carbon Technology Kft.	295.	Varga és Ignácz Kft
262.	Selmeczi Gábor	296.	VARGA TIBOR E.V.
263.	SERNÁD KFT	297.	Varga Zsófia e. v.
264.	SGHTHERMÁL KFT	298.	Városi Önkormányzat Egészségügyi Központja
265.	SH Rekord Ruhaipari Kft.	299.	VEGS Vasipari és Gépgyártó kft.
266.	Simon Károly ev.	300.	VERTIKA Clean Kft.
267.	Simon Zsolt Ev	301.	Vibex-Hús Kft.
268.	SIPOS-KER 2008 Kft.	302.	Viding Kft
269.	Siposné Lakatos Éva EV.	303.	Visionet Kft.
270.	SMH Woodinvent Kft	304.	Vitéz Code Kft
271.	Solaria Buildings Kft.	305.	VOKSH Oktatási Kft.
272.	Spilák Kereskedelmi Kft.	306.	Vörös Péter E.V.
273.	Steinbach Rab Ramóna	307.	Wood-win-door Kft.
274.	Stíl-Han Bt	308.	WORLD 2000 Kft
275.	Sütheő Bútor kft.	309.	x
276.	Szabadics Közmű és Mélyépítő Zrt.	310.	YNET KFT.
277.	Számház Bt.	311.	Zala Car Center Bt
278.	SZÁM-PONT Kft.	312.	Zala Megyei Szent Rafael Kórház
279.	Szánti József Őstermelő	313.	Zal-Agro ZRT.
280.	Szekér-Fa Bt.	314.	ZALAI SPA nonprofit Zrt
281.	Szentmihályi Nyomda Kft	315.	Zalakarosi Fürdő Zrt.
282.	Szilágyi Testvérek Kft.	316.	Zala-Kraft kft
283.	SZINDEKOVICS KFT	317.	Zalapumix Kft, Fitostrans Kft, 2 egyéni vállalkozás
284.	Szmodics és Társa Bt.	318.	Zalaroad Kft.
285.	Tazoró-Transz Kft.	319.	Zalaszentgróti Gazdasági Ellátó Szerviz
286.	Teréz Anya Szociális Integrált Intézmény Hévíz	320.	Zeus Exhausts Kft.
287.	The Joy's Kft.	321.	Ziegler-nyomda Kft.
288.	Tompos 2000 Kft	322.	Zobori KalandZoo Kft.
289.	TÖRŐVEL KFT.		

OPERATÍV PROGRAM

Készítette: a HÉTFA Elemző Központ - Város- és Területfejlesztési Iroda

Készült a forProjekt Kft és a Városfejlesztés Zrt. által 2014-ben, a Zala Megyei Önkormányzat megbízásából készített, Zala Megyei Területfejlesztési Program – Operatív Program felhasználásával.

ÖSSZEFOGLALÁS, TERVEZÉSI HÁTTÉR

A megyei szintű területfejlesztési tervezési dokumentumok körét, tartalmát, felépítését a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) számú Kormányrendelet szabályozza részletesen. A rendeletet szükséges alkalmazni a 2021-2027-es tervezési időszakra történő felkészülés során, így ennek megfelelően készül el Zala megye területfejlesztési koncepciója, valamint a megyei területfejlesztési program.

A 2020-ban felülvizsgálatra került Zala Megyei Területfejlesztési Koncepcióban szerepelnek a megye hosszútávra szóló átfogó céljai, stratégiai céljai, valamint horizontális céljai, illetve a 2030-as időszakig szóló jövőképe. Ennek alapján kezdődött meg a területfejlesztési programozás: a stratégiai program, és az operatív program elkészítése.

A területfejlesztési program stratégiai programrésze és operatív programrésze közötti logikai kapcsolat szerint a stratégiai program kijelöli a megyei stratégiai fejlesztési prioritásokat, melyeket az operatív program bont le operatív szintű fejlesztési javaslatokra, beavatkozási területekre. Az operatív program a területi fejlesztési igényekhez hozzárendeli a lehetséges finanszírozási forrásokat, elsődlegesen az európai uniós operatív programokat (azok prioritásait), definíció szerint továbbá kitér a hazai támogatással megvalósuló programok bemutatására is. A megyei területfejlesztési program operatív programrészében szereplő, területi operatív programhoz kötődő fejlesztések képezik az alapját a megyei integrált területi program tartalmának is.

A 2021-2027-es tervezési időszakra való felkészülés jegyében Zala megye megkezdte a fejlesztési és projektötletek összegyűjtését, pontosabb kidolgozását, amelyek során a korábbi évek eredményeinek tapasztalatai is beépítésre kerültek. A felülvizsgált operatív program indikatív jelleggel tartalmazza a Területfejlesztési Koncepció Javaslattevési szakaszában meghatározott átfogó, stratégiai, valamint a horizontális célokhoz illeszkedő fejlesztési elképzeléseket, projekteket. Sok esetben a projektek kidolgozása jelenleg is folyamatban van.

A 2020. novemberében rendelkezésre álló jogszabályi keretek a következők:

- 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól
- 1023/2019. (II. 11.) Korm. határozat a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós források versenyképességet növelő felhasználásának tervezéséről

A Zala Megyei Területfejlesztési Program – Operatív Program szerkezetét tekintve követi a 218/2009. (X. 6.) számú Korm. rendeletben meghatározott formát, valamint a Pénzügyminisztérium által 2020. október 6-án megjelentetett, *„Útmutató a megyei önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a területfejlesztési program elkészítéséhez”* című dokumentumban megadott szempontokat.

TÁMOGATÁS SEGÍTSÉGÉVEL MEGVALÓSÍTANDÓ PROGRAMOK

EURÓPAI UNIÓS TÁMOGATÁS FELHASZNÁLÁSÁVAL TERVEZETT PROGRAMOK

A Zala Megyei Területfejlesztési Program a finanszírozás tekintetében jelentős mértékben támaszkodik az európai uniós források felhasználására. A 2021-2027-es időszakra vonatkozóan Magyarországon a következő 7 operatív program határozza meg az Európai Uniós források kihelyezését.⁴

Operatív program neve		Tervezett prioritások
Digitális Megújulás Operatív Program	DIMOP	1) Közzolgáltatások digitalizációja 2) Elektronikus közzolgáltatások összehangolása
Humánfejlesztési Operatív Program	HOP	1) Egészségügyi fejlesztések 2) XXI. századi köznevelés 3) Társadalmi felzárkózási fejlesztések 4) Szociális fejlesztések 5) Rászoruló személyek támogatása 6) Család- és ifjúságügyi fejlesztések
Magyar Akvakultúra-fejlesztési Program	MAKOP	1) A fenntartható halászat támogatása és a vízi biológiai erőforrások megőrzése 2) A fenntartható akvakultúra tevékenységek, valamint a halászati és akvakultúra termékek feldolgozásának és marketingjének támogatása
Mobilitás Operatív Program	MIOP	1) Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése 2) TEN-T vasúti és regionális intermodális közlekedés fejlesztése 3) Fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás
Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Program	VINOP	1) Vállalkozásfejlesztés, kiemelt stratégiai ágazatok fejlesztése, digitalizáció 2) Kutatás, fejlesztés, innováció 3) Fenntartható munkaerőpiac 4) Ifjúsági garancia 5) Felsőoktatás, szakképzés 6) Turizmus, örökségvédelem
Versenyképes Magyarország Operatív Program	VMOP	1) Versenyképes megye 2) Térségfejlesztés 3) Turizmus, helyi turisztikai fejlesztések 4) Területi humán fejlesztések 5) Budapesti infrastrukturális fejlesztések 6) Budapesti humán fejlesztések
Zöld Infrastruktúra és Klímavédelmi Operatív Program	ZIKOP	1) Vízgazdálkodás, katasztrófakockázat csökkentés 2) Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság 3) Környezet- és természetvédelem 4) Megújuló energiagazdaság 5) Igazságos átmenet

⁴ 2020. október 29-én társadalmi egyeztetésre bocsátott információk alapján.

A Pénzügyminisztérium útmutatója alapján Versenyképes Magyarországért Operatív Program (VMOP) néven a 2021-2027-es időszakban is meghatározásra kerül decentralizált, a területi alapú fejlesztéseknek teret adó operatív program. Fontos kiemelni, hogy a VMOP a 2021-2027-es időszakban a következő elvek mentén támogatja a helyi törekvéseket:

- elsődlegesen a helyi önkormányzati fejlesztéseket finanszírozza,
- a fejlesztési tematikája kiterjed a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a települési infrastruktúra településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére,
- a kiemelt térségekben ezeket a fejlesztéseket térségi alapon összehangolja és ezeken túlmenő térség specifikus fejlesztéseket is finanszírozhat,
- fenntartható városfejlesztési intézkedése keretében a helyi fejlesztési stratégiájuk alapján kiválasztott városok a fenti fejlesztéseket integrált helyi városfejlesztési programokban valósíthatják meg,
- szerepet vállal a helyi jelentőségű turizmus fejlesztésében,
- szerepet vállal a komplex programmal fejlesztendő járásokban, helyi társadalmi felzárkózási programok támogatásában.

HATÁRMENTI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK ÉS KÖZPONTI EU TÁMOGATÁSOK

A határmenti együttműködési programok szerepe, hogy azok elősegíthetik a 2021-2027-es időszakra megfogalmazott, határmenti területekre fókuszáló stratégiai területi célokat (Lenti-Hetés-Kerka fejlesztési térség; és „Murafölde” gazdasági és turisztikai fejlesztési térség). Ezen felül a Területfejlesztési Program egyéb fejlesztési céljait is támogatják.

Zala megye földrajzi fekvésének köszönhetően három határmenti együttműködési (CBC) programban, illetve két transznacionális programban tud részt venni a 2014-2020 közötti tervezési időszakban.

A 2021-27-es időszakra vonatkozó Interreg Europe program első egyeztetési dokumentuma 2020. szeptemberében került közzétételre⁵. A program egy specifikus célt határoz meg a következő időszakra: jobban együttműködő kormányzást („a better cooperation governance”). A tematikus célkitűzések az Európai Bizottság 2021-2027-es időszakra vonatkozó kohéziós célkitűzéseivel egyeznek meg, azaz:

- Intelligensebb Európa
- Zöldebb, karbonszegény Európa
- Jobban összekapcsolódó Európa
- Szociálisabb Európa
- A polgáraihoz közelebb álló Európa

Magyarország a következő határokon átnyúló, nemzeteket átfogó és régiók közötti együttműködésekben vesz részt az Európai Unión belül a 2021-2027-es tervezési időszakban:

⁵ https://www.interregeurope.eu/fileadmin/user_upload/documents/Programming_Committee/2021-2027_Interreg_Europe_Cooperation_Programme.pdf

- Interreg Central Europe / Közép-Európa területi együttműködési program⁶
- Interreg Danube / Duna Transznacionális Program⁷
- ESPON⁸
- Urbact IV.⁹
- Interact IV.¹⁰
- Interreg Ausztria-Magyarország Program
- Interreg Magyarország-Horvátország Program
- Interreg Szlovénia-Magyarország Program

A határmenti Interreg programok jelenleg a tervezés fázisában vannak, várhatóan legkorábban 2020. év végén válnak elérhetővé a tervezett programdokumentumok.

A COVID-19 válsághelyzetre reagálva az Európai Unió helyreállítási tervet dolgozott ki, amely az EU 2021-27-es költségvetésre is hatással volt. Az Európai Tanács 2020. júliusában elfogadott egy COVID-19 gazdasági helyzetre reagáló helyreállítási alapot (Next Generation EU). Ezen belül célzottan tagállami (RRF – Helyreállítási és Reziliencia Eszköz) és központi források is helyet kaptak. Fontos kiemelni ugyanakkor, hogy egyes központi források – úgy, mint a Méltányos Átállást Támogató Alap, a Horizont Europe kutatási program, InvestEU beruházás finanszírozási program, a vidékfejlesztési támogatási program - kerete jelentősen csökkent. Más források - úgy, mint a bajba jutott cégeknek szóló támogatási program (Solvency Support Instrument), az egészségügyi ellenálló képesség javítására szolgáló HealthEU program, szomszédsági fejlesztési és nemzetközi együttműködési eszköz (NDICI) - pedig befagyasztásra is kerültek.

RELEVÁNS HAZAI TÁMOGATÁSI PROGRAMOK

Az Európai Uniós forrásokon túl a Zala Megye Területfejlesztési Program megvalósítása során hazai forrásokra is támaszkodik. Így – a teljesség igénye nélkül – különösen a következő támogatási programok felhasználása javasolt:

- HEPA Magyar Exportfejlesztési Ügynökség Nonprofit Zrt. támogatásai,
- Irinyi-terv iparstratégiai támogatási program pályázat
- Jelenlét program,
- Kisfaludy Program,
- Közfoglalkoztatási program,
- Magyar Falu Program,
- Modern Városok Program
- Nemzeti Együttműködési Alap pályázatok,

⁶ A közép-európai területi együttműködés az innováció, a karbonszegény gazdaság, a környezetvédelem, a kultúra és a közlekedés terén tapasztalható regionális kihívásokra válaszul alkalmazott intelligens megoldások megvalósításának katalizátora.

⁷ A Duna Transznacionális Program támogatja a területi politikák integrálását számos, az Európai Duna Régió Stratégia (EDRS) prioritásaihoz köthető területen.

⁸ Az ESPON 2020 együttműködési program célja az uniós kohéziós politika hatékonyságának javítása, és az európai strukturális és beruházási alapok alá tartozó egyéb ágazati politikák és programok, valamint a nemzeti és regionális területfejlesztési politikák támogatása.

⁹ A fenntartható városfejlesztés előmozdítására szolgáló európai uniós csere- és oktatási program.

¹⁰ A program célja, hogy a tapasztalatok megosztásának, a helyes gyakorlatok átadásának és az innovatív megközelítések terjesztésének ösztönzésével növelje a kohéziós politika hatékonyságát a területi együttműködési programok és partnerek között.

- Nemzeti Környezetvédelmi Program keretében meghirdetett támogatások,
- Nemzeti Kulturális Alap pályázatai,
- Népi Építészeti Program,
- NKFIH innovációs és kutatási pályázatok,
- OFA Nonprofit Kft. pályázatai,
- Országfásítási Program
- Széchenyi Hitelprogram, MNB hitelprogram,
- Tanyaprogram,
- Útravaló pályázatok, Nemzeti Tehetség Program
- Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program

ORSZÁGOS JELENTŐSÉGŰ BERUHÁZÁSOK

Kiemelt, országos jelentőségű fejlesztések Zala megye társadalmi-gazdasági fejlődésének előmozdítása, valamint a Zala megyét magába foglaló nyugat-dunántúli térség területi és társadalmi kohéziójának erősítése érdekében:

- Zalaegerszeg járműipari fejlesztései (önvezető autó és tesztpálya fejlesztése, valamint kapcsolódó projektek);
- Zalaegerszegen létesülő hadiipari beruházás (harci járművek gyártása);
- Nagykanizsa körforgásos gazdaság vezérprojektje: science park;
- Balaton turisztikai térség kijelölése – célzott marketing és imázsfejlesztés;
- Térség közúti elérhetőségének javítása:
  - M76 Zalaegerszegig tartó szakaszának elkészítése;
  - M9 gyorsforgalmi út (Szombathely-Zalaegerszeg-Nagykanizsa-Kaposvár felé);
- Vasúti fejlesztések:
  - Zalaegerszeg Rédcisen át Lendvával történő összeköttetése;
  - az észak-balatoni vasútvillamosítás folytatását Zala irányába;
  - Budapest-Nagykanizsa vonal korszerűsítése a teljes vonalon (hiányzó szakasz);
  - észak-déli vasúti összeköttetés teljes rekonstrukció;
- Sármelléki nemzetközi repülőtér működtetésének és fejlesztésének hosszú távú biztosítása.

A TERVEZETT FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK MEGYEI PRIORITÁSOK SZERINTI CSOPORTOSÍTÁSBAN

Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója 2020. szeptemberében megújításra került. A Területfejlesztési Konceptió módosításai nem érintették a megye 2030-as jövőképre vonatkozó megállapításokat, továbbá az átfogó célokat. Ugyanakkor új stratégiai célokat, horizontális célokat és prioritásokat tartalmaznak. A meghatározott megújított célok és prioritások rendszerét az alábbi táblázat mutatja be.

Jövőkép 2013-2030						
Gazdag és harmonikusan fejlődő zöld Zala						
Átfogó célok (2013-2030)	I. Jól működő, fejlett gazdaság		II. Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió		III. Élhető Zala megye	
Stratégiai ágazati célok, 2021-2027	1) Vállalkozások K+F+I teljesítményének és kapcsolatainak fejlesztése	2) Helyi értékekre építő gazdasági ágazatok megerősítése és rövid ellátási lánc fejlesztése	3) Helyi igényekre és K+F+I kapacitás támogatására szolgáló képzési rendszer	4) Leszakadó társadalmi csoportok integrált fejlesztése	5) Települések élhetőségnek javítása: munkalehetőségek, közlekedés, szolgáltatások, épített környezet fejlesztése	6) Természeti környezet védelme
Prioritások, 2021-2027	I. Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítése II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése		III. Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében IV. Integrált programok a térség munkaerő-megtartó erejének növelésére		V. Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében	
Stratégiai területi célok, 2021-2027	Megyei jogú városok és azok vonzáskörzetének innovatív iparfejlesztése (Nagykanizsa és Zalaegerszeg, illetve ezen városok ipari vonzáskörzete) Zala megye belső perifériáinak fejlesztése Zala balatoni térsége (Keszthely és Hévíz térsége) kreatív tudásra és természeti értékekre épülő fejlesztése Lenti-Hetés-Kerka fejlesztési térség „Murafölde” gazdasági és turisztikai fejlesztési térség					
Horizontális célok	8) Foglalkoztatás növelése 9) Energia- és erőforrás-hatékonyság növelése az üvegházhatású-gáz kibocsátás csökkentése mellett 10) Digitális technológiákhoz való hozzáférés elősegítése 11) Természetes környezet és biológiai sokféleség védelme; felszíni és felszín alatti vizek védelme 12) Társadalmi kohézió és esélyegyenlőség erősítése 13) Zala megye népességmegtartó erejének növelése 14) Fenntartható közlekedés támogatása és szűk keresztmetszetek felszámolása					

Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója alapján a megye fejlesztésének prioritásai a korábbi 7 prioritásból 6-ra szűkültek, melyek a következők a 2021-2027-es időszakra vonatkozólag:

- I. Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítése
- II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése
- III. Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében
- IV. Integrált programok a térség munkaerő-megtartó erejének növelésére
- V. Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása
- VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében

A Pénzügyminisztérium által kiadott útmutató szerint meghatározott szerkezetben, a következő szempontok mentén mutatjuk be az egyes prioritásokat:

- Melyek azok a helyzetelemzés során feltárt tényezők, problémák, amelyekre az adott prioritás reagálni kíván?
- Milyen módon kapcsolódik az adott prioritás a területfejlesztési koncepció stratégiai céljaihoz, illetve az EU 2021-2027-es időszakra vonatkozó szakpolitikai célkitűzéseikhez?
- Melyek azok a legfontosabb célok, melyek elérését a prioritás megvalósítása biztosítja?
- Melyek a prioritás keretében tervezett intézkedések?
- Mi a tervezett intézkedések területi relevanciája?
- Milyen típusú fejlesztési projekteken keresztül valósulnak meg az intézkedések (indikatív felsorolás)?
- Mekkora az a forrástömeg, amely szükséges az intézkedések megvalósításához?
- Mely szervezetek lehetnek az intézkedések lebonyolításban közreműködő szereplők, illetve miképp határozhatók meg a főbb érintett célcsoportok?
- Milyen pénzügyi ütemezés mellett várható az intézkedések megvalósulása?
- Milyen mérhető és számszerűsíthető indikátorokkal lehet az adott prioritás keretében tervezett prioritások hatékonyságát mérni?

A prioritások keretében taglalt projektek és forráskeretek jelenleg indikatíván kerültek felsorolásra. Azok pontosítására – különös tekintettel pedig a vállalkozói fejlesztések azonosítására – a partnerségi folyamat lezárását követően kerülhet sor.

I. INNOVATÍV HÚZÓÁGAZATOK FEJLŐDÉSI LEHETŐSÉGEINEK ELŐSEGÍTÉSE

A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyek megoldására a prioritás irányul:

- Alacsony innovációs potenciálú mikro- és kisvállalkozásokra támaszkodó megyei gazdaság
- Sérülékeny gazdasági szerkezet (COVID-19)
- Felsőoktatási kutatási potenciál alacsonyan hasznosított
- Foglalkoztatásban magas arányú a betanított és segédmunka
- Alacsonyak a fizetések, rugalmatlan munkaerőpiac (kevés atipikus foglalkoztatás, közlekedési nehézségek stb.)
- Megye alacsony beruházási teljesítménye

Prioritáshoz kapcsolódó célok

Kapcsolódó EU célkitűzések

- Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül

A prioritás gazdaságfejlesztési jellegű, céljai között kiemelt helyen szerepel az innovatív gazdasági tevékenységek lehetőségeinek elősegítése, feltételeinek megteremtése, ezáltal a megye versenyképességének javítása.

Kapcsolódás a Területfejlesztési Konceptió stratégiai célkitűzéseivel

Az I. prioritás – mint gazdaságfejlesztési intézkedések csomagja – az 1. átfogó célhoz tartozik: „Jól működő, fejlett gazdaság”. Két stratégiai ágazati cél megvalósulását szolgálja:

- Vállalkozások K+F+I teljesítményének és kapcsolatainak fejlesztése
- Helyi értékekre építő gazdasági ágazatok megerősítése és rövid ellátási lánc fejlesztése

A prioritás területi fókuszát Nagykanizsa és Zalaegerszeg megyei jogú városok és azok ipari vonzáskörzete jelenti, mivel ezen térségekben a leginkább megfelelő az innovatív tevékenységeket megalapozó ipari-gazdasági, oktatási (felsőoktatási és szakképzés), valamint munkaerőpiaci háttér.

Prioritás keretében elérendő célok

A kutatás-fejlesztés és innováció támogatása a jövő iparágainak megtelepedését, az innovatív beruházások megtelepedését kívánja elérni a környezeti és gazdasági szempontból is fenntartható fejlődési környezetben. A prioritás az alábbi célokhoz járul hozzá:

- **Meglévő zalai húzóágazatok továbbfejlesztése.** A zalai vállalatok versenyképességének erősítése szempontjából kiemelten fontos az innovatív vállalkozások támogatása az innovációs lánc különböző szakaszaiban, a célzott alapkutatástól kiindulva a létrehozott termék piacra vitelének elősegítéséig, főként a speciális zalai ágazatokban (fa- és bútoripar, vízkezelés, járműipar és mechatronika, illetve a gyógyászatban). Ehhez szükséges, hogy a megye kutatási és fejlesztési teljesítménye javuljon, a felsőoktatási szereplők aktívabban kerüljenek bevonásra az innovációs folyamatokba.
Kiemelt szereppel bír a zalaegerszegi járműipari tesztpálya (ZalaZONE) további fejlődési környezetének biztosítása.
- **Innovatív zöld beruházások megvalósítása.** A klímaváltozás hatásainak erősödésével fokozódik a klímasemleges fejlesztések iránti igény. Zala megyében rendelkezésre áll olyan felsőoktatási kutatási potenciál és szakképzett munkaerő, amely vízügyi kutatások (Nagykanizsa) és a mezőgazdasági termelés (Georgikon Campus) terén újító szempontokat és

megoldásokat hozhat. Ehhez a célkitűzéshez járulhat hozzá Nagykanizsa körforgásos gazdasági központjának tervbe vett létrehozása.

- **Helyi vállalkozások innovációs aktivitása növekedjen.** Zala megye vállalkozásainak 90%-a a mikro-, és kisvállalkozások köréből kerül ki. Ezen vállalkozások esetében hagyományosan alacsonyabb az innovációs potenciál. A támogatások segítségével a KKV-k számára könnyebben elérhetővé válik az újító szemlélet és tevékenység.

Prioritás részletes tartalmának bemutatása

Prioritás neve:	I. Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítése							
Intézkedés megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemez és	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
Innovációra és tudásra épülő gazdaság támogatása	- ZalaZONE Tudományos és Innovációs Park - Többfunkciós közösségi tér kialakítása programelem: A programelem lényege biztosítani a Tudományos és Innovációs Park ökoszisztémájának sikeres működéséhez szükséges humán és szellemi háttér fejlődését. - Nagykanizsai Tudományos és Innovációs Park létrehozása, K+F inkubációs szolgáltatások nyújtása külső vállalati kapcsolatépítés mellett.	Vállalkozások	innovatív vállalkozások térség munkavállalói diákok	2021-2027	39.985	EU-s és hazai források (pl. NKFIH, HEPA exportpiaci támogatások)	- A programban résztvevő vállalkozások száma - A vállalkozásoknak nyújtott támogatások által generált magánberuházás aránya a támogatás összegéhez	igen
K+F+I projektek és kutatóhelyek támogatása	- Pannon oktatási tér létrehozása: Mesterséges intelligencia alapú oktatástechnológiai és oktatásmódszertani fejlesztés elosztott erőforrású, hálózatban együttműködő köz- és felsőoktatási központok és ipari partnereik oktatási tevékenységének optimalizálására, a hallgatók egyéni előrehaladását figyelembe vevő tudásközvetítő rendszer kialakításával (Zalaegerszeg) - Biomassza felhasználás kutatási program (Nagykanizsa)	Vállalkozások Kutatóhelyek (egyetemek)	magasan képzett munkavállalók innovatív vállalkozók diákok	2021-2027	2.040	EU-s és hazai források		igen
Innovatív zöld beruházások megvalósítása	Nagykanizsai Tudományos és Innovációs Park - körkörös gazdaság: célja, hogy a Kompetencia Központ alapján, a Pannon Egyetem tudásbázisán, a MOL szakmai képességeire, menedzsmenttudására, nemzetközi kapcsolatrendszerére építve egy körkörös gazdaság tematikájú tudományos és innovációs parkot hozzon létre Nagykanizsán.	Vállalkozások Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gt-k	lakosság települési szolgáltató intézmények	2021-2027	11.300	EU-s és hazai források		igen

Prioritás keretében tervezett intézkedések megnevezése

A prioritás keretében három intézkedést határoz meg Zala Megye Területfejlesztési Koncepciója:

- innovációra és tudásra épülő gazdaság támogatása;
- K+F+I projektek és kutatóhelyek támogatása;
- innovatív zöld beruházások megvalósítása.

Tervezett fejlesztések tartalmának és indokoltságának összefoglalása

Zala Megye Területfejlesztési Koncepciójának Helyzetelemző része alapján a következő tényezők indokolják az innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítésére irányuló fejlesztéseket:

- Az igazán nagy Zala megyei székhelyű cégek száma kevés. 2019-ban a 19 vidéki megye 1046 db, 250 főnél többet foglalkoztató cégéből csupán 34 (3,3%), az 5237 db 50-249 fősből pedig 174 (3,1%) volt zalai székhelyű. Árbevételt tekintve pedig csupán 2 cég szerepelt az 500 legnagyobb magyarországi cég között (minden más megyében ennél magasabb a TOP500 cégek száma!), miközben a vidéki népességnek, illetve foglalkoztatottnak egyaránt 3,4%-a, a vidéki vállalkozásoknak pedig 3,8%-a van megyében.
- A megyében igen koncentráltan helyezkednek el a nagy foglalkoztatók. A gazdasági teljesítmény szempontjából ugyanis Zalaegerszeg és Nagykanizsa megyén belüli aránya a népességi súlyukat jelentősen meghaladja. A két, együttesen százezer lakosú megyei jogú városban a Zala megyei lakónépesség csupán a 37%-a él, ám a munkahelyek 56%-át, a megye 100 legnagyobb árbevételű („TOP 100”) cégéből 68-at, a Zala megyei vállalati árbevételnek, illetve hozzáadott értéknek pedig becsülhetően legalább a 75%-át adják.
- Az utóbbi évek foglalkoztatás-bővítése jellemzően romló élőlőmunka-termelékenység mellett ment végbe.
- Zala megyében a foglalkoztatottak több mint 60%-a fizikai foglalkozású.
- A megyei átlagkeresetek az országos átlag alsó harmadába tartoznak.
- Zalaegerszegen épülő járműipari tesztpályához is csatlakozóan - megépül az önvezető járművek tesztelésére is alkalmas, a megyeszékhelyet a gyorsforgalmi hálózatba kapcsoló M76-os autótűt („okosút”) is Zalaegerszeg és az M7-es között. Mindez kedvezően hathat a megye gazdaságának versenyképességére is.
- Zala megye kiemelten a gépipar, az elektronika és az autóipar fejlődésére alkalmas gazdasági környezetet biztosít.
- Zala megye K+F+I szempontjából még kiaknázatlan felsőoktatási potenciállal rendelkezik. A K+F ráfordítás EU összehasonlításban országos szinten is viszonylag alacsony.
- Zala megyei székhelyű termelő cégek az átlagosnál sokkal inkább támaszkodnak a belső keresletre, mint a nagyobb növekedési potenciállal rendelkező exportra.
- Zalában a feldolgozóipari beruházások egy lakosra vetített éves átlagösszege 2010 és 2016 között csak 52 ezer forint volt, ezzel szemben a vidéki átlag 136 ezer Ft volt. Bízatót viszont, hogy a beruházási teljesítmény az utóbbi évek során jelentősen növekedett.

A megye területén folyó ipari termelés értéke (a legalább 5 fős ipari cégek tényleges telephely szerinti adatai alapján) 2017-ben 623 Md Ft volt. Ez - a 2016-ról 2017-re bekövetkezett jelentős bővülés ellenére - nominálisan is alig haladta meg a 2010-es adatot, az átváltozások és a statisztikai módszertan változásának hatásaitól megtisztítva pedig 15%-kal kisebb a 2010-es volumennél.
Területi hatókör
A prioritás területi fókuszát Nagykanizsa és Zalaegerszeg megyei jogú városok és azok ipari vonzáskörzete jelenti, mivel ezekben a térségekben a leginkább megfelelő az innovatív tevékenységeket megalapozó ipari, gazdasági, oktatási (felsőoktatási és szakképzés), valamint munkaerőpiaci háttér.
Jellemző kedvezményezettek
- Vállalkozások   - Kutatóhelyek (egyetemek)   - Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok
Fő célcsoport
- innovatív vállalkozások   - térség munkavállalói   - diákok   - lakosság   - települési szolgáltató intézmények
Forrásigény és forrásösszetétel
53.325 millió Forint EU-s (különösen VINOP, VMOP, MIOP és ZIKOP), valamint hazai források (pl. NKFIH, HEPA export-piaci támogatások)
Méréshez tervezett indikátorok
- A programban résztvevő vállalkozások száma   - A vállalkozásoknak nyújtott támogatások által generált magánberuházás aránya a támogatás összegéhez

A vállalkozások fejlesztési tervei

A Zala Megye Területfejlesztési Konceptiójához készült helyzetelemzés alapján Zala megyében a vállalkozási aktivitás régóta és stabilan meghaladja a vidéki megyék átlagát. Az adatok azonban azt is jelzik egyszersmind, hogy a működő vállalkozások gazdasági ereje viszonylag alacsony. Zala ugyanis csak az egyéni vállalkozások fajlagos számában kiemelkedő. Az egyes nemzetgazdasági ágazatok bruttó hozzáadott értéke alapján a megyében gazdaságilag leginkább jelentős ágazatok az ipar (B+C+D+E), a kereskedelem, szállítás és raktározás, vendéglátás (G) és a közigazgatás, oktatás, egészségügyi szolgáltatás (O+P+Q) ágazatai.

A területi prioritás céljainak megvalósításában kulcságazatnak tekinthető a járműipar, a vízellátás-kezelés, illetve a szakmai-tudományos-műszaki tevékenység és az oktatás.

A vállalkozások fejlesztési terveinek azonosítása a partnerségi folyamat része volt. A 2020 októberében zajlott kérdőíves lekérdés alapján a zalai vállalkozó 60%-a számolt be arról, hogy a COVID-19 járvány következtében a gazdasági teljesítményük romlott. A vállalkozók negyedénél volt szükség a

foglalkoztatotti létszám csökkentésére, és közel harmaduk esetében szűkültek, vagy szűntek meg értékesítési piacok. Ezzel együtt a válaszadók szinte mindegyike tervez valamilyen jövőbeli fejlesztést. Döntő többségüknel (82%) várható eszközbeszerzés, kutatási-fejlesztési beruházását a válaszók 9%-a tervez. Emellett a nagyobb, 150 főnél több munkavállalót foglalkoztató cégek körében jeleztek innovatív jellegű, zöld beruházási terveket.

Munkaadók fejlesztési tervei a 2021-2027-es időszakban	%
Eszközbeszerzés	82%
Építés/beruházás	61%
Szolgáltatásfejlesztés/-bővítés	57%
Munkahelyteremtés	55%
Energiahatékonyság javítása	55%
Munkahelymegtartás	52%
Képzés	32%
Szervezetfejlesztés	18%
Kutatás-fejlesztés	9%
Szervezet közművekkel való ellátottságának fejlesztése	7%
Szervezet közlekedési kapcsolatainak fejlesztése	2%
Nem tervezünk fejlesztést	2%

A megkérdezett vállalkozások 68%-a biztosan tervezi az EU-s források igénybe vételét a fejlesztések megvalósítása során, és a hazai források keresettsége is jelentős a vállalkozók körében.

Terve igénybe venni hazai vagy EU-s forrást? - keresztábra					
		Hazai forrás			Összesen
		Igen, biztosan	Talán	Biztosan nem	
EU-s	Igen, biztosan	59,1%	9,1%	0,0%	68,2%
	Talán	4,5%	18,2%	0,0%	22,7%
	Biztosan nem	2,3%	2,3%	4,5%	9,1%
Összesen		65,9%	29,5%	4,5%	100,0%

A 2014-2020-as tervezési időszakban¹¹ gazdaságfejlesztési céllal 952 Zala megyei projekt került támogatásra (GINOP), amelyből 147 projekt tartozott a kutatási-fejlesztési terület (2. prioritás) alá. Az átlagos projektméret ebben az időszakban 56 millió forint volt.

A következő tervezési időszakban az I. prioritás alá tartozó vállalkozói fejlesztések várhatóan a VINOP 1. (Vállalkozásfejlesztés, kiemelt stratégiai ágazatok fejlesztése, digitalizáció) és 2. prioritásából (Kutatás, fejlesztés, innováció) valósulhatnak meg.

¹¹ 2020. november 7-éig. Adatok forrása: palyazat.gov.hu.

Az intézkedések pénzügyi ütemterve

	Indikatív forrás 2021-2024 (millió Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (millió Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (millió Ft)
Innovációra és tudásra épülő gazdaság támogatása	39,985		39,985
K+F+I projektek és kutató-helyek támogatása	2,040		2,040
Innovatív zöld be- ruházások megvaló- sítása	11,300		11,300
Összesen			53,325

II. VERSENYPÉSEBBÉ VÁLÓ GAZDASÁGI SZERKEZET MEGTEREMTÉSE

A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyek megoldására a prioritás irányul:

- Alacsony innovációs potenciálú mikro- és kisvállalkozásokra támaszkodó megyei gazdaság
- Sérülékeny gazdasági szerkezet (COVID-19)
- Felsőoktatási kutatási potenciál alacsonyan hasznosított
- Kiemelkedő, további hasznosításra váró turisztikai potenciál
- Foglalkoztatásban magas arányú a betanított és segédmunka
- Alacsonyak a fizetések, rugalmatlan munkaerőpiac (kevés atipikus foglalkoztatás, közlekedési nehézségek, stb.)
- Megye alacsony beruházási teljesítménye

Prioritáshoz kapcsolódó célok

Kapcsolódó EU célkitűzések

- Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül
- Zöldebb, karbonmentes Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelemben való befektetéssel

A prioritás gazdaságfejlesztési jellegű, céljai között kiemelt helyen szerepel olyan gazdasági környezet megteremtése, amely elősegíti az innovatív gazdasági tevékenységek helyben tartását, illetve megtelepedését, ezáltal a megye versenyképességének javítását.

Kapcsolódás a Területfejlesztési Konceptió stratégiai célkitűzéseivel

Az II. prioritás – hasonlóan az I. prioritáshoz – az 1. átfogó célhoz tartozik: „Jól működő, fejlett gazdaság”. Két stratégiai ágazati cél megvalósulását szolgálja:

- Vállalkozások K+F+I teljesítményének és kapcsolatainak fejlesztése
- Helyi értékekre építő gazdasági ágazatok megerősítése és rövid ellátási lánc fejlesztése

A prioritás területileg a teljes megyét érinti és minden területi cél eléréséhez hozzájárul.

Prioritás keretében elérendő célok

A helyi erősségek továbbfejlesztése elengedhetetlen a megye gazdasági prosperitásának biztosításához. Zala megyében a hagyományosan erős feldolgozóipar – különösen pedig a járműipar mellett kiemelt szerepe van a turizmusnak. Ezzel együtt az előző támogatási időszak során kiépült helyi termelői kapacitások rövid ellátási láncba csatolása a megyét önálló, stabil gazdasági erővé teheti.

- **Helyi gazdaság megerősítése.** A meglévő, prosperáló ágazatok megerősítése, a nagyvállalkozások nemzetközi környezetben való jobb érvényesítése a prioritás feladata. Ennek keretében kiemelt cél az ipari parkok mennyiségi és minőségi bővítése; a közlekedési kapcsolatok fejlesztése; valamint a turisztikai kínálat színesítése, a szolgáltatások bővítése annak érdekében, hogy az idelátogató turisták tartalmasabban, illetve hosszabb időtartamban töltsenek vendégéjszakákat a megyében.
- **Rövid ellátási láncok megerősítése.** A helyi termelői kapacitás az előző tervezési időszakban megerősödött, a helyi termelői piacok hálózatának kiépülése megkezdődött. A prioritás keretében cél ezen rövid ellátási kapcsolatok megerősítése és továbbfejlesztése, a kiszámítható és biztonságos, valamint környezeti szempontból is fenntartható élelmiszerellátás érdekében.

Prioritás részletes tartalmának bemutatása

Prioritás neve:	II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
Befektetés ösztönzés	- Vállalkozásfejlesztés és befektetés-ösztönzés Zala megyében: befektetés-ösztönzési tevékenységek, exportfejlesztési intézményi háttérstruktúra kialakítása, startup ökoszisztéma létrehozása. - M7-M9 (M76) befektetés-ösztönzési folyosó: a befektetésösztönzési tevékenységek megvalósítása (térség külföldi működő tőke bevonzó képességének növelése, hazai és nemzetközi képviselő, szakértői csapat fenntartása). - Integrált gazdaságfejlesztés a Lenti járás innovatív cégeinek bevonásával: Lenti városában és térségében olyan exportra is termelő közép-, és nagyvállalkozás telephelyének, gépparkjának, K+F tevékenységeinek fejlesztése. - Nem zavaró hatású gazdasági-, ipari tevékenységek ösztönzése (Keszthely, Pacsa) - Agráripari szakképzés megindítása: mezőgazdasági-, nem zavaró hatású gazdasági-, ipari tevékenységek megtelepedésének elősegítése Keszthelyen. - Termékfeldolgozás, újrahasznosítás, alapanyag előállítás, hulladékudvar működtetése (Pacsa)	Települési önkormányzatok Vállalkozások	vállalkozások térség munkavállalói	2021-2027	13.090	EU-s és hazai források	- A programban résztvevő vállalkozások száma - Aggregált iparűzési adóbevételek alapváltozása Zala megyei településeken	igen

Prioritás neve:	II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
	Vállalkozásfejlesztés és befektetésösztönzés, bérelhető ipari csarnokok létesítése, inkubátor ház építése (Pacsa)							
Gazdasági infrastruktúra fejlesztése	- Zalaegerszegi ipari park: a zalaegerszegi ipari zóna területbővítése és a szükséges közművek és infrastruktúra fejlesztése. - Ipari park fejlesztés Sormáson és Letenyén: a helyi gazdaságfejlesztés és foglalkoztatás élénkítésének elősegítése érdekében, az üzleti infrastrukturális háttér biztosítása, ennek keretében a meglévő ipari park fejlesztése, valamint új ipari terület kialakítása. - Nagykanizsa és vonzáskörzetének innovatív iparfejlesztése, Modern Városok Program keretében a NIPÚF beruházásban, továbbá TOP fejlesztés keretében az önkormányzat beruházásában - Ipari park fejlesztése Nagykanizsán: A fejlesztés célja a helyi gazdaságfejlesztés és foglalkoztatás élénkítésének elősegítése érdekében, az üzleti infrastrukturális háttér biztosítása, ennek keretében új ipari terület kialakítása. - Intermodális logisztikai központ (Nagykanizsa) - Nagykanizsa város területén található volt honvédségi területek lőszermentesítése, barnamezős területek kialakítása.	Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok Vállalkozások	vállalkozások	2021-2027	73.000	EU-s és hazai források (pl. hitelprogramok)		igen

Prioritás neve:	II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
	- Sármellék repülőtér melletti ipari park: az ipari park logisztikai és raktárbázis fejlesztése a nemzetközi-regionális repülőtér fejlesztésének kiegészítésére. - Pacsai Ipari Park fejlesztése, infrastruktúra kiépítése - ZalaZONE tesztpályához bázisállomás létrehozása M76 lehatára alapozva Pacsán - Nagyrecse látványkertészet és innovációs központ: A helyi gazdaságfejlesztés és foglalkoztatás élénkítésének elősegítése, az üzleti infrastrukturális háttér biztosítása, a térségre jellemző élelmiszer-termesztés, és mintagazdaság kialakítása, amely mentori, és multiplikációs bázisként kerül meghatározásra.							
Turisztikai fejlesztések	- A zalaegerszegi AquaCity Vízicsúszda- és Élménypark fejlesztése: a meglévő élményelemek és kiszolgáló létesítmények felújítása, valamint szolgáltatásfejlesztési elemek megvalósítása. - Konferencia- és rendezvényközpont kialakítása szálláshelyfunkcióval: komplexum-fejlesztés színvonalas rendezvények, találkozók, konferenciák, fórumok és kulturális események színhelyéül. Komplex szolgáltató létesítmény létrehozása Nagykanizsán. (Modern városok program) - Konferencia és rendezvényközpont kialakítása szálláshelyfunkcióval (Pacsa)	Vállalkozások Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok	Turisták Helyi lakosság Vállalkozások Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok	2021-2027	57.846	EU-s és hazai források (pl. Kisfaludy Program)		igen

Prioritás neve:	II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
	- Nagykanizsa Csónakázó-tó turisztikai központ fejlesztése - Modern városok Program keretében „Kanizsa kulturális, turisztikai és gasztronómiai látogatóközpont kialakítása az egykori ferences rendházban” - Turisztikai fejlesztések (bunkertúra, szálláshelyfejlesztés): Légtalmi bunkerek turisztikai célú hasznosítása, látogató központ, élménypark, interaktív bunker túra útvonal fejlesztése, lombkorona-szállás kialakítása. Bázakerettyén és környékén. - Hosszúvölgyi falusi turizmus fejlesztése: fogadótér kialakítása meglévő épület átalakításával, valamint szabadtéri fogadótér kialakítása. - Bázakerettye Strandfürdő fejlesztés: A projekt keretében a strandfürdő infrastrukturális fejlesztése, komplex szolgáltatóközpont, szolgáltatói inkubáció helyszín kialakítása. „Murafölde” gazdasági és turisztikai fejlesztési térség fejlesztése. Mura térségi turisztikai központ kialakítása: Hatékony turisztikai desztináció menedzsment szervezet felállítása, térségi együttműködésben, ezek ösztönzése, pl. fórumok, workshopok szervezése. Arculat tervezése turisztikai és kereskedelmi kínálat kialakítása.							

Prioritás neve:	II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
	- Az egészségturisztikai vonzerő növelése, sport- és szabadidőközpont létesítése: A szezonális kínálatot kiegészítő sport és szabadidő, fitness-wellness központ létesítése Keszthelyen. - Nyugat-balatoni termál lagúna: Hévízi-tó kifolyójából elfolyó vízből termál lagúna- és élménytó, vízi színpad valamint közösségi- és gasztrotér kialakítása. - Rehabilitációs és egészség központ: modern egészségturisztikai termékfejlesztés, valamint rehabilitációs központ kialakítása Hévízen. - Hévízi Tófürdő turisztikai fejlesztése: Prémium day spa kiépítése a jelenlegi Festetics Fürdőház szolgáltatásaira alapozva, kifejezetten felnőttbarát szolgáltatások bevezetése és fürdő környezet kiépítése, valamint a Tófürdő jelenlegi szolgáltatás színvonalának emelése, infrastruktúrájának fejlesztése, egyedi természetes gyógytényezők kiemelése. - Turisztikai hálózatfejlesztés a Lenti Járás területén a közeli szlovén szolgáltatók bevonásával: Lentihez hasonló idegenforgalmi centrumok fejlesztése, a térséget lefedő turisztikai klaszterszervezet kialakítása. - Lenti egészségturisztikai fejlesztése – Lenti Gyógyhely (Járasszékhely integrált fejlesztése a szlovén határtérségben): a meglévő élményelemek és kiszolgáló létesítmények felújítása szolgáltatások fejlesztése, Lenti							

Prioritás neve:	II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
	<i>Kemping és az itt található szálláshely (Thermal Panzió) fejlesztése, a Silvanus Panzió megvásárlása és fejlesztése, hazai és nemzetközi (szlovén és horvát) hálózatfejlesztéssel.</i> - <i>Lenti gyógyhely és zöldváros program: A járásszékhely integrált fejlesztése a szlovén határtérségben, gyógyhely központi épületének kialakítása, Tourinform Irodával, vendéglátó funkciókkal, kerékpáros centrummal, valamint a szolgáltatások fejlesztése, hazai és nemzetközi (szlovén és horvát) hálózatfejlesztéssel.</i> - <i>Vízpartot feltáró sétányok fejlesztése és összekapcsolása, Balaton Szálló felújítása: Az épülő szállodák között összefüggő fasorral övezett sétány kiépítése. Balaton Hotel teljes felújítása – műemléki előírások alapján, csak közhasznú funkcióval lehetséges.</i> - <i>Térségi turisztikai attrakció fejlesztés Pacsán (kilátás, Balaton látványa)</i> - <i>Szőlőhegy bevonása a turizmusba, új termelési módok, új növényfajok megtelepítése (Pacsa)</i> - <i>Zalai-Balaton Natúrpark fejlesztése, bővítése, attrakciókkal megtöltése</i> - <i>Kerékpárutak és kerékpáros szolgáltatások fejlesztése</i> - <i>Falusi turizmus, helyi termék feldolgozás kialakítása, szálláshely fejlesztés</i>							

Prioritás keretében tervezett intézkedések megnevezése

A prioritás keretében három intézkedést határoz meg Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója:

- befektetés-ösztönzés
- gazdasági infrastruktúra fejlesztése
- turisztikai fejlesztések

Tervezett fejlesztések tartalmának és indokoltságának összefoglalása

Zala Megye Területfejlesztési Konceptiójának Helyzetelemző része alapján a következő tényezők indokolják a versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtésére irányuló fejlesztéseket:

- Zala megyében a vállalkezési aktivitás régóta és stabilan meghaladja a vidéki megyék átlagát.
- Az igazán nagy Zala megyei székhelyű cégek száma kevés. 2019-ban a 19 vidéki megye 1046 db, 250 főnél többet foglalkoztató cégéből csupán 34 (3,3%), az 5237 db 50-249 fősből pedig 174 (3,1%) volt zalai székhelyű. Árbevételt tekintve pedig csupán 2 cég szerepelt az 500 legnagyobb magyarországi cég között (minden más megyében ennél magasabb a TOP500 cégek száma!), miközben a vidéki népességnek, illetve foglalkoztatottnak egyaránt 3,4%-a, a vidéki vállalkozásoknak pedig 3,8%-a van megyében.
- A megye területén folyó ipari termelés értéke (a legalább 5 fős ipari cégek tényleges telephely szerinti adatai alapján) 2017-ben 623 Md Ft volt. Ez - a 2016-ról 2017-re bekövetkezett jelentős bővülés ellenére - nominálisan is alig haladta meg a 2010-es adatot, az átváltozások és a statisztikai módszertan változásának hatásaitól megtisztítva pedig 15%-kal kisebb a 2010-es volumennél.
- A megyében igen koncentráltan helyezkednek el a nagy foglalkoztatók. Nagyrészt nekik „köszönhető”, hogy - bár a kisebb vállalkozásokat tekintve, jelentős részben a turizmus foglalkoztatási hatási miatt kiegyenlítettébb a helyzet -, a megyei munkahelyek 56%-a Zalaegerszegen és Nagykanizsán található, miközben a lakosságnak alig több mint 40%-a él a megye két központjában.
- A legtöbb alkalmazott a feldolgozóiparban dolgozik, ezt követi a humán-egészségügyi és szociális ellátások, valamint a szállítás-raktározás szektor. A megye húzóágazata a bruttó hozzáadott értéket, a beruházásokat és foglalkoztatást tekintve egyértelműen az ipar.
- Zala megye egyik legnagyobb előnye a természeti potenciája, mint termál és gyógyvizek, illetve a Balaton közelsége. Ezek köré számos kereskedelmi és szolgáltatói intézmény épült ki.
- A megyében kiemelt szerepet játszik a gyógy-, és az egészségturizmus. Hévízgyógyfürdő és Szent András Reumakórház, továbbá a zalakarosi gyógyfürdő is kedvelt üdülő város mind a belföldi és a külföldi turisták körében. A megye több kisebb települése is - a Balaton érintettsége okán- kedvelt utazási célpont. 2019-ben a megyében a kereskedelmi szálláshelyeken 812.632 vendég fordult meg, amelynek 30%-a külföldi állampolgár volt. Összesen 2.743.084 vendég éjszakát töltöttek megyében, amelynek 38%-a volt külföldi.

• 2018. évi CXXXIX. törvény 3/4. melléklete alapján a világörökségi várományos települések közé Zalalövő (Salla Múzeum és Tájház), Kávás (tájház), Zalaegerszeg (Vízimalom), Keszthely (Festetics Kastély és kastélypark) és Hévíz (Hévíz-tó természetvédelmi területe) tartoznak.   • A zalai mezőgazdaságnak nincsenek országosan kiemelkedő jelentőségű termékei, viszont a helyi termelői értékesítés hálózatosodása megkezdődött, a helyi termékek iránti kereslet – az országos trendekkel összhangban – növekszik.   • Kiemelkedő viszont a megye jelentősége az erdőgazdálkodásban: a helyi fa- és bútoriparnak is alapanyagot szolgáltató fakitermelés mellett a megye specialitását jelentik a karácsonyfa-célú fenyőültetvények is.
Területi hatókör
A prioritás területileg a teljes megyét érinti.
Jellemző kedvezményezettek
• Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok   • Vállalkozások
Fő célcsoport
• Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok   • Vállalkozások   • Térség munkavállalói   • Turisták   • Helyi lakosság
Forrásigény és forrásösszetétel
143.936 millió Ft EU-s (különösen VMOP, VINOP, HOP és MIOP) és hazai források - különösen: Kiszalud Program és támogatott hitelprogramok
Méréshez tervezett indikátorok
• A programban résztvevő vállalkozások száma   • Aggregált iparüzési adóbevétel alap változása Zala megyei településeken

A vállalkozások fejlesztési tervei

A Zala Megye Területfejlesztési Konceptiójához készült helyzetelemzés alapján Zala megyében a vállalkozási aktivitás régóta és stabilan meghaladja a vidéki megyék átlagát. Az adatok azonban azt is jelzik egyúttal, hogy a működő vállalkozások gazdasági ereje viszonylag alacsony. Zala ugyanis csak az egyéni vállalkozások fajlagos számában kiemelkedő. Az egyes nemzetgazdasági ágazatok bruttó hozzáadott értéke alapján a megyében gazdaságilag leginkább jelentős ágazatok az ipar (B+C+D+E), a kereskedelem, szállítás és raktározás, vendéglátás (G) és a közigazgatás, oktatás, egészségügyi szolgáltatás (O+P+Q) ágazatai. A megye egyetlen igazán markáns ágazati sajátossága a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás profilú vállalkozások magas aránya.

A vállalkozások fejlesztési terveinek azonosítása a partnerségi folyamat része volt. A 2020 októberében zajlott kérdőíves lekérdés alapján a zalai vállalkozó 60%-a számolt be arról, hogy a COVID-19 járvány következtében a gazdasági teljesítményük romlott. A vállalkozók negyedénél volt szükség a foglalkoztatotti létszám csökkentésére, és közel harmaduk esetében szűkültek, vagy szűntek meg értékesítési piacok. Ezzel együtt a válaszadók szinte mindegyike tervez valamilyen jövőbeli fejlesztést.

Döntő többségüknel (82%) várható eszközbeszerzés. A vállalkozások többsége tervez építési jellegű beruházást, szolgáltatás-fejlesztést, vagy bővítést, energiahatékonysági beruházást, illetve szándékában áll további munkahelyek létrehozása.

Munkaadók fejlesztési tervei a 2021-2027-es időszakban	%
Eszközbeszerzés	82%
Építés/beruházás	61%
Szolgáltatásfejlesztés/-bővítés	57%
Munkahelyteremtés	55%
Energiahatékonyság javítása	55%
Munkahelymegtartás	52%
Képzés	32%
Szervezetfejlesztés	18%
Kutatás-fejlesztés	9%
Szervezet közművekkel való ellátottságának fejlesztése	7%
Szervezet közlekedési kapcsolatainak fejlesztése	2%
Nem tervezünk fejlesztést	2%

A megkérdezett vállalkozások 68%-a biztosan tervezi az EU-s források igénybe vételét a fejlesztések megvalósítása során, és a hazai források keresettsége is jelentős a vállalkozók körében.

Terve igénybe venni hazai vagy EU-s forrást? - keresztábra					
		Hazai forrás			Összesen
		Igen, biztosan	Talán	Biztosan nem	
EU-s	Igen, biztosan	59,1%	9,1%	0,0%	68,2%
	Talán	4,5%	18,2%	0,0%	22,7%
	Biztosan nem	2,3%	2,3%	4,5%	9,1%
Összesen		65,9%	29,5%	4,5%	100,0%

A 2014-2020-as tervezési időszakban¹² gazdaságfejlesztési céllal 952 Zala megyei projekt került támogatásra (GINOP). Ezek körülbelül harmada irányult kkv fejlesztésre (GINOP 1. prioritás) átlagosan 37 millió forintos támogatási összeg mellett.

A következő tervezési időszakban a II. prioritás alá tartozó vállalkozói fejlesztések várhatóan a VINOP 1. (Vállalkozásfejlesztés, kiemelt stratégiai ágazatok fejlesztése, digitalizáció) és 6. prioritásából (Turizmus, örökségvédelem) valósulhatnak meg.

Az intézkedések pénzügyi ütemterve

	Indikatív forrás 2021-2024 (millió Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (millió Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (millió Ft)
Befektetésösztönzés	13,090		13,090
Gazdasági infrastruktúra fejlesztése	73,000		73,000
Turisztikai fejlesztések	57,846		57,846
Összesen	143,936		143,936

¹² 2020. november 7-éig. Adatok forrása: palyazat.gov.hu.

III. OKTATÁSI, KÉPZÉSI ÉS KÖZSZOLGÁLTATÁSI FEJLESZTÉSEK A TÁRSADALMI KOHÉZIÓ ÉS A GAZDASÁG ERŐSÍTÉSE ÉRDEKÉBEN

A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyek megoldására a prioritás irányul

- Foglalkoztatásban magas súlyú a betanított és segédmunka
- Belső perifériák, falusi szegregátumok alakultak ki a megyében, ahol jelentős a társadalmi depresszió, az elszegényedő társadalmi csoportok jelenléte
- Felsőoktatási kutatási potenciál alacsonyan hasznosított
- Közlekedési nehézségek
- Elvándorló aktív korú népesség

Prioritáshoz kapcsolódó célok

Kapcsolódó EU célkitűzések

- Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával

A prioritás a Zala megyei tudásbázis növelésére, a humánerőforrás fejlesztésére, valamint a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítésére irányul, beleértve a leszakadó társadalmi csoportokat is.

Kapcsolódás a Területfejlesztési Konceptió stratégiai célkitűzéseivel

A III. prioritás a Zala megyei tudásbázis növelésére, a humánerőforrás fejlesztésére, valamint a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítésére irányul és ennek megfelelően a 2. átfogó célhoz tartozik: „Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió”. Két stratégiai ágazati cél megvalósulását szolgálja:

- Helyi igényekre és K+F+I kapacitás támogatására szolgáló képzési rendszer
- Leszakadó társadalmi csoportok integrált fejlesztése

A prioritás területileg a teljes megyét érinti, valamennyi stratégiai területi cél érvényesülését támogatja. Hozzájárul ugyanakkor Zala megye belső perifériáinak fejlesztési, illetve a megyei jogú városok és azok vonzáskörzetének innovatív iparfejlesztési területi céljaihoz.

A prioritás keretében megvalósulnak a megyei önkormányzat által koordinált fejlesztések.

Prioritás keretében elérendő célok

- **Szakképzés és felsőoktatás teljesítményének növelése.** A helyi felsőoktatási és szakképzési bázisok jelenleg viszonylag jól követik a munkaerőpiaci igényeket. Ezek továbbfejlesztése, Ágazati Képző Központok, Vizsgaközpontok létrehozása a Zalaegerszegi és a Nagykanizsai Szakképzési Centrumok együttműködésével, különösen pedig a kutatási kapacitások bővítése hozzájárul a megye innovációs teljesítményének fokozódásához.
- **Leszakadó társadalmi csoportok felzárkóztatása.** A társadalmi különbségek növekedése a megye egységes fejlődésnek is gátat jelent. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és települések, esetleg településrészek komplex fejlesztése komoly munkaerő-tartalékot biztosítanak, miközben pedig a felzárkóztatási célok megvalósulásával az érintett területek élhetősége is javul.

Prioritás részletes tartalmának bemutatása

Prioritás neve:	III. Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
Társadalmi felzárkóztatást célzó fejlesztések	- Munkaerőpiaci foglalkoztathatósági támogatások / paktum (Zala Megyei Kormányhivatal)¹³ - Munkaerőpiaci képzési támogatások (Zala Megyei Kormányhivatal és Szakképzési Centrumok)¹⁴ - Szociális városrehabilitáció. Nagykanizsán a volt József főherceg laktanya épületének, területének rehabilitációja - Önkormányzati tulajdonú cégek integrált gazdaságfejlesztése a lenti járásban: telephely-, építőipari gépkapacitás- és anyaggyártó tevékenységeinek megerősítése, önkormányzati inkubációs szolgáltatások fejlesztése, a geotermális modellprogramra épített kertészeti fejlesztések megvalósítása, mezőgazdasági és kommunális gépparkjának megújítása. Ezekkel a tevékenységekkel bővül a hátrányos helyzetű munkavállalók munkaerőpiaci lehetősége, egyúttal népességmegtartó, leszakadó társadalmi csoportokat segítő hatás várható.	Zala Megyei Önkormányzat Zala Megyei Kormányhivatal Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok	megyei munkavállalói leszakadó / hátrányos helyzetű társadalmi csoportok	2021-2027	3.500	EU-s és hazai források (pl. OFA Programok)	- A programban elért munkavállalók száma - Korai iskolaelhagyók aránya Zala megyében - A legfeljebb 8 osztály végzettek aránya a teljes népességen belül Zala megyében	igen

¹³ Előző területfejlesztési operatív program és a Zala Megyei Esélyteremtő Paktum (készült a Zala Megyei Önkormányzat, valamint a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Zala Megyei Kirendeltsége által megvalósított EFOP-1.6.3-17-2017-00004 azonosító számú, „Zala megyei felzárkózás-politikai együttműködések” című pályázat keretében. Készítette: Devecser Bernadett) alapján javasolt projektötlet.

¹⁴ Előző területfejlesztési operatív program és a Zala Megyei Esélyteremtő Paktum (készült a Zala Megyei Önkormányzat, valamint a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Zala Megyei Kirendeltsége által megvalósított EFOP-1.6.3-17-2017-00004 azonosító számú, „Zala megyei felzárkózás-politikai együttműködések” című pályázat keretében. Készítette: Devecser Bernadett) alapján javasolt projektötlet.

Prioritás neve:	III. Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
Szakképzés fejlesztése	- Zalaszentgrót – Mezőgazdasági- és építőipari gépszerelő, javító középfokú képzés- felnőtt átképzés, erőgép-és munkagépjavító műhely létrehozása: Térség agrárgazdasági munkaerőhiányának megszüntetése, termelési hatékonyság növelése. - Ágazati Képző Központok, Vizsgaközpontok kialakítása a Zalaegerszegi és a Nagykanizsai Szakképzési Centrumok keretében. A Szakképzési Centrumok iskoláinak felújítása. - Gépészeti Ágazati Képzőközpont létrehozása a piacképes szaktudás érdekében: A technológiai fejlődéssel összhangban a munkaerőpiacra kilépő fiatalok szakoktatásának elősegítése Ágazati Képzőközpontok kialakításával, a szakképzési centrumok aktív vállalati kapcsolatainak fejlesztésével és a KKV-k szerepvállalásának erősítésével. - Nem zavaró hatású gazdasági-, ipari tevékenységek ösztönzése – Agráripari szakképzés megindítása: mezőgazdasági-, nem zavaró hatású gazdasági-, ipari tevékenységek megtelepedésének elősegítése Keszthelyen. - Betanított munkás „képzés”, felnőttképzés (Pacsa) - WorkExpo (szakmabemutató), Munkáltató – Munkavállaló „találkozó”	Szakképzési centrumok Zala Megyei Kormányhivatal	munkavállalók diákok duális képzésben résztvevő vállalkozások	2021-2027	25.958	EU-s és hazai források		igen
Felső- oktatási tudásközpontok	A klímaváltozás kihívásainak vizsgálata a Balaton és környéke fejlesztése szempontjából, különös tekintettel az agrárgazdaságra: a klímaváltozás támasztotta kihívások megismerését és leküzdését segítő fejlesztések	Vállalkozások Kutatóhelyek (egyetemek)	magasan képzett munkavállalók	2021-2027	3.040	EU-s és hazai források (pl. NKFIH)		igen

Prioritás neve:	III. Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemez és	Költség-igény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
mege- sítése	<i>megvalósítása, különös tekintettel az agrárgazatra. (Keszthely)</i> - <i>Pannon oktatási tér létrehozása: Mesterséges intelligencia alapú oktatástechnológiai és oktatásmódszertani fejlesztés elosztott erőforrású, hálózatban együttműködő köz- és felsőoktatási központok és ipari partnereik oktatási tevékenységének optimalizálására, a hallgatók egyéni előrehaladását figyelembe vevő tudásközvetítő rendszer kialakításával (Zalaegerszeg)</i> - <i>Körkörös gazdaság Kompetencia Központ létrehozása: Nagykanizsai Tudományos és Innovációs Park a Pannon Egyetem tudásbázisán.</i>		<i>felső- oktatásban résztvevő diákok</i> <i>innovatív vállalkozók</i>					

Prioritás keretében tervezett intézkedések megnevezése
A prioritás keretében három intézkedést határoz meg Zala Megye Területfejlesztési Koncepciója: • társadalmi felzárkóztatást célzó fejlesztések   • szakképzés fejlesztése   • felsőoktatási tudásközpontok megerősítése
Tervezett fejlesztések tartalmának és indoklásának összefoglalása
Zala Megye Területfejlesztési Koncepciójának Helyzetelemző része alapján a következő tényezők indokolják az oktatási-, képzési- és közszolgáltatásoknak a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítésére irányuló fejlesztéseit: • A megyében jelenleg 7 helyen folyik egyetemi oktatás, ebből 5 Zalaegerszegen (Pécsi Tudományegyetem Egészségügyi Kar, BGE Gazdálkodási Kar, BME Gépészmérnöki Kar, Nyugat-magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Kar Gépészeti és Mechatronikai Intézet, illetve Gábor Dénes Műszaki Informatikai Főiskola) 1 Nagykanizsán (Pannon Egyetem Nagykanizsai Campus) és 1 Keszthelyen (Szent István Egyetem) található.   • A megye felsőoktatási intézményeiben agrár-, műszaki- és gazdaságtudományi egyetemi képzések zajlanak, mellyel igyekeznek a helyi munkaerőpiacot kiszolgálni magasan kvalifikált munkaerővel.   • Felnőttképzésre 38 intézmény, társaság rendelkezik érvényes akkreditációval, továbbá számos középfokú oktatási intézményben folyik technikus, érettségi végzettséget nyújtó képzés felnőttek részére.   • A korábbi területi fejlesztések révén kiépült, a munkaügyi központokkal jól együttműködő felnőttképzési rendszer   • A magyarországi járássok társadalmi-gazdasági fejlettségük alapján történő besorolását tartalmazó 290/2014. sz. Korm. rendelet jelenleg hatályos verziója szerint a 197 járás rangsorában a megyéből a zalaegerszegi járás van a legkedvezőbb pozícióban (53.), de nem sokkal marad el tőle a keszthelyi (55.), és a nagykanizsai (73) sem, így nem tartoznak a területfejlesztés támogatott térségei közé. A lenti (105.), a zalaszentgróti (125.), a letenyei (137.) és nagykanizsai járások már a 109 kedvezményezett hazai járás közé sorolódnak   • A 105/2015. Korm. rend. alapján viszont „társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezettnek” és/vagy jelentős munkanélküliséggel sújtottnak minősül 92 zalai település.   • A sok kis települést és számos zsákfalut magában foglaló településszerkezeti sajátosság alapvetően befolyásolja az egyes közszolgáltatásokhoz való hozzájutás lehetőségét is, így a szociális ellátás, a szakképzés elérhetőségét is. A kistelepüléseken élők így könnyebben a társadalom peremére kerülhetnek.
Területi hatókör
A prioritás területileg a teljes megyét érinti. A szakképzés és a felsőoktatás fejlesztésére irányuló célok tekintetében ugyanakkor csak a képzési hellyel rendelkező, vagy tervezetten létrehozandó (pl. Zalaszentgrót) településeket (Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Keszthely, Lenti).

Jellemző kedvezményezettek
• Zala Megyei Önkormányzat   • Zala Megyei Kormányhivatal   • Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok   • Szakképzési centrumok   • Vállalkozások   • Kutatóhelyek (egyetemek)
Fő célcsoport
• megye munkavállalói   • leszakadó / hátrányos helyzetű társadalmi csoportok   • szakképzésben résztvevő diákok   • duális képzésben résztvevő vállalkozások   • magasan képzett munkavállalók   • felsőoktatásban résztvevő diákok   • innovatív vállalkozók
Forrásigény és forrásösszetétel
32 498 millió Forint   EU-s (különösen HOP, VMOP és VINOP) és hazai források, különösen: OFA Programok és NKFIH pályázatok
Méréshez tervezett indikátorok
• A programban elért munkavállalók száma   • Korai iskolaelhagyók aránya Zala megyében   • A legfeljebb 8 osztály végzettség aránya a teljes népességen belül Zala megyében

A vállalkozások fejlesztési tervei

Az egyes nemzetgazdasági ágazatok bruttó hozzáadott értéke alapján a megyében gazdaságilag leginkább jelentős ágazatok az ipar (B+C+D+E), a kereskedelem, szállítás és raktározás, vendéglátás (G) és a közigazgatás, oktatás, egészségügyi szolgáltatás (O+P+Q) ágazatai.

A vállalkozások fejlesztési terveinek azonosítása a partnerségi folyamat része volt. A 2020 októberében zajlott kérdőíves lekérdés alapján a zalai vállalkozó 60%-a számolt be arról, hogy a COVID-19 járvány következtében a gazdasági teljesítményük romlott. A vállalkozók negyedénél volt szükség a foglalkoztatotti létszám csökkentésére, és közel harmaduk esetében szűkültek, vagy szűntek meg értékesítési piacok. Ezzel együtt a válaszadók szinte mindegyike tervez valamilyen jövőbeli fejlesztést. Döntő többségük (82%) várható eszközbeszerzés. A vállalkozások többségének szándékában áll további munkahelyek létrehozása, a vállalkozások harmada a képzés területén hajtana végre fejlesztést.

Munkaadók fejlesztési tervei a 2021-2027-es időszakban	%
Eszközbeszerzés	82%
Építés/beruházás	61%
Szolgáltatásfejlesztés/-bővítés	57%
Munkahelyteremtés	55%
Energiahatékonyság javítása	55%
Munkahelymegtartás	52%
Képzés	32%
Szervezetfejlesztés	18%
Kutatás-fejlesztés	9%
Szervezet közművekkel való ellátottságának fejlesztése	7%
Szervezet közlekedési kapcsolatainak fejlesztése	2%
Nem tervezünk fejlesztést	2%

A megkérdezett vállalkozások 68%-a biztosan tervezi az EU-s források igénybe vételét a fejlesztések megvalósítása során, és a hazai források keresettsége is jelentős a vállalkozók körében.

Terve igénybe venni hazai vagy EU-s forrást? - keresztábra					
		Hazai forrás			Összesen
		Igen, biztosan	Talán	Biztosan nem	
EU-s	Igen, biztosan	59,1%	9,1%	0,0%	68,2%
	Talán	4,5%	18,2%	0,0%	22,7%
	Biztosan nem	2,3%	2,3%	4,5%	9,1%
Összesen		65,9%	29,5%	4,5%	100,0%

Az intézkedések pénzügyi ütemterve

	Indikatív forrás 2021-2024 (millió Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (millió Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (millió Ft)
Társadalmi felzárkóztatást célzó fejlesztések	3,500		3,500
Szakképzés fejlesztése	25,958		25,958
Felső-oktatási tudásközpontok megerősítése	3,040		3,040
Összesen	32,498		32,498

IV. INTEGRÁLT PROGRAMOK A TÉRSÉG MUNKAERŐ-MEGTARTÓ EREJÉNEK NÖVELÉSÉRE

A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyek megoldására a prioritás irányul

- Foglalkoztatásban magas arányú a betanított és segédmunka
- Belső perifériák, falusi szegregátumok alakultak ki a megyében, ahol jelentős a társadalmi depresszió, az elszegényedő társadalmi csoportok jelenléte
- Közlekedési nehézségek
- Funkcióhiányos kistépülési körzetek – aprófalvas településszerkezet
- Elvándorló aktív korú népesség
- Fiatalok elvándorlása

Prioritáshoz kapcsolódó célok

Kapcsolódó EU célkitűzések

- Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával,
- A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Unió-szerte való támogatása révén.

A prioritás keretében megvalósítandó projektek Zala megye népesség- és munkaerő-megtartó erejét, a foglalkoztathatóság javítását célozzák meg.

Kapcsolódás a Területfejlesztési Konceptió stratégiai célkitűzéseéhez

A IV. prioritás Zala megye népesség és munkaerő-megtartó erejét kívánja növelni, s ennek megfelelően a 2. átfogó célhoz tartozik: „Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió”. Két stratégiai ágazati cél megvalósulását szolgálja:

- Helyi igényekre és K+F+I kapacitás támogatására szolgáló képzési rendszer
- Leszakadó társadalmi csoportok integrált fejlesztése

A prioritás a területi célok közül Zala megye belső perifériáinak fejlesztése céljához járul hozzá.

Prioritás keretében elérendő célok

- **Aktív munkaerő megtartása.** A hátrányos helyzetű térségeket a megyei folyamatoknál is erősebben sújtja az elvándorlás, és nemcsak a fiatalok és a magasabban képzettek esetében, hanem minden társadalmi csoportban. A prioritás célja, hogy a lakhatási feltételek javításával, a települési humán-közzolgáltatások körének bővítésével a hátrányos helyzetű települések, összességében pedig az egész megye élhetősége javuljon. A munkahelyteremtéssel párhuzamosan így az aktív korú népesség, különösen pedig a fiatal családok számára Zala megye perspektívát nyújtson a letelepedésre.

Prioritás részletes tartalmának bemutatása

Prioritás neve:	IV. Integrált programok a térség munkaerő-megtartó erejének növelésére							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költség-igény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
Társadalmi felzárkózást és a népesség megtartását célzó integrált programok	- Szociális gazdaság és hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztathatóságának javítására szolgáló programok¹⁵ - Köznevelési, közoktatási programok az iskolaelhagyás mérséklésére¹⁶ - Rövid ellátási láncokban való részvétel támogatása, helyi termékek előállításának támogatása¹⁷ - A fiatalok helyben maradásának / hazatérésének támogatása ifjúságfejlesztő programokkal, életpályatervezést elősegítő szolgáltatásokkal, elhelyezkedéssel kapcsolatos segítségnyújtással¹⁸ - Bérlakás, és „fecskeház” program (Pacsa) - Falusi turizmus, helyi termék feldolgozás kialakítása, szálláshely fejlesztés	Zala Megyei Önkormányzat Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok Nonprofit szervezetek	érintett települések lakossága megyei munkavállalói leszakadó / hátrányos helyzetű társadalmi csoportok	2021-2027	2.000	EU-s és hazai források (pl. Útravaló, OFA Programok, közfoglalkoztatás, Magyar Falu Program, NEA támogatás)	- A programba bevont települések száma - Vándorlási egyenleg (elvándorlás és odavándorlás különbözete)	igen

¹⁵ Előző területfejlesztési operatív program és a Zala Megyei Esélyteremtő Paktum (készült a Zala Megyei Önkormányzat, valamint a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Zala Megyei Kirendeltsége által megvalósított EFOP-1.6.3-17-2017-00004 azonosító számú, „Zala megyei felzárkózás-politikai együttműködések” című pályázat keretében. Készítette: Devecser Bernadett) alapján javasolt projektötlet.

¹⁶ Előző területfejlesztési operatív program és a Zala Megyei Esélyteremtő Paktum (készült a Zala Megyei Önkormányzat, valamint a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Zala Megyei Kirendeltsége által megvalósított EFOP-1.6.3-17-2017-00004 azonosító számú, „Zala megyei felzárkózás-politikai együttműködések” című pályázat keretében. Készítette: Devecser Bernadett) alapján javasolt projektötlet.

¹⁷ Zala Megyei Klímastratégiája (6/2018. (I.26.) Közgyűlési Határozat Zala Megye Klímastratégiájának elfogadásáról); és a Zala Megyei Esélyteremtő Paktum (készült a Zala Megyei Önkormányzat, valamint a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Zala Megyei Kirendeltsége által megvalósított EFOP-1.6.3-17-2017-00004 azonosító számú, „Zala megyei felzárkózás-politikai együttműködések” című pályázat keretében. Készítette: Devecser Bernadett) alapján javasolt projektötlet.

¹⁸ A Zala Megyei Esélyteremtő Paktum (készült a Zala Megyei Önkormányzat, valamint a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Zala Megyei Kirendeltsége által megvalósított EFOP-1.6.3-17-2017-00004 azonosító számú, „Zala megyei felzárkózás-politikai együttműködések” című pályázat keretében. Készítette: Devecser Bernadett) alapján javasolt projektötlet.

Prioritás neve:	IV. Integrált programok a térség munkaerő-megtartó erejének növelésére							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költség-igény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
Települési környezet vonzóbbá tétele	- Hegyhátak megújítása-pincefalv mintaprogram: turisztikai szolgáltatásokhoz kapcsolódó terek, valamint helyi termék feldolgozópontok kialakítása. Épületfelújítás és szálláshelyszolgáltatás kialakítása. - Szociális településrehabilitációs programok¹⁹ - Települési közszolgáltatások körének bővítése, elérhetőség javítása²⁰ - Közösségi központ létrehozása (Letenye, Ortaháza, Murarátka, Zajk, Szécsisziget, stb) - Szapáry-Andrássy kastély felújítása (Letenye) - Kistelepülések közlekedési kapcsolatainak, elérhetőségének fejlesztése²¹ - Okmányiroda Kormányablakká fejlesztése Pacsán - Tanösvény és túraútvonal kialakítása a pacsai tó és hegy környezetében - Szőlőhegy bevonása a turizmusba, új termelési módok, új növényfajok megtelepítése (Pacsa) - Egészségjárat a kistelepülésekre (szűrőbusz program) - Kerékpárút kiépítése forgalmas utak mentén	Zala Megyei Önkormányzat, Zala Megyei Kormányhivatal Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok	érintett települések lakossága	2021-2027	3.500	EU-s és hazai források (pl. Magyar Falu Program)		igen

¹⁹ Előző területfejlesztési operatív program alapján javasolt projektötlet.

²⁰ Előző területfejlesztési operatív program alapján javasolt projektötlet.

²¹ Előző területfejlesztési operatív program alapján javasolt projektötlet.

Prioritás keretében tervezett intézkedések megnevezése

A prioritás keretében két intézkedést határoz meg Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója:

- társadalmi felzárkózást és a népesség megtartását célzó integrált programok (munkahelyteremtés, képzés, szociális ellátás, stb.)
- települési környezet vonzóbbá tétele (a település közlekedési elérhetőségének, humán-közfoglaltatásainak, közösségi szolgáltatásainak fejlesztése)

Tervezett fejlesztések tartalmának és indokoltságának összefoglalása

Zala Megye Területfejlesztési Konceptiójának Helyzetelemző része alapján a következő tényezők indokolják a munkaerő-megtartó erő növelésére irányuló integrált fejlesztéseket:

- A Zala megyében 258 település található. Zala megyében a lakosság mintegy 56,5%-a él városi településeken. Ez jellemzi az urbanizáltság fokát, ami országos szinten 70,5%. A közel 20 százalékpontos különbség is rávilágít a megye településhálózatának egyik fő jellemvonására, ami a viszonylagos városhiányosság, hiszen a megye összes településének csupán 4%-a városi rangú település, illetve a városok megyén belüli egyenetlen területi elrendeződése. A megye lakosságának 13 százaléka 500 fő alatti kistelepüléseken él.
- Az elmúlt 10 év alatt 21 ezer fővel fogyott a megye népessége, amely egy Keszthely méretű város lakosságának felel meg.
- A népességcsökkenés elsősorban Zala megye nyugati, délnyugati részét érinti összefüggően. A Lenti és a Letenyei járás aprófalvas településeit érinti leginkább az elnéptelenedés. E települések többségét a népesség előregedő jellegéből adódóan a halálozások magasabb és a születések alacsonyabb aránya mellett az elköltözések magas száma is sújtja, s ezek a negatív demográfiai folyamatok együttesen vezetnek a lakosság szám drasztikus visszaeséséhez.
- A népesség szerkezetének tekintetében a legfőbb sajátosság a megye korstruktúrájának feltűnően kedvezőtlen képe. A népességet a nagyfokú előregedés, azaz az idősebb korosztályok teljes népességen belüli magas részaránya és a fiatal népesség relatíve kisebb részesedése jellemzi.
- A kisvárosok térségei, s különösen a délnyugat-zalai területek a leginkább kiürülő térségek gazdasági értelemben. A gazdasági teljesítmény szempontjából ugyanis Zalaegerszeg és Nagykanizsa megyén belüli aránya még népességi súlyukat is jelentősen meghaladja. A megye harmadik számú centruma gazdasági értelemben is hagyományosan Keszthely, illetve a Keszthely-Hévíz térség, amely döntően szolgáltató szerepkörű, nagyobb gazdasági sűrűségű térség. A megye többi városa közül csak Lenti tekinthető többé-kevésbé teljes értékű kisvárosi centrumnak, közszolgáltatási szerepköreinek és néhány jelentősebb iparvállalatának, illetve gyógyfürdőjének köszönhetően. Lenti és a további mikrocentrumok (Zalaszentgrót, Letenye, Zalalövő) megyén belüli gazdasági szerepe és a környékük lakossága számára nyújtott szolgáltatási, ellátási funkcióinak súlya azonban egyértelműen csökkenőben van Zalaegerszeg, Nagykanizsa, illetve a Keszthely-Hévíz térség kereskedelmi, munkaerő-, és egyéb vonzásával szemben.

- A magyarországi járások társadalmi-gazdasági fejlettségük alapján történő besorolását tartalmazó 290/2014. sz. Korm. rendelet jelenleg hatályos verziója szerint a 197 járás rangsorában a megyéből a zalaegerszegi járás van a legkedvezőbb pozícióban (53.), de nem sokkal marad el tőle a keszthelyi (55.), és a nagykanizsai (73) sem, így nem tartoznak a területfejlesztés támogatott térségei közé. A lenti (105.), a zalaszentgróti (125.), a letenyei (137.) és nagykanizsai járások már a 109 kedvezményezett hazai járás közé sorolódnak.   - A 105/2015. Korm. rend. alapján viszont „társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezettnek” és/vagy jelentős munkanélküliséggel sújtottnak minősül 92 zalai település. Ezek együttesen a megye településállományának 36%-át, népességének viszont csak 10%-át adják (átlagnépességük 298 fő), így hátrányaik jórészt kis méretükkel függenek össze. A kedvezményezett települések megyeszerte szóródnak (járásonként a települések negyede-fele tartozik ide, a legsűrűbben a nagykanizsai, a legritkábban a keszthelyi járásban fordulnak elő).   - Zala megyében az életminőségi mutatókat vizsgálva azt láthatjuk, hogy valamennyi járásszékhelyének az átlagosnál alacsonyabb volt az értéknövekedése a vizsgált időszakban, aminek következtében mindegyik város hátracsúszott a ranglistán. A vizsgált dimenziók közül leginkább a demográfiai, a gazdasági és az infrastrukturális helyzetben (Élhető és biztonságos települési környezet és Elérhetőség szolgáltatások dimenziók) zajlott le a relatív visszaesés.
Területi hatókör
A prioritás a területi célok közül Zala megye belső perifériáinak fejlesztése céljához járul hozzá.
Jellemző kedvezményezettek
- Zala Megyei Önkormányzat   - Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok   - Nonprofit szervezetek
Fő célcsoport
- érintett települések lakossága   - megye munkavállalói   - leszakadó / hátrányos helyzetű társadalmi csoportok
Forrásigény és forrásösszetétel
5.500 millió Forint   EU-s (különösen VMOP, HOP, MIOP, VINOP, DIMOP) és hazai források, különösen például: OFA Programok, közfoglalkoztatás, Magyar Falu Program, NEA támogatások, (egyéni szinten pedig az Útravaló ösztöndíjprogramok)
Méréshez tervezett indikátorok
- A programba bevont települések száma   - Vándorlási egyenleg (elvándorlás és odavándorlás különbözete)

A vállalkozások fejlesztési tervei

Nem releváns, mivel a IV. prioritás megvalósításában első sorban az önkormányzatok és azok szervezetei, valamint nonprofit szervezetek vesznek részt.

Az intézkedések pénzügyi ütemterve

	Indikatív forrás 2021-2024 (millió Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (millió Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (millió Ft)
Társadalmi felzárkózást és a népesség meg- tartását célzó integrált programok	2,000		2,000
Települési környezet vonzóbbá tétele	3,500		3,500
Összesen	5,500		5,500

V. INTEGRÁLT KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMOK MEGVALÓSÍTÁSA

A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyek megoldására a prioritás irányul:

- Felszíni és felszín alatti vizeket érintő degradációs folyamatok
- Szennyvíz, csatornarendszer, hulladékkezelés problémái
- Sokszerű természeti környezet megőrzésének kihívása
- Klímaváltozás negatív hatásainak erősödése
- Megújuló energiák felhasználásának kiaknázatlan lehetőségei

Prioritáshoz kapcsolódó célok

Kapcsolódó EU célkitűzések

- Zöldebb, karbonszegény Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetéssel

A prioritás fő célja a tisztább, egészségesebb környezet, ehhez alacsonyabb szén-dioxid kibocsátásra való áttérés, a környezeti kockázatok csökkentése, a hatékonyabb erőforrás-felhasználás.

Kapcsolódás a Területfejlesztési Konceptió stratégiai célkitűzéseire

Az V. prioritás a környezetvédelemmel foglalkozik, és ennek megfelelően a 3. átfogó célhoz tartozik: „Élhető Zala megye”. Az alábbi stratégiai ágazati cél megvalósulását szolgálja:

- Természeti környezet védelme

A prioritás területileg a teljes megyét érinti és minden területi cél eléréséhez hozzájárul.

Prioritás keretében elérendő célok

- **Zala megye természeti értékeinek megőrzése.** Zala megye számos természetvédelmi szempontból védendő élőhellyel, magas erdősültséggel, ezáltal pedig erős biodiverzitással rendelkezik. A megye továbbá számos felszíni és felszín alatti vízkészlettel rendelkezik, amelyek megóvása a klímaváltozás hatásainak mérséklése céljából, különösen pedig az ivóvízbázis védelme szempontjából kiemelt nemzeti érdek.
- **Megújuló erőforrások hasznosításának növekedése.** A megújuló energiaforrások jelenleg Zala megyében alulhasznosítottak. A korábbi évek során a biomassa termelés került előtérbe, de az újabb kutatások alapján a biomassa, mint feltételeken megújuló erőforrás csak korlátozott mértékben tud fenntartható módon hozzájárulni a növekvő energiafelhasználási igényekhez. A jövőben Zala megye számára is egyre inkább elérhetővé válnak a napelemes, valamint a geotermikus energiát alkalmazó megújuló energiaforrást kiaknázó technikák.

Prioritás részletes tartalmának bemutatása

Prioritás neve:	V. Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
Környezetvédelmi programok	- Fenntarthatósági Központ létrehozása: Fenntarthatósági Központ kialakítása Zala megyében, mely a környezeti fenntarthatóság témakör több elemére fókuszál, kiemelten az épületenergetikát, a megújuló energiák használatát, és a környezeti nevelést. - A klímaváltozás kihívásainak vizsgálata a Balaton és környéke fejlesztése szempontjából, különös tekintettel az agrárgazatra: a klímaváltozás támasztotta kihívások megismerését és leküzdését segítő fejlesztések megvalósítása, különös tekintettel az agrárgazatra. (Keszthely) - Erdőterületek védelmére és telepítésére szolgáló programok²² - Mezőgazdaság környezetterhelő hatásainak csökkentése²³ agrárgazat fejlesztése, új termelési módok bevezetése - Hulladékgazdálkodás, hulladékkezelés tudatosságának fejlesztése²⁴ - Nagykanizsa: - Illegális hulladéklerakók felszámolása - Hulladékátrakó állomás építése.	Zala Megyei Önkormányzat Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok Természetvédelmi kezelők, víziközmű szervezetek, nonprofit szervezetek	lakosság	2021-2027	2.260	EU-s és hazai források (pl. Nemzeti Környezetvédelmi Program)	- A programba bevont települések száma - Környezet-tudatosság mérése - a környezetvédelmet a legfontosabb 5 dolog között említők aránya - Lakosságtól elszállított hulladékban az elkülönített gyűjtésű aránya	igen

²² Zala Megye Klímastratégiája (6/2018. (I.26.) Közgyűlési Határozat Zala Megye Klímastratégiájának elfogadásáról) alapján javasolt projektötlet.

²³ Zala Megye Klímastratégiája (6/2018. (I.26.) Közgyűlési Határozat Zala Megye Klímastratégiájának elfogadásáról) alapján javasolt projektötlet.

²⁴ Zala Megye Klímastratégiája (6/2018. (I.26.) Közgyűlési Határozat Zala Megye Klímastratégiájának elfogadásáról) alapján javasolt projektötlet.

Prioritás neve:	V. Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költség-igény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
	○ Hulladéklerakó bővítése, optikai hulladékválogató építése ○ Új hulladékgyűjtő autók és seprőgépek beszerzése • Szennyvízelvezetés biztosítása²⁵ • Csapadékvíz hasznosítása ipari vízként (Pacsa) • Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére szolgáló programok (pl. villámárvíz kockázat csökkentését célzó vízrendezési beruházás megvalósítása ²⁶) • Árvízvédelmi programok²⁷ ○ Murai árvízvédelmi szakasz fejlesztése II. ütem (Letenyei-öblözet Murarátka kivételével, Birkítói-öblözet, Tótszerdahelyi-öblözet, Molnári-öblözet). ○ Zalai árvízvédelmi művek rekonstrukciója ○ Mura folyó komplex hullámtér gazdálkodási tervének elkészítése. ○ Városi árvízvédelem ○ Települési Vízkárelhárítási Terv elkészítése • Környezeti nevelés, energiatudatosság, szemléletváltás, ökológiai lábnyom csökkentése							

²⁵ Zala Megye Klímastratégiája (6/2018. (I.26.) Közgyűlési Határozat Zala Megye Klímastratégiájának elfogadásáról) alapján javasolt projektötlet.

²⁶ Zala Megye Klímastratégiája (6/2018. (I.26.) Közgyűlési Határozat Zala Megye Klímastratégiájának elfogadásáról) alapján és a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság által javasolt projektötlet.

²⁷ Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság által javasolt projektötlet.

Prioritás neve:	V. Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költség-igény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
Természeti kincsek turisztikai hasznosítása	- Paducfalva Kerka völgyi holtág revitalizációs program, élő génbank és oktató és látogató központ, Kerkaszentkirály - Lenti Kerkaland Desztináció öko-, és aktív turisztikai tematikus fejlesztése - Zalai települések jellegzetes környezeti és tájképi elemeinek, népi építészeti elemeinek (pl. fa-harangtornyok) megőrzése és turisztikai célú hasznosítása²⁸ - Természeti kincsek (pl. erdők, Kis-Balaton) nagyobb turisztikai hasznosítására irányuló projektek (pl. bicikliutak, túraösvények kijelölése, stb.)²⁹ - Kerékpáros turizmus infrastruktúrájának kiépítése, sátorozási lehetőség biztosítása (Pacsa) - Tanösvény és túraútvonal kialakítása a pacsai tó és hegy környezetében - Nagykanizsa: Sétakert rekonstrukciója	Zala Megyei Önkormányzat, Települési önkormányzatok Természetvédelmi kezelők	lakosság, turisták	2021-2027	2.300	EU-s és hazai források (pl. Kisfaludy Program, Népi Építészeti Program)		igen
Energetikai fejlesztések	Energetikai pilotprojektek: alternatív energiaforrások (elsősorban a víz- és szélenergia, geotermikus energia, biomassza) többlépcsős, azaz az intézményi energiaellátás mellett a gazdasági célú hasznosításának megvalósítása.	villamos energia-termelő engedélyesek Települési önkormányzatok vállalkozások	lakosság, vállalkozások, önkormányzatok	2021-2027	4.500	EU-s és hazai források (pl. Környezetvédelmi Program)		igen

²⁸ Zala Megye Klímastratégiája (6/2018. (I.26.) Közgyűlési Határozat Zala Megye Klímastratégiájának elfogadásáról) alapján javasolt projektötlet.

²⁹ Balaton Fejlesztési Koncepció alapján javasolt projektötlet.

Prioritás neve:	V. Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
	• <i>Épületek energiahatékonyságának fejlesztése³⁰</i> • <i>Önkormányzati intézmények energetikai felújítása, napelemes rendszerek kiépítése</i>							

³⁰ Zala Megye Klímastratégiája (6/2018. (I.26.) Közgyűlési Határozat Zala Megye Klímastratégiájának elfogadásáról) alapján javasolt projektötlet.

Prioritás keretében tervezett intézkedések megnevezése

A prioritás keretében három intézkedést határoz meg Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója:

- környezetvédelmi programok;
- természeti kincsek turisztikai hasznosítása;
- energetikai fejlesztések.

Tervezett fejlesztések tartalmának és indokoltságának összefoglalása

Zala Megye Területfejlesztési Konceptiójának Helyzetelemző része alapján a következő tényezők indokolják az integrált környezetvédelmi programok megvalósítását:

- A megye természet adottságainak változatossága védett természeti értékeinek sokszínűségében is tükröződik. A megyében jelenleg országos szinten védett területek közül 2 nemzeti park, 1 tájvédelmi körzet és 3 természetvédelmi terület található, illetve érintett.
- Zala megye területének vízföldrajzi viszonyait az átlagoshoz képest csapadékosabb éghajlata, földtani adottságai, domborzati jellege, uralkodó közettípusai és a talajviszonyok határozzák meg.
- A megye talajadottságai elsősorban az erdőgazdálkodásnak kedveznek, a mezőgazdasági termelés szempontjából jó minőségű, termékeny talajok elsősorban a megye északkeleti tájain fordulnak elő.
- Zala megye *sajátságos természeti erőforrásai* közé lehet sorolni *tájképi értékekben gazdag területeit, tájrészeit*, amelyek a megye viszonylag nagy, de kevésbé összefüggő területét fedik le, a tájhasználat mozaikosságának megfelelően. Egyrészt a dombvidékek természetsterű terület egységei, másrészt a folyók (Mura, Zala) és kisvízfolyások (Kerka - Cserta, Principális-, Szévíz) medreihez és a mélyebben fekvő területek a táj- és természetvédelmi szempontból legértékesebb tájrészek. Ezek a megye legkiemelkedőbb természeti potenciálját képezik.
- Az ivóvíz ellátás döntő hányada a felszín alatti vízkészletekből történik, ezért a felszín alatti vizek vízminőség védelmének megoldása meghatározó feladat.
- A klímaváltozás hatására általában a szélsőségek erősödése (pl. a hőmérsékleti szélsőértékek, éves és évszakos pozitív és negatív „rekordok”, aszályos periódusok, stb.) és gyakorisági értékek növekedése jellemző. Az utóbbi években lefutó árhullámok túllépték a korábbi árhullámok mértékét és az általuk okozott károk a mértékadó árvízszintek felülvizsgálatát tették szükségessé. A megye árvízi veszélyeztetettsége a Mura mentén jelentkezik.
- Kiemelkedő jelentőségű gyógyfürdő Hévíz, amelynek forráshozamát a környék üdülői számára fűrt termáلكutak érzékenyen csökkentették.
- A gyógyfürdők közt az egyik legjelentősebb zalakarosi, amelynek 90°C feletti kifolyó víz hőmérséklete az energetikai hasznosíthatóságot ígéri. Az egyetlen energetikai hasznosításra a példa a Zalaszentgróton működő ásványvíz-palackozó.
- A hévízkataszterben nyilvántartott termál kutakon kívül a megyében 27 geotermikus szempontból ígéretesnek ítélt meddő szénhidrogénkút található.

Zala megye területén általánosan 1900 a maximálisan hasznosítható éves napos órák száma, amelynek hasznosíthatóságát célszerű is igénybe venni.
Területi hatókör
A prioritás területileg a teljes megyét érinti.
Jellemző kedvezményezettek
- Zala Megyei Önkormányzat   - Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok   - Természetvédelmi kezelők,   - Víziközmű szervezetek,   - Nonprofit szervezetek   - Természetvédelmi kezelők   - Villamosenergia-termelő engedélyesek   - Vállalkozások
Fő célcsoport
- Lakosság   - Turisták   - Vállalkozások,   - Önkormányzatok
Forrásigény és forrásösszetétel
9.060 millió Forint EU-s (különösen VMOP, ZIKOP, MAKOP és VINOP) és hazai források – különösen: Nemzeti Környezetvédelmi Program, Kisfaludy Program, Népi Építészeti Program, Országfásítási Program
Méréshez tervezett indikátorok
- A programba bevont települések száma   - Környezettudatosság mérése - a környezetvédelmet a legfontosabb 5 dolog között említők aránya   - Lakosságtól elszállított hulladékban az elkülönített gyűjtésű aránya

A vállalkozások fejlesztési tervei

A vállalkozások fejlesztési terveinek azonosítása a partnerségi folyamat része volt. A 2020 októberében zajlott kérdőíves lekérdzés alapján a zalai vállalkozó 60%-a számolt be arról, hogy a COVID-19 járvány következtében a gazdasági teljesítményük romlott. A vállalkozók negyedénél volt szükség a foglalkoztatotti létszám csökkentésére, és közel harmaduk esetében szűkültek, vagy szűntek meg értékesítési piacok. Ezzel együtt a válaszadók szinte mindegyike tervez valamilyen jövőbeli fejlesztést. Döntő többségük (82%) várható eszközbeszerzés. A vállalkozások többségének szándékában energiahatékonysági projektek végrehajtása.

Munkaadók fejlesztési tervei a 2021-2027-es időszakban	%
Eszközbeszerzés	82%
Építés/beruházás	61%
Szolgáltatásfejlesztés/-bővítés	57%
Munkahelyteremtés	55%
Energiahatékonyság javítása	55%
Munkahelymegtartás	52%

Képzés	32%
Szervezetfejlesztés	18%
Kutatás-fejlesztés	9%
Szervezet közművekkel való ellátottságának fejlesztése	7%
Szervezet közlekedési kapcsolatainak fejlesztése	2%
Nem tervezünk fejlesztést	2%

A megkérdezett vállalkozások 68%-a biztosan tervezi az EU-s források igénybe vételét a fejlesztések megvalósítása során, és a hazai források keresettségé is jelentős a vállalkozók körében.

Terve igénybe venni hazai vagy EU-s forrást? - keresztábra					
		Hazai forrás			Összesen
		Igen, biztosan	Talán	Biztosan nem	
EU-s	Igen, biztosan	59,1%	9,1%	0,0%	68,2%
	Talán	4,5%	18,2%	0,0%	22,7%
	Biztosan nem	2,3%	2,3%	4,5%	9,1%
Összesen		65,9%	29,5%	4,5%	100,0%

Az intézkedések pénzügyi ütemterve

	Indikatív forrás 2021-2024 (millió Ft) ³¹	Indikatív forrás 2025-2027 (millió Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (millió Ft)
Környezet-védelmi programok	2,260		2,260
Természeti kincsek turisztikai hasznosítása	2,300		2,300
Energetikai fejlesztések	4,500		4,500
Összesen	9,060		9,060

³¹ Az indikatív forráskeret nem számol a kiemelt beruházások megvalósításával.

VI. ÖSSZEHANGOLT TELEPÜLÉSI ÉS TELEPÜLÉSKÖZI INFRASTRUKTURÁLIS FEJLESZTÉSEK A TERÜLETI KOHÉZIÓ ÉRDEKÉBEN

A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyek megoldására a prioritás irányul

- Funkcióhiányos kistelepülési körzetek – aprófalvas településszerkezet
- Közúti közlekedési nehézségek
- Szennyvíz, csatornarendszer, hulladékkezelés kihívásai
- Erősen csökkenő népesség megyeszerte – de különösen a kistelepüléseken.
- Fiatalok elvándorlása

Prioritáshoz kapcsolódó célok

Kapcsolódó EU célkitűzések

- Jobban összekapcsolódó Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal
- A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Unió-szerte való támogatása révén

A prioritás fő célja olyan összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések létrehozása, illetve a meglévő infrastruktúrák kezelése, amelyek elősegítik a területi kohézió erősödését.

Kapcsolódás a Területfejlesztési Konceptió stratégiai célkitűzéseihöz

Az VI. prioritás a területi kohézió erősítését célozza az infrastrukturális fejlesztéseken keresztül, és ennek megfelelően a 3. átfogó célhoz tartozik: „Élhető Zala megye”. Az alábbi stratégiai ágazati cél megvalósulását szolgálja:

- Települések élhetőségnek javítása: munkalehetőségek, közlekedés, szolgáltatások, épített környezet fejlesztése

A prioritás területileg a teljes megyét érinti és minden területi cél eléréséhez hozzájárul.

Prioritás keretében elérendő célok

- **Élhető települések.** Az egészséges, vonzó, emberközpontú épített- és természeti környezet, valamint a korszerű, elérhető intézményi struktúra és szolgáltatás-rendszer – a megfelelő munkalehetőségek mellett – a megye népességmegtartó erejének fontos indikátora. Zala megye élhetőségének javításához kiemelten szükség van a települések megközelíthetőségének, infrastruktúrájának, humán-közzolgáltatásainak fejlesztésére. A prioritás célja továbbá a turisztikai fejlesztésekkel összhangban a történeti belvárosok megőrzése, revitalizálása és a védett helyi és műemléki értékek fenntartása.
- **Integrált területfejlesztés.** Az erős, versenybe szálló Zala nem képzelhető el összetartó, a fejlesztések iránt elkötelezett, megújulásra képes közösségek, aktív társadalmi szerepvállalás és önkéntes tevékenységek nélkül. Éppen ezért cél a közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése, továbbá a zalai települések közötti együttműködések megerősítése.

Prioritás részletes tartalmának bemutatása

Prioritás neve:	VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
Közlekedés-fejlesztés	- M9 gyorsforgalmi út megépítése (Szombathely-Zalaegerszeg-Nagykanizsa-Kaposvár felé) - A megyeszékhely gyorsforgalmi 2x2 sávós úttal történő összekötése Nagykanizsával a 74-es út fejlesztésével - Nagykanizsát Murakeresztúrral összekötő út fejlesztése - Az M7 autópálya zajvédőfalak kiépítése mind az északi, mind a déli oldalon - Zalaszentiván-Nagykanizsa vasútvonal villamosítása - Hévíz és Keszthely új rácsatlakozásának kiépítése a 76-os elkészülő hálózatra. - Zala megyei települések közti közúti közlekedési kapcsolatok minőségének fejlesztése, mellék- és bekötőutak felújítása, valamint turisztikai kerékpárúthálózat fejlesztése. - A közúti közlekedés fejlesztése révén a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű települések térségi elérhetőségének és az ipari-gazdasági centrumok közötti közúti kapcsolatok minőségének javítása. - Zalaegerszeg, északi bekötő út építése és a városi forgalom csillapítására irányuló fejlesztések.	Magyar Közút Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok	lakosság, vállalkozások munkavállalók	2021-2027	106.800	EU-s és hazai források	- Programban résztvevő települések száma - Fejlesztések által érintett településeken az ingatlanérték változása	igen

Prioritás neve:	VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költség-igény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
	- Balaton-part hasznosítását biztosító infrastrukturális fejlesztés Keszthelyen: nyomvonallal rendelkező gyalogos-, kerékpáros- és vegyes forgalmú utak kiépítése - Zalaszentmárton – Felsőrajk: „Kerékpárral a romantikus Zalában” kerékpárút II. ütem - Nagykanizsa: Kalmár utca meghosszabbítása a 7-es elkerülőig, csatlakoztatása a Dózsa Gy. utcáig - Nagykanizsa: Alsó -Szabadhegyi út megépítése - Megyei közutak és járdák felújítása, mezőgazdasági utak burkolaterősítése - Nagykanizsa: Zártkerti utak felújítása - Autóbusszal végzett helyi közösségi közlekedés átszervezése (Nagykanizsa) - Tömegközlekedés fejlesztés, autóbusz-állomás fejlesztése Pacsán - Nagykanizsa déli elkerülő (Kiskanizsa-Csengery út- 61-es út) - Nagykanizsa városon belüli hiányzó útkapcsolatok kiépítése (belső tehermentesítő útszakaszok), belterületi utak, járdák felújítása, gyalogátkelőhelyek létesítése - Nagykanizsa: Hevesi u.- Rózsa u. csomópontban körforgalom építése 7-es főút – Petőfi u. csomópontban körforgalom építése a Magyar Közút Zrt beruházásában							

Prioritás neve:	VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költség-igény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
	- Kerékpárút kiépítése forgalmas utak mentén - Kerékpárút hálózat fejlesztése, kerékpárút építése a Buda Ernő utcától Nagyrécsce irányában a közigazgatási határig (Nagykanizsa) - Nagykanizsai autóbusz pályaudvar teljes rekonstrukciója - Vasútállomás felújítása - Nagykanizsa – Balatonszentgyörgy vasútvonal felújítása - Nagykanizsa belső út- és járda-, valamint kerékpár hálózatának felújítása							
Lakhatás támogatása	- Lakhatást segítő program: Barnamezős területen bérlakásprogram beindítása, valamint munkásszálló fejlesztés Zalaegerszegen. - Bérlakás építési program, lakótelek-kialakítása, munkásszálló-fejlesztés (Nagykanizsa). - Lenti bérlakás-építési program: Új, többszintes, legalább 50 lakásos bérlakás tervezése, engedélyeztetése, üzleti modelljének kidolgozása, bérlakás-építésben érintett gazdasági szereplők bevonásával. A meglévő, felújításra nem javasolt épület bontása, valamint többfunkciós bérlakás-építés (gazdaságfejlesztési funkciók, családbarát szolgáltatások, szociális funkciók).	Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok vállalkozások,	lakosság, vállalkozások munkavállalók	2021-2027	5.930	EU-s és hazai források		igen

Prioritás neve:	VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költség-igény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
Közmű-fejlesztés	• <i>Belterületi csapadékvíz-gazdálkodás fejlesztése³², Lokális csapadékvízvezető rendszerek megtervezése és kivitelezése</i> • <i>Átfogó, településrészekre kiterjedő csapadékvíz elvezetéssel kapcsolatos vizsgálati dokumentációk elkészítése</i> • <i>Balaton-part hasznosítását biztosító infrastrukturális fejlesztés Keszthelyen: csapadékvízvezetés megoldása a parti területeken.</i> • <i>Meglévő közművek korszerűsítése: távleolvasási rendszer kiépítése, ellátatlan területek (szennyvízelvezetés) szolgáltatásba történő bevonása, a működtetés során megújuló energiaforrások előtérbe helyezése, elöregedett közművezetékek cseréje.</i> • <i>Közvilágítás-korszerűsítés (Nagykanizsa)</i> • <i>Intelligens közvilágítás fejlesztés. Napenergiával működő kandeláberek közterületek, parkok, utak, járdák megvilágítására</i>	<i>közmű szervezetek, Települési önkormányzatok</i>	<i>lakosság</i>	<i>2021-2027</i>	<i>8.000</i>	<i>EU-s és hazai források</i>		<i>igen</i>
Települési infrastruktúra fejlesztése	• <i>Városrehabilitáció</i> • <i>Zöldterület fejlesztési program (Nagykanizsa, Keszthely)</i> • <i>Nagykanizsa Széchenyi tér rekonstrukciója</i> • <i>Keszthelyen a vízpartot feltáró sétányok fejlesztése és összekapcsolása, Balaton Szálló</i>	<i>Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő</i>	<i>lakosság turisták</i>	<i>2021-2027</i>	<i>10.500</i>	<i>EU-s és hazai források</i>		<i>igen</i>

³² Előző területfejlesztési operatív program alapján javasolt projektötlet.

Prioritás neve:	VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költség-igény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
	<i>felújítása: Az épülő szállodák között összefüggő fasorral övezett sétány kiépítése.</i> • <i>Gyalogátkelőhelyek korszerűsítése</i> • <i>Rendőrkapitányságok felújítása</i> • <i>Nagykanizsa: Parkolóhelyek építése a keleti városrészben</i> • <i>Nagykanizsa: Battyhány u. gyalogos híd megépítése</i> • <i>Nagykanizsa: Miklósfa-Bagola közötti út aszfaltburkolattal történő átépítése</i> • <i>Új ITS-ek elkészítése</i> • <i>Temetők, ravatalozók felújítása ~~ben~~ közvilágítási hálózatok kiépítése</i> • <i>Nagykanizsa: Térfigyelő kamerahálózat további fejlesztése (Teleki u. - keleti városrész)</i> • <i>2019-1.3.1-KK-2019-00015 „Körforgásos gazdasági alapokon nyugvó fenntarthatósági kompetencia központ létrehozása a Pannon Egyetemen” című pályázati projekt, városi applikáció fejlesztése és bevezetése</i> • <i>Helyi termelői piac létrehozása</i> • <i>Nagykanizsa: Vásárcsarnok kihasználtságának bővítése</i> • <i>Nagykanizsa Polgármesteri Hivatal fejlesztése,</i> • <i>Akadálymentesítés</i> • <i>Sportlétesítmények fejlesztése</i> • <i>Játszóterek kialakítása, fejlesztése</i> • <i>Modern városok Program keretében Nagykanizsai 50 méteres versenymedencét</i>	<i>gazdasági társaságok</i>						

Prioritás neve:	VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költség-igény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
	<i>magában foglaló uszodafejlesztés megvalósítása</i> - Nagykanizsa Velodrom megépítése - Nagykanizsa: Mindenki Sportpályája felújítása, fejlesztése - Nagykanizsa: UFC csarnok felújítása - Nagykanizsa: Műfüves pályák felújítása - Nagykanizsa-Inkey-kápolna felújítása - Nagykanizsa: Zsinagóga és tömbjének rekonstrukciója, tömbrehabilitáció - Elektromos autó töltőállomás létesítése Pacsán - Sport- és szabadidő központ infrastrukturális fejlesztése (Pacsá) - Tanuszoda létesítése Pacsán							
Települési humán-szolgáltatások fejlesztése	- Köznevelésnél intézmények felújítása a Nagykanizsai Tankerületi Központ és a Nagykanizsai Szakképzési Centrum beruházásában - Balaton Hotel teljes felújítása – műemléki előírások alapján, csak közhasznú funkcióval lehetséges. - Rehabilitációs és egészség központ: modern egészségturisztikai termékfejlesztés, valamint rehabilitációs központ kialakítása Hévízen. - Óvodafejlesztés és felújítás³³	Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok	lakosság	2021-2027	6.000	EU-s és hazai források		igen

³³ Előző területfejlesztési operatív program alapján javasolt projektötlet.

Prioritás neve:	VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében							
Intézkedés megnevezése	Intézkedés keretében tervezett projektek (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költség-igény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
	- Bölcsődei férőhely és szolgáltatás-fejlesztés, felújítás³⁴ - Egészségügyi alapellátás fejlesztése³⁵ - Egészségügyi szolgáltatás fejlesztése (Pacsa) - Mentőállomás fejlesztése - Kanizsai Dorottya Kórház további fejlesztése - Szociális alapellátás fejlesztése³⁶ - Nagykanizsa: Családok Átmeneti Otthonának teljes rekonstrukciója - Helyi közösségerősítő programok megvalósítása³⁷ - Közös fejlesztési lehetőségek felkutatása Kapronca, Csáktornya és Lendva városokkal - Okos Város, Intelligens Közszolgáltatás mintaprojekt megvalósítása Pacsán - Egészségjárat a kistelepülésekre (szűrőbusz program)							

³⁴ Előző területfejlesztési operatív program alapján javasolt projektötlet.

³⁵ Előző területfejlesztési operatív program alapján javasolt projektötlet.

³⁶ Előző területfejlesztési operatív program alapján javasolt projektötlet.

³⁷ Előző területfejlesztési operatív program alapján javasolt projektötlet.

Prioritás keretében tervezett intézkedések megnevezése

A prioritás keretében az alábbi intézkedéseket határozza meg Zala Megye Területfejlesztési Kon koncepciója:

- közlekedésfejlesztés
- lakhatás támogatása
- közműfejlesztés
- települési infrastruktúra fejlesztése
- települési humán szolgáltatások fejlesztése

Tervezett fejlesztések tartalmának és indoklásának összefoglalása

Zala Megye Területfejlesztési Kon koncepciójának Helyzetelemző része alapján a következő tényezők indokolják a területi kohézió érdekében megvalósítandó összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztéseket:

- A Zala megyében 258 település található. Zala megyében a lakosság mintegy 56,5%-a él városi településeken. Ez jellemzi az urbanizáltság fokát, ami országos szinten 70,5%. A közel 20 százalékpontos különbség is rávilágít a megye településhálózatának egyik fő jellemvonására, ami a viszonylagos városhiányosság, hiszen a megye összes településének csupán 4%-a városi rangú település, illetve a városok megyén belüli egyenetlen területi elrendeződése. Zala megye lakosságának 13 százaléka 500 fő alatti kistelepüléseken él.
- Az elmúlt 10 év alatt 21 ezer fővel fogyott a megye népessége, amely egy Keszthely méretű város lakosságának felel meg.
- Zala megyében az életminőségi mutatókat vizsgálva azt láthatjuk, hogy valamennyi járásszékhelyének az átlagnál alacsonyabb volt az értéknövekedése a vizsgált időszakban, aminek következtében mindegyik város hátracsúszott a ranglistán. A vizsgált dimenziók közül leginkább a demográfiai, a gazdasági és az infrastrukturális helyzetben (Élhető és biztonságos települési környezet és Elérhetőség szolgáltatások dimenziók) zajlott le a relatív visszaesés.
- A népesség szerkezetének tekintetében a legfőbb sajátosság a megye korstruktúrájának feltűnően kedvezőtlen képe. A népességet a nagyfokú előregedés, azaz az idősebb korosztályok teljes népességen belüli magas részaránya és a fiatal népesség relatíve kisebb részesedése jellemzi.
- A sok kis települést és számos zsákfalut magában foglaló településszerkezeti sajátosság alapvetően befolyásolja az egyes közszolgáltatásokhoz való hozzájutás lehetőségét is, így a különösen a szociális-, az egészségügyi ellátás, a szakképzés elérhetőségét is.
- Zala megye az országon belül periférikus elhelyezkedésű terület, ugyanakkor a vasúti és a közúti közlekedés színvonalát, illetve a 2010-2017-es időszak változásait illetően is rendkívül eltérő térségeinek helyzete. A megyét a gyorsforgalmi hálózatba bekapcsoló M7-es és M70-es utak (az V. helsinki folyosó közúti ága) építése 2008-ban befejeződött, azóta nem történt változás a megyét érintő a gyorsforgalmi utak hosszában, így Budapest időbeli távolsága a megye túlnyomó részén egyelőre keveset változott.
- Zala megye közúthálózati helyzetének sajátossága, hogy a forgalmasabb belföldi távolsági, illetve nemzetközi forgalmat lebonyolító folyosók a megye peremén futnak. A megye belső

területein csak a Zalaegerszeget Keszthellyel, az M7-essel és a fővárossal összekötő 76-os út megyeszékhelyig tartó szakasza, és az új 760-as út mondható igazán forgalmasnak, a többi része pedig - a megye „tengelyét” jelentő Szombathely-Zalaegerszeg- Nagykanizsa kapcsolat (74-es) kivételével - kifejezetten forgalmi árnyékban van, a kis népességű települések nem indukálnak komolyabb forgalmat. Így a megye közútjainak átlagos forgalmi terhelése lényegesen elmarad az országos átlagtól, ugyanakkor a kistelepülések jelentős száma és hálózata további közútfejlesztéseket indokol.

- Mind a helyi lakosság, mind a megyébe látogató turisták részéről folyamatosan növekvő igény mutatkozik a megye termálfürdőit, természeti értékekben bővelkedő területeit felfűző kerékpárutak iránt.
- A megye lakásállományának vezetékes ivóvíz bekötöttsége 95,49 %-os, amelyből következik, hogy néhány település kivételével nagyon kedvező az ellátottság.
- A szennyvízgyűjtés és kezelés problémájának megoldatlansága, valamint a keletkezett szennyvizek jelentős hányadának még ma is kezeletlenül a talajba szikkasztása, az ivóvízkészlet vízminőségének egyik legnagyobb veszélyeztető forrása. A megyében jelenleg a közcsontra hálózatra csatlakozó lakások aránya 77,18 %.
- A helyi vízkár keletkezésének alapja a településen belüli felszíni vízrendezés, a csapadékvíz elvezetésének nem megfelelő megoldása. Az egyes településeken belüli csapadékvíz elvezetés és a kisebb vízfolyások kezelése a települések önkormányzati kompetenciájába tartozik, s egyben önkormányzati feladat a településeken összegyűlő vizek továbbvezetésének a megoldása a végbefogadókig.
- Zala megye területén általánosan 1900 a maximálisan hasznosítható éves napos órák száma, amelynek hasznosíthatóságát célszerű is igénybe venni.

Területi hatókör

A prioritás területileg a teljes megyét érinti.

Jellemző kedvezményezettek

- Magyar Közút
- Zala Megyei Önkormányzat
- Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok
- Vállalkozások
- Közmű szervezetek

Fő célcsoport

- lakosság,
- turisták
- vállalkozások
- munkavállalók

Forrásigény és forrásösszetétel

137.230 millió Forint

EU-s (első sorban VMOP, továbbá MIOP és ZIKOP) és hazai források

Méréshez tervezett indikátorok

- Programban résztvevő települések száma
- Fejlesztések által érintett településeken az ingatlanérték változása

A vállalkozások fejlesztési tervei

A gazdasági társaságok a prioritás keretében csak közvetve (önkormányzati fejlesztésekhez kapcsolódóan) érintettek.

Az intézkedések pénzügyi ütemterve

	Indikatív forrás 2021-2024 (millió Ft) ³⁸	Indikatív forrás 2025-2027 (millió Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (millió Ft)
Közlekedésfejlesztés	106,800		106,800
Lakhatás támogatása	5,930		5,930
Közmű-fejlesztés	8,000		8,000
Települési infrastruktúra fejlesztése	10,500		10,500
Települési humán-szolgálatok fejlesztése	6,000		6,000
Összesen	137,230		137,230

³⁸ Az indikatív forráskeret nem számol a kiemelt beruházások megvalósításával.

HORIZONTÁLIS JELLEGŰ INFORMÁCIÓK

A VÉGREHAJTÁS MÓDJA ÉS FELTÉTELRENDSZERE, ELLENŐRZÉSI RENDSZERE

A tervezés jelenlegi szakaszában a végrehajtási és finanszírozási rendszer fő komponensei országos és helyi szinten is egyeztetés alatt állnak, így a rendszer részletei csak később lesznek ismertek. A végrehajtási rendszer, a finanszírozási keret, illetve az eljárásrend az országos iránymutatások alapján fog kialakulni, várhatóan 2020 év végén, illetve 2021 év elején.

Végrehajtási rendszer

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény alapján a megyei önkormányzatok területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A törvényben foglalt közfeladatok ellátása során a megyei önkormányzat összehangolja a kormányzat, az önkormányzatok és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit, ennek keretében a tervezés és a végrehajtás során gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről.

A fentiek értelmében Zala Megye Területfejlesztési Programjának végrehajtásáért felelős szervezet a Zala Megyei Önkormányzat (ZMÖ). A Zala Megyei Önkormányzat Hivatala rendelkezik térségfejlesztési osztállyal, amelyben négy fő munkatárs vesz részt a területfejlesztési munkákban. A területfejlesztési munkafolyamatokba bevont háttérintézmény továbbá a Zala Megyei Területfejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. Emellett a Zala Megye Területfejlesztési Program megvalósítását szakmai munkájával és pályázati tevékenységével is támogatja a Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, amely a Zala Megyei Önkormányzat, mint egyedüli alapító közreműködésével 1992-ben alakult meg. A fentieken túl a Zala Megyei Kormányhivatal és szakigazgatási szervei; és a települési önkormányzatok is aktív megvalósítói a területfejlesztési operatív programnak.

A megye programjának finanszírozása túlnyomórészt európai uniós forrásokból valósulhat meg a 2021-2027 közötti időszakban, ezért az intézményrendszeri és eljárásrendi keretek felvázolásakor az EU-s programok lebonyolítását biztosító hazai rendszerek elemeit célszerű áttekinteni.

A Pénzügyminisztérium útmutatója alapján Versenyképes Magyarországért Operatív Program (VMOP) néven a 2021-2027-es időszakban is meghatározásra kerül decentralizált, a területi alapú fejlesztéseknek teret adó operatív program, amelynek irányító hatósága a Pénzügyminisztérium lesz. A további operatív programok irányításáért felelős minisztériumok egyelőre nem kerültek kijelölésre. A 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós források versenyképességet növelő felhasználásának tervezéséről szóló, 1023/2019. (II. 11.) Korm. határozat a szektorális fejlesztési tervek kidolgozására a következő felelős minisztereket jelöli ki:

Szektor megnevezése		Kidolgozásért felelős miniszter
1.	turizmus	a miniszterelnök kabinetfőnöke
2.	Budapest és a fővárosi agglomeráció fejlesztése	Miniszterelnökséget vezető miniszter
3.	közigazgatás fejlesztése és szervezése	Miniszterelnökséget vezető miniszter
4.	kulturális örökség védelme	Miniszterelnökséget vezető miniszter
5.	településfejlesztés	Miniszterelnökséget vezető miniszter
6.	egyházpolitika	a miniszterelnök általános helyettese
7.	nemzetpolitika	a miniszterelnök általános helyettese
8.	élelmiszeripar és élelmiszerlánc-biztonság	agrárminiszter
9.	halászat	agrárminiszter
10.	környezetvédelem	agrárminiszter

11.	természetvédelem	agrárminiszter
12.	elektronikus közigazgatás	belügyminiszter
13.	helyi önkormányzatok fejlesztése	belügyminiszter
14.	katasztrófák elleni védekezés	belügyminiszter
15.	vízgazdálkodás, vízvédelem	belügyminiszter
16.	családpolitika, gyermek- és ifjúságpolitika	emberi erőforrások minisztere
17.	egészségügy	emberi erőforrások minisztere
18.	kultúra	emberi erőforrások minisztere
19.	oktatás	emberi erőforrások minisztere
20.	sport	emberi erőforrások minisztere
21.	szociálpolitika, társadalmi felzárkózás	emberi erőforrások minisztere
22.	energetika és klímapolitika	innovációért és technológiáért felelős miniszter
23.	gazdaságfejlesztés, vállalkozásfejlesztés	innovációért és technológiáért felelős miniszter
24.	kiemelt gazdasági szektorok	innovációért és technológiáért felelős miniszter
25.	infokommunikáció	innovációért és technológiáért felelős miniszter
26.	innováció, tudománypolitika	innovációért és technológiáért felelős miniszter
27.	közlekedés	innovációért és technológiáért felelős miniszter
28.	fenntarthatóság és körforgásos gazdaság	innovációért és technológiáért felelős miniszter
29.	kiemelt infrastruktúrák	innovációért és technológiáért felelős miniszter
30.	szakképzés és felnőttképzés	innovációért és technológiáért felelős miniszter
31.	külgazdaság	külgazdasági és külügyminiszter
32.	államháztartás, adózás és gazdaságpolitika	pénzügyminiszter
33.	foglalkoztatáspolitikai	pénzügyminiszter
34.	területfejlesztés	pénzügyminiszter
35.	gazdálkodás az állami vagyonnal	a nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter
36.	közmű- és pénzügyi szolgáltatások	a nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter

A VMOP forrásokból megvalósuló helyi fejlesztéseket a 2021-2027-es időszakra vonatkozó megyei integrált területi programok (ITP) tartalmazzák. Az ITP illeszkedik a VMOP intézkedéseire, valamint Zala Megye Területfejlesztési Konceptiójának és Területfejlesztési Programjának céljaihoz. Az ITP tartalmazza:

- a megye által megfogalmazott stratégiai és területi célokhoz és prioritásokhoz illeszkedő intézkedéseket (a VMOP szakmai tartalmának megfelelően);
- az egyes intézkedésekre allokált forrásokat;
- a megyén belül kialakított forrásfelhasználási eszközöket és módokat;
- a megye által meghatározott kiválasztási kritériumokat;
- a megyei számszerűsíthető vállalatokat a VMOP-ban vállalt indikátorok célértékeihez képest;
- a végrehajtás ütemezését;
- az ITP 2021-27 eredményeinek nyomon követését, monitorozását, valamint a következtetések tervezésbe történő visszacsatolását lehetővé tevő feladatokat, tevékenységeket.

Zala megye tervezetten a következő forrásfelhasználási módokat alkalmazza az ITP megvalósítása során:

1. **fenntartható városfejlesztés:** A fenntartható városfejlesztésbe vont települések a megye 7000 lakosságszám feletti települései: Lenti, Keszthely, Nagykanizsa és Zalaegerszeg. A megyében a két megyei jogú városon kívül Keszthely és Lenti rendelkezik kiterjedtebb városias funkciókkal.

Ezen nagyobb, 7000 fő lakosságszám feletti települések *fenntartható városfejlesztése* a városok integrált településfejlesztési stratégiáinak mentén javasolt a fejlesztések összehangolt megvalósítása, illetve a nagyobb eredményesség elérése céljából. A négy település kiválasztása reagál Zala Megye Területfejlesztési Konceptiójának területi céljaira is. Zalaegerszeg és Nagykanizsa a megye fő foglalkoztató térségei, amelyek fejlődése az egész megyére pozitív hatással lehet. Lenti a szlovén-magyar határmenti fejlesztése magyarországi központja, aktív kapcsolatokat ápol Muravidékkel. Hasonló módon Nagykanizsa a horvátországi, illetve a Mura folyóhoz köthető környezetvédelmi és gazdasági terület központi városa. Keszthely Zala megye balatoni térségének központja, amely egyben több környező településsel szoros kapcsolatban egyfajta szolgáltató központot is jelent a térség lakossága számára.

Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód keretében tervezetten a Zala megye számára rendelkezésre álló VMOP források várhatóan 50%-a kerül lehatárolásra.

2. **fejlesztési célterület:** Balatoni Kiemelt Üdülőkörzet Zala megyei települései – összhangban a *Zala balatoni térsége (Keszthely és Hévíz térsége) kreatív tudásra és természeti értékekre épülő fejlesztése* stratégiai területi céllal.

A megyét érintő BKÜ térség területére *fejlesztési célterület* forrásfelhasználási mód keretében tervezetten a Zala megye számára rendelkezésre álló VMOP források várhatóan 2,6%-a kerül lehatárolásra.

3. **fejlesztési cél:** az 1. és 2. pontba nem tartozó települések számára pályázható forráskeret.

Fejlesztési cél forrásfelhasználási módként Zala megye rendelkezésre álló VMOP forrásainak várhatóan 32,4%-a kerül lehatárolásra.

4. **megye által koordinált fejlesztések:** kizárólag olyan fejlesztések esetében alkalmazható forrásfelhasználási mód, amelyek kapcsán a megye koordinációs feladatokat lát el több, a VMOP tartalma alapján jogosult kedvezményezett között (pl. paktum és Zala Kétkeréken projekt), vagy a projekt közvetlen megvalósításában érdekelt.

A megye által koordinált fejlesztések kerete tervezetten a Zala megye számára rendelkezésre álló VMOP források várhatóan 15%-át teszik ki.

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó területi operatív programok esetében a közreműködő szervezeti feladatokat a Magyar Államkincstár látta el. A Pénzügyminisztérium által kiadott útmutató alapján nem várható ebben változás.

A nemzetközi együttműködési programok esetében továbbra is várható a Széchenyi Programiroda Nemzetközi Igazgatóság közreműködő szerepének fennmaradása.

A program végrehajtás eredményességének és hatékonyságának biztosítása az audit hatóság felelőssége. Az audit hatósági feladatokat az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság (EUTAF) látja el. Mind a kifizető és audit hatóság, mind pedig az audit hatóság független az irányító hatóságoktól, a közreműködő szervezetektől, a kedvezményezettektől, s tevékenységüket természetesen egymástól is függetlenül végzik.

Ellenőrzési rendszer

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (Tft. Tv.), illetve a 37/2010. (II.26.) területi monitoring rendszerről szóló Kormányrendelet értelmében a megyei önkormányzat

feladata, hogy nyomon követi és értékeli saját megyei területfejlesztési koncepciójának és területfejlesztési programjának végrehajtását. Ez ugyanakkor nem egyezik meg az egyes operatív programokból támogatott pályázatok saját értékelési rendszerével.

A területfejlesztési programhoz kapcsolódó monitoring és értékelési tevékenység célja a program hatékony végrehajtásának, illetve elvárt eredményeinek helyi szintű nyomon követése, azaz annak figyelemmel kísérése, hogy a tervezett beavatkozások megvalósulnak, valamint a tervezett outputok létrejönnek. A monitoring tevékenység során tehát a tervezett és megvalósult indikátorok összevetésére kerül sor, eltérés esetén javaslatot téve az esetleges módosítások, beavatkozások szükségességére is.

A program értékelése keretében azt szükséges vizsgálni, hogy a program elérte-e az elvárt eredményeket, kiemelten bekövetkeztek-e azok a hatások, melyek hozzájárulnak a megye területfejlesztési koncepciójában megfogalmazott hosszú távú célok megvalósulásához.

Fentiekből következik, hogy a monitoring és értékelési tevékenységhez egyrészt pontosan definiálni kell az egyes prioritások, program- és projektcsomagok indikátorait, másrészt tisztázni szükséges, hogy ki (milyen szervezet, szervezeti egység) és milyen gyakorisággal, mikor végezze ezeket a tevékenységeket.

A Program értékelése során alkalmazandó indikátorok köre a következő:

Indikátor megnevezése	Adat forrása	Indikátor típusa (O, E, H) ³⁹	Mértékegység
A programban résztvevő vállalkozások száma	Adatgyűjtés	O	vállalkozások száma
A vállalkozásoknak nyújtott támogatások által generált magánberuházás aránya a támogatás összegéhez	Adatgyűjtés	E	Százalék Módszer: (projektösszköltség/ támogatás-1)*100
Aggregált iparüzési adóbevétel alap változása Zala megyei településeken	Adatgyűjtés	H	Forint Módszer: (2021-es iparüzési adóbevétel alap*1,1)
A programban elért munkavállalók száma	Adatgyűjtés	O	munkavállalók száma
Korai iskolaelhagyók aránya Zala megyében	Adatgyűjtés	H	Százalék Módszer: (2021-es korai iskolaelhagyók %-os érték*0,9)
A legfeljebb 8 osztály végzettek aránya a teljes népességen belül Zala megyében	KSH	H	Százalék Módszer: (2021-es legfeljebb 8 osztályt végzettek %-a érték - 7,5%)
Vándorlási egyenleg (elvándorlás és odavándorlás különbözete)	KSH	E	Fő Módszer: (odavándorlók száma - elvándorlók száma)
Környezettudatosság mérése - a körny.védelmet a legfontosabb 5 dolog között említők aránya	Adatgyűjtés	E	Százalék
Lakosságtól elszállított hulladékban az elkülönített gyűjtésű aránya	KSH	E	Százalék
Fejlesztések által érintett településeken az ingatlanérték változása	Adatgyűjtés	E	Forint Módszer: (2027-es, Budapest és Pest megye nélküli országos átlagos ingatlanérték*1,1)

³⁹ O=output; E=eredmény; H=hatás

A területfejlesztési program végrehajtásához kapcsolódóan minimum 2 értékelés szükséges: egy időközi, valamint egy utólagos. Az értékeléseket az EU-s gyakorlatnak megfelelően külső, független szakértő szervezet végzi el.

A monitoring rendszer mellett a megyei társadalmi-gazdasági folyamatok, és a területfejlesztési program tágabb hatásainak értékelése érdekében – kiegészítő jelleggel – javasolt megyei, illetve lehetőség szerint járási szinten gyűjteni a következő adatokat:

Mutató megnevezése	Adat forrása
VMOP keretéből támogatott projektek száma	saját adatgyűjtés
Lekötött VMOP forrás nagysága (mFt)	saját adatgyűjtés
Pályázatokban érintett önkormányzatok száma	saját adatgyűjtés
Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	saját adatgyűjtés
Zala megye lakosságának száma	KSH
Munkanélküliségi ráta	Kormányhivatal foglalkoztatásért felelős osztálya
Regisztrált munkanélküliek száma	Kormányhivatal foglalkoztatásért felelős osztálya
Foglalkoztatottsági ráta	KSH
Vendégéjszakák száma	KSH
Vándorlási mutatók	KSH
K+F ráfordítások összege	KSH
A KKV-k által termelt bruttó hozzáadott érték	TEIR
Fejlesztésben érintett közútszakaszok (km)	saját adatgyűjtés
Új kerékpárforgalmi létesítmények hossza (km)	saját adatgyűjtés
Szakképzésben résztvevők száma	Oktatási Hivatal

Az mutatók vizsgálatán felül éves szinten javasolt program előrehaladási jelentés készítése. Az előrehaladási jelentés prioritásonkénti bontásban mutatja be az adott évben felhasznált forrás összegét és a teljesített indikátorok értékét, valamint az adott évig teljesített kumulált értékeket.

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

A környezeti hatásvizsgálati fejezet, mely a megyei fejlesztési prioritások szempontjából releváns megállapításai mellett bemutatja a további, prioritás-specifikus környezeti hatásokat, az Operatív Program mellékletét képezi.

A TELJESÍTÉS-IGAZOLÁS KÖVETELMÉNYRENDSZERÉNEK KIALAKÍTÁSA

A területfejlesztési program teljesítése két fő szempontból vizsgálendő és vizsgálható:

- Szakmai / fejlesztéspolitikai szempontból a program teljesítettnek tekinthető – eredményes – abban az esetben, ha a program keretében megfogalmazott célokat mérő, számszerűsített indikátorok, célértékek elérésre kerülnek.
- Pénzügyi szempontból a program teljesül, ha a program végrehajtására allokált források szabályosan, az előre meghatározott időbeli ütemezés szerint maradéktalanul felhasználásra kerülnek.

Amennyiben a megyei szintű intézményrendszer valós kompetenciákkal rendelkezik majd a program végrehajtásában, akkor fontos feladata lesz mind a szakmai, mind pedig a pénzügyi teljesítés nyomon

követése és igazolása is. A teljesítésigazolás alapja a programban megfogalmazott fejlesztési prioritások megvalósítását szolgáló konkrét beavatkozások eredményeként megvalósuló teljesítések összessége. Ennek méréséhez elengedhetetlen a rendszeres időközönként történő projektszintű – az adott projekt pénzügyi és fizikai megvalósulására vonatkozó – adatszolgáltatás. Várhatóan ez a nemzeti szinten egységes, az európai uniós programok teljesítményét nyomon követő információs rendszer keretében fog előállni. Fontos tehát, hogy a szükséges adatok a megyei önkormányzat számára az információs rendszerből kinyerhetők legyenek oly módon, hogy azok teljes körű képet adjanak a megyei program előrehaladásáról, teljesítményéről.

A rendszer részletes kidolgozására az országos iránymutatásoknak megfelelően fog történni.

TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT

Készítette a HÉTFA Elemző Központ - Város- és Területfejlesztési Iroda

*Készült a forProjekt Kft, a Városfejlesztés Zrt. és a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség
Közhasznú Nonprofit Kft. által 2014-ben, a Zala Megyei Önkormányzat megbízásából készített, Zala Megyei
Területfejlesztési Programjának Területi Hatásvizsgálata alapján.*

A TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT KIDOLGOZÁSÁNAK ISMERTETÉSE. A TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT KIDOLGOZÁSÁNAK FOLYAMATA.

BEVEZETÉS

Jelen dokumentum Zala Megye Területfejlesztési Programjának (továbbiakban Program) területi hatásvizsgálata, mely magában foglalja annak gazdasági és társadalmi hatásainak vizsgálatát megvalósulása, illetve meg nem valósulása esetén.

A megyei területfejlesztési program a megyei önkormányzat hatáskörében készülő terület- és településfejlesztési alapidokumentum, aminek összehangolt megvalósításában a megyei önkormányzat és a két megyei jogú városi önkormányzat a kulcsszereplő, ők a kormányhatározatban allokkált decentralizált fejlesztési források címzettjei.

A területi hatásvizsgálat a Zala megye területfejlesztési programjával egy időben készül. Az iterációs jelleggel megvalósuló egyeztetési, konzultációs folyamatokon keresztül folyamatos kapcsolat alakul ki a programalkotás és a területi hatásvizsgálat készítése között oly módon, hogy a társadalmasítás eredményei is beépítésre kerülnek.

A vizsgálatot a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet *a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól* alapján végeztük, különösen megfigyelve a rendelet 9. mellékletének *"A területi tervek megalapozását szolgáló területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat tartalmi követelményei"* előírásainak. A megyei Területfejlesztési Programba a környezeti értékelés és a területi hatásvizsgálat eredményei egyaránt beépülnek.

A HATÁSVIZSGÁLAT ELŐZMÉNYEI, A TERVEZÉSI FOLYAMAT BEMUTATÁSA

A 2021–2027 közötti EU-s költségvetési ciklus támogatásainak fogadása érdekében Magyarországon átfogó tervezési folyamat vette kezdetét 2019-ben.⁴⁰ A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 2012. január 1-én hatályba lépő módosítása értelmében a területfejlesztés középszintjének meghatározó szereplői a megyei önkormányzatok lettek. A megyei önkormányzatok tervezésben elfoglalt szerepköröit a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény, a 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat, adja meg. A 218/2009. Korm. rendelet 3. sz. mellékletének 2. pontja a megyei területfejlesztési program mint területi terv kidolgozása esetében a tervezéskísérő eljárások részeként területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat elkészítése szükséges.

A 2014-es programozási periódustól kezdve a területi dimenzió megjelenítése kitüntetett szerepet kapott, ennek megfelelően a készülő operatív programok közül a területi fejlesztéseket támogató Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), 2021-2027-es időszakban pedig várhatóan a Versenyképes Magyarország Operatív Program kiemelten támaszkodik a térségi fejlesztési igényekre.

⁴⁰ Ld. például a 1023/2019. (II. 11.) Korm. határozat a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós források versenyképességet növelő felhasználásának tervezéséről

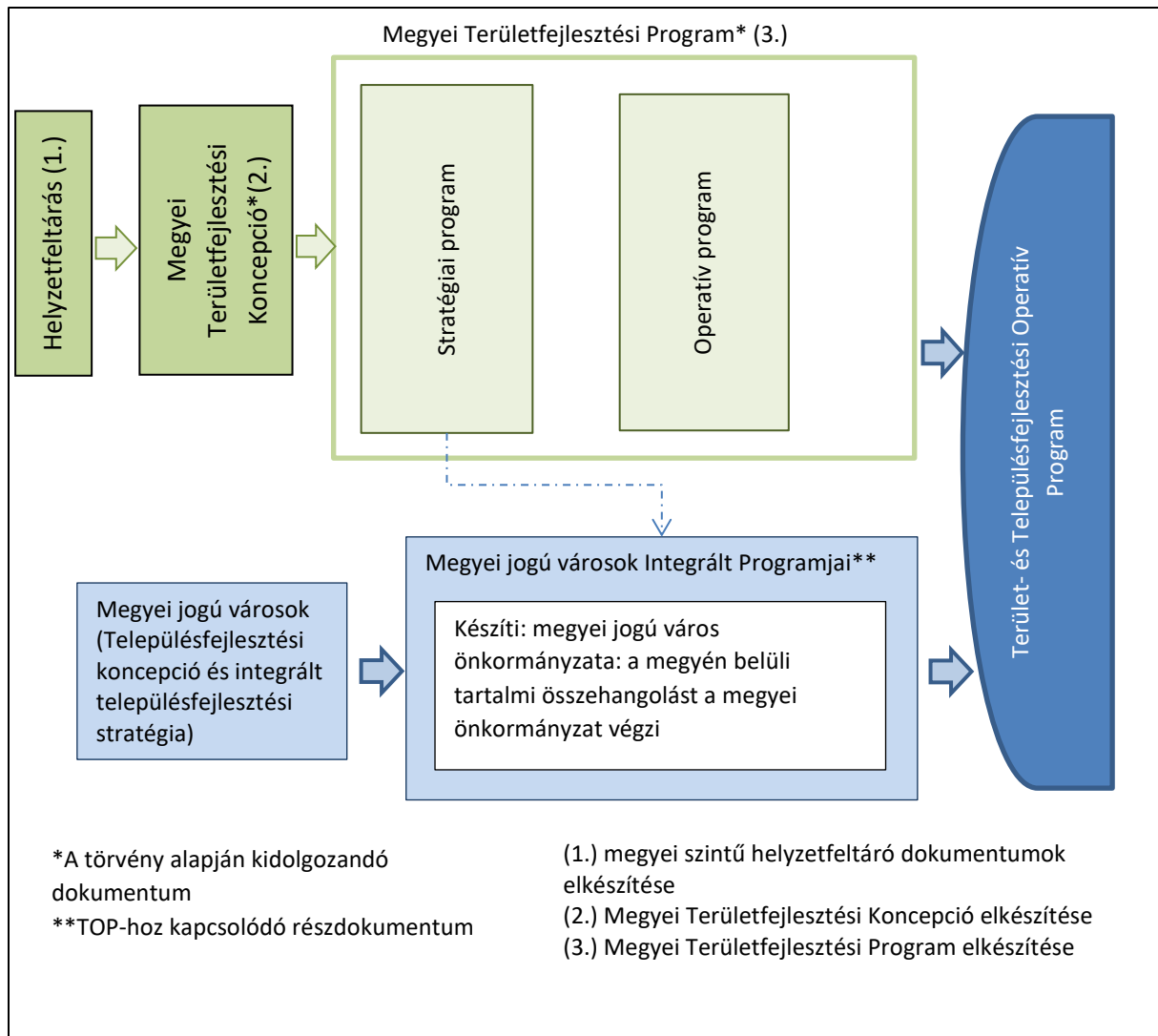
Ezen igények rendszerbe foglalt, átfogó, azonos módszertani elvek és időben összehangolt tervezés mentén készülő megyei fejlesztési programdokumentumokban kerülnek megfogalmazásra.

A TERVEZÉS MÁS RÉSZEIHEZ VALÓ KAPCSOLÓDÁS

2013. év végére Magyarország elkészítette a „Nemzeti Fejlesztés 2030” címet viselő új Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót. Az EU felé rögzített vállalásainkat, a közösségi támogatási alapok felhasználásának fő irányait a Partnerségi Megállapodás rögzíti, melyet a Kormány 2014 márciusában nyújtott be az Európai Bizottság részére. Az egyes operatív programok felsorolását, beavatkozási logikáját, célrendszerét, így a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program legfontosabb célkitűzéseit is a Partnerségi Megállapodás foglalja össze.

A koncepciókban megfogalmazott, átfogó stratégiai irányok részletes, a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program által elvárt részletezettségi szintnek megfelelő módon történő kibontása és konkretizálása érdekében megyei stratégiai és operatív programok kidolgozására van szükség. Ez a folyamat várhatóan 2020-ban zárul le, így jóváhagyásra kerülő operatív programok, és az azok keretében megnyíló támogatási konstrukciók támaszkodni tudtak a megyei szintű fejlesztési szükségletekre.

A megyei tervezési folyamat az alábbi ábra szerint illeszkedett 2020-ig az országos tervezési folyamatokba:

1. ábra megyei és országos tervezési folyamatok 2020-ig

A 2021-2027-es tervezési időszakban a megyei tervezés rendszere nem változik. A TOP helyét pedig a Versenyképes Magyarország Operatív Program (VMOP) veszi át.

2020-ig a TOP beavatkozási struktúrája három területi szintet fogott át (megye, megyei jogú város, járás). A megyei önkormányzatok területfejlesztési szerepének növelésével összefüggésben a megyei szint a TOP tervezésében és végrehajtásában kiemelt szerephez jutott, így biztosítható volt, hogy a TOP forrásai a térségek egyedi igényeire szabott módon kerülhessenek felhasználásra.

A megyei önkormányzatok összehangolják a megye területén megvalósuló összes tervezési folyamatot (beleértve a megyei jogú városok fejlesztéseit is), amely szerepkör kiterjed a végrehajtásban és a nyomon követésben való közreműködésre is. Ennek megfelelően a megyei önkormányzatok elkészítik a megyei stratégiai és operatív programjaikat.

Az előző tervezési ciklusban a megyei területfejlesztési program kidolgozása mellett zajlott a megyei jogú városok integrált városfejlesztési stratégiáinak (IVS) tervezése is. A megyei jogú városok önállóan készítik városfejlesztési stratégiáikat, ugyanakkor a készülő megyei programdokumentumok összeállítása során a MJV-k által tervezett fejlesztéseket is figyelembe kell venni. Tekintettel arra, hogy

Zala megye lakosságának mintegy 38%-a a két megyei jogú városban él (Nagykanizsa, Zalaegerszeg), és a megye gazdasági centrumainak egyértelműen ezen két város tekinthető, ezért a megyében megvalósuló fejlesztések környezeti, gazdasági és társadalmi hatásainak elemzése során az MJV-k városfejlesztési stratégiáiban megfogalmazott célokat, beavatkozási irányokat is vizsgálni szükséges.

A megyei területfejlesztési program által megcélzott fejlesztési elképzelések nagy részben a volt TOP, a következő tervezési ciklusban a VMOP tervezett intézkedéseire (forrásaira) épülhetnek, a beavatkozások másik részének finanszírozását az ágazati operatív programok és hazai források biztosíthatják.

A TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT KÉSZÍTÉSE SORÁN TETT JAVASLATOK HATÁSA A PROGRAM ALAKULÁSÁRA

Az előző pontban foglaltak összegzéseként a megyei területfejlesztési programok magas szintű, a vonatkozó jogszabályokban foglalt formai és tartalmi követelményeknek megfelelő kidolgozása alapvető elvárás az új EU-s programperiódus támogatásainak felhasználása szempontjából, így garantálható, hogy a programokban tervezett beavatkozások társadalmi, gazdasági és környezeti szempontból egyaránt megfelelőek és fenntarthatóak legyenek. Az ehhez szükséges, a tervezéssel párhuzamosan zajló tervezéskísérő eljárások feladata a programok társadalmi, gazdasági és környezeti hatásainak értékelése, a feltárható pontosítási igények, a fenntarthatóságot pozitívan befolyásoló intézkedések megfogalmazása.

A hatásvizsgálat kidolgozása során tett becslések, a hatások előrejelzésének pontossága alapvetően a Program által javasolt beavatkozások részletezettségi fokától függ. A prioritások keretében megfogalmazott intézkedések tématerületek szempontjából fókuszáltak, földrajzi értelemben viszont nem minden esetben vonatkoztathatók a megye egy-egy konkrét pontjára. Ennek megfelelően az egyes hatások nem projektszinten, hanem a teljes vizsgálati területre vonatkozóan, prioritások szintjén értelmezhetőek. A Program egyes intézkedései és projektcsomagjai által potenciálisan kiváltott hatások súlyát az adott támogatási eszközre allokált, tervezett források súlyához viszonyítva lehet becsülni, azonban a megvalósuló projektek összköltsége (így a becsült hatásainak volumene) nem feleltethető meg 100%-ban a tervezett összegeknek. (Tekintettel arra, hogy a megvalósuló projektek az előkészítési, engedélyeztetési szakaszban, a projektfejlesztés során jelentős változásokon eshetnek át.)

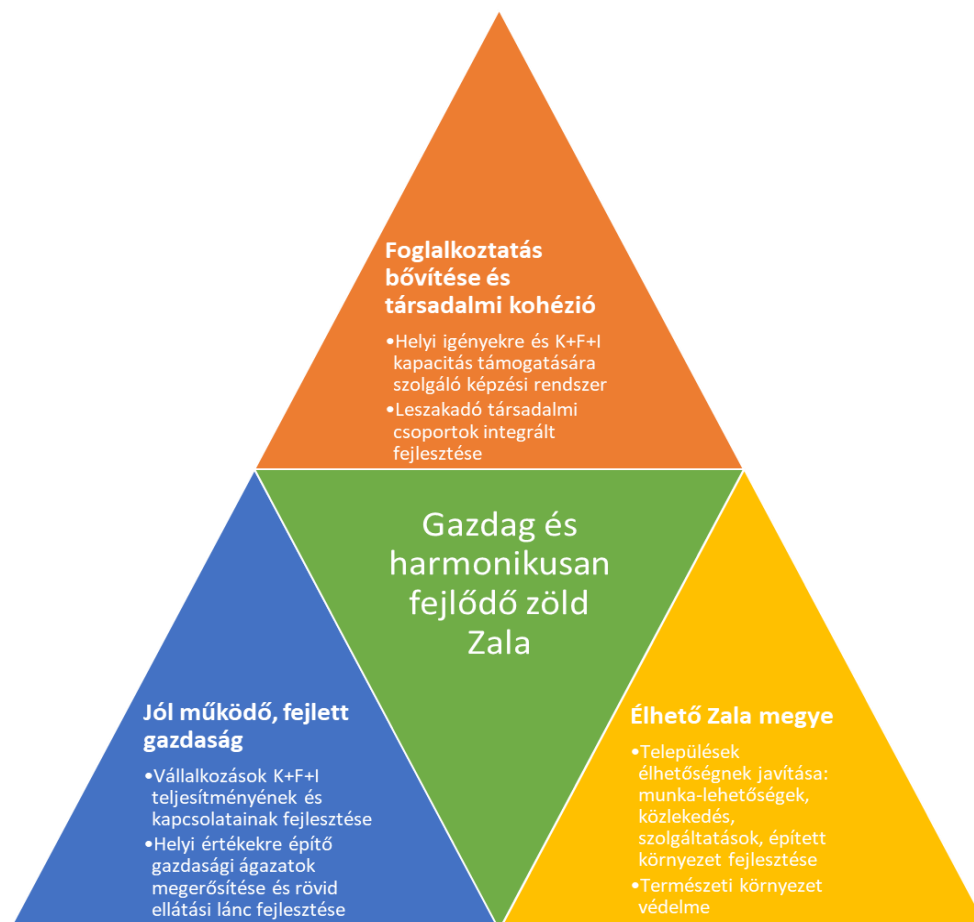
Ennek megfelelően a hatások becslése jelentős bizonytalansági faktort hordozhat. A Program keretében tervezett fejlesztések konkrét környezeti, társadalmi és gazdasági hatásai kizárólag projektszinten értelmezhetőek konkrét módon, és jósolhatóak meg kevesebb bizonytalansággal. A projektszintű hatások pedig alapvetően a tervek műszaki tartalmától, az adott támogatási konstrukció részletes feltételrendszerétől, értékelési szempontrendszerétől függenek. (Különös tekintettel a horizontális minimum-követelményekre és azok szankcionálási rendszerére, hiszen ezek határozzák meg azt, hogy az egyes projektgazdák milyen mértékben veszik figyelembe, és építik be a projektek tervezése során a minimálisan elvárt horizontális szempontokat.) Így az egyes operatív programok eljárásrendjének szabályozása, a projektek kiválasztási és értékelési szempontjai jelentősen kihathatnak a hatásvizsgálat által előre jelzett következményekre.

A TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM (A TOVÁBBIAKBAN: PROGRAM) ISMERTETÉSE ÉS CÉLJAINAK ÖSSZEGETÉSE MÁS MEGEGYEZŐ SZINTŰ TERVEK, KONCEPCIÓK, PROGRAMOK CÉLJAIVAL.

ÁTFOGÓ CÉLOK, STRATÉGIAI CÉLOK, PRIORITÁSOK ÉS HORIZONTÁLIS CÉLOK RENDSZERE

Jövőkép 2013-2030		Gazdag és harmonikusan fejlődő zöld Zala				
Átfogó célok (2013-2030)	I. Jól működő, fejlett gazdaság		II. Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió		III. Élhető Zala megye	
Stratégiai ágazati célok, 2021-2027	1) Vállalkozások K+F+I teljesítményének és kapcsolatainak fejlesztése	2) Helyi értékekre építő gazdasági ágazatok megerősítése és rövid ellátási lánc fejlesztése	3) Helyi igényekre és K+F+I kapacitás támogatására szolgáló képzési rendszer	4) Leszakadó társadalmi csoportok integrált fejlesztése	5) Települések élhetőségnek javítása: munkalehetőségek, közlekedés, szolgáltatások, épített környezet fejlesztése	6) Természeti környezet védelme
Prioritások, 2021-2027	I. Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítése II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése		III. Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében IV. Integrált programok a térség munkaerő-megtartó erejének növelésére		V. Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében	
Stratégiai területi célok, 2021-2027	Megyei jogú városok és azok vonzáskörzetének innovatív iparfejlesztése (Nagykanizsa és Zalaegerszeg, illetve ezen városok ipari vonzáskörzete) Zala megye belső perifériáinak fejlesztése Zala balatoni térsége (Keszthely és Hévíz térsége) kreatív tudásra és természeti értékekre épülő fejlesztése Lenti-Hetés-Kerka fejlesztési térség „Murafölde” gazdasági és turisztikai fejlesztési térség					
Horizontális célok	1) Foglalkoztatás növelése 2) Energia- és erőforrás-hatékonyság növelése az üvegházhatású-gáz kibocsátás csökkentése mellett 3) Digitális technológiákhoz való hozzáférés elősegítése 4) Természetes környezet és biológiai sokféleség védelme; felszíni és felszín alatti vizek védelme 5) Társadalmi kohézió és esélyegyenlőség erősítése 6) Zala megye népességmegtartó erejének növelése 7) Fenntartható közlekedés támogatása és szűk keresztmetszetek felszámolása					

A 2013-ban elfogadott Területfejlesztési Koncepció 2030-ig és 2020-ig határozott meg célokat a megyére vonatkozólag. Jelen 2021-2027-es időszakra vonatkozó Javaslattevő dokumentum ezért illeszkedik a 2030-as, Gazdag és harmonikusan fejlődő zöld Zala jövőképhez, és az ehhez kapcsolódóan meghatározott három átfogó célkitűzéshez. A 2021-2027-es időszakra, az átfogó célokhoz illeszkedően új stratégiai ágazati és területi célokat, prioritásokat és horizontális célokat határozott meg Zala megye, melyeket az alábbi ábra, illetve a fenti táblázat szemléltet.

A jövőkép

Zala Megyei Területfejlesztési Programja az alábbi jövőképben fogalmazza meg a megye számára elérni kívánt célállapotot:

Zala megye a „Zöld Zala” programra építve gyógy- és egészségturizmusra, ipari, logisztikai és mezőgazdasági fejlesztésekre támaszkodva, a természet egyensúlyát megőrizve összetartó társadalmat és tisztas megélhetést biztosító gazdasággal, erős területi kohéziót biztosító közlekedési rendszerrel és élhető települések együttműködő hálózatával harmonikusan fejlődik.

Az átfogó célok

Ahogy az a célstruktúrát bemutató ábrából is leolvasható, a jövőkép integráns részét képezik a következő átfogó célok, amelyek a hosszútávon -14 év alatt - elérni kívánt célállapotokat határozzák meg:

1. Jól működő fejlett gazdaság
2. Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió
3. Élhető Zala megye

A jövőképpen megfogalmazott fejlődéshez elengedhetetlen a működő és prosperáló gazdaság (1. átfogó cél). Ez egyúttal rendező elvként is szolgál a célrendszerben, hiszen a lakosságnak munkahelyekre van szüksége a jövedelemtermeléshez, tágabb értelemben az életminőségük fenntartásához és javításához. Ha van helyben megtermelt jövedelem, akkor van helyi kereslet is, ami helyi piacot jelent a gazdaság szereplőinek, ami a termelés fokozásához, általános értelemben a gazdaság bővüléséhez vezet. Mindez bővülő állami és önkormányzati adóbevételeket is jelent, amely révén az életminőséget fokozó (3. átfogó cél) közcélú beruházásokat tudnak a közszereplők megvalósítani. A gazdasági prosperitás és az emberközpontú élhető környezet együttes fejlődése révén megállítható a népességfogyás is és egy társadalmi-gazdasági értelemben egyaránt harmonikusan fejlődő térsége lehet az országnak Zala megye. A gazdaság fejlődési lehetőségeit azonban rendkívüli módon határozza meg a munkaerő-kínálat, illetve annak mennyiségi és minőségi jegyei. Ezért is oly fontos a foglalkoztatás bővítése (2. átfogó cél), ami egyrészt jelentheti a munka mint érték szerepének fokozását, másrészt a minőségi képzésen és esélyegyenlőségen alapuló munkaerő-kínálat helyi bővítését.

Csakúgy, mint a három hosszú távú általános cél között a stratégiai, ágazati célok között is általános konzisztencia és koherencia figyelhető meg. A tervezési terület társadalmi-gazdasági adottságainak és kihívásainak valamint területi sajátosságainak megfelelően a koncentrált stratégiai célrendszer hat ágazati, – társadalmi - gazdasági és infrastrukturális nézőpontból megfogalmazott – és öt területi célt fogalmaz meg.

Zala Megye Területfejlesztési Programjának hat ágazati stratégiai célkitűzései:

- 1) Vállalkozások K+F+I teljesítményének és kapcsolatainak fejlesztése
- 2) Helyi értékekre építő gazdasági ágazatok megerősítése és rövid ellátási lánc fejlesztése
- 3) Helyi igényekre és K+F+I kapacitás támogatására szolgáló képzési rendszer
- 4) Leszakadó társadalmi csoportok integrált fejlesztése
- 5) Települések élhetőségnek javítása: munkalehetőségek, közlekedés, szolgáltatások, épített környezet fejlesztése
- 6) Természeti környezet védelme

Az ágazati stratégiai célok között erős kapcsolat áll fenn. A különböző társadalmi, gazdasági környezeti célok egymás hatásait is erősítik. A kitűzött célok részleges megvalósulása csak rövid távon és csak egy-egy területet illetően hozhat eredményeket, de hosszú távon Zala megye társadalmi- gazdasági-környezeti értelemben vett fenntartható fejlődése csak a kitűzött célok együttes megvalósulása esetén érhető el.

Az öt területi stratégiai célkitűzés:

- Megyei jogú városok és azok vonzáskörzetének innovatív iparfejlesztése (Nagykanizsa és Zalaegerszeg, illetve ezen városok ipari vonzáskörzete)
- Zala megye belső perifériáinak fejlesztése

- Zala balatoni térsége (Keszthely és Hévíz térsége) kreatív tudásra és természeti értékekre épülő fejlesztése
- Lenti-Hetés-Kerka fejlesztési térség
- „Murafölde” gazdasági és turisztikai fejlesztési térség

A fenti ágazati és területi célokkal való összhangban Zala Megye Területfejlesztési Koncepciója Javaslatételi fázis c. dokumentuma a következő prioritásokat határozta meg:

- I. Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítése
- II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése
- III. Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében
- IV. Integrált programok a térség munkaerő-megtartó erejének növelésére
- V. Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása
- VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében

AZ EGYES PRIORITÁSOK INTÉZKEDÉSEIHEZ KAPCSOLÓDÓ BEAVATKOZÁSCSOMAGOK**I. Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítése**

K+F+I projektek és kutatóhelyek támogatása
innovatív zöld beruházások megvalósítása

II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése

Befektetésösztönzés
Gazdasági infrastruktúra fejlesztése
Turisztikai fejlesztések

III. Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében

Társadalmi felzárkóztatást célzó fejlesztések
Szakképzés fejlesztése
Felsőoktatási tudásközpontok megerősítése

IV. Integrált programok a térség munkaerő-megtartó erejének növelésére

Társadalmi felzárkóztatást és a népesség megtartását célzó integrált programok
Települési környezet vonzóbbá tétele

V. Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása

Környezetvédelmi programok
Természeti kincsek turisztikai hasznosítása
Energetikai fejlesztések

VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében

Közlekedésfejlesztés
Lakhatás támogatása
Közműfejlesztés
Települési infrastruktúra fejlesztése
Települési humán-szolgáltatások fejlesztése

A PROGRAM CÉLJAINAK ÖSSZEVETÉSE MÁS MEGEGYEZŐ SZINTŰ TERVEK, KONCEPCIÓK, PROGRAMOK CÉLJAIVAL

A Zala megyei fejlesztési Program megegyező szintű terveinek a különböző ágazati operatív programok tekinthetőek, elkészültük után lehet megvizsgálni a megfeleltethetőséget. A tervezés jelenlegi szakaszában a területi célú operatív program, illetve az ágazati operatív programok általános céljai és tervezett prioritásai ismertek.

A Zala Megyei Területfejlesztési Program a finanszírozás tekintetében jelentős mértékben támaszkodik az európai uniós források felhasználására. A 2021-2027-es időszakra vonatkozóan Magyarországon a következő 7 operatív program határozza meg az Európai Unió források kihelyezését.⁴¹

Operatív program neve		Tervezett prioritások
Digitális Megújulás Operatív Program	DIMOP	3) Közzolgáltatások digitalizációja 4) Elektronikus közzolgáltatások összehangolása
Humánfejlesztési Operatív Program	HOP	7) Egészségügyi fejlesztések 8) XXI. századi köznevelés 9) Társadalmi felzárkózási fejlesztések 10) Szociális fejlesztések 11) Rászoruló személyek támogatása 12) Család- és ifjúságügyi fejlesztések
Magyar Akvakultúra-fejlesztési Program	MAKOP	3) A fenntartható halászat támogatása és a vízi biológiai erőforrások megőrzése 4) A fenntartható akvakultúra tevékenységek, valamint a halászati és akvakultúra termékek feldolgozásának és marketingjének támogatása
Mobilitás Operatív Program	MIOP	4) Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése 5) TEN-T vasúti és regionális intermodális közlekedés fejlesztése 6) Fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás
Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Program	VINOP	7) Vállalkozásfejlesztés, kiemelt stratégiai ágazatok fejlesztése, digitalizáció 8) Kutatás, fejlesztés, innováció 9) Fenntartható munkaerőpiac 10) Ifjúsági garancia 11) Felsőoktatás, szakképzés 12) Turizmus, örökségvédelem
Versenyképes Magyarország Operatív Program	VMOP	7) Versenyképes megye 8) Térségfejlesztés 9) Turizmus, helyi turisztikai fejlesztések 10) Területi humán fejlesztések 11) Budapesti infrastrukturális fejlesztések 12) Budapesti humán fejlesztések

⁴¹ 2020. október 29-én társadalmi egyeztetésre bocsátott információk alapján.

Zöld Infrastruktúra és Klímavédelmi Operatív Program	ZIKOP	6) Vízgazdálkodás, katasztrófakockázat csökkentés 7) Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság 8) Környezet- és természetvédelem 9) Megújuló energiagazdaság 10) Igazságos átmenet

A Pénzügyminisztérium útmutatója alapján Versenyképes Magyarországért Operatív Program (VMOP) néven a 2021-2027-es időszakban is meghatározásra kerül decentralizált, a területi alapú fejlesztéseknek teret adó operatív program. Fontos kiemelni, hogy a VMOP a 2021-2027-es időszakban a következő elvek mentén támogatja a helyi törekvéseket:

- elsődlegesen a helyi önkormányzati fejlesztéseket finanszírozza,
- a fejlesztési tematikája kiterjed a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a települési infrastruktúra településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére,
- a kiemelt térségekben ezeket a fejlesztéseket térségi alapon összehangolja és ezeken túlmenő térség specifikus fejlesztéseket is finanszírozhat,
- fenntartható városfejlesztési intézkedése keretében a helyi fejlesztési stratégiájuk alapján kiválasztott városok a fenti fejlesztéseket integrált helyi városfejlesztési programokban valósíthatják meg,
- szerepet vállal a helyi jelentőségű turizmus fejlesztésében,
- szerepet vállal a komplex programmal fejlesztendő járásokban, helyi társadalmi felzárkózási programok támogatásában.

Zala Megye Területfejlesztési Programjának prioritásai a következőképp kapcsolódnak össze az ágazati operatív programok rendszerével.

	DIMOP	HOP	MAKOP	MIOP	VINOP	VMOP	ZIKOP
I. Innovatív húzó-ágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítése	X	X	0	XX	XXX	X	XXX
II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése	X	XX	X	XX	XXX	XXX	X
III. Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében	X	XXX	0	X	XXX	XXX	0
IV. Integrált programok a térség munka-erőmegtartó erejének növelésére	X	XXX	0	XX	X	XXX	0
V. Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása	0	X	XXX	!	X	XX	XXX
VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében	X	XXX	0	XXX	X	XXX	XX

XXX – nagyon erős kapcsolat a célok között

X - gyenge kapcsolat a célok között

! - ellentmondás, probléma a célok között

XX - erős kapcsolat a célok között

0 - nincs kapcsolat a célok között

A vizsgálat alapján látható, hogy a Területfejlesztési Program prioritása összességében minden ágazati operatív programhoz kapcsolódnak, azok céljaihoz illeszkednek a megye fejlesztési irányai. Ellentmondást egyedül a környezetvédelmi programok és a MIOP célkitűzési között láthatunk, ennek oka, hogy a közútfejlesztések jellemzően zöldmezős beruházások mellett valósulnak meg. Ezzel párhuzamosan ugyanakkor a MIOP prioritásai között szerepel a tiszta üzemű közlekedés elősegítése, különösen pedig a vasúti, elektromos és kerékpáros közlekedés fejlesztése, ami viszont környezetvédelmi célokat szolgál.

A PROGRAM RÉSZCÉLJAINAK TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI SZEMPONTÚ KONZISZTENCIAVIZSGÁLATA, AZ ESETLEGES ELLENTMONDÁSOK FELTÁRÁSA.

A társadalmi és a gazdasági részcélok egymással összhangban kerültek megfogalmazásra. A Jól működő, fejlett gazdaság, a Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió, valamint az Élhető Zala megye átfogó célokhoz rendelt részcélok közvetve a megye gazdasági növekedésén keresztül a megyében élők életminőségének és a vidékies térségek kilátásainak javulását is elősegítik. A gazdaságfejlesztés egyes célkitűzései környezeti konfliktusokat vetíthetnek előre, ennek elemzése a Környezeti értékelés keretében történik meg.

Zala megye területfejlesztési program prioritásainak konzisztenciavizsgálata

	I. Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítése	II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése	III. Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében	IV. Integrált programok a térség munkaerőmegtartó erejének növelésére	V. Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása	VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében
I. Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítése	-	XXX	XX	XX	X	X
II. Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése	XXX	-	XX	XX	X	X
III. Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében	XX	XX	-	XX	0	X
IV. Integrált programok a térség munkaerőmegtartó erejének növelésére	XX	XX	XX	-	X	X
V. Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása	X	X	0	X	-	XX
VI. Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében	X	X	X	X	XX	-

XXX – nagyon erős kapcsolat a célok között

X - gyenge kapcsolat a célok között

! - ellentmondás, probléma a célok között

XX - erős kapcsolat a célok között

0 - nincs kapcsolat a célok között

A konzisztenciavizsgálat megmutatta, hogy a célok között ellentmondás nem áll fenn. Az azonos átfogó célok között természetesen erősebb kapcsolatot látunk, de a célrendszer a különböző átfogó célokat illetően is kapcsolatot teremt (oktatás-gazdaság; gazdaság-élhetőség; életképesség-fenntarthatóság).

A JELENLEGI KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI ÁLLAPOTNAK A PROGRAMMAL ÖSSZEFÜGGÉSBEN LÉVŐ ELEMEINEK ISMERTETÉSE

Az alfejezet a Zala Megyei Önkormányzat megbízásából, a Hétfá Elemző Központ által készített Helyzetelemzés Helyzetértékelés című fejezetének figyelembevételével készült.

Zala megye népessége 2001-ben meghaladta a 300 ezer főt, azonban a népességszám folyamatosan csökken. A 2001-es népszámlálás óta az évtized végéig eltelt közel egy évtized során mintegy 2,4%-os csökkenés következett be. A fogyás mértéke eleinte némileg alatta maradt a 90-es évtized során regisztrált változásoknak. Ez a trend jelentősen romlott a 2010-2020 közötti időszakra, a csökkenés mértéke meghaladta a 7%-ot. Az elmúlt 10 év alatt 21 ezer fővel fogyott a megye népessége, amely egy Keszthely méretű város lakosságának felel meg. A megyéből folyamatos az elvándorlás, a diplomát szerzett fiatalok kevéssé térnek vissza. A népesség területi elhelyezkedése a megyében - a sajátos településhálózati adottságok következtében - rendkívül kiegyenlítetlen. Elsősorban a megye délnyugati aprófalvas térségeiben igen alacsony a népsűrűség (Lenti, Letenyei járás), míg a Zalaegerszeget körülölelő agglomerálódó térségben, és Keszthely-Hévíz környékének gyorsan urbanizálódó településeiben és Nagykanizsa vonzáskörzetében magasabb, az országos átlagot is felülmúlja. A vándorlási veszteség évente 112 és 613 fő között változott 2010-2019 között. A legnagyobb mértékű népességcsera a szomszédos Somogy, Veszprém és Vas megyékkel, valamint Budapesttel mutatható ki, a külföldi vándorlási különbözet viszont 2014 és 2015. évek kivételével pozitív. Jelentős viszont a külföldön (különösen Ausztriában, Szlovéniában) dolgozók száma és aránya.

Zala megye ingadozásoknak kissé kitett gazdaság, aránylag sok a helyi kötődéssel nem rendelkező gazdasági szereplő. Zalaegerszeg és Nagykanizsa gazdasági súlya erős. Zala megye gazdasági teljesítménye 2016-ban az országos összehasonlításban stagnáló állapotban volt, a gazdasági teljesítmény abszolút értékben azonban nem csökkent. Ami problémát jelent, hogy a beruházási mérték, az exportrészesedés, illetve a K+F ráfordítás alacsony.

A foglalkoztatottság tekintetében a rendszerváltás óta az átlagnál kedvezőbb helyzetű megyék közé tartozott, de 2010 óta ez az előnye egyértelműen mérséklődött. Ezzel együtt azonban Zala megye számára is inkább az az óriási átalakulás volt a legfontosabb, ami a munkaerőpiac országos helyzetében 2012-től kezdődően bekövetkezett. A 60,8-ról 69,1%-ra növekvő (2011-2016) foglalkoztatottság a megyében élők szempontjából így is kedvező fejlemény, ám az országos trendtől kissé elmarad, a megyék foglalkoztatottsági rangsorában az 5. helyről a 8. helyre esett vissza. (2019-ben az alkalmazásban álló foglalkoztatottak 61%-a valamilyen fizikai munkát végzett, 39%-uk pedig szellemi foglalkozású volt.) A munkanélküliek aránya a 2016. okt. 1-jei mikrocenzus szerint a gazdaságilag aktívak 4,6%-a volt, a KSH munkaerő-felmérései a 15-74 évesek 4,3%-át találták állás nélkül (2017), míg a regisztrált munkanélküliek 2018 májusában a 14-65 éves állandó népesség 3,4%-át tették ki.

A vállalkozási aktivitás régóta és stabilan meghaladja a vidéki megyék átlagát, az ezer lakosra jutó 68,3-es működővállalkozás-sűrűség a 4. legmagasabb az országban. A legtöbb gazdasági szervezet a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat ágazatában van jelen. Zala megyében a vállalatok súlya a GDP előállításában kevesebb a vidéki átlagnál. A zalai GDP jó 40%-át az államháztartási szektor és a háztartások állítják elő. A Zala megyei székhelyű működő vállalkozások ágazati megoszlása nem tér el lényegesen a vidéki átlagtól. A legtöbb vállalkozás fő tevékenysége itt is a kereskedelem (az összes 18,6%-a), a szakmai, tudományos műszaki tevékenység (13,7%) és az építőipar (9,9%) volt 2016-ban.

Döntően a zalai ipar gyenge teljesítménye állt a megyei gazdaság egészének stagnálása hátterében (ennek részletes kifejtése megtalálható a Program helyzetelemzésében). A megye egyetlen igazán markáns ágazati sajátossága a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás profilú vállalkozások magas aránya. A turizmus által meghatározott szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás mind a foglalkoztatásban, mind a GDP-termelésben kiemelkedő: viszonylag kis területe és népessége ellenére már a vendégforgalom abszolút és relatív mutatóit tekintve is rendre a dobogós helyeken található a 20 megye rangsorában, a legtöbb mutató esetében csak Budapest előzi meg. De a kedvező idegenforgalmi adottságok ellenére a turizmusban rejlő gazdasági lehetőségek megyei szinten korlátozottak. Nagy volumenű, egyszersmind hatékony ágazat viszont Zala gazdaságában a szállítmányozás.

Az egy lakosra jutó ipari termelési érték 2004-ben a vidéki átlagnak másfélszerese volt, 2016-ra a vidéki átlag 64%-ára esett vissza. 2017-ben - vélhetően már a megye iparában lezajlott legújabb beruházások eredményeként - ezt az adatot sikerült 70%-ra növelni, de a megyék rangsorában ezzel is a 11. csupán Zala (miközben 2004-ben még 4., 2010-ben pedig 7. volt).

A mezőgazdasági termelés természeti adottságai Zalában - a csapadékellátottság kivételével - rosszabbak az országos átlagnál. Dombvidékek uralják, és közepes vagy gyenge termőképességű barna erdőtalajok a leginkább jellemzőek rá. A keleti megyerész a szántóföldi művelés szempontjából kedvezőbb talajminőségű, ám a zalai szántók átlagos aranykorona-értéke így is a második legrosszabb a megyék között. A szántóterületek aránya elmarad az országos átlagtól, ugyanakkor az országos átlagnál lényegesen magasabb erdők aránya. Az országosnál lényegesen több a művelésből kivett terület. A zalai mezőgazdaságnak nincsenek országosan kiemelkedő jelentőségű termékei. A megye iparszerkezetében - az eddigiekből következően - sokkal inkább a munka-, mint a tőkeintenzív tevékenységek dominálnak, s a zalai ipar ma már nagyobb részben nem a helyi nyersanyagok feldolgozására alapul. A mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma csökkenést mutat.

Az Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében segíthetnek a népesség helyben tartásában, illetve az innovatív húzóágazatok fejlődése, a versenyképesebbé váló gazdaság, valamint a térségmunkaerő-megtartó erejét növelő programokat vonzóbbá tehetik a megyét a kvalifikált munkavállalók, szakemberek számára, illetve csökkenthetik az elvándorlást. Az infrastrukturális fejlesztések csökkentik a különbséget a központi és a periférikus területek között, ami szintén a népességcsökkenés megállítása irányába hathat.

Az Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítése, illetve a Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése prioritások kiemelkedően támogatják a gazdaságfejlesztést, illetve az előző pontban tárgyalt célok megvalósulása esetén pedig a munkaerő, a szakemberek is rendelkezésre állnának a megyében a szükséges számban.

AZON KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI HATÁSOK AZONOSÍTÁSA, AMELYEKRE A PROGRAM VALÓSZÍNŰLEG JELENTŐS BEFOLYÁSSAL LESZ.

Az alábbi fejezet a társadalmi és gazdasági hatások vizsgálatának eredményét mutatja be. A környezeti hatásvizsgálatot külön fejezetben taglaljuk.

Zala Megyei Területfejlesztési Program hatásvizsgálata során társadalmi, és gazdasági tényezőket azonosítottunk be, amelyekhez állapotjellemzőket, indikátorokat rendeltünk. A megjelölt állapotjellemzőket befolyásoló, a Program megvalósulásával (vagy annak elmaradásával, azaz a zéró állapottal) bekövetkező hatásokat mátrix formában rendeljük hozzá az adott indikátorokhoz. A mátrix a program célrendszere alapján mutatja be az egyes hatások irányát és mértékét az adott tényező vonatkozásában. Az állapotjellemzők a gazdasági és a társadalmi dimenziókat egyaránt figyelembe veszik.

A mátrix a program célrendszere alapján mutatja be az egyes hatások irányát és mértékét az adott környezeti tényező vonatkozásában. A hatások minőségi elemzését szöveges értékelés teszi teljessé

Az egyes állapotjellemzők értékelését elvégezve, a Program beavatkozásainak hatásait az alábbi kategóriák mentén foglaljuk rendszerbe:

- ** Egyértelműen pozitív hatás várható
- * Valószínűleg pozitív hatás várható
- 0 Nem várható hatás
- Valószínűleg negatív hatás várható
- Egyértelműen negatív hatás várható
- X A hatás beazonosítása nem lehetséges

Az egyes hatások értékelése becslésen alapul, melynek mélységét értelemszerűen a Program beavatkozásainak részletezettsége határozza meg.

Az értékelés a Program kidolgozásáért felelős szakértőkkel történő egyeztetéssel készül el, az értékelés megállapításai, a javasolt módosítások, intézkedések Program végső jóváhagyásra kerülő változatába történő beépítéssel garantálhatják a Program környezeti, társadalmi és gazdasági teljesítményének növelését, a negatív hatások mérséklésének lehetőségét.

Ezen eljárással biztosítható, hogy a Program végső változata a hatályos tervezési jogszabályoknak megfelelő formai és tartalmi követelményeknek megfelelően készülhessen el.

Prioritások alá tartozó intézkedések, projektek társadalmi és gazdasági hatásai

Indikátor	Hatás iránya	Hatás nagysága	Hatás bekövetkezésének valószínűsége	Hatások leírása
I. Prioritás: Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítése				
Gazdasági hatások				Hatások leírása
Térszerkezet változása, települési szerepkörök módosulása	+	**	**	Azoknak a települések, ahol K+F+I projekteket valósítanak meg, várhatóan nőhet a térszerkezeti súlyuk megyében, a megye vagy akár az ország versenyképességét növelhetik. A régióközponti pozíció megerősödése számos pozitív gazdasági externáliát hoz magával, például a helyi iparüzési-adók emelkedését, minőségi új munkahelyek teremtését, a település gazdaságirányítási képességének fokozását. A fejlesztések elmaradása azt eredményezheti, hogy e települések gazdasági súlya csökken, de legalábbis nem nő.
Nyersanyagok elérhetőségének változása, ásványvagyon, energiaforrások hozzáférhetőségének változása, helyi gazdaság súlyának változása	+	**	**	Az övezetű járművek tesztelését szolgáló ZalaZone csökkentheti a hagyományos és fosszilis energiahordozók felhasználását, amennyiben elektromosak a járművek, viszont a hagyományos járművek tesztelésekor fosszilis energiahordozók használatára is sor kerülhet, ami egyrészt az ásványvagyon készleteket érinti, másrészt károsanyag-kibocsájtással jár. A körkörös gazdaság mint alternatív modell a gazdasági növekedést szétválasztja a nyersanyagok korlátosságától, így adva megoldást a következő évtizedek egyik legnagyobb kihívására. Mind vállalati, mind nemzetgazdasági szinten kezeli az energiaforrás-kitettséget A helyi gazdaság súlya növekedhet a megyén vagy a régión belül az innovatív fejlődési potenciál segítségével. Az innovatív húzóágazatok fejlődésének elősegítése nélkül több nyersanyag kerül kitermelésre, nő a szén-dioxid-kibocsájtás.
Fő ipari és kereskedelmi csomópontok átrendeződése, a potenciál változása	+	**	**	Azon területek esetén, melyekben az innováció telephelybővítéssel, ipari létesítményekkel is együtt jár, számolni lehet az ipari csomóponttá válással ennek súlyának fokozódásával.
Földhasználati módok változása, élelmiszer-ipari potenciál és ellátási láncok változása	+/-	**	**	„Az övezetű tartozó települések településrendezési eszközei készítése során azokon a kereskedelmi-, szolgáltató, valamint ipari- gazdasági besorolású területeken, amelyeket a helyi önkormányzat rendeletével „kiemelt fejlesztési területté” minősít az építési telek megengedett legnagyobb beépítettsége 10%-kal lehet magasabb, a legkisebb zöldfelületi arány pedig 5%-kal alacsonyabb, mint az OTÉK 2. számú melléklet szerinti érték. Az új beépítésre szánt terület kijelölése nem érinti a védelmi övezetekkel lehatárolt területeket. Az övezeten belül törekedni kell a zöldfelületi arány lehetséges legmagasabb szintjének megőrzésére.” (Zala Megye Területrendezési Terv Módosítás Környezeti Értékelés Egyeztetési Dokumentáció 2019. szeptember: 69.o.) A földhasználati módok változását az is befolyásolhatja, hogy milyen területeket, milyen épületeket használnának a projektekhez. Ha telephely-bővítés lesz, akkor fontos, hogy a TRT-nek megfelelően a már ipari termelés alá vont területeket használják. Ez a projektek előrehaladottabb állapotában lesz pontosan megbecsülhető. A körkörös gazdaságot elősegítő projektek jelentős hatással lehetnek az élelmiszer-értékláncokra, s így a földhasználati módokra is, viszont a projektekhez készülő épületek, komplexumok építése következtében kevesebb lesz a szántó, erdő vagy a szabad terület. A projektek elmaradása esetén – amennyiben új épületek létrejöttével járnak, lehetséges, hogy kisebb lesz a beépítettség, azonban elmaradásuk esetén pazarolóbb, természetkárosító energia- és élelmiszertermelés lenne tapasztalható, illetve CO ² -növekedés.

Indikátor	Hatás iránya	Hatás nagysága	Hatás bekövetkezésének valószínűsége	Hatások leírása
Erdőterületek mérete és állapota	0			A prioritás keretében tervezett intézkedések az erdőterületek méretére és állapotára közvetlen módon várhatóan nem gyakorolnak hatást. (Id. Területrendezési terv és a Földhasználati módok változása, élelmiszeripari potenciál és ellátási láncok változása pont)
Turisztikai forgalom változása, turisztikai attrakciók minőségi változása	+	*	*	Az innovációs projektek enyhe pozitív hatással járhatnak a turisztikai forgalom változására. Az innovációs parkokba érkező szakemberek növelni fogják a településen eltöltött vendégéjszakák számát.
Ivóvíz-készletek mennyiségi és minőségi változása	+	**	**	A körkörös gazdasági projekt hatással lehetnek vízisztítási technológiákra. A korszerű vízisztító technológiák nemcsak javítják a vízminőséget, hanem az ilyen vállalkozások multiplikátorhatással bírnak a térségben. Az e a prioritásba tartozó projektek hiányában az ellátásbiztonság és a vízminőség romlásával vagy stagnálásával kell számolni.
A gazdaság versenyképessége, a helyi gazdasági folyamatok sajátosságai, a térség gazdasági stabilitása	+	**	**	A projektek innovációs lehetőséget és így kompetitív előnyt jelentenek a globális versenyben. A megújuló energiaforrásokhoz kapcsolódó kutatásokra, az energetikai programokra szánt források következtében létrejövő új innovációk a környezettechnológiához kapcsolódó gyártó, kereskedő és építőipari vállalkozások számára jelentős piaci lehetőségeket adhatnak. A hálózatban együttműködő vállalatok, felsőoktatási központok nagy lendületet adhatnak a gazdasági fejlődésnek. Ha a kutatási potenciál nem bővül számottevő mértékben, a térség gazdasági stabilitása csökken, a gazdasági versenyképessége stagnál, de inkább csökken.
Vonalas infrastruktúrák állapota	0			Az innovációs parkok építése fontos közlekedési kapcsolatok kiépítésével együttesen zajlik le.
Épületek és közlekedés fajlagos energiahatékonysága, megújuló energiaforrások részarányának változása	+	**	**	Az ebbe a prioritásba tartozó fejlesztések közvetetten járnak infrastrukturális beruházásokkal, ezek jellemzően nem épületek, hanem K+F+I-hez tartozó innovatív eszközök, megoldások. Az innovációs projektek több esetben infrastrukturális beruházásokkal is járnak, s ezek többnyire nagy energiahatékonyságú épületek. A használatba vett területek, épületek, berendezések stb. működési költségeit tekintve önfenntartóvá válnak, azaz saját szolgáltatásai és tevékenysége okán szerzett bevételeik – nem beleértve a beruházási költségeket – meghaladják a működési és fenntartási költségeit. Az innovációs parkok építése pedig fontos közlekedési kapcsolatok kiépítésével együttesen zajlik le. Elmaradásuk esetén nem épülnek meg ezek a modern, nagy energiahatékonyságú épületek.
Társadalmi hatások				Hatások leírása
Demográfiai jellemzők, a népesség koncentrációjának változása	+	**	**	Az e prioritás alá tartozó projektek pozitívan befolyásolják a népesség képzettség szerinti összetételét, javítják vertikális mobilitását is. Amennyiben a fejlesztés kevésbé prosperáló területen következik be, a társadalmi mobilitás anélkül mehet vége, hogy az érintettek fizikailag kellene költöznie. Elősegíti továbbá a humán és szellemi háttér fejlődését, a közösségi célú szerepvállalást, csökkenti az agyelszivást. A fejlesztések elmaradásának következtében a terület népességmegtartó ereje csökken, nem lesz vonzó célpont a máshonnan érkezők számára, a foglalkoztatottság nem nő.
Foglalkoztatási, munkanélküli-	+	**	**	Az ilyen célú beruházások közvetlen hatása inkább a magasabban kvalifikált dolgozókat vonzzák, de amennyiben a fizikai infrastruktúra is változik, alacsonyabb végzettséggel betölthető pozíciókkal is járhatnak. A

Indikátor	Hatás iránya	Hatás nagysága	Hatás bekövetkezésének valószínűsége	Hatások leírása
ségi ráták változása, a népesség foglalkoztathatóságának változása				munkahelyteremtő erőit későbbi fázisban számszerűen is meg lehet becsülni. A projektek elmaradása esetén nem érkezik szakképzett munkaerő a megyébe, illetve nagyobb eséllyel vándorolnak ki a meglévők.
Rekreációs lehetőségek sokszínűségének és elérhetőségének változása	0/+			Közvetlen módon nem befolyásolja a prioritás a rekreációs lehetőségeket. A magasabban kvalifikált lakosság arány növekedésével azonban nőni fog a különböző szolgáltatások iránti igény, és így az ilyen szolgáltatásokat nyújtó KKV-k száma nőni fog, hogy a keletkező igényeket kielégítsék.
Egészségügyi mutatók, szociális ellátórendszerek teljesítményének változása	+	*	*	Az innovatív vállalatok fejlődése és az innovatív projektek csökkenthetik a környezetterhelést, s ezáltal kedvező hatással lehetnek az egészségi állapotra, s csökkentik az ellátórendszerekre nehezedő nyomást.
Relatív biztonságérzet változása	+	*	*	A prioritás céljainak megvalósulása esetén a foglalkoztatott, aktív népesség arányának növekedésével nő a biztonság, valamint népességnövekedés következhet be, amely a biztonságérzetet növelő szolgáltatások bővítését is magával kell hogy vonzza.

II. Prioritás: Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése				
Gazdasági hatások				Hatások leírása
Térszerkezet változása, települési szerepkörök módosulása	+	*	*	Azon településeken, ahol az ipari parkok bővítése megtörténik, a települések súlya növekedhet az adott régióban. A turisztikai célú beruházások szintén elősegíthetik a települések szerepkörének módosulását oly módon, hogy kedvezőbb desztinációk legyenek. Ezek hiányában a kevésbé prosperáló térségek fejlődése lelassul.
Nyersanyagok elérhetőségének változása, ásványvagyon, energiaforrások hozzáférhetőségének változása, helyi gazdaság súlyának változása	X/-			A nagyobb léptékű ipari beruházások és az önkormányzati beruházások kapcsán a helyi nyersanyag- és ásványanyag-felhasználás egyelőre nem azonosítható be a projektek jelenlegi készülségi foka alapján, de nem kizárt, hogy az építkezések a helyi nyersanyagokra hatással lesznek. Keresletnövelő hatása biztosan lesz, de a hozzáférhetőségre megyei szinten érdemi kihatást általában nem okoz. A helyi gazdaság súlyának növekedése várható a megyén vagy a régióon belül az gazdaság versenyképesebbé válásának segítségével: biztosítja az üzleti infrastrukturális háttérrel, regionális, valamint országos gazdaságélénkítő hatással jár. A projektek elmaradása esetén a helyi gazdaság súlya nem tud növekedni, csökkenő bevételekkel kell számolni.
Fő ipari és kereskedelmi csomópontok átrendeződése, a potenciál változása	+	*	*	A prioritás valószínűleg hatással lesz a fő ipari és kereskedelmi csomópontok átrendeződése, a parkfejlesztésekkel bizonyos települések és térségek súlya megnőhet, az ide áramló személy-, illetve teherforgalom jelentősen növekedhet. Az új ipari parkok, illetve a meglévők bővítése növelheti e települések gazdasági súlyát, valamint gazdasági potenciálját. (Részletesebb kifejtés a gazdaság versenyképessége alponban olvasható.) A fejlesztések elmaradása esetén nem nő a versenyképességi potenciál, viszont az érintett települések forgalma, terhelése sem növekszik számottevően.
Földhasználati módok változása, élelmiszer-ipari potenciál	X			Az épülő ipari parkok jelentős hatással lehetnek a földhasználatra, építésük következtében kevesebb lesz a szántó, erdő vagy a szabad terület. De ezek pontos beazonosítása csak az adott projekt részletes ismeretében lehetséges. Különbséget jelenthet a földhasználati módokra

és ellátási láncok változása				gyakorolt hatások esetén, hogy zöld- vagy barnamezős beruházásokról van-e szó. ennek fényében elmaradásuk hatását is nehéz ebben a fázisban megbecsülni. Ami a turisztikai célú hasznosítást illeti: „(...) turisztikai-, rekreációs célú beépítésre szánt és beépítésre nem különleges terület területfelhasználási egység a települési térség további növelésére vonatkozó korlátozás esetén is kijelölhető, amennyiben az új beépítésre szánt terület kijelölése nem érinti a védelmi övezetekkel lehatárolt területeket. A környezeti állapot megőrzése érdekében a rekreációs célú területeken indokolt csendes övezet kijelölése. Az övezet kijelölése mindenképpen pozitív hatással van a környezeti állapotra.” (Zala Megye Területrendezési Terv Módosítás Környezeti Értékelés Egyeztetési Dokumentáció 2019. szeptember: 69.o.)
Erdőterületek mérete és állapota	X			A prioritás keretében tervezett intézkedések az erdőterületek méretére és állapotára közvetlen módon várhatóan nem gyakorolnak hatást. (Id. Területrendezési terv és a Földhasználati módok változása, élelmiszeripari potenciál és ellátási láncok változása pont)
Turisztikai forgalom változása, turisztikai attrakciók minőségi változása	+	**	**	Az ipari parkok, inkubátorházak enyhe hatással járhatnak a turisztikai forgalom változására. A telephelyekre érkező szakemberek növelni fogják a településen eltöltött vendégéjszakák számát. A turisztikai célú fejlesztések igen erős hatással járnak a turisztikai forgalom változására, hiszen ezeket célozzák, s közvetetten és közvetlenül is nagyon erős gazdasági hatással járnak. A termékfejlesztések, az új célcsoportok megszólítása, az attrakciófejlesztések mind az attrakciók pozitív minőségi változásával járnak. A projektek elmaradása esetén a településekre kevesebb turista érkezik, kevesebb időt töltenek itt, kevesebb pénzt költenek, s ezzel Zala megye fő bevételi forrásai, melyek a turizmusból származnak, nem növekednek, Zala megye presztízse a magyar turizmus palettáján romlik.
Ivóvíz-készletek mennyiségi és minőségi változása	0			A prioritás alá tartozó projekteknek az ivóvízkészletek mennyiségi és minőségi változására gyakorolt hatása még nem adható meg, de elképzelhető, hogy lesznek nagyobb vízigényű projektek.
A gazdaság versenyképessége, a helyi gazdasági folyamatok sajátosságai, a térség gazdasági stabilitása	++	**	**	Az új ipari parkok, inkubátorházak számos pozitív hatással járnak a helyi gazdaság versenyképességét illetően. Rövid távon várható a jelenlegi vállalkozások erősödése, helyi iparüzési adóból származó bevételek emelkedése, bruttó hozzáadott érték növekedése. Minőségi új munkahelyek jönnek létre, a munkanélküliek száma csökken. Élénkítő hatással van a helyi és térségi gazdaságra, növeli a gazdasági potenciált. Közvetett hatásként a betelepülő vállalkozások fejlődése révén további munkahelyek jönnek létre. A beruházások fokozzák a település gazdaságirányítási képességét, munkahelyeket teremtenek, adóbevétel-növekedést eredményeznek, továbbá a nemzetgazdasághoz hozzájárulnak. Ha piacképes befektetési helyszínek jönnek létre, javítanak a kistelepülések esélyeit. A befektetésösztönzés és az ipari parkok létesülése nélkül a megyei innovációs potenciálja gyenge marad. A turisztikai célú fejlesztések további vállalkozások megtelepedését eredményezi, szálláshelyek, vendéglátóegységek, személyszállítás és kiskereskedelem területén. A fejlesztéssel növekedhet a turizmusból, valamint a lakosság szabadidő céljára rendelkezésre álló forrásából származó helyi bevétel. A megnövekedett bevétel nagyobb mértékű helyi elköltése növeli a szolgáltatók eredményét. A fejlesztések elmaradása esetén Zala megye gazdasági versenyképessége, a térség stabilitása és az egyébként magas gazdasági potenciállal rendelkező területek öfenntartó, önálló képessége nagymértékben romlik.

Vonalas infrastruktúrák állapota	-/+	**	**	A vonalas infrastruktúrák állapotát a prioritás intézkedései a következő módokon érintik: csatornázás, közlekedés, vízellátás, szennyvízkezelés, hírközlés, távközlés rendszerei. A környezetre negatív hatást jelenthet ezek kiépítése, azonban a hálózat növekedése a vállalatok és a lakosság számára pozitív.
Épületek és közlekedés fajlagos energiahatékonysága, megújuló energiaforrások részarányának változása	X			A használaton kívüli épületek átalakításával költséghatékony módon lehetséges inkubátorház, ipari park, termelőüzem kialakítása. De a projektfejlesztés jelenlegi szakaszában pontosabb hatások becslése még nem lehetséges.
Társadalmi hatások				Hatások leírása
Demográfiai jellemzők, a népesség koncentrációjának változása	+	**	**	A prioritás alá sorolt projektek egy része (különös tekintettel a turisztikai célúakra) az aprófalvas adottságú határmenti és a határon átnyúló területek integráló szerepét is magára vállalja. A projektek a területek vonzóbbá tételével elősegíti a népességszám csökkenésének és a fiatalok elvándorlásának megállítását. A beavatkozásoktól új munkahelyek létrejötte is várható. A fejlesztések elmaradásának következtében a terület népességmegtartó ereje nem nő, nem lesz vonzóbb célpont a máshonnan érkező – különösen magasan kvalifikált munkavállalók számára. A fejlesztések elmaradása esetén a népességszám a jelenlegi trendeknek megfelelően tovább csökken, az elöregedés, a fiatalok elvándorlása gyorsul, a szakképzett munkavállalók nem érkeznek meg vagy elhagyják a megyét, nem lesz megfelelő mennyiségű új munkahely.
Foglalkoztatási, munkanélküliségi ráták változása, a népesség foglalkoztathatóságának változása	+	**	**	A gazdaságfejlesztési célú projektek elősegítik a minőségi és mennyiségi munkaerő iránti keresletet. A turisztikai attrakciók fejlesztése a térség munkaerő-megtartó képességének növekedését, a munkaerő fluktuációjának lassulását és a munkaerő képzettségének növelését eredményezi. Az attrakciófejlesztések vonzóbbá tehetik a szakképzett munkaerő részére a városban történő letelepedést, elősegítve ezzel a gazdaságfejlesztési projektek eredményeképp megnövekedett szakemberigény kielégítését. A projektek elmaradása s így az új munkahelyek hiányában stagnálni vagy nőni fog a munkanélküliség, mindemellett strukturális munkanélküliséggel lehet számolni.
Rekreációs lehetőségek sokszínűségének és elérhetőségének változása	+	*	*	Az ipari parkok fejlesztése, a befektetésösztönzés közvetlen módon nem befolyásolja a rekreációs lehetőségeket. A lakosság számának növekedésével és átrendeződésével azonban nőni fog az ebben a szektorban tevékenykedő KKV-k száma, hogy a keletkező igényeket kielégítsék. A turisztikai célú fejlesztések nemcsak a megyén kívülről érkezőknek, de a helyieknek is magas színvonalú kapcsolódási, szabadidő-eltöltési lehetőségeket kínálnak. A fejlesztések elmaradásával stagnáló számú, vagy akár a korábbinál kevesebb turista érkezik a megyébe. A bevételek várhatóan nem növekednek, illetve csökkenthetnek mind önkormányzati, mind vállalkozói, mind pedig nemzetgazdasági szinten.
Egészségügyi mutatók, szociális ellátórendszerek teljesítményének változása	+	*	*	A prioritás céljainak megvalósulása esetén mennyiségi és minőségi népességnövekedés következhet be, amely a szolgáltatások bővítését kell, hogy magával vonzza. A rekreációs fejlesztések a lakosságra is hatással vannak, így a fejlesztések elmaradása az egészségtudatosság hiányát, az egészségi állapot romlását, az egészségügyi ellátórendszerre nehezedő nyomást vetíti előre. A fejlesztések elmaradása nyomán növekvő munkanélküliség terhet ró az ellátórendszerekre.

Relatív biztonságérzet változása	+	*	*	A prioritás céljainak megvalósulása esetén népességnövekedés következhet be, amely a biztonságérzetet növelő szolgáltatások bővítését is magával kell hogy vonzza. Ezen túl a munkahelyek növekedése, a munkanélküliség csökkenése is a relatív biztonságérzet növekedésével jár.

III. Prioritás: Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében				
Gazdasági hatások			Hatások leírása	
Térszerkezet változása, települési szerepkörök módosulása	++	**	**	A térszerkezet és a települési szerepkörök változására pozitív hatást gyakorolnak a prioritás célkitűzései. Ezekkel a projektekkal és projektcsomagokkal növekedhet a képzett munkaerő a megyében. A piaci igényekre szabott szakemberképzés azt eredményezi, hogy új munkahelyek létesülhetnek. A különböző műszaki képzések a foglalkoztatás növekedését indukálhatják. Ennek elmaradása a megye gazdasági fejlődését csökkentheti, munkaerőpiaci helyzet nem javulhat.
Nyersanyagok elérhetőségének változása, ásványvagyon, energiaforrások hozzáférhetőségének változása, helyi gazdaság súlyának változása	+	*	*	Az e prioritás alá is tartozó Körkörös gazdaság Kompetencia Központban zajló körkörös gazdasággal kapcsolatos kutatások a gazdasági növekedést szétválasztja a nyersanyagok korlátosságától, így adva megoldást a következő évtizedek egyik legnagyobb kihívására. Mind vállalati, mind nemzetgazdasági szinten kezeli az energiaforrás-kitettséget. A megyei szakképzések, idegennyelvi és IKT-kompetencia fejlesztésével, s egyéb társadalmi felzárkóztatást célzó fejlesztésekkel nőhet a szakképzett munkaerő aránya és ez a helyi gazdaság súlyának növekedését eredményezheti.
Fő ipari és kereskedelmi csomópontok átrendeződése, a potenciál változása	0			A fő ipari és kereskedelmi csomópontok átrendeződésével, potenciálok változásával jellemzően nem jár.
Földhasználati módok változása, élelmiszeripari potenciál és ellátási láncok változása	+	*	*	A klímaváltozás világszerte kihívás elé állítja a társadalmakat a gazdaság szinte minden ágazatában, de különösen a mezőgazdaságban, ahol a szélsőséges időjárási eseményeknek való kitettség a legnagyobb. Az innovatív megoldások és ezek minél szélesebb körű terjesztése, oktatása elősegíthetik e kitettség csökkenését, a földhasználat racionalizálását és a gazdálkodás fenntarthatóságát.
Erdőterületek mérete és állapota	0			Az intézkedések az erdőterületek nagyságának, azoknak állapotának változását közvetlen módon nem érintik.
Turisztikai forgalom változása, turisztikai attrakciók minőségi változása	0			A prioritás a turisztikai forgalom, turisztikai attrakciók minőségi változására nem fejt ki érdemi hatást.
Ivóvíz-készletek mennyiségi és minőségi változása	0			Ivóvíz-készletek mennyiségi és minőségi változására nincsenek hatással a prioritás intézkedései.
A gazdaság versenyképessége, a helyi gazdasági folyamatok sajátosságai, a térség gazdasági stabilitása	++	***	**	A célkitűzések az oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztésekre pozitív hatást gyakorolnak. A szakképzés fejlesztése, fejlett elérhető közszolgáltatás kialakítása, ipari tevékenységek ösztönzése, agráripari szakképzés indítása, kreativitás fejlesztése a fiatalok körében hozzájárulnak a megye gazdasági versenyképességének növekedéséhez. A fejlett oktatás és képzés vonzza a fiatalokat a megyébe és nagyobb városokba. A gazdasági és ipari fejlődés új munkahelyeket is vonzhat a térségbe. Nőhet a lakosság relatív koncentrációja, csökkenhet az előregedés és alvófalvak kialakulása. A célkitűzések elmaradása konzerválhatja a jelenlegi helyzetet, folytatódna a kistérségek

				leszakadása, lakosság elvándorlása, ingázás külföldre és a szomszédos megyékbe.
Vonalas infrastruktúrák állapota	+	*	*	Vonalas infrastruktúra állapotára közvetlen módon nincsen hatással.
Épületek és közlekedés fajlagos energiahatékonysága, megújuló energiaforrások részarányának változása	++	**	**	Az oktatás fejlesztésével, új épületek létesítésével, meglévők korszerűsítésével az épületek fajlagos energia- és épületenergetikai hatékonysága javulhat. Elősegítheti a megye hátrányos helyzetű térségeinek is magas színvonalú oktatáshoz való hozzáférését. Ennek hiányában, ha fejlesztések elmaradnak, úgy tartósan ronthatja az életminőséget, kihat a lakosság szociális helyzetére.
Társadalmi hatások				Hatások leírása
Demográfiai jellemzők, a népesség koncentrációjának változása	+	*	**	Az oktatási, közszolgáltatási és képzési fejlesztések segítenek a lakosság helyben tartásában. Ezek az intézkedések hozzájárulnak a megye foglalkoztatottságának a növeléséhez. Nőhet a lakosság koncentrációja és az esélyegyenlőség. E a célkitűzések nélkül nőhet az ingázás és elvándorlás a megyében, csökkenhet a lakosság és szakképzett munkaerő aránya. Kisebb térségek teljesen elmaradhatnak a nagyobb, fejlettebb régióktól.
Foglalkoztatási, munkanélküliségi ráták változása, a népesség foglalkoztathatóságának változása	++	***	***	Az intézkedések a foglalkoztatási és munkanélküliségi rátát csökkentik, a népesség foglalkoztathatóságát javítják. Az oktatás- és képzésfejlesztés a megyében hozzájárul a fiatalok és felnőttek helyi taníttatásához, valamint utána a megyében való munkaszerzéshez. A megyei szakképzés és felsőoktatás fejlesztése elősegíti a szakképzett munkaerő számának növekedését. Ennek sikertelensége a lakosság dekoncentrációját okozhatja. Hozzájárulhat a helyiek ingázáshoz, elvándorlásához. Elmélyülhet a különbség a fejlettebb és visszamaradottabb térségek és peremterületek között, csökkenhet az életminőség és foglalkoztatottság. A megye gazdasági versenyképessége csökkenhet.
Rekreációs lehetőségek sokszínűségének és elérhetőségének változása	+	*	*	Rekreációs lehetőségek sokszínűségét kis mértékben befolyásolja a prioritás és annak célkitűzései. Az oktatás fejlesztésével, fiatalok számának növekedésével emelkedhet az igény rekreációs lehetőségek biztosítására.
Egészségügyi mutatók, szociális ellátórendszerek teljesítményének változása	+	*	*	A prioritás pozitívan hat az egészségügyi mutatók változására. A fejlett, elérhető közszolgáltatás kialakítása hozzájárul a lakosság komfort- és biztonságérzetéhez. Ennek be nem teljesülése az életminőség romlásához, szociális helyzet megváltozásához vezethet, ami hosszú távon elvándorlást eredményez.
Relatív biztonságérzet változása	+	*	*	A lakosság képzettségi szintjének javulásával, illetve a fejlett, elérhető közszolgáltatásokkal nőhet a létbiztonságérzete. Szintén a biztonságérzetet növelheti, ha a társadalmi különbségek csökkennek, a foglalkoztatottság nő és összességében a relatív szegénység csökken.

IV. Prioritás: Integrált programok a térség munkaerő-megtartó erejének növelésére

Gazdasági hatások				
Térszerkezet változása, települési szerepkörök módosulása	+	*	*	A szociális településrehabilitációs programok hatással lehetnek a települések szerkezetére, szerepköreire. A települési szerepköröket kis mértékben pozitívan befolyásolják az oktatási fejlesztések is. A megye munkaerő-megtartó erejéhez nélkülözhetetlen a térségben a megfelelő munkalehetőségek biztosítása. A fejlesztések megvalósulásával az aprófalvas települések elnéptelenedésének folyamata megáll, a települések lakosságmegtartó és népességvonzó ereje növekedik. A fejlesztések elmaradása esetében a belső perifériákban lévő települések elnéptelenedése kritikus szintűvé válhat, a projektek elmaradása a munkaképes társadalom ingázásához, elvándorlásához vezethet.

Nyersanyagok elérhetőségének változása, ásványvagyon, energiaforrások hozzáférhetőségének változása, helyi gazdaság súlyának változása	X/+			A prioritás alá tartozó intézkedések nincsenek közvetlen hatással a nyersanyagok elérhetőségének változására, ásványvagyon, energiaforrások hozzáférhetőségének változására. A turisztikai szolgáltatásokhoz kapcsolódó terek, valamint helyi termék feldolgozópontok kialakítása növelheti az adott terület gazdasági súlyát.
Fő ipari és kereskedelmi csomópontok átrendeződése, a potenciál változása	+	*	*	A célkitűzések a fő ipari és kereskedelmi központok átrendeződésével közvetlenül nem járnak. A prioritás intézkedései (a kistélepülések közlekedési kapcsolatainak, elérhetőségének fejlesztése) hozzásegíti az elmaradott kistérségeket, periférián fekvő településeket helyzetük javulásához. A helyben elérhető szolgáltatások az életminőség javulását eredményezhetik.
Földhasználati módok változása, élelmiszeripari potenciál és ellátási láncok változása	+	**	**	A települési környezet vonzóbbá tétele bizonyos projektek esetében új épületek létrejöttével is jár. Lehetséges, hogy ez a földhasználati módokat befolyásolja, de a projektek jelenlegi állapotában ez pontosan még nem ismert. A prioritás magában foglalja a rövid ellátási láncokban való részvételt, helyi termékek előállításának, feldolgozásának támogatását.
Erdőterületek mérete és állapota	0			A prioritás célkitűzései az erdőterületek méretére, illetve azoknak állapotára nem gyakorol érdemi hatást.
Turisztikai forgalom változása, turisztikai attrakciók minőségi változása	+	*	*	A prioritás alá tartozó települési környezet vonzóbbá tételét célzó projektek alapvetően nem hatnak a turisztikai vonzerőre, kivéve a pincefalu mintaprogram, mely turisztikai szolgáltatásokhoz kapcsolódó terek, valamint helyi termék feldolgozópontok kialakításával, illetve épületfelújítással és szálláshely-szolgáltatással pozitív hatással lehet az idegenforgalomra. Akár a helyi termék is vonzó lehet látogatók számára.
Ivóvíz-készletek mennyiségi és minőségi változása	0			A prioritás célkitűzései az ivóvíz mennyiségi és minőségi változását nem befolyásolják.
A gazdaság versenyképessége, a helyi gazdasági folyamatok sajátosságai, a térség gazdasági stabilitása	++	***	***	A gazdaság versenyképességét, a helyi gazdasági folyamatok sajátosságait, illetve a térség gazdasági stabilitását a prioritásban megfogalmazott intézkedések nagymértékben befolyásolják. A különböző képzési programok által nőne a szakképzettséggel rendelkező lakosság száma. Csökkenhet az elvándorlás aránya, több fiatal megyében. Nőne a térség munkaerő-megtartó ereje. Ezek elmaradása konzerválja a jelenlegi állapotot, a hátrányos helyzetű, periférián elhelyezkedő kistérségek leszakadása nem állna meg.
Vonalas infrastruktúrák állapota	+	*	*	Kistélepülések közlekedési kapcsolatainak, elérhetőségének fejlesztése érinti a vonalas infrastruktúrát.
Épületek és közlekedés fajlagos energiahatékonysága, megújuló energiaforrások részarányának változása				A prioritás nincs közvetlen hatással épületek energiahatékonyságára, illetve a megújuló energiaforrások használatára.
Társadalmi hatások				Hatások leírása
Demográfiai jellemzők, a népesség koncentrációjának változása	++	*	*	A prioritás célkitűzései és intézkedései a demográfiai jellemzőket, valamint a népesség koncentrációját nagymértékben befolyásolja. A szociális gazdaság programok, az iskolaelhagyás mérséklésére szolgáló intézkedések, az ifjúságfejlesztő programok a fiatalok helyben tartása, hozzájárul ahhoz, hogy a megyében a munkaképes pályakezdők és fiatalok könnyebben találjanak munkát. Ezek az intézkedések hozzájárulnak a megye versenyképességének növeléséhez, munkaerő megtartásához, új munkahelyek létesítéséhez. Ha ezek az intézkedések nem valósulnak meg, a társadalmi felzárkózás nem folytatódhat, a fiatalok továbbra is nagy mértékben hagynák el az iskolát a

				foglalkoztathatóságukhoz szükséges képzettség megszerzése nélkül, . Kedvezőtlen lenne mind a térségi és helyi gazdaságok fejlődésére, mind a települések népességmegtartó képességére nézve. Csökkenhet a fiatal, szakképzett munkaerő aránya, nőhet az elvándorlás. A periférián elhelyezkedő térségek helyzete romlik.
Foglalkoztatási, munkanélküliségi ráták változása, a népesség foglalkoztathatóságának változása	++	***	**	A tervezett intézkedések a foglalkoztatási, munkanélküliségi ráták, illetve a foglalkoztathatóságnak a változását nagymértékben, pozitívan befolyásolják. A helyi gazdasági igényeknek megfelelően kialakított szakképzési rendszer által a munkavállalók foglalkoztatási esélyei emelkedhetnek. Ennek elmaradása csökkenhetnek a helyben megvalósuló foglalkoztatási formák, növekedhet az ingázás és elvándorlás. Nőhet az előregező falvak, aprófalvak aránya és emelkedhet a visszamaradott térségek leszakadása. Csökkenhet a fiatal munkaerő, illetve a szakképzett munkaerő aránya. A megye gazdasági versenyképessége relatív elmaradhat a környező megyéktől, vagy akár országos szinten is.
Rekreációs lehetőségek sokszínűségének és elérhetőségének változása	0			A rekreációs lehetőségek sokszínűségére és azok elérhetőségének javulására a stratégiai intézkedések és programok közvetlen módon nem fejtenek ki hatást.
Egészségügyi mutatók, szociális ellátórendszerek teljesítményének változása	+	*	**	A prioritás nem gyakorol közvetlen hatást az egészségügyi mutatókra, a szociális gazdaságon, a munkahelyteremtésen, ifjúságfejlesztő programokon keresztül az ellátórendszerek jövőbeli terheltségét csökkenti, a jelenlegit azonban növeli, amennyiben a programok szervezése az ő feladatuk.
Relatív biztonságérzet változása	+	*	*	A relatív biztonságérzetet a stratégiai célok közvetlen módon nem, de közvetett módon pozitívan befolyásolják. A foglalkoztathatóság javítása, új munkalehetőségek és lakhatást segítő programok, valamint a környezet és energiatudatos tudatformálás által hosszú távon egy pozitív hatás jósolható meg. A települési közszolgáltatások körének bővítése, elérhetőség javítása is a biztonságérzet növekedésének irányába hat. Szintén a biztonságérzetet növelheti, ha a társadalmi különbségek csökkennek, a foglalkoztatottság nő és összességében a relatív szegénység csökken.

V. Prioritás: Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása				
Gazdasági hatások				
Térszerkezet változása, települési szerepkörök módosulása	+	*	**	A prioritás keretein belül tervezett célok és intézkedések nem gyakorolnak érdemi hatást a térszerkezetre. A települési szerepkörök kis mértékben módosulhatnak, ami bizonyos települések funkcionális, gazdasági helyzetének felélénkülésével, megerősödésével járhat. Így egy kis mértékű pozitív hatás várható. A létesítmények és közvetlen környezetüknek zöldítése hozzájárul a termálpotenciál kihasználásához.
Nyersanyagok elérhetőségének változása, ásványvagyon, energiaforrások hozzáférhetőségének változása, helyi gazdaság súlyának változása	+	**	**	Egyes innovatív, fenntartható megoldások mérsékelhetik az energiaárak növekedéséből származó végfelhasználói költségnövekedést, a megújuló energiák használata, illetve az egyes zárt körökből megújuló energiák ki-nyerése csökkenti a nyersanyag-felhasználást. Több projekt érinti a környezetterhelés csökkentését, melynek velejárója, hogy a meglévő természeti értékeket a lehető legjobban próbálja óvni. Fontos célkitűzést jelent a térség speciális lehetőségeinek kiaknázásával a decentralizált energiaellátó rendszerek kialakítása, a környezettudatosság jegyében minél nagyobb arányban alternatív energiaforrásokra építve. A fenntarthatósági központ létrejötte nagyban segíti majd a szemlélet terjesztését. A beavatkozások nélkül a nyersanyagok gyorsabb és nem gazdaságos fel-élése következne be.
Fő ipari és kereskedelmi csomó-	0			A beavatkozások a fő ipari és kereskedelmi csomópontok ártrendeződésével, potenciálok változásával nem járnak.

pontok átrendeződése, a potenciál változása				
Földhasználati módok változása, élelmiszeripari potenciál és ellátási láncok változása	+	*	**	A földhasználati módok változására hatással lehetnek a prioritásba tartozó projektek. Az elkövetkezendő évtizedek egyik legnagyobb kihívása a túl száraz időszakokhoz és az özőnviszserű esőzésekhöz való, közel egyidejű alkalmazkodás. Az integrált környezetvédelmi programok segítenek abban, hogy az emberi igényeket a természeti értékek lehető legnagyobb figyelembevételével elégítsük ki. A projektek elmaradása esetén pazarolódó, természetkárosító energia- és élelmiszertermelés lenne tapasztalható.
Erdőterületek mérete és állapota	+	*	*	A természetvédelmi intézkedések, az erdőterületek védelmére és telepítésére szolgáló programok az erdők állapotát pozitívan befolyásolják, a méretük változása jelenleg nem megbecsülhető. Az erdőszűlség magas szintű életminőséget lehetővé tevő városi és térségi természeti környezetet ad. Az erdőterületek csökkenése vagy megközelíthetlenségük csökkenheti a turisztikai értéküket, tanösvények kihasználtságát. Ezek a területek hozzájárulnak az adott terület vagy település természeti és táji értékeinek megismeréséhez, ami ebben az esetben nem valósulna meg. Ebben az esetben viszont csökkenhet az erdőben való szemetelés, értékvesztés.
Turisztikai forgalom változása, turisztikai attrakciók minőségi változása	+	*	**	A prioritás keretein belül tervezett intézkedések első sorban a természeti értékekre és azok megismertetésére gyakorolnak pozitív hatást. Turisztikai forgalmat pozitívan befolyásolják a revitalizációs programok, természeti kincsek nagyobb turisztikai hasznosítására irányuló projektek, illetve a zalai települések jellegzetes tájképi elemeinek, népi építészeti elemeinek megőrzése. A projektek megvalósulása nélkül a természeti környezet értékeinek bemutatása nem történik meg, ami így csökkentheti a terület vonzóná tételét, különösképpen az ökoturizmust.
Ivóvíz-készletek mennyiségi és minőségi változása	0			A korszerű víztisztító technológiák nemcsak javítják a vízminőséget, az ellátásbiztonság növelése tapasztalható. Az ebbe a prioritásba tartozó projektek hiányában az ellátásbiztonság és a vízminőség romlásával vagy stagnálásával kell számolni. Felszín alatti vizek védelmére szolgáló projektek szintén az ivóvízkészlet megőrzését, sérülékenységének csökkentését támogatja.
A gazdaság versenyképessége, a helyi gazdasági folyamatok sajátosságai, a térség gazdasági stabilitása	+	**	**	A megújuló energiaforrásokhoz kapcsolódó projektekre, az energetikai programokra szánt források következtében létrejövő új innovációk a környezettechnológiához kapcsolódó gyártó, kereskedő és építőipari vállalkozások számára jelentős piaci lehetőségeket adhatnak. Az agrár környezetgazdálkodási és agrár-energetikai programok a vidéki térségek, a mezőgazdasági területek jövedelmezőségének növelése révén ezen térségek gazdasági stabilitásához nagymértékben hozzájárulhatnak. Az energiatakarékos beruházások, a környezeti terhelést csökkentő projektek, valamint a körkörös gazdaság kialakítása a gazdaságra és annak versenyképességére jelentős pozitív hatást gyakorolhat. Ennek elmaradása, sikertelensége csökkenti a térségi gazdaság bővülésének lehetőségét. A terület elmaradna a környező régióktól, fokozódna megyéből való elvándorlás mértéke.
Vonalas infrastruktúrák állapota	+	*	*	A vonalas infrastruktúra állapotára a projektek és intézkedések kis mértékű, pozitív hatást gyakorolnak: pl. szennyvízelvezetés.
Épületek és közlekedés fajlagos energiahatékonysága, megújuló energiaforrások részarányának változása	++	***	**	A prioritás program csomagja az épületek fajlagos energiahatékonyságára nagymértékű pozitív hatást gyakorol. Ez első sorban a megújuló energiafelhasználásnak, illetve az energiatakarékos fejlesztéseknek köszönhető. A tervezett Fenntarthatósági Központ kiemelten az épületenergetikát, a megújuló energiák használatát, és a környezeti nevelést tűzi zászlajára. Tevékenységével hozzájárul a nemzeti releváns stratégiai vállalatokhoz, illetve támogatja a Zala megye klímastratégiájában megfogalmazott mitigációs és szemléletformálási célkitűzéseket. Abban az esetben, ha ezek a projektek nem valósulnak meg, az épületek energiafelhasználása nem csökkenne, nem lennének vonzóak a megyén

				kívülről érkezettek számára. Az energiatakarékosság nélkül a megyei családoknak, vállalkozásoknak, és önkormányzatoknak növekvő költségekkel, növekvő kitettséggel kell számolniuk.
Társadalmi hatások				Hatások leírása
Demográfiai jellemzők, a népesség koncentrációjának változása	+	*	*	A prioritás az élhetőbb környezet kialakítása, illetve az életminőség javítását is célozza. A prioritásban levő projektek nagy része nem a nagyvárosokban megy végbe, így közvetett módon hat a visszamaradottabb térségekre csökkentve így az elvándorlást. Ezek az intézkedések a megvalósulása nélkül a fejletlenebb térségek jelenlegi állapota konzerválódik, ami így még több alvóvárost, előregedő várost és települést eredményezhet.
Foglalkoztatási, munkanélküliségi ráták változása, a népesség foglalkoztathatóságának változása	+	*	*	A prioritásban megfogalmazott célok a foglalkoztatásra közvetett hatás gyakorolnak, az élhető környezet vonzza a szakembereket is, helyben maradásra bírja őket, illetve az új beruházások növekvő munkaigénnyel járhatnak.
Rekreációs lehetőségek sokszínűségének és elérhetőségének változása	+	*	*	A prioritás a rekreációs lehetőségeket és azok elérhetőségét pozitívan befolyásolja. A környezetterhelést csökkentő projektek hozzájárulnak egy vonzóbb élettér kialakításához. A programok elősegítik a zöldfelület intenzitásának növekedését és az életminőség javulását. Egyik legnagyobb probléma a kisebb térségek, falvak közvetlen környezetében a szabadidős tevékenységeknek szűkössége vagy teljes hiánya. A projektek elmaradásával a jelenlegi állapot nem változik, ami tovább növeli a kis térségek hátrányos helyzetét, a terület nem lesz vonzó a szakemberek helyben tartására, látogatók vonzására.
Egészségügyi mutatók, szociális ellátórendszerek teljesítményének változása	+	*	*	A projektek közvetlenül nem érintik az egészségügyi mutatókat, közvetett módon gyakorolnak rájuk hatást. A prioritás célkitűzései pozitívan befolyásolják a környezet állapotát, pl. levegő- és vízminőség, erdőszűltség javulása. Ellenkező esetben hozzájárulhat a lakosság komfortérzetének csökkenéséhez, egészségi állapotának romlásához.
Relatív biztonságérzet változása	0			A célkitűzések a relatív biztonságérzetre nem gyakorolnak érdemi hatást.

VI. Prioritás: Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében				
Gazdasági hatások				
Térszerkezet változása, települési szerepkörök módosulása	++	**	**	A prioritásban lévő intézkedések a térszerkezet változására pozitív hatást gyakorolnak. Az infrastrukturális fejlesztések hozzájárulnak a megye kisebb és nagyobb településeinek térbeli kapcsolatainak erősítéséhez. A közúti közlekedés fejlesztése révén a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű települések térségi elérhetőségének és az ipari-gazdasági centrumok közötti közúti kapcsolatok minőségének javítása várható. A beruházások megvalósulása esetén a megyei lakosok, valamint a környező népesség számára is hívogatóbbá lehetne tenni a környéket. Ezen célok nélkül nem tudna kialakulni megfelelő összeköttetés, térségi kapcsolat a nagyobb városok között, nőhet az utazási idő, csökkenhet az emberek komfortérzete, valamint a megyén belüli turizmus. A prioritás a települési szerepkörök alakulására azokon a településeken gyakorolhat hatást, ahol pl. óvodai, bölcsődei fejlesztések valósulnak meg.
Nyersanyagok elérhetőségének változása, ásványvagyon, energiaforrások hozzáférhetőségének változása, helyi gazdaság súlyának változása	-	*	*	A bér lakásprogramok, köz- és kerékpárútfejlesztések, hatással lehetnek a nyersanyagok elérhetőségére, ennek mértékét azonban a projektek jelenlegi készülségi fokán nehéz megállapítani. A nyersanyagok felhasználása az öfenntartó közművek segítségével jelentősen csökkenhet. A fejlesztések hiányában a gazdálkodók, vállalkozások, önkormányzatok egyaránt növekvő költségekkel és nem hatékony közműszolgáltatással számolhatnak. Mindez magával vonzza a CO ² -növekedését, a levegőminőség romlását.
Fő ipari és kereskedelmi csomópont	++	**	***	A fő ipari és kereskedelmi csomópontok átrendeződését közvetlen módon nem befolyásolják a prioritás célkitűzései. A potenciálok sokat változhatnak a gyorsforgalmi utak, elkerülő utak kiépülésével, megközelíthetőségek javulásával.

pontok átrendeződése, a potenciál változása				A célkitűzések megvalósulásának elmaradása esetén nem tudják elősegíteni a térszerkezet változását, illetve a potenciálok alakulását, ami a megye relatív elmaradásához vezethet regionális és országos szinten is.
Földhasználati módok változása, élelmiszeripari potenciál és ellátási láncok változása	0/+	*	*	Amennyiben a lakásépítési programok már korábban is hasonló funkciót ellátó területeken mennek végbe, a prioritások a földhasználati módok, az élelmiszeripari potenciál és az ellátási láncok változásával nem járnak. A klímaváltozás világszerte kihívás elé állítja a társadalmakat a gazdaság szintén minden ágazatában, de különösen a mezőgazdaságban, ahol a szélsőséges időjárási eseményeknek való kitettség a legnagyobb. Az innovatív megoldások és ezek minél szélesebb körű terjesztése, oktatása elősegíthetik e kitettség csökkenését, a földhasználat racionalizálását és a gazdálkodás fenntarthatóságát.
Erdőterületek mérete és állapota	0			A projektek jelenlegi állapotában nem ismert erdőterületek változására vonatkozó hatás.
Turisztikai forgalom változása, turisztikai attrakciók minőségi változása	++	***	**	A prioritást érintő célkitűzések a turisztikai forgalmat nagy mértékben, pozitív irányba befolyásolják. A megfelelő infrastruktúra a városok között, turisztikai attrakciók minőségi változása pozitív hatást gyakorol a megye vonzerejére. Az egészségturisztikai vonzerő növelése minden korosztály számára kapcsolódási lehetőséget nyújt. Amennyiben a lakásépítés szabadidős jellegű időeltöltéshez is szolgál, turisztikai forgalom változására, valamint azok minőségi alakulására is hatással lehetnek a tervezett projektek. Ezeknek a fejlesztéseknek az elmaradása esetén az utazási idők nem rövidülnek, csökkenne a turisztikai érdeklődés. Nem alakulhatna ki területi kohézió, ez visszavetheti a térségek fejlődését, ami a gazdaság elmaradásához vezethet.
Ivóvíz-készletek mennyiségi és minőségi változása	+	**	**	Az ivóvízkészletek mennyiségi és minőségi változására a célkitűzések érdemi hatást gyakorolnak a közműfejlesztéseken keresztül. Azok a települések, amelyek nem részesülnek az innovatív fenntarthatósági fejlesztésekből, ellátási bizonytalanságokkal, növekvő költségekkel és nagyobb mértékű kitettséggel fognak szembesülni.
A gazdaság versenyképessége, a helyi gazdasági folyamatok sajátosságai, a térség gazdasági stabilitása	+/-	*	**	Az intézkedések a gazdasági versenyképességet, valamint a térség gazdasági stabilitását pozitívan befolyásolják. A bérlakásépítési program segíthet a lakosság számára helyben lakást találni. Így csökkenhet az ingázás, elvándorlás aránya, kevesebb alvóváros és előregedő város lenne, több fiatal maradna koncentráltan a megyében. Nőne a térség munkaerő-megtartó ereje. Ezek elmaradása konzerválja a jelenlegi állapotot, a hátrányos helyzetű, periférián elhelyezkedő kistérségek leszakadása nem állna meg. Az új gyorsforgalmi utak megépítésével gyorsabb lesz az áruszállítás egyes városok, megyék között, viszont az elkerülőutak megépülésével átmenő forgalom elmaradása az e településeken működő vállalkozásokra negatív hatással lehet, a helyi munkanélküliséget növelheti. A közlekedési fejlesztések a globális gazdasági vérkeringésbe integrálják a megyét, ami annak nagyvállalkozásait és azok piaci megerősödését segíti. A közműfejlesztések költségcsökkentésén keresztül segítik elő a gazdasági versenyképességet. A prioritáshoz tartozó projektek meg nem valósulása esetén nem jönnek létre új munkahelyek, ami elősegítheti az elmaradott térségek leszakadását. Nem teremthető meg a gazdasági növekedés feltétele, nem erősödik a gazdaság, ami hátrányt jelenthet országos szinten.
Vonalas infrastruktúrák állapota	++	*	*	A prioritás célkitűzései a vonalas infrastruktúra állapotát pozitív irányba befolyásolják. Az intézkedések nélkül kihasználatlan maradna egy olyan potenciál, ami segítené a kisebb térségek elérhetőségét, terület fejlesztését, ott élő lakosság megélhetését. A közműfejlesztések haszna is vitathatatlan.
Épületek és közlekedés fajlagos energiahatékonysága, megújuló energiaforrások	++	***	**	A prioritásban megfogalmazott intézkedések az épületek és a közlekedés fajlagos hatékonysága, megújuló energiaforrás részarányának változása pozitív hatást gyakorol a területi kohézióra és településközi infrastrukturális fejlesztésekre. A bérlakásépítés, egyéb, lakhatást segítő programok az épületek fajlagos energiahatékonyságára pozitív hatást gyakorolnak. A vízközmű-fejlesztések csökkentik a fosszilisenergia-felhasználást.

részesarányának változása				A fejlesztések elmaradása növeli a településeken átmenő forgalmat annak minden terhelésével, létrejöttük viszont valamekkora környezetkárosítással járhat. Csökkenhet a terület népességmegtartó ereje, a szaktudással rendelkező lakosság ingázik vagy elköltözik. Ezek elmaradása vagy a programok sikertelensége a kedvező lakhatási lehetőségeket csökkentheti. Ez hosszútávon kisebb jövedelmű vagy pályakezdő munkaképes lakosság ingázásához, elvándorlásához vezethet.
Társadalmi hatások				Hatások leírása
Demográfiai jellemzők, a népesség koncentrációjának változása	++	**	***	A célkitűzés pozitív hatással van a népesség koncentrációjára. Megfelelő közlekedés, épületek fajlagos energiahatékonysága hozzájárul a szakképzett társadalom helyben tartásához, új munkalehetőségek és munkahelyek biztosításához. A bölcsőde- és óvodafejlesztések segítik a kisgyermekesek helyben tartását, illetve az adott településre költözését, közvetve növelhetik a gyermekvállalási hajlandóságot. Ha ezek az újítások elmaradnak abban az esetben nem alakul ki területi kohézió, a peremterületen lévő települések leszakadása folytatódik. Az elvándorlás növekedhet.
Foglalkoztatási, munkanélküliségi ráták változása, a népesség foglalkoztathatóságának változása	+	*	**	A prioritás intézkedései a népesség foglalkoztathatóságának változását pozitív irányba befolyásolja, mivel a fejlesztések egy része nagy élőkommunikáció. A nemzetközi piacok elérhetőségének javulása az exportorientált vállalkozások beruházásait és munkaerőigényét növelheti. A bérletépítési programok nagyban javítják a foglalkoztathatóságot. Abban az esetben, ha nem sikerülnek elérni a kitűzött célokat, úgy csökkenhet a piaci versenytársakéhoz képest az adott vállalkozások versenyképessége. Kihasználhatatlanok maradhatnak térségi potenciálok, amik a munkanélküliségi ráták stagnálásához, növekedéséhez vezethetnek.
Rekreációs lehetőségek sokszínűségének és elérhetőségének változása	+, -	*	*	A rekreációs lehetőségek (sétányok, műemlékek, egészségturisztikai projektek) sokszínűsége és elérhetősége javulhat a közlekedési fejlesztések hatására. Az attrakciók könnyebb és gyorsabb megközelítése kedvező változást eredményez. Ennek ellenére az új utak kiépítése zaj- és rezgésártalommal járhat, de csak a településekhez közeli részen okoz problémát.
Egészségügyi mutatók, szociális ellátórendszerek teljesítményének változása	++	**	**	Az egészségügyi mutatók alakulására a prioritás közvetlenül és áttételesen is hatással van. Előbbibe tartozik az egészségügyi alapellátás fejlesztése, melynek egyértelműen direkt pozitív hatása van az egészségi mutatókra. Az elkerülő utak megépítésével, fejlesztésével csökkenhet a városi zaj- és rezgés- és levegőszennyezés mértéke. A forgalom a városokat és nagyobb településeket elkerüli, így a forgalomból eredő szennyező hatás kevésbé befolyásolja a településeken élő lakosság egészségi állapotát. Az innovatív környezetvédelmi beruházások, intézkedések csökkenthetik a környezetterhelést, s ezáltal kedvező hatással lehetnek az egészségi állapotra, s csökkentik az ellátórendszerekre nehezedő nyomást. A prioritás megvalósítása nélkül a népesség komfortérzete, közszolgáltatásokkal való ellátottsága és egészségi állapota romlik.
Relatív biztonságérzet változása	+	*	*	A relatív biztonságérzetet a prioritás intézkedései pozitívan befolyásolják. A biztonságérzet javulhat a kerékpárossal-területfejlesztés, forgalomcsillapítás, közszolgáltatás-fejlesztés és megfelelő útburkolat hatására is. A fejlesztések elmaradása esetén a relatív biztonságérzet nem javul vagy romlik.

KÖRNYEZETI HATÁSVIZSGÁLAT

Készült a Környezeti hatásvizsgálat a Zala Megye Területrendezési Terv Módosítás Környezeti Értékelés Egyeztetési dokumentáció 3. fejezete alapján⁴²

⁴² Készítette: PESTTERV Pest megyei Terület-Település-Környezet Tervező és Tanácsadó Kft, 2019. szeptember

A JELENLEGI KÖRNYEZETI ÁLLAPOT RELEVÁNS, A TERVMÓDOSÍTÁS TARTALMÁVAL ÖSSZEFÜGGÉSBEN LÉVŐ ELEMINEK ISMERTETÉSE

Geomorfológiai, földtani, táji adottságok

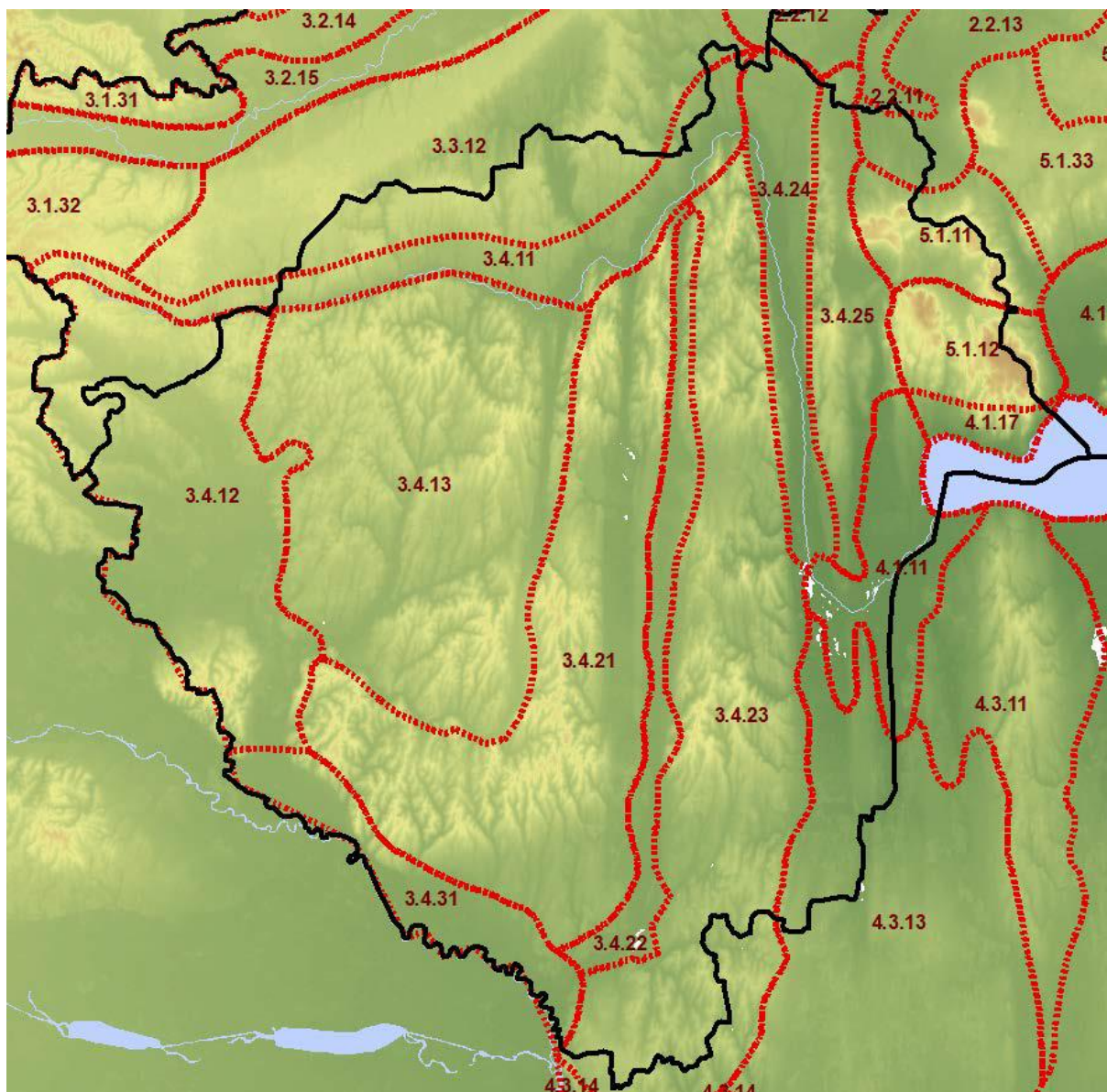
Zala megye különböző típusú tájegységek találkozási területe, ezért átmeneti jellegű, nem különül el éles határokkal a szomszédos tájaktól. Legnagyobb része a nyugat-dunántúli peremvidék részét képező Zalai-dombsághoz tartozik, de kissé átnyúlik a Vasi-Hegyhátra, délkeleten pedig a Dunántúli-dombvidékre. A Keszthelyi-fennsík hegyei a Dunántúli-középhegység, közelebbről a Bakony rendszeréhez tartoznak. A sűrű, csaknem párhuzamos, de dél felé kissé szétterülő völgyek rendszere morfológiailag erősen tagolja. Ez a felszabdaltság nem kedvezett a nagyobb települések kialakulásának, így vált jellemzővé a „szeges” falutípus.

A Zalai-dombság északi részén, Zalalövőtől Zalabérig húzódik, keleti, majd északkeleti irányban a **Zala-völgy**. A geomorfológiai kutatások szerint a Zala a korai pleisztocén óta folyik e valaha mocsaras, 2-3 km széles, fokozatosan kiszélesedő völgyben. A Zalabér közelében kialakult kaptúra révén a folyó dél felé fordult, innen a más jellegű és eredetű alsó völgyben halad tovább. A kedvező természeti adottságok, a jó termőföld már régen lehetőséget kínáltak az ember megtelepedésére.

Északnyugaton, az **Ős-Mura** hordalékkúpjain helyezkedik el a három kisebb tájra tagolódó Kerka-vidék. A Szentgyörgyvölgyi-rögvidéket a kibillent, kicsiny pannon rögök jellemzik. A dombok között a folyóvizek teraszos völgyei találhatók. Délebbre a Lenti-medencének a tengerszint felett csak 160-170 méterre fekvő, késői pleisztocén kori süllyedéke következik, melyet a Tenkes röge zár le. A szigetszerűen kiemelkedő terület peremén mindenütt megtalálhatók a Mura, illetve a Kerka folyóvízi teraszai.

Az Észak-Göcseji-dombság a Rába hordalékkúpján fekszik, 250-300 m magas, erősen tagolt táj a Felső-Zala, a Felső-Válicka, a Cserta és a Kerka között. Északi részén található legmagasabb pontja, a Kandikó (302 méter). A Göcseji-dombság déli részétől sajátos, ellenkező irányban kibillent szerkezete különíti el. Termőföldje gyenge, rossz vízgazdálkodású, agyagbemosódásos barna erdőtalaj. A szegénység sajátos módon hozzájárult a régi gazdálkodási formák és néprajzi hagyományok megőrzéséhez. A földrajzi és a néprajzi Göcsej határai azonban nem esnek egybe.

A Letenyei-dombság tekintélyes pleisztocén kiemelkedésének legmagasabb pontja a Várdomb (338 m). Délről a Mura határolja. Eltérő jellegű a Kelet-Zalai-dombság (Zalahátság).

2. ábra Földrajzi kistérségek

2.2.13.- Pápa-Devecseri-sík
 3.3.12.- Felső-Kemeneshát
 3.4.11.- Felső-Zala-Völgy
 3.4.12.- Kerka-vidék (Hetés)
 3.4.13.- Közép-Zalai-dombság
 (Göcsej)

3.4.21.- Egerszeg-Letenyei-
 dombság
 3.4.22.- Principális-völgy
 3.4.23.- Zalaapáti-hát
 3.4.24.- Alsó-Zala-völgy
 3.4.25.- Zalavári-hát
 3.4.31.- Mura-bal parti sík

4.1.11.- Kis-Balaton medence
 4.1.14.- Balaton
 4.1.17.- Keszthelyi-Riviéra
 4.3.13.- Nyugat-Belső-Somogy
 5.1.11.- Tátika-csoport
 5.1.12.- Keszthelyi-fennsík

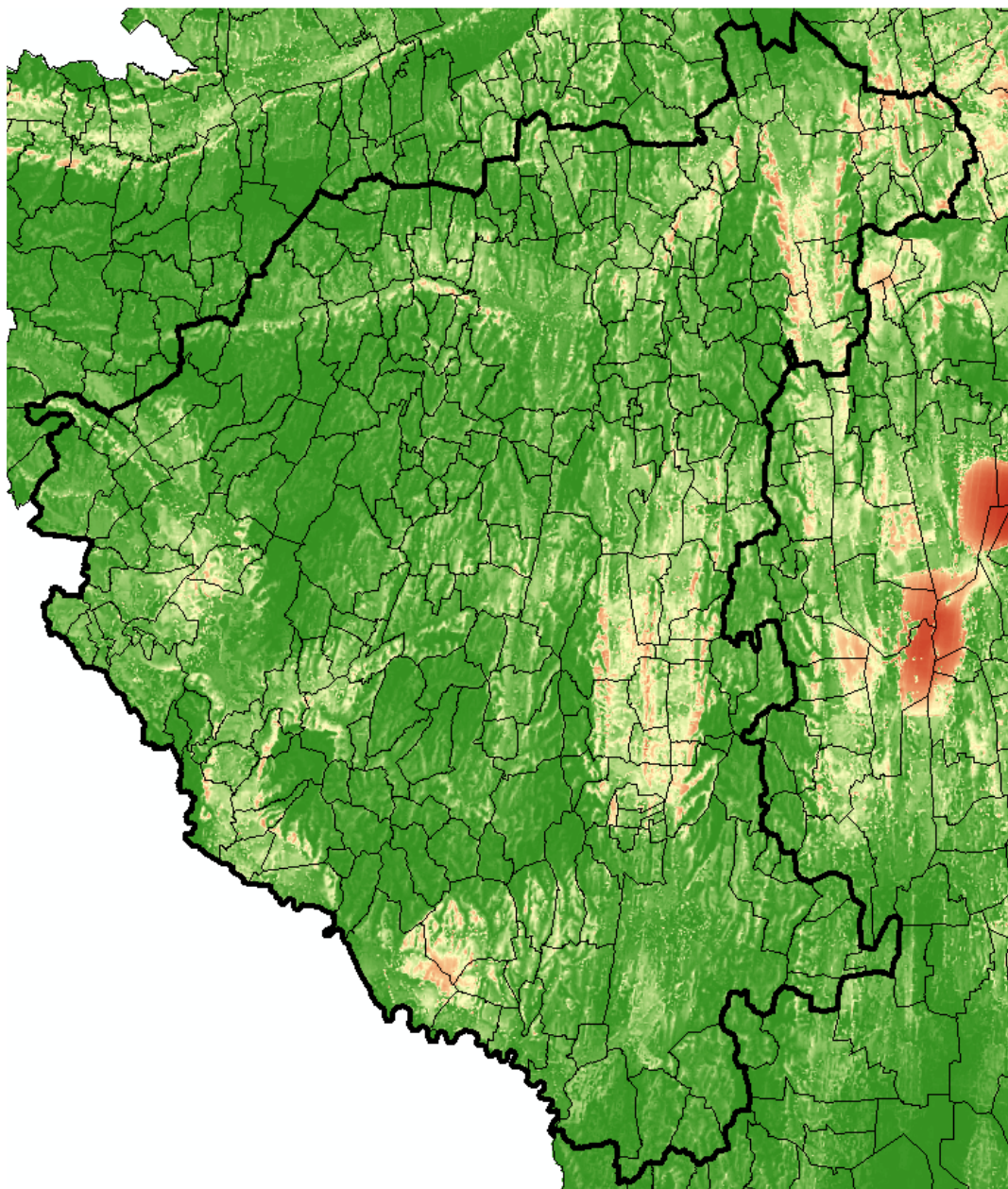
A vályoggal, homokkal és lösszel borított pannon táblát merev, észak-déli irányú párhuzamos völgyek úgynevezett hátakra tagolják. Nyugatról keletre haladva: a Felső-Válicka és a Principális-csatorna között helyezkedik el a Zalaszentmihályi-Söjtöri-hát, a Principálistói keletre a Zalaapáti-hát húzódik egészen a Zákányi-rögig. Tovább keletre a Túrje-Zalavári-hát zárja le a vonulatokat. A hátak között öt nagy völgy húzódik, a Válicka, a Szévíz, a Principális, az Alsó-Zala völgye és a Hévízi-völgy. Egyes kutatók szerint az Ős-Duna is ezekben a medrekben folyhatott. A teraszos völgyekben megtalálható a homok és a lösz, valamint a tőzeg is. A hátakat jobb minőségű talaj borítja. Az észak-déli futású völgyek és az

Alsó-Zala - síkságait a réti és a láptalajok különböző változatai borítják. A völgyek többségében a völgyi vízvásztó van. Korábbi mocsárvilágukat a lecsapolás eltüntette. A tőzeget sokfelé kitermelték.

A **Keszthelyi-fennsík** már a Bakony délnyugati, majdnem szabályos négyszög alakú, dolomitból és mészkőből felépülő tájegysége. Rögökre töredezett tönkfelszíne általában nem haladja meg a 300 m-es magasságot, 400 m fölé csak néhány csúcsa emelkedik: a Köves-tető (445 m), a Meleghegy (425 m), a Láz-tető (428 m). A turisták számára legismertebbek kis bazaltvulkánjai, a Tátika és a Szebike. Északi részén, már a megyehatár közelében találjuk a Zalasántó-Várvölgyi-medencét

Vizuális érzékenység, láthatóság

A domborzatból és a felszínborításból származó adottság a területek vizuális láthatósága, érzékenysége.

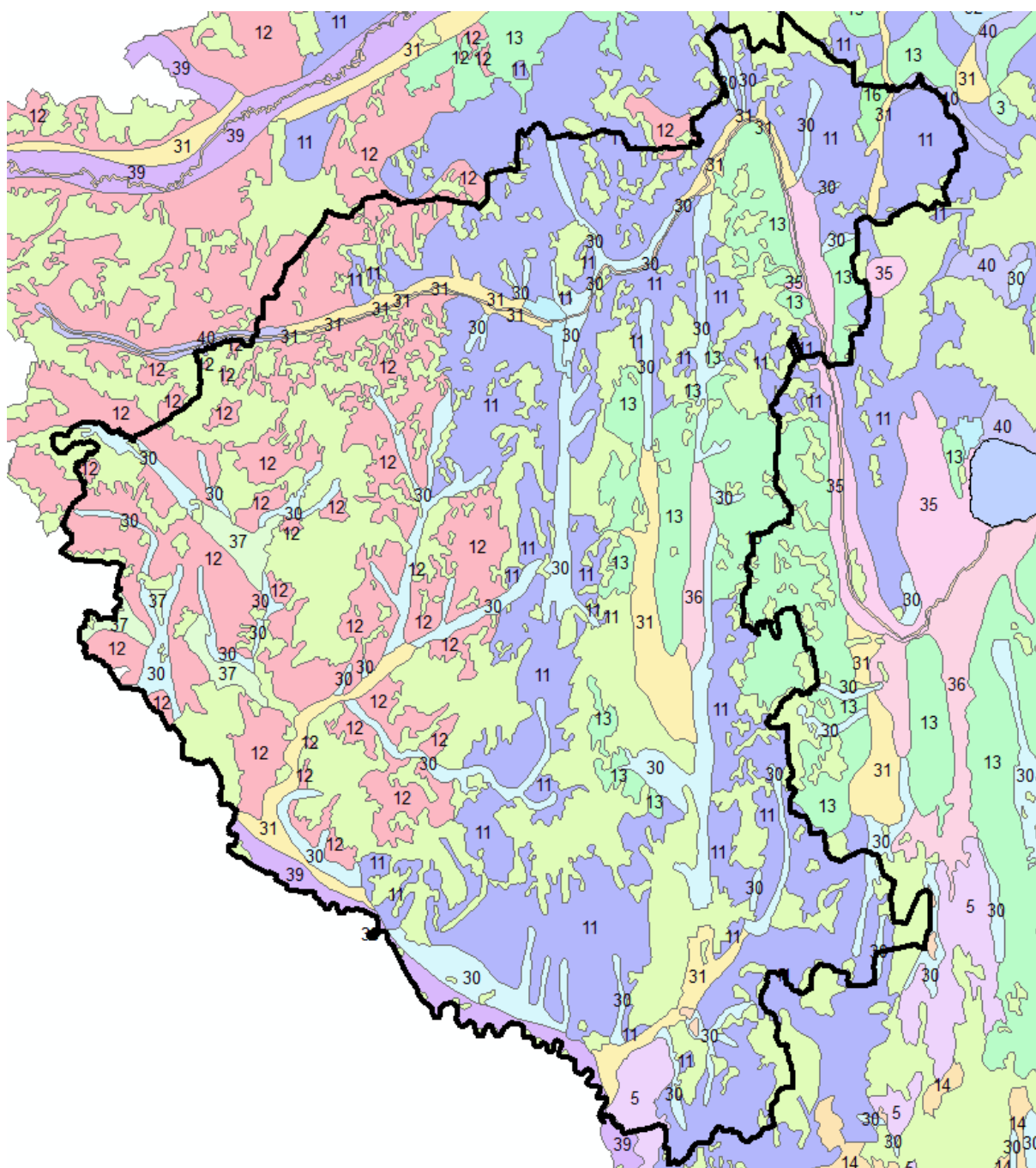

3. ábra Területek láthatósága, vizuális érzékenysége

A vizuális érzékenység, láthatóság elemzés azt vizsgálja, hogy egy adott területről - a domborzati magasságot és a területhasználatok magasságát is figyelembe véve - fizikailag mekkora terület látszódik. Mivel 5 km az a maximális távolság, amely alatt még jól érzékelhetőek a táji formák, mintázatok, terepalakulatok, területhasználatok, ezért a láthatóság elemzés is ilyen 5 km sugarú megfigyelési körben történt. A térképen megjelenő érték ezt az 5 km-en belül látható területnagyságot mutatja.

Földtani felépítés, talajviszonyok

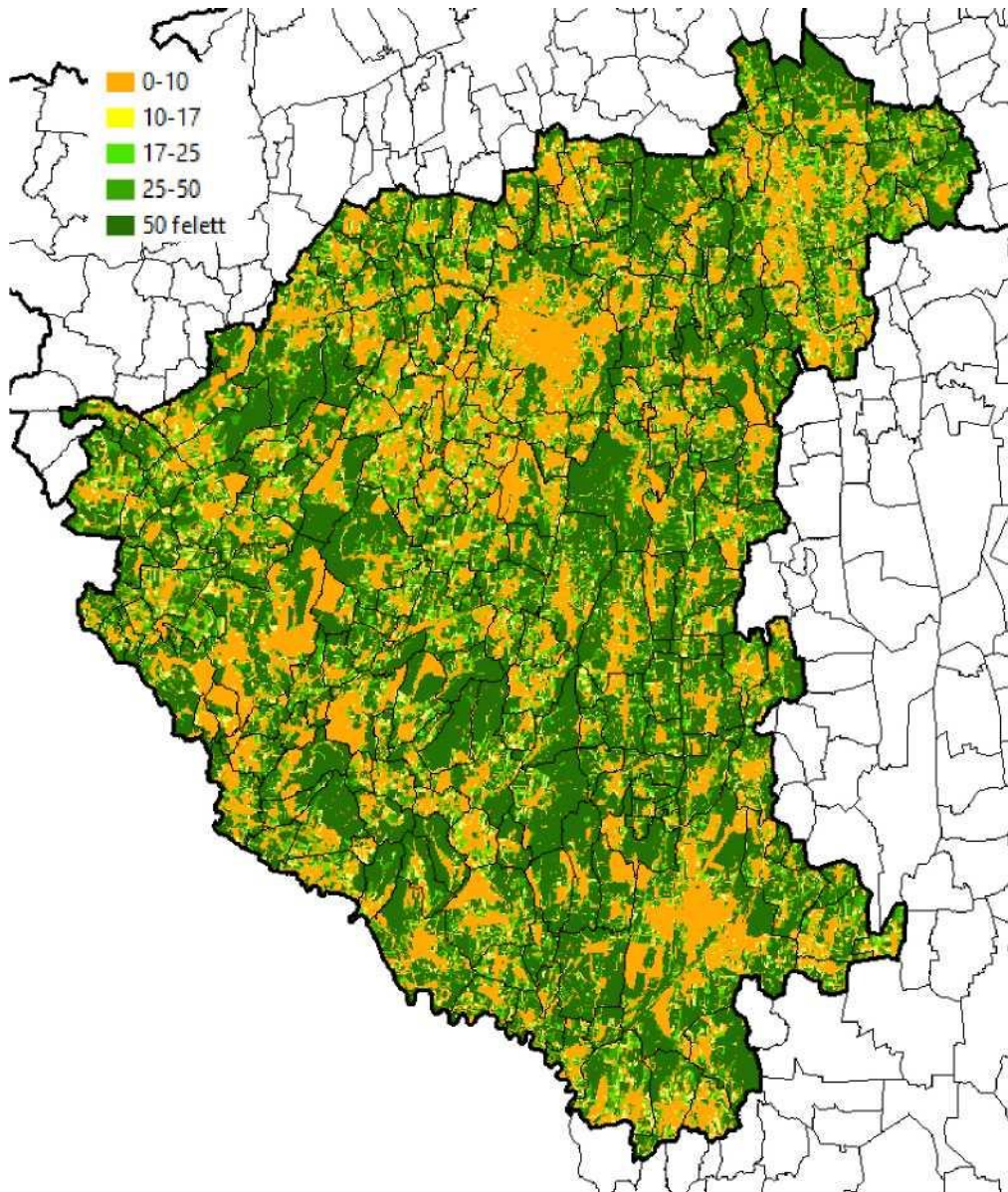
A pótolhatatlan felszíni természeti erőforrások egyike a termőföld, amely a megyében kis területen éri el a kiváló minőséget. A megye mezőgazdasági területeinek zöme a közepes és a gyengébb termőhelyi adottságú mezőgazdasági kategóriába tartozik. A talajadottságok kevésbé kedveznek a szántóföldi kultúrák, a gabonafélék termesztésének, potenciálisan magasabb az erdő-, a gyepter- és az ültetvény gazdálkodásra alkalmasabb területek aránya.

3 Földes kopár	12 Pszeudoglejes barna erdőtalaj	16 Csernozjom barna erdőtalaj
5 Humuszos homoktalaj	13 Ramann-féle barna erdőtalaj	30 Réti talaj
11 Agyagbemosódásos barna erdőtalaj	14 Kovárványos barna erdőtalaj	31 Öntés réti talaj
		35 Rétláp talaj
36 Tőzeges, kotus, telkesített láp talaj	39 Humuszos öntés talaj	
37 Mocsári, ártéri erdőtalaj	40 Lejtőhordalék talaj	
	100 erdő	

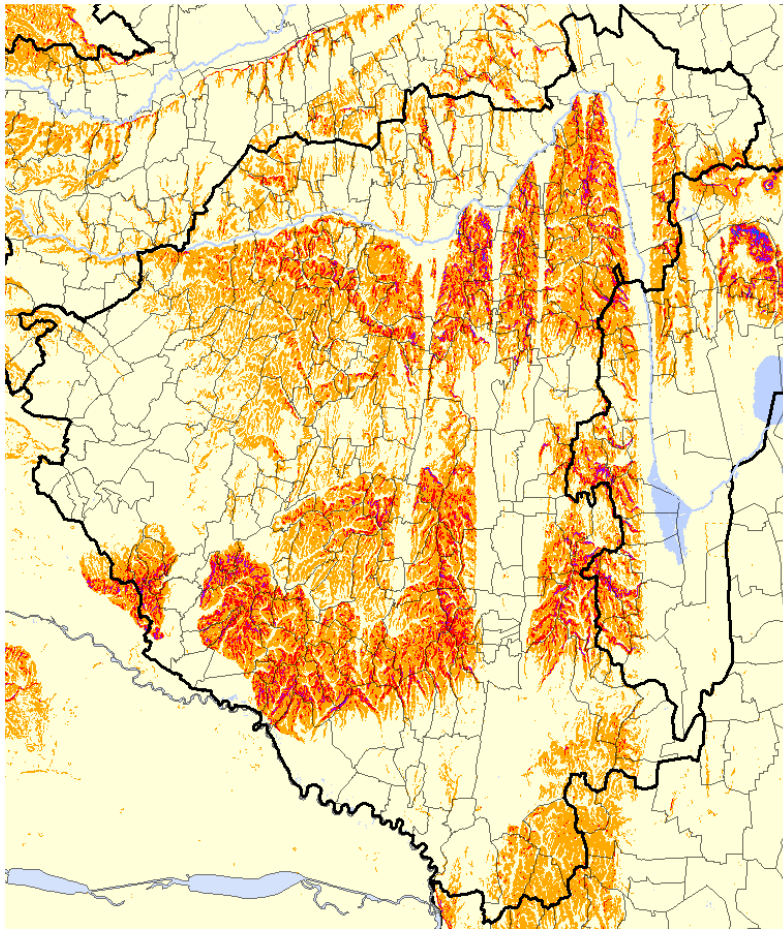
4. ábra Genetikai talajtípusok

Ennek köszönhető - sok más tényező, pl. a domborzati és a klimatikus adottságok mellett -, hogy a megyében nem kimagasló (40% alatti) a szántók aránya, és az átlagosnál magasabb fokú az erdősültség. A talajadottságoknak és a kiegyenlítettebb, szubalpin vonásokkal is rendelkező éghajlatnak köszönhetően a megye változatos, tájhagyományokkal is rendelkező termesztési szerkezettel rendelkezik. A megye talajait a változatos domborzati adottságok miatt a barna erdőtalajok és mélyebb fekvésű részeken az öntéstalajok jellemzik.

5. ábra Talajok aranykorona értéke Zala megyében

Az ország átlagos aranykorona értéke 19 AK. Jó minőségű talajnak a 17 aranykorona feletti talajokat tekintjük, amelyek zölddel vannak jelölve a fenti térképen. A megye jelentős területei azonban a legrosszabb minőségű 0-10 AK kategóriába tartoznak.

6. ábra felszín lejtőkategóriái a mezőgazdasági művelhetőség szempontjából (%)

A talajfajták fő előfordulási területe a csapadék függvényében nyugat-kelet irányban változik, de ez nem jelenti azt, hogy az egyik talajra jellemző környezetben ne fordulna elő egy másik. Alapvetően a következőt mondhatjuk el: a legnyugatibb, legcsapadékosabb részeken a pangó vizes vagy **pszeudoglejes barna erdőtalajok** jellemzőek, ezek alacsony termékenységűek, akár 70%-ot is erdő fed. Kevés humusztartalma a sok csapadék által okozott kilúgozódásra vezethető vissza. A következő sávot az **agyagbemosódásos barna erdőtalajok** alkotják. A domborzati viszonyok miatt jellemző az eróziós földes kopárak létrejötte. Végül a keleti részeken a **barnaföldek** következnek, ezek a terület legjobb minőségű termőtalajai, V. termékenységű osztályba sorolhatóak. A völgyek talpán a **réti és láptalajok** különböző változatai fejlődtek ki az elmúlt évezredek során.

Ahol a felszíni víz szerepe kisebb jelentőségű, ott a réti talajok, ahol viszont a gyakori vízborításhoz magas talajvízszint is járul, ott **lapos talajok** uralkodnak. Ezeknek a talajoknak termőrétege általában a magasabb, mint az erdőtalajoké.

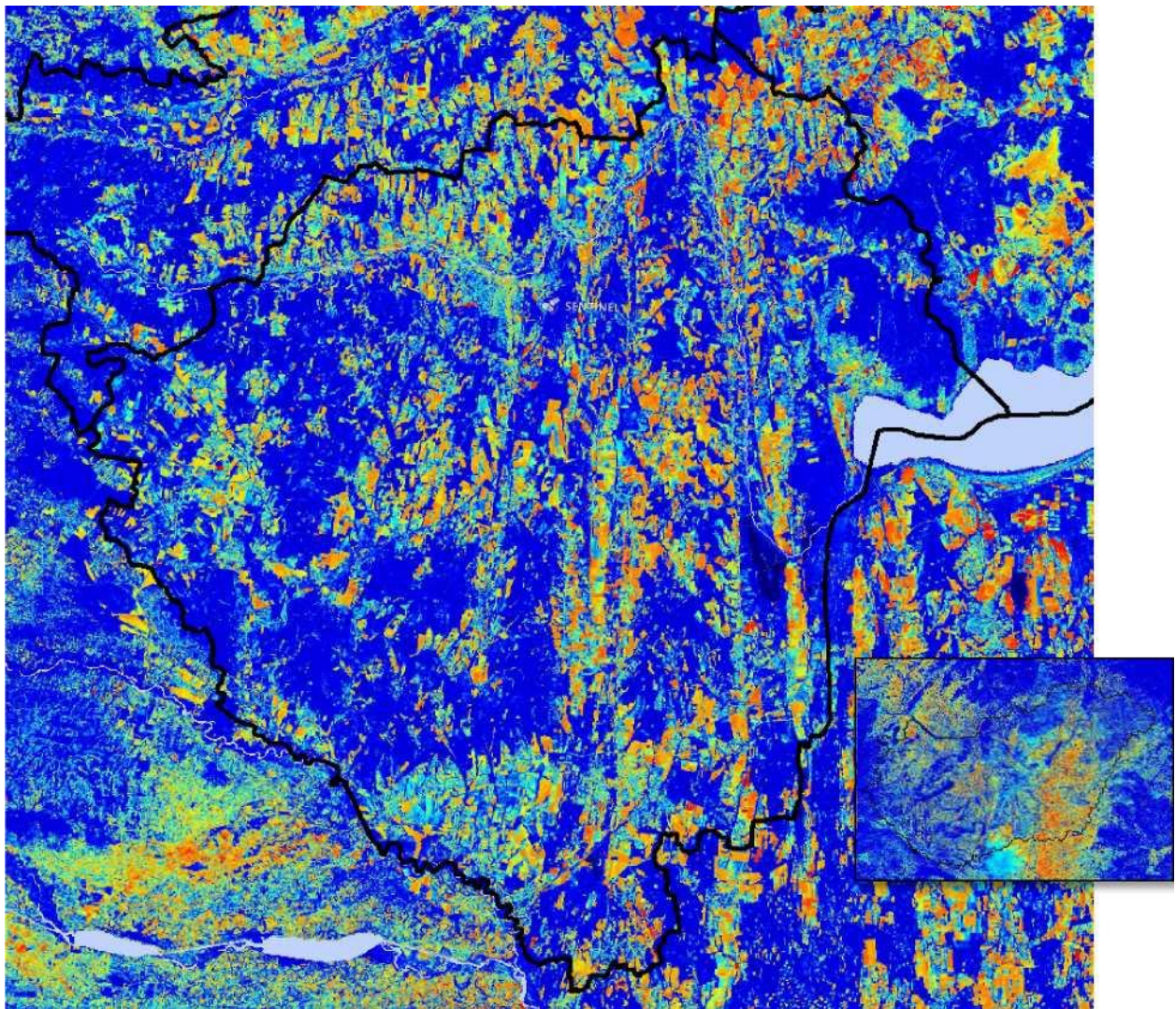
A Takarnet adatbázis alapján készült aranykorona érték térkép jól mutatja, hogy a megye talajadottságai elsősorban az erdőgazdálkodásnak és a gyepgazdálkodásnak kedveznek. Az ország átlagos aranykorona értéke 19. Jó minőségű talajnak a 17 aranykorona feletti talajokat tekintjük. A megye aranykorona szerinti talajadottságait a mellékelt térkép mutatja. A sárga és okker területek az országos átlagnál rosszabb, míg a zöldek a jobb területeket mutatják.

Jól látható, hogy az Északi-déli irányban húzódó változatos völgyekkel tagolt tájai, a mozaikos tájszerkezetet eredményeznek.

A talajok művelhetőségének, erózió veszélyeztetettségének fontos szempontja a lejtőkategória. Talajvédelmi szempontból a megye területének jelentős része az enyhén lejtős vagy e feletti lejtős, meredek kategóriába tartozik.

Lejtőkat.	Lejtés [%]	Minősítés	Megjegyzés
I	<5	sík	erózió hatása nem jellemző
II	5-12	enyhén lejtős	gépesítési, sáncolási határ
III	12-17	lejtős	speciális szántást igényel
IV	17-25	enyhén meredek	a szántóföldi művelés határa
V	>25	meredek	szántóföldként nem művelhető

1. táblázat Talajvédelmi lejtőkategóriák

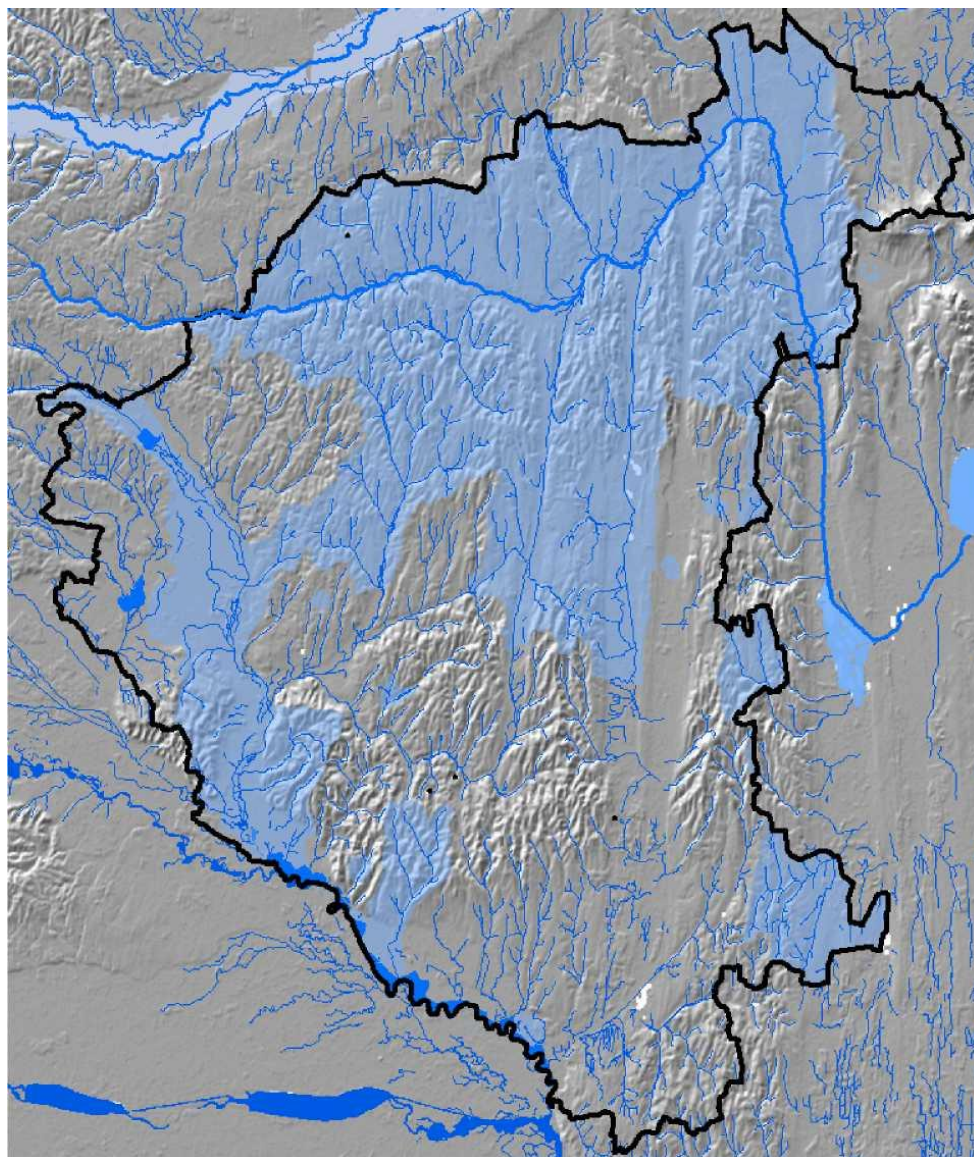
7. ábra Talajok nedvesség index (Sentinel 2 műhold - 2017.08.31.)

A talajok vízellátottságát mutatja a 2017 augusztusában készült műholdfelvétélből számolt talajnedvesség-index. A tervezési területen belüli jelentős minőségi különbségek figyelhetők meg. A talajnedvesség legmagasabb értékei a vegetációval folyamatosan borított erdőterületen és a mélyebb fekvésű területeken mérhetők (kék). Az alacsonyabb talajnedvesség a déli, dél-nyugati kitettségű domboldalakon figyelhetők meg. A megye talajai vízellátottság szempontjából jóval az országos átlag

felett szerepelnek. A klímaváltozás negatív hatásait a talaj fedettségének növelésével és a megfelelő agrotechnikai módszerekkel is növelni kell.

Felszíni vizek

A megye erősen tagolt domborzata miatt vízhálózata sűrű. Felszíni vizeit a Mura (60%-ban) és a Zala (40%-ban) gyűjti be. A Murának három árvize van, a legnagyobb a tavaszi hóolvadáshoz kapcsolódik. Főbb mellékvizei a Csértát is befogadó Kerka, a Szentgyörgyvölgyi-patak a Kebelével, valamint az Alsó-Válicka és a Principális-csatorna.

8. ábra Vízfolyások és OTTr vízminőségvédelmi övezet.

A Zala jobbára már szabályozott medrének és 2622 km²-es vízgyűjtőjének nagyobb része Zala megyéhez tartozik. Kisvízkor percenként 0,5 m³, árvízkor 45-140 m³, átlagosan 6 m³ vizet szállít. Rendkívül sűrű hálózatu vízgyűjtőjében összesen 422, külön névvel megjelölt vízfolyását tartják számon. Jelentősebb mellékvizei közé tartozik a Foglár-csatorna (Principális), a Szévíz, a Felső-Válicka,

a Sárvíz és a Gyöngyös patak. Völgyeik általában kis esésűek. A vízfolyások általában közép- vagy alsószakasz jellegűek, medrüket mesterségesen gondozni kell.

Felszín alatti vizek

A vízgyűjtő legismertebb jelensége a Hévízi-tó. A Dunántúli középhegységben beszivárgó víz nagy felszín alatti áramlási rendszereket táplál. A hegységi területeken beszivárgott csapadék a mélybesüllyedt triász földolomitban Dél-Nyugat felé áramlik, majd Nagylengyel térségében a vízzáró földtani szerkezet hatására visszafordul a Hévízi-Tó irányába és egy vető mentén a felszínre tör. A terület déli része alatt egy mélybe süllyedt ettől független karsztrendszer alkotja az alaphegységet, amely az un. Balaton vonal alatt húzódik. Erre a rendszerre az esetenkénti zártabb blokkok nagyobb hőmérséklet, magas gáztartalom a jellemző (pl. Zalakaros).

A felszín alatti vizek közül a felszíni szennyeződésekkel szemben a legvédtelenebb a talajvíz. A talajvíz legnagyobb szennyezője a mezőgazdasági diffúz szennyezése. Az 1960-1990.között felhasznált nagy mennyiségű műtrágya és peszticid a külterületek egy részén határértékközel vagy ezt meghaladó szennyezést okozott. A talajvíz átlagos mélysége a dombvidéken ~ 2 m.

Éghajlat

A vízgyűjtő éghajlata mérsékelt hűvös - mérsékelt nedves. Jellemzőit az határozza meg, hogy hazánkban ez az a terület, amelyik a legközelebb fekszik az Atlanti-óceánhoz és viszonylag közel helyezkedik el az Adriához. Az ország többi területéhez képest itt kevésbé érvényesül a kontinentális hatás, és az óceánnak nagyobb szerepe van az éghajlat alakításában. A víz- és hőellátottságot is figyelembe vevő osztályozás szerint a vízgyűjtőn három éghajlati körzet is megjelenik. Nyugati része a mérsékelt hűvös, mérsékelt nedves. A középső és északra felnyúló rész a mérsékelt meleg és mérsékelt nedves éghajlati körzethez tartozik. A délkeleti részén a mérsékelt meleg, nedves körzet jellemzőit találjuk.

A magyarországi átlagot kissé meghaladó a borultság. A felhőzet évi átlaga 58-64 % közé esik, a borultság mértéke Ny-ról K felé haladva csökken. A nagyobb borultsággal összhangban az évi napsütéses órák száma 1850-2000 óra, a legnyugatibb területeken ennél kicsit kevesebb, 1800-1850 óra. A hőmérsékletek tekintetében is jellemző ez a megosztottság. Így a januári középhőmérséklet a legnyugatibb felén -1,5 és -2,0 °C között változik, K-i felén -1 °C -ig sem süllyed. Téli nap 25 - 30 fordul elő. A júliusi középhőmérsékletek sokéves átlaga nyugatról keletre haladva kissé emelkedik. 19,5-20,0 °C közötti értékek a jellemzőek.

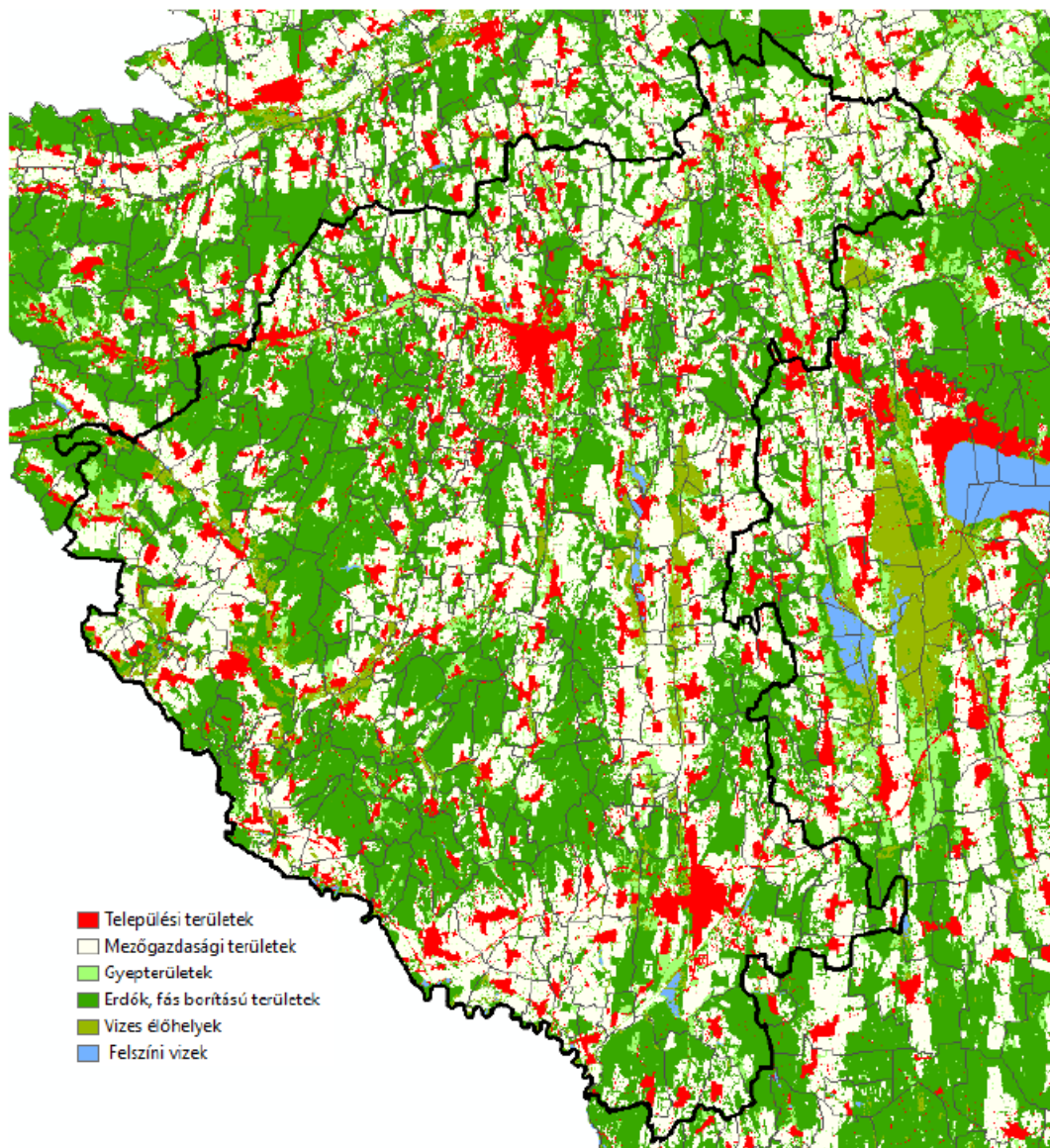
A Mura területén csapadékban gazdag, évi összege nyugaton a 800 mm-t is megközelíti, a területre jellemző értékek 730-780 mm közöttiek, a Zala vízgyűjtője csapadékban gazdag, évi összege nyugaton 800 mm fölötti,

Felszínborítás, területhasználat

A 2018-as felszínborítási adatok alapján a megye az országos átlaghoz képest kedvezőbb ökológiai viszonyokkal rendelkezik. A burkolt felszínek, a kivett területek aránya az országos átlagnál magasabb, (mesterséges felszínek közé soroltuk a belterületeket és a közlekedési létesítmények burkolt felületeit). Az országos átlaghoz képest 12%-kal kisebb a mezőgazdasági művelés alatt álló agrárterületek nagysága.

Az agrárterületek alatt a szántóterületeket és az állandó kultúrákat értettük (szőlő és gyümölcsös). A mezőgazdasági termelés az 1986-90-es évekhez viszonyítva számottevően visszaesett. A főbb termelt

szántóföldi növények a mennyiség csökkenő sorrendjében: kukorica, silókukorica, búza, cukorrépa, őszi árpa, tavaszi árpa. Állattenyésztés terén szintén kedvezőtlen tendenciák érvényesülnek. A gyepterületek aránya az országos átlag fele. A közvetlen völgyfenéki területek általában gyepek, amelyeken az utóbbi évtizedekben észlelhető az elhanyagoltság. Ennek következtében a gyepek bozótos területekké, egyes helyeken erdővé módosulnak. A Principális csatorna völgyében a mezőgazdasági termelés, a völgyfenéki területeken egészen a XIX. századig gyakorlatilag nem volt. A mocsárvidék meghódítása 1906-ban kezdődött, majd - bár teljesen más alapokon - az 1960-as éveket követően fejeződött be. Újabb korszakváltás a „szocialista” időszakot követő privatizáció volt. Ez alatt a völgy újra felvette eredeti mocsaras állapotát, csak rövid szakaszokon voltak fenntartási munkálatok.

9. ábra Felszínborítás (2018)

Jóval magasabb az országos átlagnál viszont az erdőterületek aránya. A megye az ország egyik legmagasabb erdőborítottságú területe közé tartozik a 43%-os átlaggal. Ez 17%-kal haladja meg az országos középértéket. A vízfelszínek és a vizes élőhelyek aránya az országos átlaggal megegyező. A megye Somogy megyével érintkező területein már közel 100 éve folyik a halgazdálkodás. A Bakónaki és a Szaplanyosi patakokon völgyzárógátas és körtöltéses halastavak is vannak, állaguk azonban mára már erősen leromlott.

2. táblázat Felszínborítási adatok (2018)

Név	ha	megye %	országos %
Agrárterületek	111548	37	49
Erdők és egyéb fás szárú növényzet	130 524	43	26
Felszíni vizek	1057	0	1
Gyepterületek és egyéb lágyszárú növényzet	16396	5	10
Mesterséges felszínek	32065	11	10
Vizes élőhelyek	12 692	4	4

A felszínborítás adatok mellett a területhasználati, művelési ág adatok adhatnak képet a megye ökológiai állapotáról, a tájhasználat intenzitásáról. Míg a felszínborítás elsősorban a borítottsági adatokon alapul, a területhasználati adatok már az egyes területhasználat típusokat is figyelembe veszik (pl. az erdő vagy egy gyepterület a kivett kategóriába esik, ha honvédelmi területként van nyilvántartva). Az ingatlannyilvántartás 11 kategóriába sorolja. A BFKH Földmérési, Távérzékelési és Földhivatali Főosztály TAKARNET nyilvántartásából származó adatok szerinti adatokat a mellékelt táblázat mutatja:

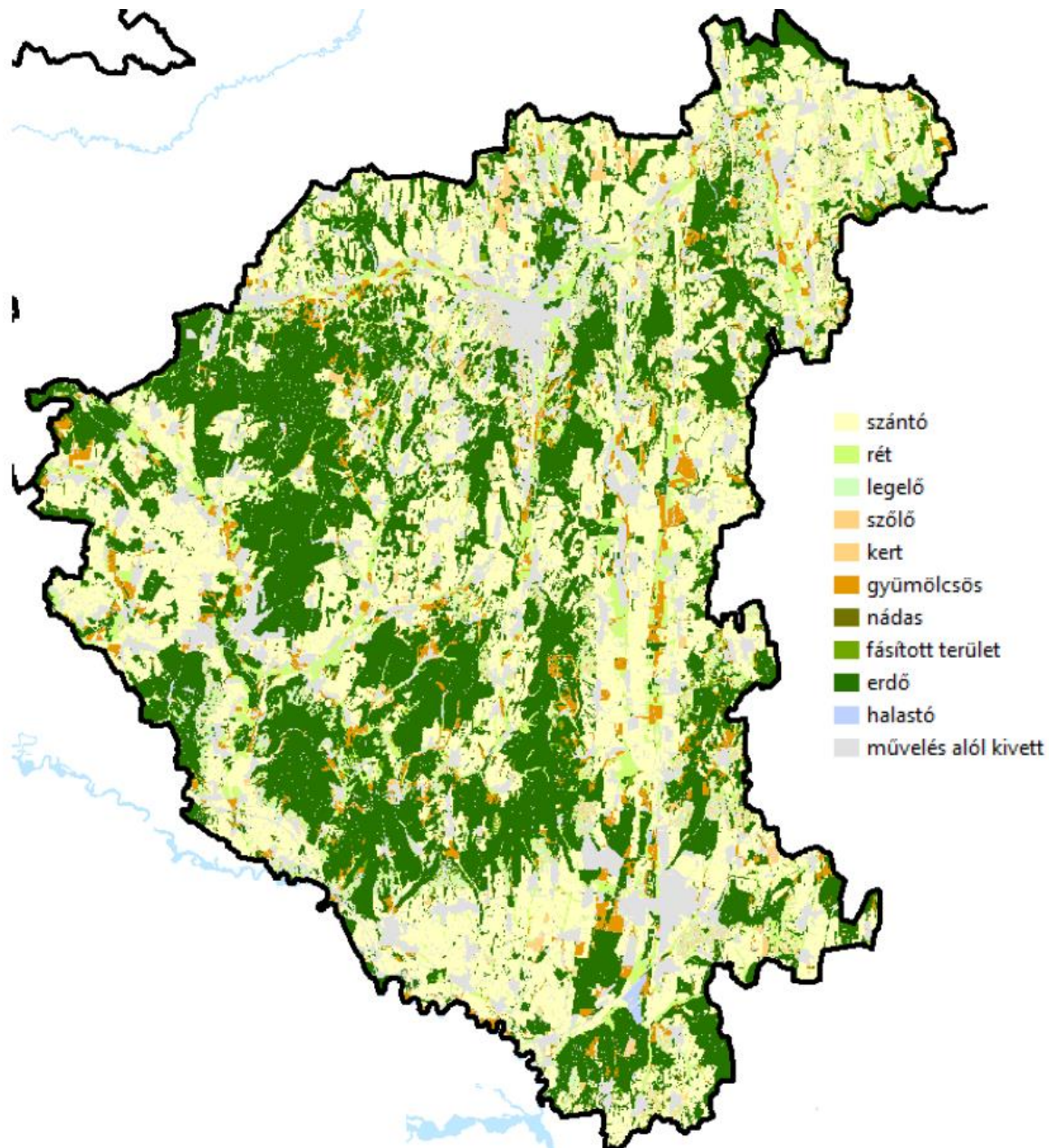
művelési ág	ha	%
szántó	106371,4	34,9
rét	21310,1	7,0
legelő	3798,8	1,2
szőlő	2014,0	0,7
kert	4435,3	1,5
gyümölcsös	12939,8	4,3
nádas	40,6	0,0
erdő	104605,1	34,4
kivett	45801,2	15,0
halastó	394,4	0,1
fásított terület	2716,8	0,9

3. táblázat Művelési ágak megoszlása a Takarnet adatok alapján

A TAKARNET nyilvántartási adatok és térkép alapján jól látható, hogy a szántóterületek az országos átlag alatt vannak. A rét, legelő arány az országosnál magasabb. Az erdőterületek aránya mindkét statisztika szerint szintén az országosnál jóval magasabb. A kivett területek aránya kissé szintén meghaladja az országos átlagot.

A 2018-as statisztikai adatokat a 2010-es adatokkal összevetve nem mutatnak jelentősebb változást. A kerekített %-os adatok megegyeznek, az abszolút értékekben is alig van elmozdulás, egy minimális belterület növekedés, illetve külterület-csökkenés irányába. A zártkerti adat csökkenése is kismértékű. Általánosan jellemző tendenciák 2010-18. között a termőterület kismértékű növekedése és az

erdőterületeknél 2018-ig lassú és alig növekvő tendenciája a jellemző (0-0,1% közötti növekedés). A művelési ágak szerinti megoszlás vizsgálata alapján, hogy a megye az egyik legkedvezőbb ökológiai állapotú megyéje az országnak. Megállapítható, hogy a megye erdősültsége 33% közelében van, a gyepek együttes aránya több mint 8%. Ezekhez hozzáadva az egyéb természetközeli felszínek (nádasok, halastavak együtt 0,1%) arányait összesen 40% körüli érték áll szemben, az intenzívebb agrikultúrák (szántó+ kert+ ültetvények) 32%-os és a kivett területek közel 25% -os részesedésével.

10. ábra Művelési ágak a BFKH Takarnet adatbázisa alapján (2018)

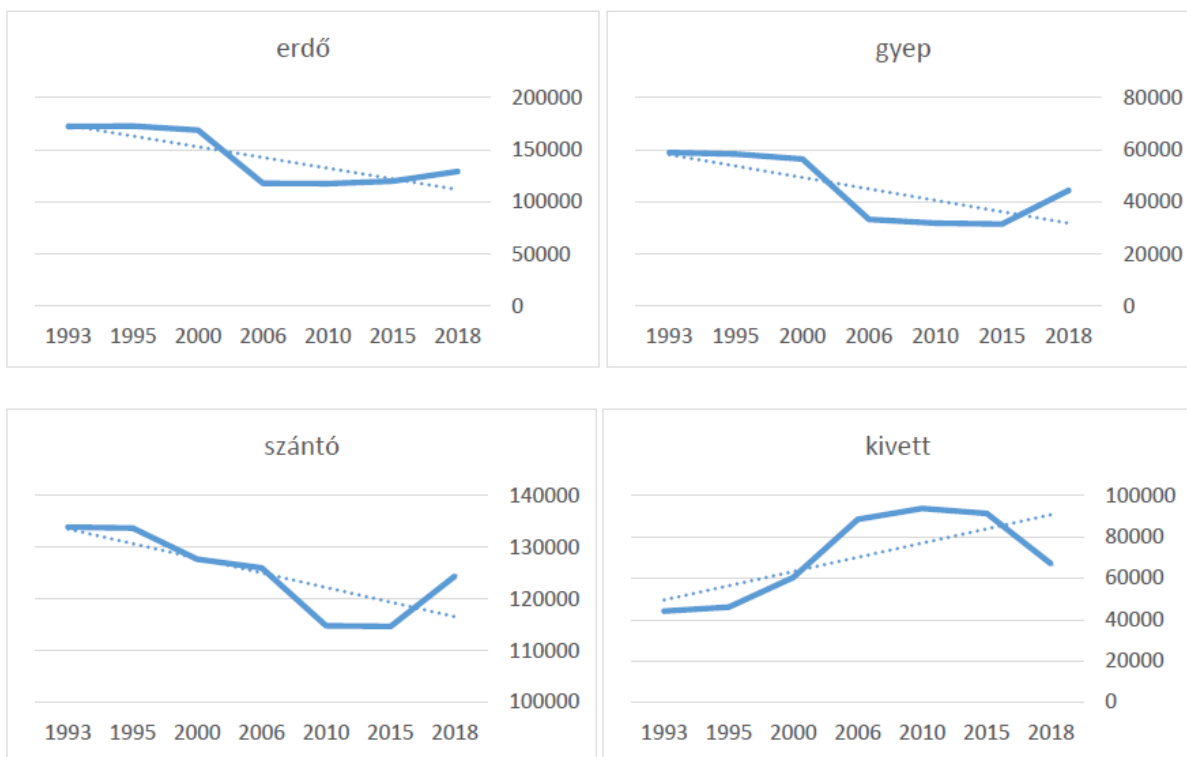
Művelésiág-változás

A művelési ág változását a rendelkezésre álló TEIR adatok alapján lettek áttekintve. A területhasználati adatok 1993-2018 közötti 26 év változásait, trendjeit mutatják. A negyed évszázad alatt jól megfigyelhető az erdőterületek a gyepterületek, a szántók kismértékű, de folyamatos csökkenése.

A trendet a 2018-as adatok kissé zavarják, de itt tapasztalható enyhe növekedés oka valószínűleg az eltérő adatforrás lehet. Utóbbi esetben a BFKH adatait illesztettük a KSH Teir adatbázisához.

4. táblázat Művelési ágak változása a KSH adatbázisa alapján (forrás: TEIR)

év	erdő	gyep	gyümölcső	halastó	konyhaker	kivett	nádas	szántó	szőlő
2018	129243	44341	5128	448	2331	67086	773	124442	4592
2015	119812	31550	3431	100	2601	91370	218	114712	2888
2010	117596	31921	3511	100	2601	93710	212	114811	3117
2006	117970	33254	2988	94	2648	88483	214	126043	3600
2000	168819	56502	6347	95	2648	60407	221	127707	5467
1995	172648	58410	6427	105	3513	46177	151	133751	6172
1993	172504	58923	6454	111	2438	44222	151	133876	7174

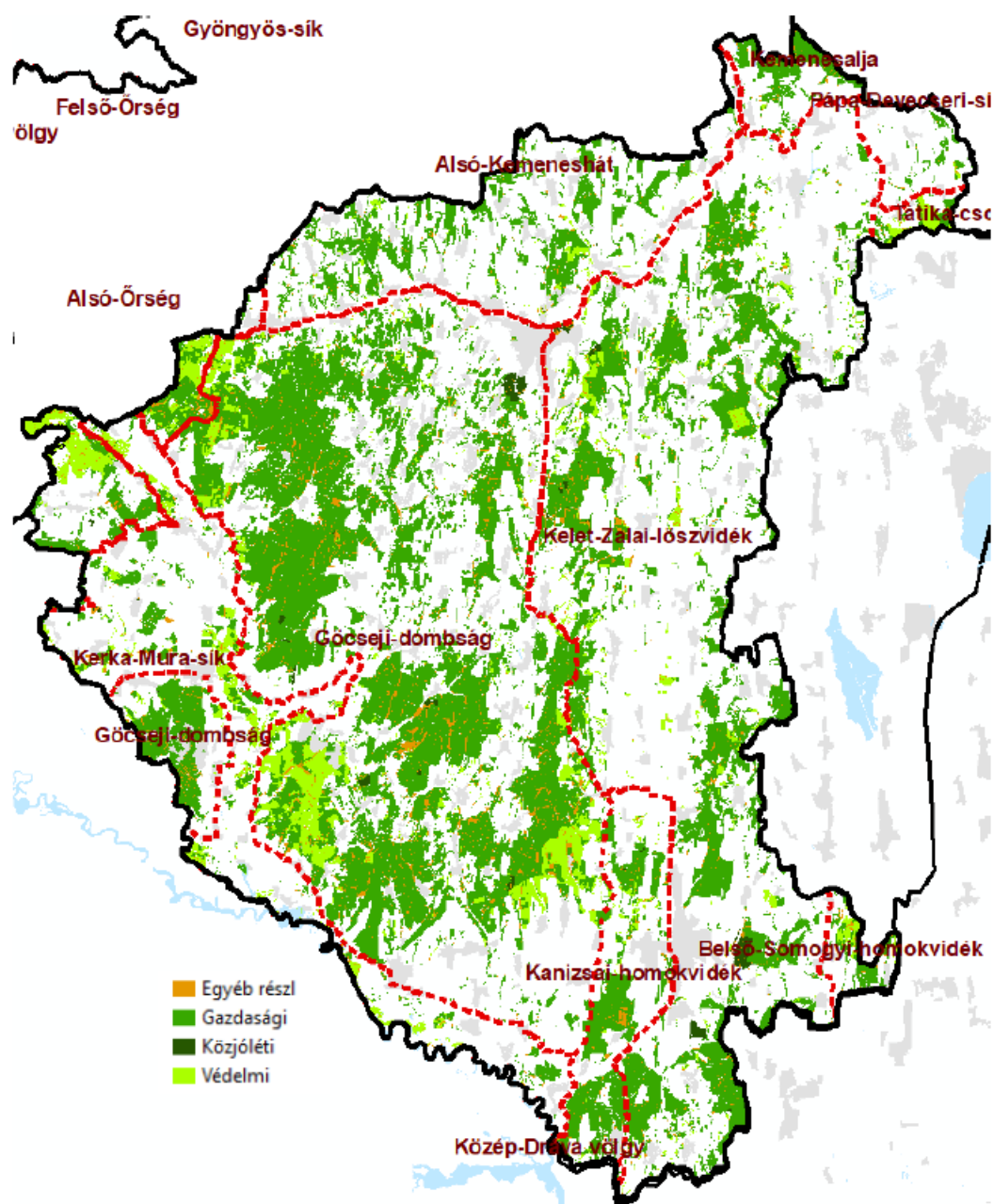
11. ábra Művelési ágak változása 1993-2018 között ha-ban (forrás: KSH és BFKH)

Erdőterületek

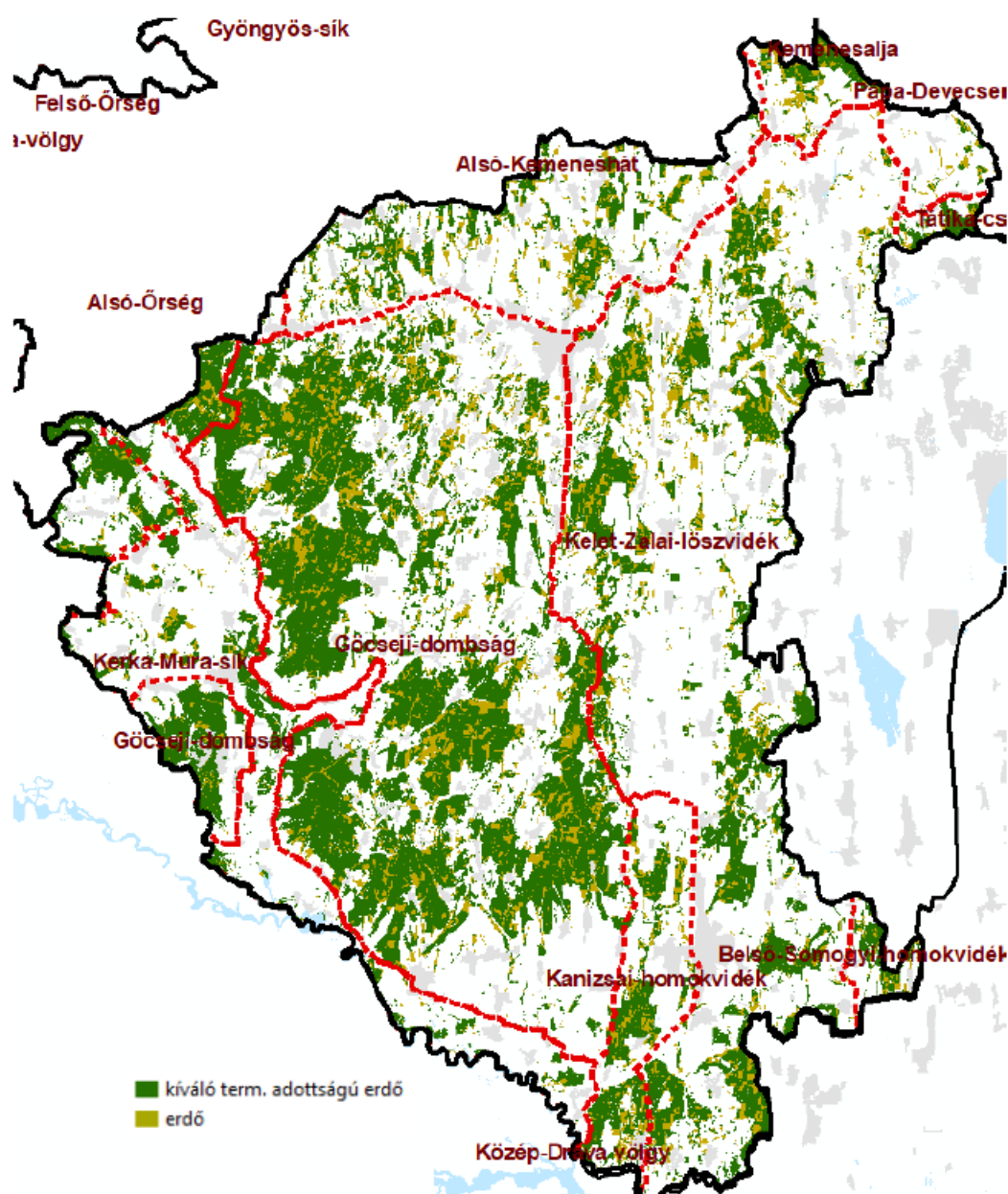
A területhasználat adatokból kiemelve érdemes megvizsgálni a legnagyobb ökológiai értékkel rendelkező erdőterületeket. Az erdőterületek a felszínborítási adatok alapján a megye 43%-át, a Takarnet művelésiág-térképe alapján 34%-ot fednek le. (Az eltérésnek számos oka lehet pl. az erdőfelújítás alatt álló területek erdőként szerepelnek az erdészeti adatbázisában, felszínborítás szerint viszont pillanatnyilag nem erdőborítású területek. Az erdőtervezett területek között a kisebb fás borított felületek nem jelennek meg.) Az erdőtervezés alatt álló területekről pontosabb képet kaphatunk a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatósága (NÉBIH) erdőadattára

alapján. A megye területe 10 erdőgazdálkodási táj szerint került felosztásra. Az erdőterületek elsődleges rendeltetését bemutató táblázat szerint a területeken mindenhol a gazdasági rendeltetés az elsődleges. Kivételt ez alól egyetlen terület a Tátika-csoport képez, ahol a védelmi funkció dominál. Az országos átlaghoz képest (gazdasági 58%, védelmi 35%, közjóléti, 1%, egyéb 5,8%) minden erdőgazdasági kistájban jóval magasabb a gazdasági erdők aránya.

A kiváló termőhelyi adottságú területek aránya a legjobb ökológiai adottságú területeken (Alsó-Őrség, Kerka-Mura-sík, Tátika-csoport) a 80%-ot is meghaladja.. Még az erdőgazdálkodás számára legrosszabb adottságú területen a Pápa-Devecseri-síkon is a közel fele a területeknek (45,7%) a kiváló termőhelyi adottságú területek közé sorolt.

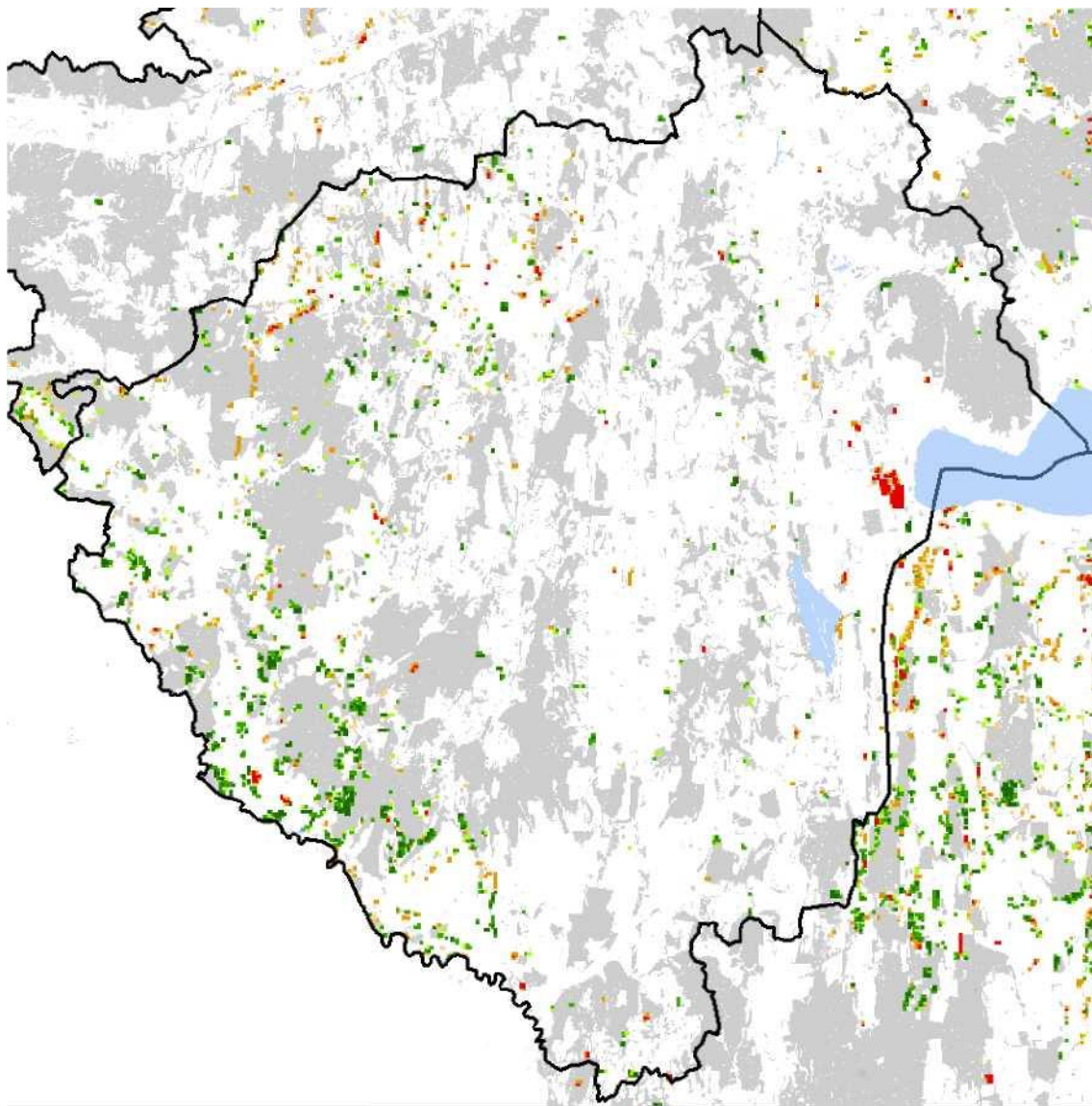

12. ábra Erdőterületek az elsődleges rendeltetés szerint

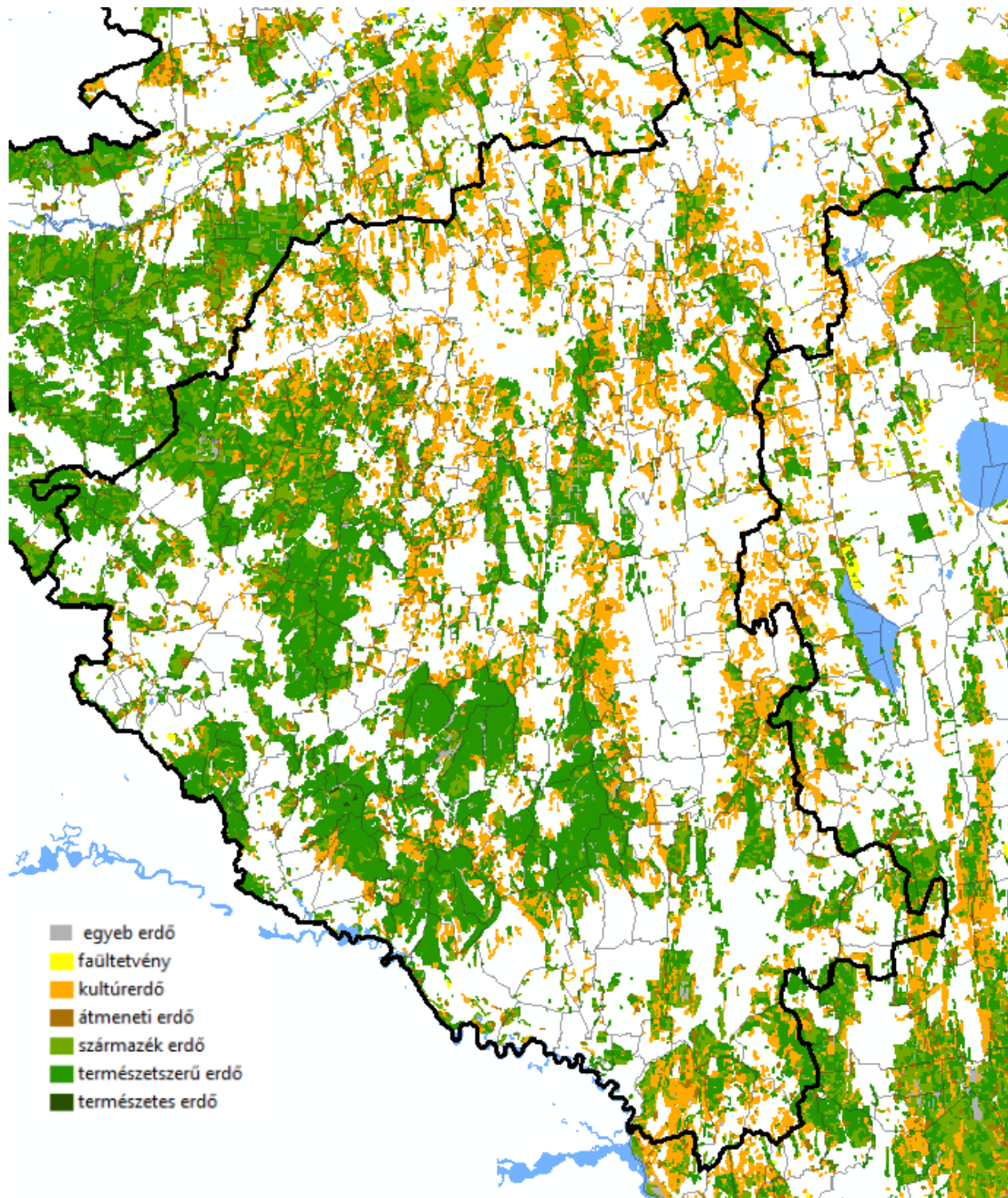

13. ábra Erdőterületek és kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek

Az erdőállomány adattár szerint, 2013-2018 között az erdőterületek folyamatos növekedése figyelhető meg, jellemzően a megye dél-nyugati részén. Csökkenés a Kis-Balaton térségében és észak-keleten figyelhető meg, valószínűsíthetően a vízrendezési és útfejlesztési beruházások hatására

14. ábra Erdőtervezett területek változása 2013 és 2017 között (zöld - növekedés, piros - csökkenés)

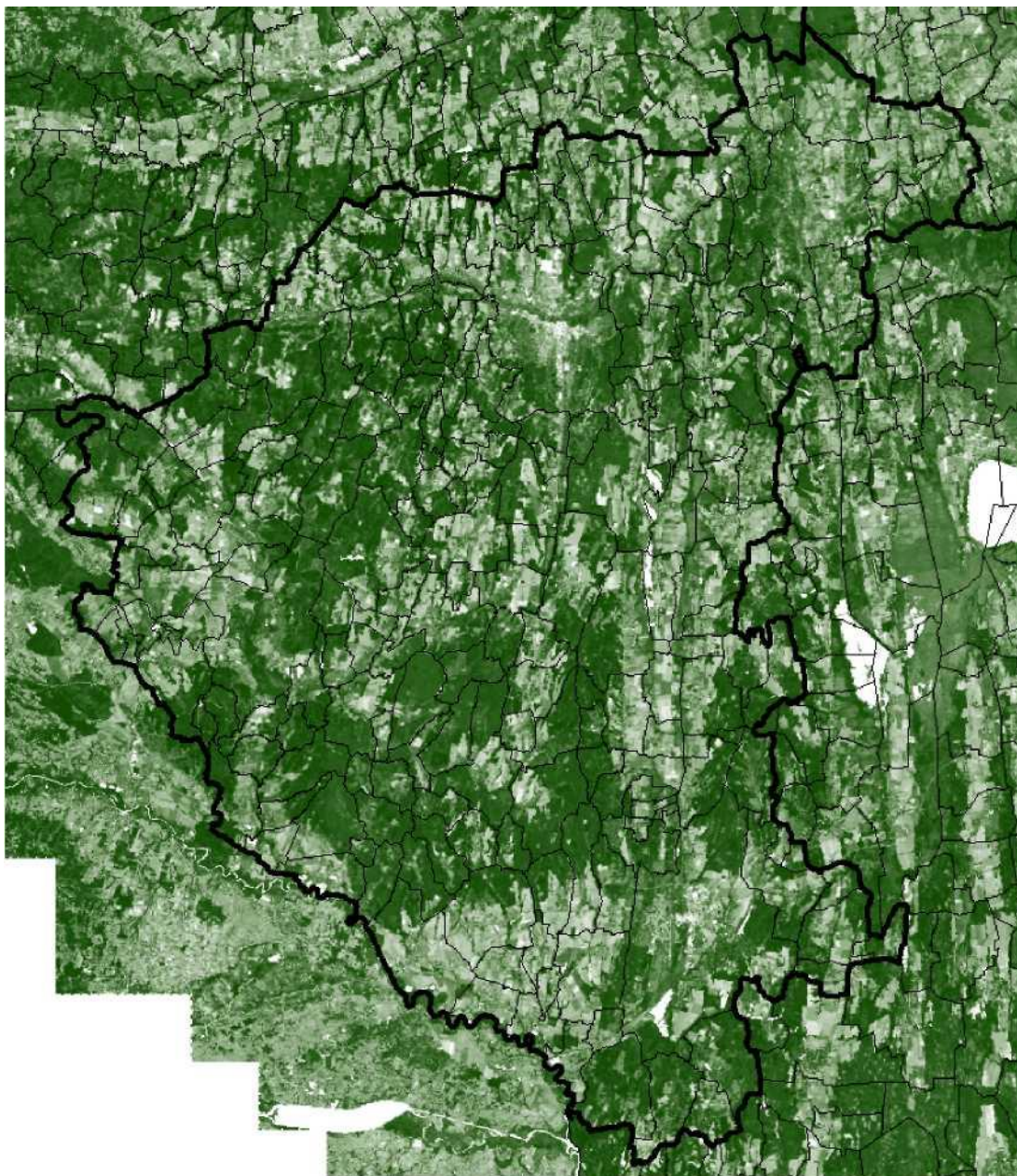

15. ábra Erdők természetessége (forrás: NEBIH erdőtérkép)

A felszínborítási kategóriák mellett érdemes megvizsgálni az egyes típusok zöld, **biomassza** mennyiségét is, amely az ökoszisztéma szolgáltatások szempontjából lehet kiemelten fontos (pl. CO₂ megkötés). A zöldfelületek oxigéntermelő, CO₂ és pormegkötő képességek szempontjából így minden fotoszintetizáló növényfelület fontos, értékes lehet. A zöld levében található klorofill mennyisége alapján készült NDVI zöldfelület intenzitás térkép jól mutatja a jelenlegi értékes többszintű növényállomány elhelyezkedését.

Az űrfelvételből számolt indikátor jól mutatja, hogy még a kivett területként vagy mezőgazdasági területként hasznosított területek is fontosak lehetnek az oxigéntermelés szempontjából. A vizsgálatok

alapján a legmagasabb (100%-nak tekintet erdőterületekhez képest a gyepek 55-60% és a szántók is 41-43%-os) intenzitási értéket mutatnak éves átlagban.

16. ábra Zöldfelület intenzitás NDVI indikátor (Sentinel-2 műhold - vegetációs időszak átlag)

Természetvédelmi adottságok

Védett természeti területnek a természet védelméről szóló 1996. évi Lili. törvény vagy más jogszabály által védetté vagy fokozottan védetté nyilvánított (kiemelt természetvédelmi oltalomban részesülő) földterület tekinthető. Egyedi jogszabállyal védett természeti területek a:

- nemzeti parkok (NP)
- tájvédelmi körzetek (TK)
- természetvédelmi területek (TT)

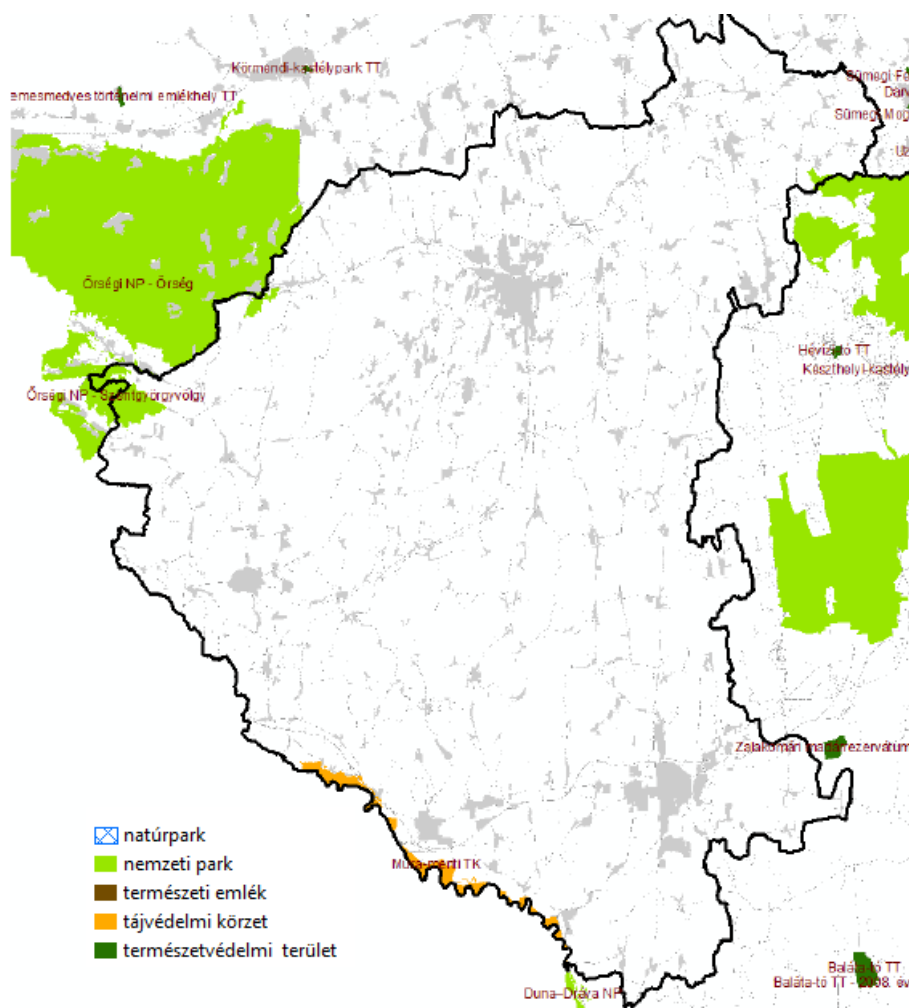
■ természeti emlékek (TE)

Zala megye területén a természetvédelmi szakhatóság OKIR TIR adatbázisa alapján az alábbi természeti területek találhatók.

5. táblázat Védett természeti területek Zala megyében

Név	ha
Balaton-felvidéki NP	139,8
Duna-Dráva NP	0,1
Mura-menti TK	1900,6
Őrségi NP - Őrség	300,0
Őrségi NP - Szentgyörgyvölgy	1356,2

A mellékelt térkép alapján is jól látható, hogy a megye természetvédelmi területei nem a tervezési térségben összpontosulnak.

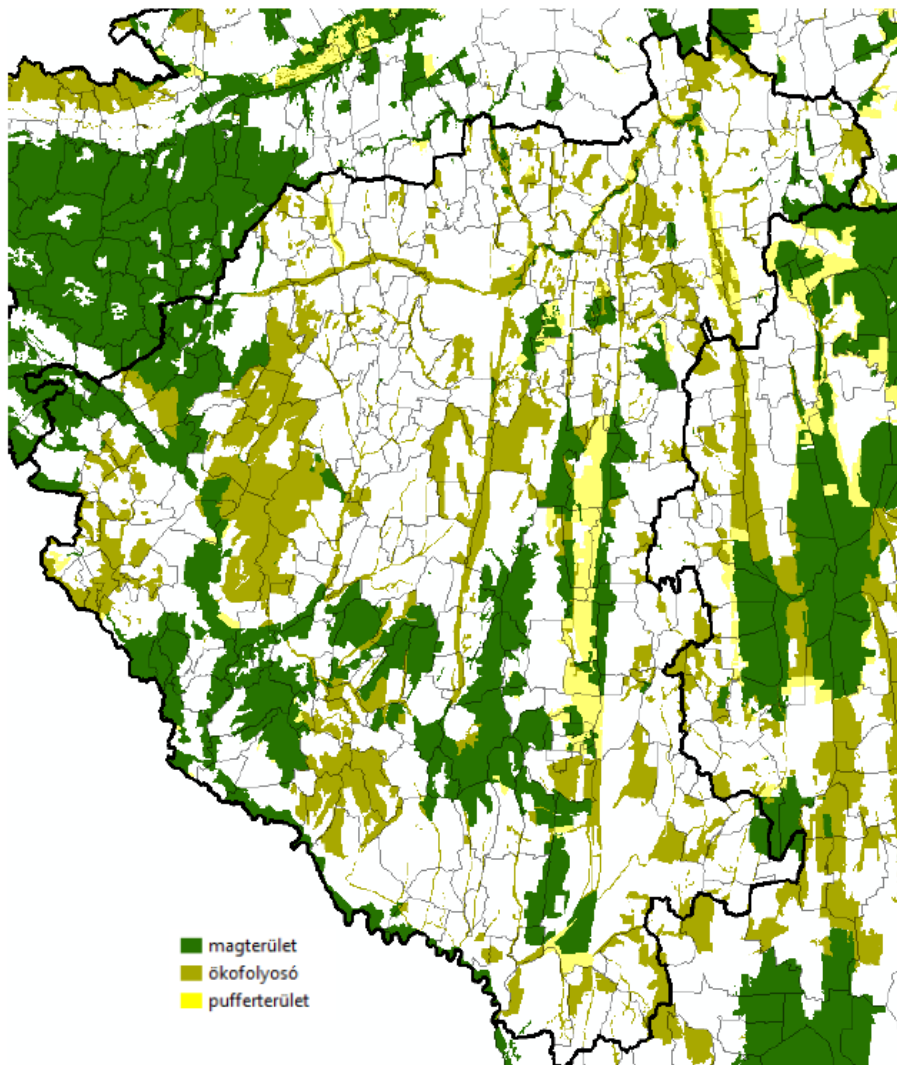
17. ábra Védett természeti terület és natúrpark

Barlangok védőövezet

A törvény erejénél fogva ex-lege védett természeti értékek a barlangok. A barlangok (barlang a földkérget alkotó kőzetben kialakult olyan természetes üreg, melynek hossz tengelye meghaladja a két métert és – jelenlegi vagy természetes kitöltésének eltávolítása utáni – mérete egy ember számára lehetővé teszi a behatolást). A barlangok felszíni védőövezetét a 16/2009. (X- 8.) KvVM rendelet jelöli ki. A jelenleg hatályos rendelet sem korlátozást, sem engedélyhez kötött tevékenységet nem rögzít. Zala megyében az alábbi települést érinti a védőövezet: Nagygörbő.

Országos Ökológiai Hálózat

Az országos ökológiai hálózat: az országos területrendezési tervben megállapított övezet, amelybe az országos jelentőségű természetes, illetve természetközeli területek és az azok között kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók egységes, összefüggő rendszere tartozik, és amelynek részei a magterületek, az ökológiai folyosók és a pufferterületek. Az OTvT-ben megjelenő övezet nem természetvédelmi kategória, de magába foglalja a természetvédelmi területek és Natura2000 területek jelentős részét. Zala megye területének 37,9%-a esik az ökológiai hálózat övezetébe.

18. ábra Országos Ökológiai Hálózat

Típus	ha
Magterület	48809,8
Ökofolyosó	58064,0
Pufferterület	8724,9

6. táblázat Az Országos Ökológiai Hálózat övezeteinek kiterjedése Zala megyében

Az OTRT-ben kijelölt övezet a 2013-as kiterjedéséhez képes számos helyen módosításra, kibővítésre és néhol csökkentésre került. A legnagyobb csökkenés Zalaegerszegtől északra, a gépjárműipari tesztpályától keletre lévő erdőterületen történt. Itt mintegy 472 ha-os erdőterület került kivonásra.

Natura 2000 Különleges Természetmegőrzési Terület (SAC)

A Különleges Természetmegőrzési Terület olyan közösségi szempontból jelentős természeti értékekkel rendelkező terület, amely a 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 2. A) és 3. A) számú mellékletében meghatározott faj jelentős állománya, élőhelye, valamint rajta a 4. A) számú mellékletben meghatározott közösségi szempontból jelentős élőhelytípus található. Zala megye területén 19 SAC terület található, amelyek a megye területének 16,7%-át teszik ki.

Név	Azonosító	ha
Alsó-Zala-völgy	HUBF20037	3756,5
Csörnyeberek	HUBF20050	669,7
Dél-zalai homokvidék	HUBF20049	2908,8
Felső-Zala-völgy	HUBF20047	1109,9
Kebele	HUBF20048	1925,1
Kerka mente	HUBF20044	7300,9
Keszthelyi-hegység	HUBF20035	589,6
Mura mente	HUBF20043	2143,6
Nagykapornaki erdő	HUBF20054	638,1
Nyugat-Dráva	HUDD20054	0,0
Nyugat-Göcsej	HUBF20039	4524,3
Oltárc	HUBF20046	8961,4
Őrség	HUON20018	1665,4
Remetekert	HUBF20055	971,8
Sárvíz-patak mente	HUBF20052	515,1
Szévíz-Principális-csatorna	HUBF20045	8019,4
Vétyempusztá	HUBF20040	4141,1
Zákány-örtilosi dombok	HUDD20055	0,0
Zalaegerszegi Csácsi-erdő	HUBF20053	1129,5

7. táblázat Natura 2000 Különleges Természetmegőrzési Területek

Natura 2000 Különleges Madárvédelmi Terület (SPA)

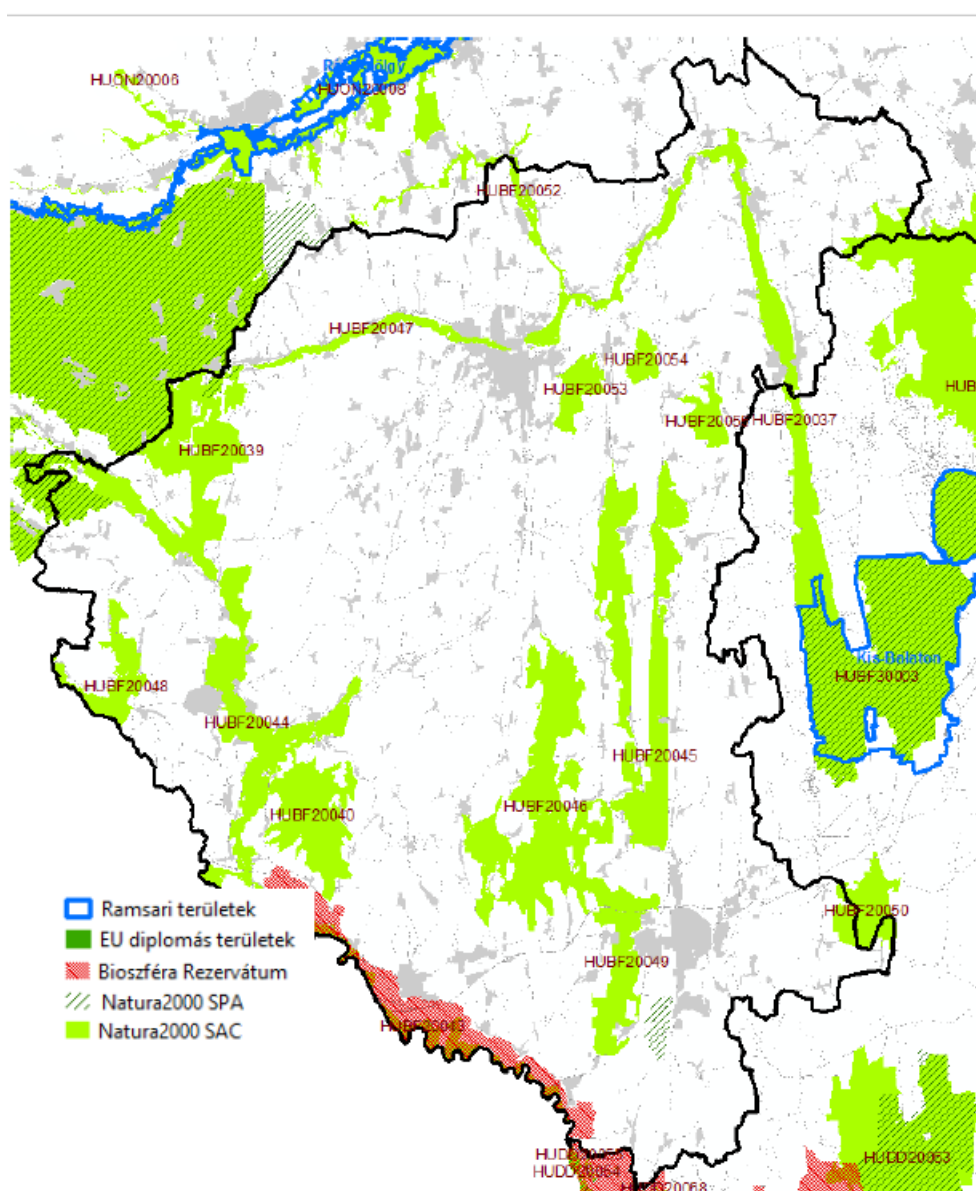
A különleges madárvédelmi terület olyan közösségi szempontból jelentős természeti értékekkel rendelkező terület, amelyen az 1. A) számú mellékletben meghatározott közösségi jelentőségű madárfaj, valamint az 1. B) számú mellékletben meghatározott vonuló madárfaj jelentős állománya, illetve élőhelye található, különös tekintettel a nemzetközi jelentőségű és egyéb vizes élőhelyekre.

Név	Azonosító	ha
Mórichelyi-halastavak	HUBF10001	649,3
Nyugat-Dráva	HUDD10002	0,1
Őrség	HUON10001	1654,6

8. táblázat Natura 2000 Különleges Madárvédelmi Területek

Bioszféra Rezervátum

A bioszféra-rezervátum az UNESCO Ember és bioszféra programjának (Programme on Man and the Biosphere (MAB)) keretein belül létrejött természetvédelmi rendeltetésű területek. Zala megye területét a Mura-Dráva-Duna Bioszféra rezervátum érinti. A terület Magyarországot és Horvátországot érintő több mint 630.000 hektáros szakaszán 2012. július 12-én jött létre hivatalosan Bioszféra Rezervátum.

19. ábra Ramsari területek, Bioszféra Rezervátum, EU diplomás területek, Natura 2000 védett területek

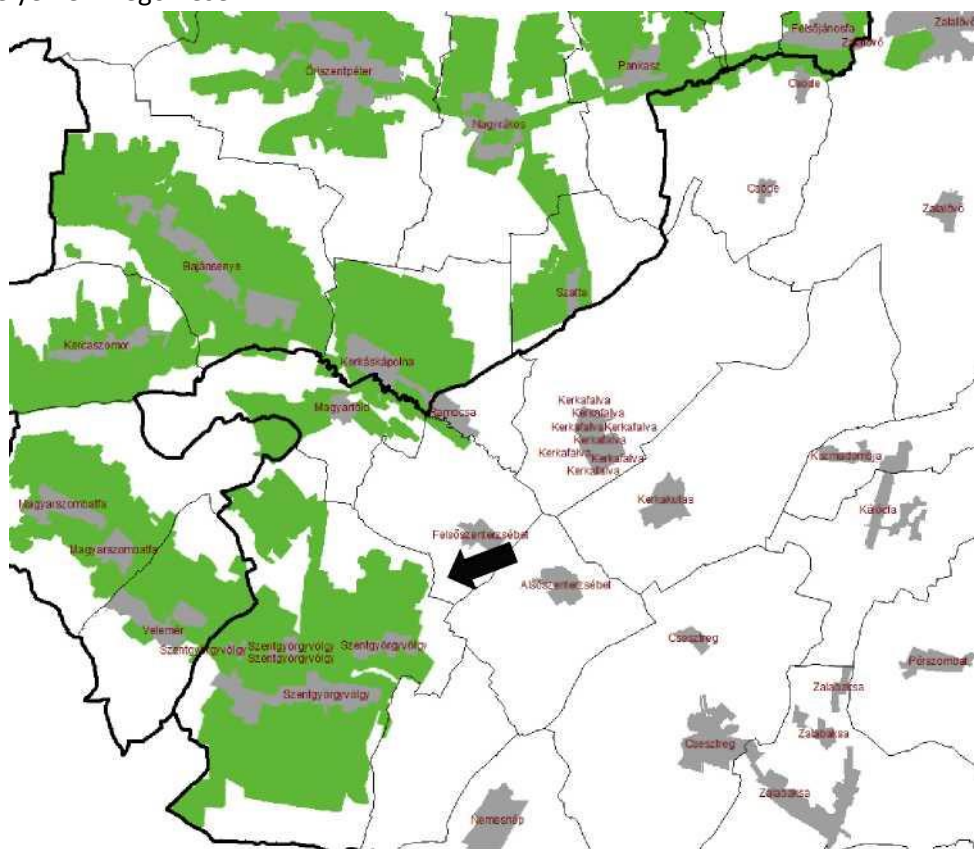
Név	Zónatípus	ha
Mura-Dráva-Duna	Átmeneti zóna	4183,2
Mura-Dráva-Duna	Magterület	4,4
Mura-Dráva-Duna	Pufferterület	2097,0

9. táblázat Bioszféra Rezervátum területe

Ramsari terület és EU diplomás védett terület a megyében nem található. Magas Természeti Értékű Terület (MTÉT)

A Vidékfejlesztési Program zonális természetvédelmi célprogramjai olyan konkrétan lehatárolt, ún. Magas Természeti Értékű Területeken támogatja a gazdákat a természetkímélő gazdálkodási módok kialakításában és fenntartásában, ahol a mezőgazdasági hasznosítás folytatása különösen fontos feltétele az élővilág, a tájkép valamint az épített és történeti értékek hosszú távú megőrzésének. Keskeny hegyhátak, mélyen bevágódott völgyek és lapos tetők jellemzik az Őrség-Vendvidék Magas Természeti Értékű Területet. Az MTÉT területei elsősorban Vas megye területét érintik de Szentgyörgyvölgy, Magyarföld, Csöde, Zalalövő területeire is átnyúlnak.

Az Őrség-Vendvidék MTÉT program célja a területre jellemző hagyományos gazdálkodási módok újbóli elterjedésének támogatásával a táj jellegének, természetes és féltértermészetes élőhelyeinek megőrzése.

20. ábra Őrség-Vendvidék zalai Magas Természeti Értékű Területei

Tájképvédelem

Zala megye sajátos természeti erőforrásai közé lehet sorolni tájképi értékekben gazdag területeit, tájrészleteit, amelyek a megye viszonylag nagy, de kevésbé összefüggő területét fedik le, a tájhasználat mozaikosságának megfelelően.

Egyrészt a dombvidékek természetszerű terület egységei, másrészt a folyók (Mura, Zala) és kisvízfolyások (Kerka - Cserta, Principális-, Szévíz) medreihez és a mélyebben fekvő területek a táj- és természetvédelmi szempontból legértékesebb tájrészletek. Ennek megfelelően a tájképi értékek a kiterjedt, összefüggő tájképileg is változatos dombsági felszínhez, a mozaikos halom- és dombvidéki területekhez, valamint a vizek és vízpartok látványához, táji-természeti- ökológiai értékeihez kapcsolódnak. Ezek a megye legkiemelkedőbb természeti potenciálját képezik, amelyek tájképi szempontból is kiemelkedő értékek. A táji - természeti környezetben megjelenő antropogén beavatkozási területek, különböző mértékben átalakított tájak, különösen a települések feltárulása, látványa és illeszkedésének minősége meghatározó lehet tájképi szinten. Ezekre a területtípusokra kiemelten fontos a megfelelő tájképvédelmi szempontok és előírások megfogalmazása és érvényesítése.

Ezek települési szinten való megjelenítésére is lehetőséget ad az utóbbi évek településképi szabályozása, amely a Település Arculati Kézikönyv (TAK) és a Településképi rendelet (TKR) keretében egyes tájképi, tájképvédelmi kereteket is megszabhat.

Tájképvédelmi terület változása	
Megszűnt tájképvédelmi terület	1009,9
Új tájképvédelmi terület	33 061,0
Változatlan	158 073,7
Növekedés	32 051,2

10. táblázat Tájképvédelmi terület változása az OTTr2013-19 között

Építészeti örökség és kulturális örökség

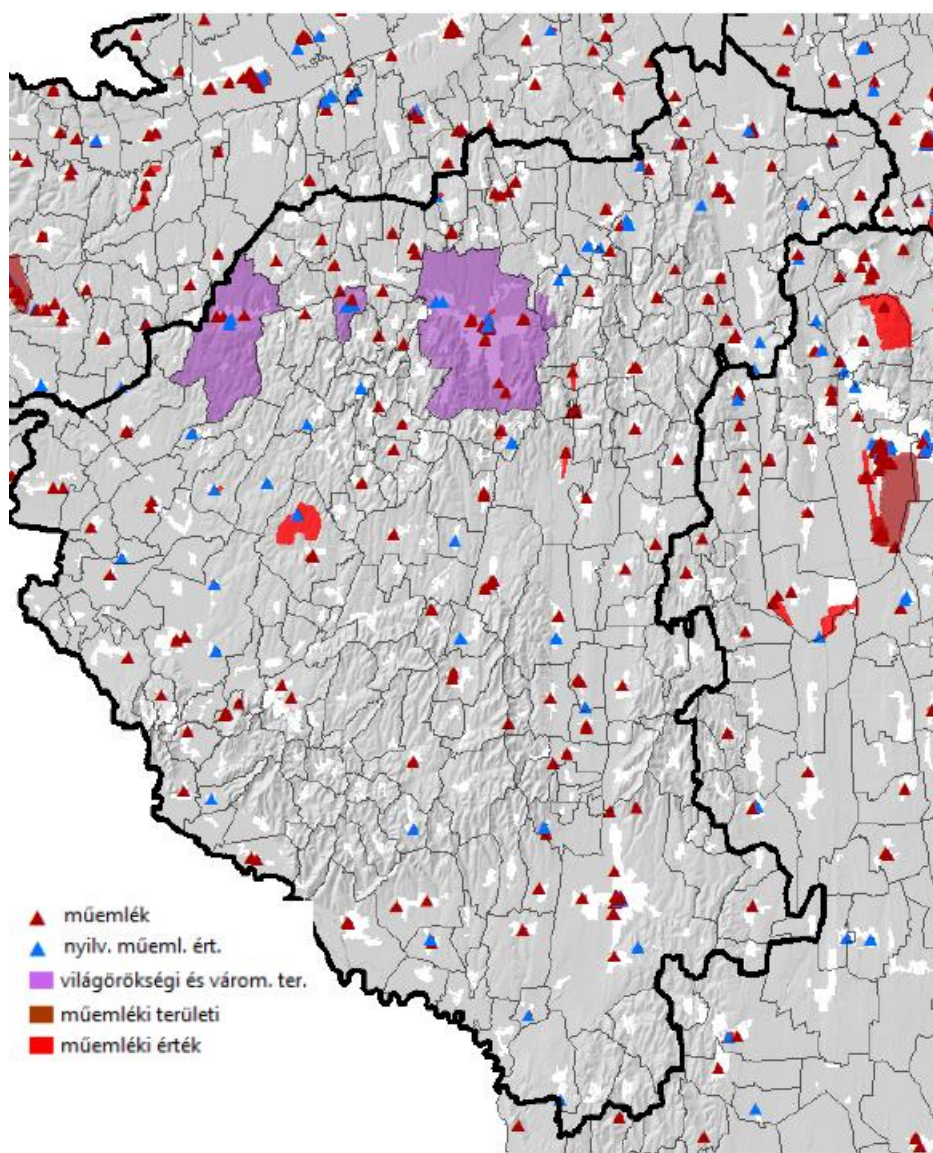
Az építészeti örökség védelmének szintjeit az Építési törvényből (1997. évi LXXVIII. tv.) szabályozza. **Nemzetközi építészeti örökség** - a "Világörökség jegyzék"-ben nyilvántartott világörökségi vagy világörökség várományos terület. A világörökségi és várományos területeket az OTTr is megjeleníti. A tervezési területen Zalalövő, Kávás, Zalaegerszeg területét érinti a világörökség és világörökség várományosi terület. A27/2015. (VI. 2.) MvM rendelet szerint Hévíz és Keszthely világörökség várományos területek a megyében, de ezek a települések már a tervezési területen kívül találhatók. Az építészeti örökség fogalmát a 2001. évi LXIV. törvény (Örökségvédelmi törvény) kiszélesítette és a törvény szerint a kulturális örökség elemei közé a **régészeti örökséget** és a **hadtörténeti örökség** régészeti módszerekkel kutatható elemeit és a **műemléki értékek** (ami lehet egy országos építészeti örökség, nyilvántartott műemléki érték és műemlék), **településképvédelmi környezete** is beemelte. **Régészeti örökségnek** tekintjük az olyan az 1711 előtt keletkezett- az egyetemes kultúrát, az emberiség történetét, környezetével való kapcsolatát bemutató- emlékeket, amelyek a nemzet történelmének rekonstruálásához, népünk eredetének és fejlődésének történetéhez, az információszerezés fő forrásai. Zala megyében a Miniszterelnökség nyilvántartása szerint **1918** régészeti lelőhely található.

Legkorábbi látványos épített emlékek a rézkori időszakából származnak. Árkokkal körülvett, erődített falutelepülések feltárására került sor a megye déli felében az M7-es autópálya feltárása során. Ezek közül a legfontosabbak: Becsehely-Újkúti-dűlő, Sormás-Török-földek, Sormás-Mántai-dűlő. A felszínen

látható emléanyagban az első jelentős (és látványos) emlékek a bronzkori földvárak. A hajdani faszerkezetbe foglalt kő vagy földkitöltésű falak mára lankás sánccá szelődültek. Ilyen erődítmények:

- Zalaszentiván-Kisfaludi-hegyen,
- Oltárc-Márki-hegyen,
- Zalasántó-Tátika hegyen,
- Várvolgy-Kisláz-hegyen lelhető fel.

A másik nagyon látványos emlékcsoport a rómaiaktól származik. Ezek közül a legjelentősebbek: Salla a római kori város a mai Zalalövő helyén, Balatongyörök és Hévíz: uradalmi központok, Alsórajk mozaikos villaépület maradványa, Nagykanizsa-Inkey-kápolna római villa maradványai, Keszthely-Fenépusztai erőd.

21. ábra Építészeti és kulturális örökség

Műemléki értéknek tekintünk minden olyan építményt, történeti kertet, történeti temetkezési helyet, vagy sajátos területet, valamint ezek maradványát, továbbá azok rendeltetésszerűen összetartozó

együttesét, rendszerét, amely hazánk múltja és a magyar nemzet vagy más közösség hovatartozás-tudata szempontjából országos jelentőségű történeti, művészeti, tudományos és műszaki emlék alkotórészeivel, tartozékaival és beépített berendezési tárgyaival együtt.

A **műemléki érték** lehet **nyilvántartott műemléki érték** és a védetség eljáráson átment **műemlék**.

A **nyilvántartott műemléki érték** a közhiteles nyilvántartásba vett, a 2001. évi LXIV. törvény alapján általános védelem alatt álló műemléki érték. Műemlékké csak az olyan nyilvántartásba vett műemléki érték nyilvánítható, amelyet jogszabállyal védetté nyilvánítottak.

Zala megye területén **345 műemlék** található, továbbá **103 olyan nyilvántartott műemléki érték**, amelyet még nem nyilvánítottak műemlékké.

A **területi védelem** kategóriái szerint megkülönböztetjük az egyedi védelemi! **műemléket**, a területi védelemi! a **műemléki környezetet**, a **műemléki jelentőségű területet** és **történeti tájat**. A **műemléki jelentőségű terület** a település azon része, amelynek jellegzetes a szerkezete, a beépítésének módja, az összképe, a tájjal való kapcsolata, terei és utcaképei, építményeinek együttese összefüggő rendszert alkotva történelmi jelentőségű és ezért műemléki védelemre érdemes. A területi védelem második kategóriája a **műemléki környezet**. A műemléki környezet a védetté nyilvánított műemlékkel közvetlenül határos ingatlanokat, valamint a közterületrészek és a közterületrészekkel határos ingatlanokat jelenti, de ezek kijelölése nem automatikus. **Történeti tájként** védelem alá helyezhető az ember és a természet együttes munkájának eredményeként létrejött olyan kulturális (történeti, műemléki, művészeti, tudományos, műszaki, stb.) szempontból jelentős, részlegesen beépített terület, amely jellegzetessége, egységessége révén topográfiaileg körülhatárolható egységet alkot. Zala megye területén **265 műemléki környezet**, **egy műemléki jelentőségű terület** (Keszthely városközpont) található. (Tervezési területen kívül).

Településhálózat

Zala megye településhálózatának egyik fő jellemzője az aprófalvas jellege. A sajátos településstruktúrát jellemzi, hogy a 258 településből 156 lakossága nem haladja meg az 500 főt (települések 60 %-a). A különösen veszélyeztetett 200 fő alatti települések arányát tekintve Zala megye abszolút élen jár a régióban. A megyében a települések 28 %-a tartozik ebbe a népességekategóriába, míg a szomszédos Vasban ez „csak” 16 %. Kistérségi szinten a megyén belül jellemzően nagy eltérés van a kis lélekszámú falvak arányát tekintve. Az 500 fő alatti települések tekintetében megyei átlagnál messze magasabb arányokat találunk a Lenti (80 %) kistérségben, míg jóval átlag alattit a Keszthely-Hévíz (37 %) kistérségben. Az országos viszonylatban is rendkívül elaprózódott településhálózati struktúrát a magas településsűrűség jellemzi. 100 km²-re 6,8 település jut, ami kétszerese az országos értéknek (3,4 település/100 km²) és régiós átlagnál is jóval magasabb (5,8 település/100 km²). A nem városi települések átlagos népességszáma 526 fő, ami országos szinten a megyék között a második legalacsonyabb érték.

Levegőminőség

A megye légszennyezettségi állapota általánosságban jónak mondható, a mérőhelyek többségén a légszennyező anyagok koncentrációja határérték alatti. Egyes mérőpontokon alkalmanként szálló por (PM₁₀) és nitrogén-dioxid (NO₂) tekintetében határérték túllépéseket tapasztaltak, az éves átlagok azonban nem haladják meg a határértéket. Zala megyében különösen a nagy közúti forgalmat lebonyolító főútvonalak (76-os és 86-os sz. utak) belterületi szakaszai okoznak légszennyezési problémákat. Az érintett útszakaszokon a felújítás során elmaradt az elkerülő út kiépítése Zalabaksa,

Kozmadombja, Bagód, Hagyárosbörönd és Kálócfa településeken. Nagykanizsa, Zalaegerszeg és Keszthely közlekedési eredetű légszennyezésének csökkentésében jelentős eredményt hoztak az utóbbi évtizedben átadott elkerülő utak: az M7 autópálya, 71-es, 74-es és 76-os számú főutak új szakaszai. Hiányzó elkerülő útszakaszok a 74-es út mentén Hahót, Zalaszentbalázs és Bocska településeken találhatók. A kiépített elkerülő útvonalak ellenére a városokon belüli gépjárműforgalom növekvő tendenciát mutat, Nagykanizsa és Zalaegerszeg belvárosának levegője ennek következtében gyakran szennyezett, ezért elengedhetetlen a tervezett elkerülő, tehermentesítő utak megépítése. A jelentősebb légszennyezőanyag-kibocsátók a telephelyek hőenergia ellátását, a települési hőszolgáltatást végzik, az ásványolaj feldolgozást, az üveg-, téglá-, és kerámiagyártási tevékenységet, ill. fafeldolgozást folytatók közül kerülnek ki. A légszennyező anyagok kibocsátásának trendje több évre visszamenően csökkenő tendenciát mutat, melyben az utóbbi években, évtizedekben lezajlott gazdasági szerkezetváltás, illetve recesszió is szerepet játszott. A megyében 494 db légszennyező telephely található. A megyére nem jellemző a magas fokú iparosodottság, a pontszerű légszennyező források döntő többségében a kisebb méretű telephelyek működésével hozhatóak összefüggésbe. Nehézvegyipari létesítmény csak Zalaegerszegen található (kőolajfinomító), erőművi jellegű szennyezőforrás nincs a megyében.

Az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat részeként a megyében Zalaegerszegen, Nagykanizsán, Keszthelyen és Lenti-ben működik levegőterheltségi szintet vizsgáló mérőpont, amelyek közül a megyeszékhelyen kén-dioxid-, és lebegőpor-koncentráció mérésére is van lehetőség. A mérési eredmények alapján a megye levegőterheltségi állapota általánosságban jónak mondható. Zalaegerszeg esetében a szállópor (PM₁₀) és a benz(a)pirén szennyezettség mértéke megközelíti, a nitrogén dioxid esetében pedig a két megyei jogú város forgalmas csomópontjainál meghaladja a határértéket. Lenti, és főként Keszthely a két nagyvároshoz képest kedvezőbb levegőterheltséggel rendelkezik. A megyében nem található a 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet szerinti szennyezettségi zóna.

Vízminőség, szennyvízkezelés

A megyében 20 sérülékeny és 13 egyéb ivóvíz-bázis található, illetve a távlati vízbázisok között 3 sérülékenynek minősül. A megyében jelenleg a közcsontra hálózatra csatlakozó lakások aránya 77,18 %. A megvalósított csatornázási program hatására több szennyvíztisztító telep létesült és több km csatornahálózat épült. Míg 2000-ben 70 településen volt közcsontrás szennyvízelvezetés, ma már csak 90 településen nincs kiépített közcsontra. A közcsontra hálózattal nem rendelkező települések: Dióskál, Egeraracsa, Gétye, Ligetfalva, Zalaköveskút, Alsószenterzsébet, Baglad, Bödeháza, Felsőszenterzsébet, Gáborjánháza, Gosztola, Hernyék, Kerkafalva, Kerkakutas, Lendvadedes, Lendvajakabfa, Magyarföld, Márokföld, Mikekarácsonyfa, Nemesnép, Pórszombat, Pördefölde, Pusztapáti, Ramocsa, Szentgyörgyvölgy, Szíjártóháza, Szilvagy, Zalasombatfa, Zebecke, Bánokszentgyörgy, Borsfa, Bucsuta, Kiscsehi, Kistolmács, Lasztonya, Lipeszentadorján, Maróc, Murarátká, Oltárc, Pusztamagyaród, Szentlisló, Szentmargitfalva, Várfölde, Zajk, Alsórajk, Börzönce, Felsőrajk, Kerecseny, Kilimán, Liszó, Miháld, Nagybakónak, Nemespátró, Orosztony, Pölöskefő, Pötréte, Sand, Surd, Zalasárszeg, Zalaszentjakab, Almásháza, Bezeréd, Csertalakos, Gombosszeg, Gyűrűs, Iborfia, Kustánszeg, Lickóvadas, Milejszeg, Orbánysfa, Padár, Pálfiszeg, Petrikeresztúr, Szentkozmadombja, Szentpéterfölde, Tilaj, Zalaháshágy, Zalatárnok, Döbröce, Dötk, Kallosd, Kisgörbő, Kisvásárhely, Mihályfa, Nagygörbő, Óhid, Senye, Sümegcsehi, Szalapa és Tekenye. A csatornázatlan településeken mindössze 20253 ember él és ez a megye lakosságának mindössze 7,24 %-a. Megyei szinten azonban a vizsgálatok szerint a jelenlegi csatornázottság mellett is, a talajba szikkadó szennyvíz mennyisége jelentős, eléri a 8423 m³/nap mennyiséget, amely a talaj, talajvíz és a rétegvizek elszennyeződését okozza. A vízellátáshoz hasonlóan Zala megyében a már csatornázott települések döntő hányadának szennyvíz elvezetését, kezelését, elhelyezését három szolgáltató biztosítja. Zala megye, döntő hányadán a Zalavíz Zrt (korábbi nevén az Észak-Zalai Vízmű és Csatornamű Zrt) és a Dél-Zalai Vízmű és Csatornamű Zrt biztosítja a vízi-közmű ellátást. A megye keleti szélén fekvő településeknek az ellátását a Dunántúli Regionális Vízmű (DRV) Zrt biztosítja.

Veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem

A megye területén a 2011. évi CXXVIII. törvény IV. fejezet hatály alá tartozó veszélyes üzemek a Zalaegerszeg, Újudvar, Ortaháza, Tófej, Pusztaederics területén található. A veszélyességi övezetek a 219/2011 (X.20) Korm. rendelet alapján kijelölésre és lehatárolásra kerültek, amelyeket az érintett önkormányzatok is megkapta, hogy a készülő településrendezési tervekben érvényesíthessék a kapcsolódó rendelkezéseket.

Zaj- és rezgés védelem

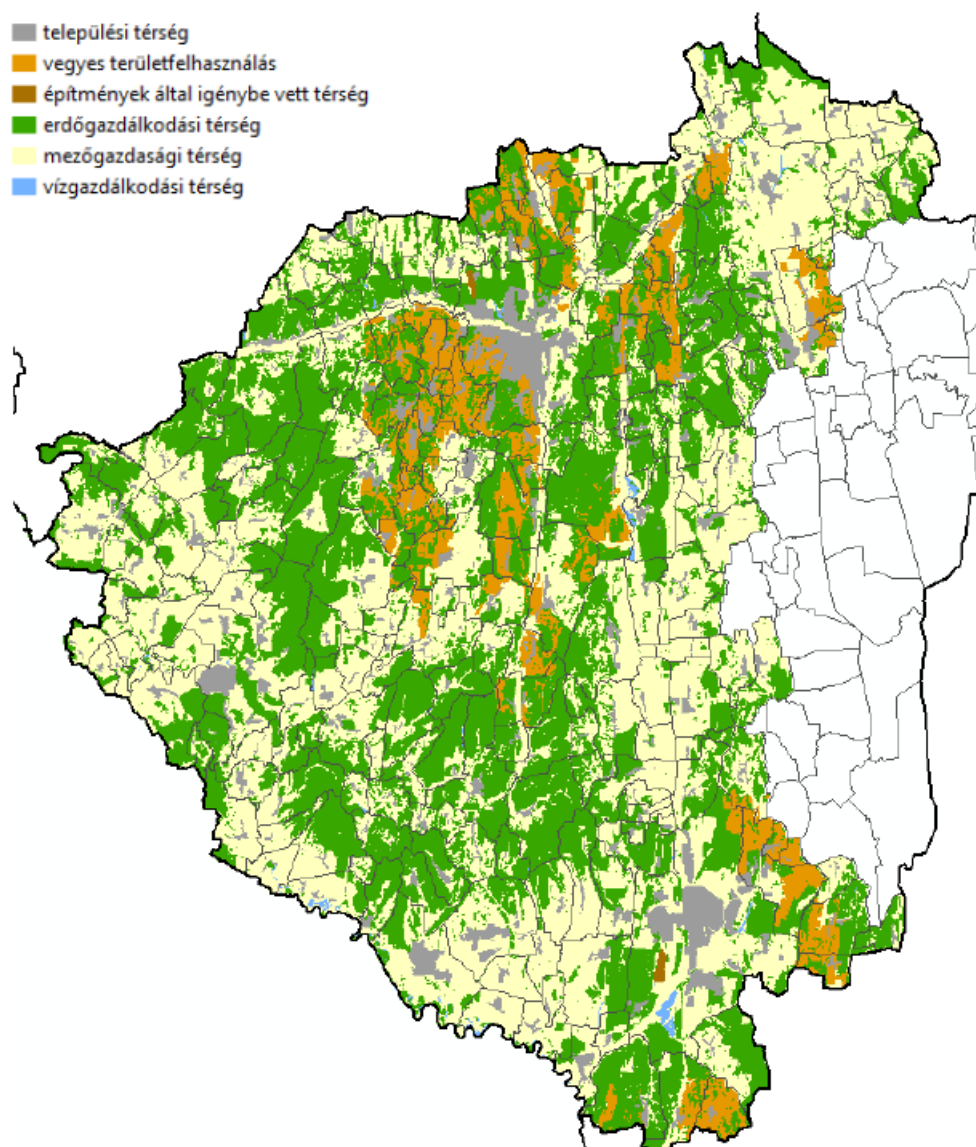
Zajvédelem szempontjából kibocsátási határértékeket a legtöbb megyei termelőüzem betartja. A legtöbb zajproblémát az okozza, hogy egyes üzemek - a korábbi nem megfontolt településfejlesztések miatt - lakóterületekkel határosak, továbbá már meglévő ipari létesítmények közelében is előfordult új lakóövezetet kijelölése. Az M7-es autópálya és az M70-es gyorsforgalmi út átadásával Zala megye déli és a dél-nyugati településeinek a közúti közlekedéstől származó zajterhelés is jelentősen csökkent. A 71-es sz. főút Keszthely várost elkerülő szakasza csak részben készült el, az elkerülő út északi részének megépítése eredményez majd jelentős zajterhelés csökkenést a településen. Hasonló a helyzet a 86-os sz. főút Zalalövőt elkerülő szakaszával is.

A módosítás céljainak megvalósulásával közvetve vagy közvetlenül környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása

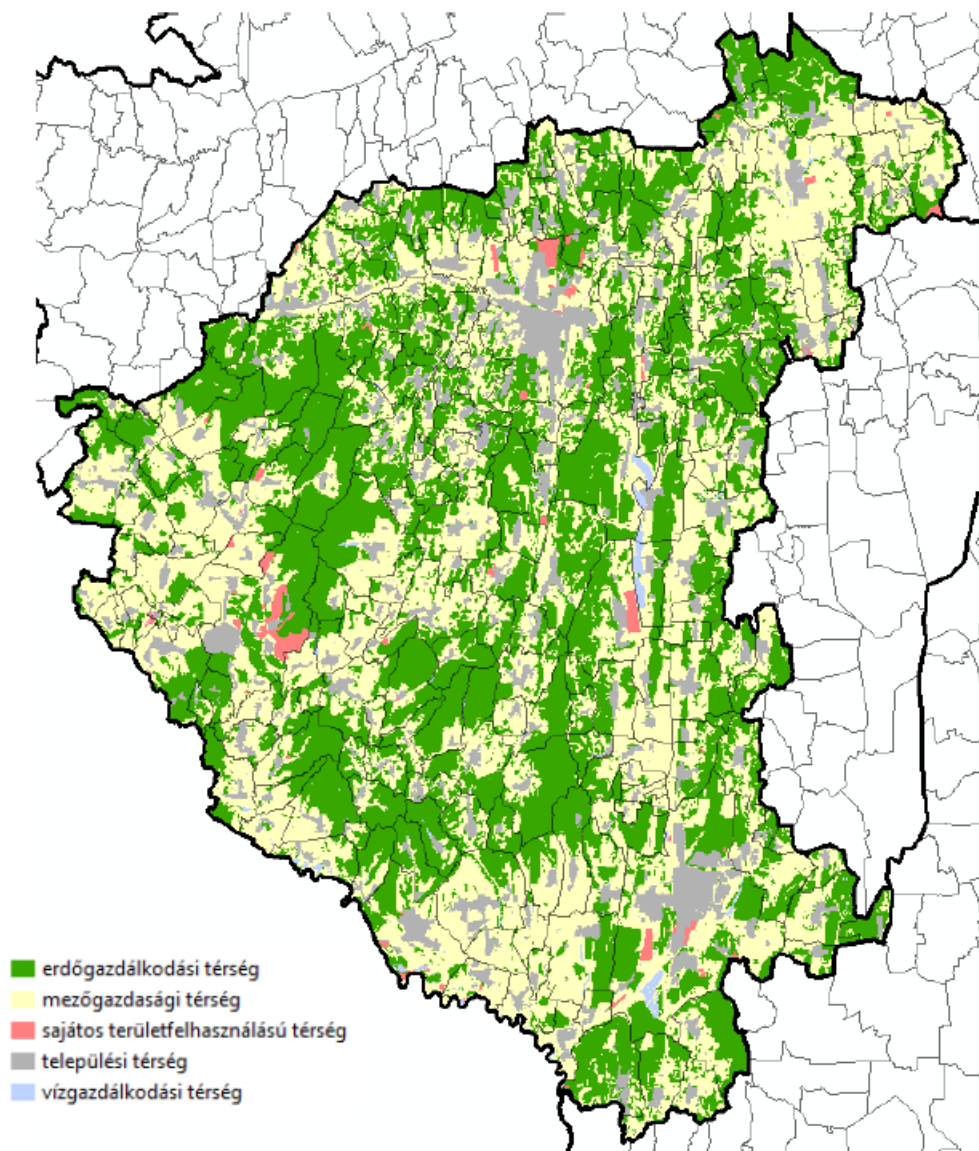
A TrT módosítás egyik célja, hogy az eltelt időszak megváltozott társadalmi-gazdasági viszonyaira reagálva új területfelhasználási szerkezetet, illetve övezeti rendet határozzon meg. A közvetlen környezeti hatás kiváltójának így a megváltozott **területszerkezeti tervet** és az **övezeti szabályozást** tekintettük. Az elemzés során ezért a meglévő hatályos területrendezési tervet területfelhasználási szerkezetét, környezeti szempontból kiemelkedő jelentőséggel bíró övezetét és szabályozását hasonlítottuk össze a tervezett Trt-vel. A tervezett Trt. kedvező vagy kedvezőtlen hatásai a tervi változtatások következményeiként is felfoghatók. A vizsgálatot kétféle összevetésben végeztük. Részletesen elemeztük a hatályos Trt és a tervezett Trt közötti változtatásokat, valamint táblázatszerűen áttekintettük az új hatályos OTTrt és a tervezett Trt. közötti különbségeket.

Hatályos TrT. és tervezett Trt közötti változások

A hatályos és a tervezett Trt. közötti legnagyobb változás a **települési térségben** következett be. A tervezett települési térség **58,9** %-al nagyobb területi kiterjedésű a hatályos tervhez képest. Ez majdnem **12 ezer ha** növekedést jelent. A megye legnagyobb területét kitevő erdőgazdálkodási térség további 4,8%-al növekszik a hatályoshoz képest. A mezőgazdasági területben nincs változás.

22. ábra A hatályos Zala Megyei Területrendezési Terv szerkezeti terv területfelhasználási térségei (2010.)

23. ábra A tervezett Zala Megyei Területrendezési Terv területhasználatai

A vízgazdálkodási térség majdnem 100 %-kal nőtt, de ez abszolút értelemben csak 1000 ha növekedést jelent. A megszűnő vegyes terület-felhasználású térség nem automatikusan került át egy másik kategóriába, hanem inkább megoszlott a különböző területhasználatok között. Jól látható, hogy annak ellenére, hogy a mezőgazdasági térség kiterjedése minimálisan változott a térség csak 73 %-ban egyezik meg a régi Trt mezőgazdálkodási térségével.

területfelhasználás	hatályos megyei (ha)	tervezett megyei (ha)	változatlan ter. (%)	%-os változás (hatályos, tervezett)
erdőgazdálkodási térség	129 592,8	135 777,1	82,7	104,8
települési térség	20148,0	32 008,9	92,6	158,9
mezőgazdasági térség	131672,4	131 928,3	73,8	100,2

vegyes területfelhasználású térség	21849,2	0,0	0,0	0,0
vízgazdálkodási térség	1102,3	2178,2	75,6	197,6
építmények által igénybe vett térség	255,4	0,0	0,0	0,0
Sajátos területfelhasználású térség	0,0	2 727,5	0,0	0

11. táblázat A területhasználatok összehasonlítása

Hatályos OTRT és a tervezett Trt. közötti változások

A megyei terv területfelhasználási javaslatai területileg 96,9 %-ban egybevágnek az OTRT elfogadott területhasználatával, tehát ezeken a területen nem volt semmilyen változtatás, pontosítás. A 2018. évi CXXXIX. törvény szerint az országos területfelhasználási kategóriák területén belül a megyei területfelhasználási kategóriák területének kijelölése során az erdőgazdálkodási térség és a mezőgazdálkodási térség területének legalább 95%-át erdőgazdálkodási térség illetve mezőgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni. Az OTRT erdőgazdálkodási térség más térségbe sorolása a TrT-ben a teljes megyei terület 0,6 %-át érinti. A mezőgazdasági térség 1,9%-a került más területfelhasználási kategóriába. A települési térségnél ez az eltérés 0,6%-os csökkenést jelentett az OTRT-hez képest.

OTRT területfelhasználás »» ZMTrT területfelhasználás	(TI2	%
Változatlan területfelhasználás		
erdőgazdálkodási térség	1350 971088	44,4
mezőgazdálkodási térség	1298822139	42,7
települési térség	277 202 641	9,1
vízgazdálkodási térség	21653 309	0,7
Megváltozott területfelhasználás		
erdőgazdálkodási trs. >» mezőgazdasági trs.	7178 254	0,2
erdőgazdálkodási trs. >» speciális területfelhasználású trs.	3 947 492	0,1
erdőgazdálkodási trs. >» települési trs.	8 520 051	0,3
erdőgazdálkodási trs. >» vízgazdálkodási trs.	4588	0,0
mezőgazdasági trs.. >» erdőgazdálkodási trs.	2 818 897	0,1
mezőgazdasági trs.. >» speciális területfelhasználású trs	21157 375	0,7
mezőgazdasági trs..>» települési trs	33 966 056	1,1
mezőgazdasági trs.. >» vízgazdálkodási trs	101 211	0,0
települési trs. >» erdőgazdálkodási trs.	1737962	0,1
települési trs. >» mezőgazdasági trs.	12 889 690	0,4
települési trs. >» speciális trs.	2149 258	0,1

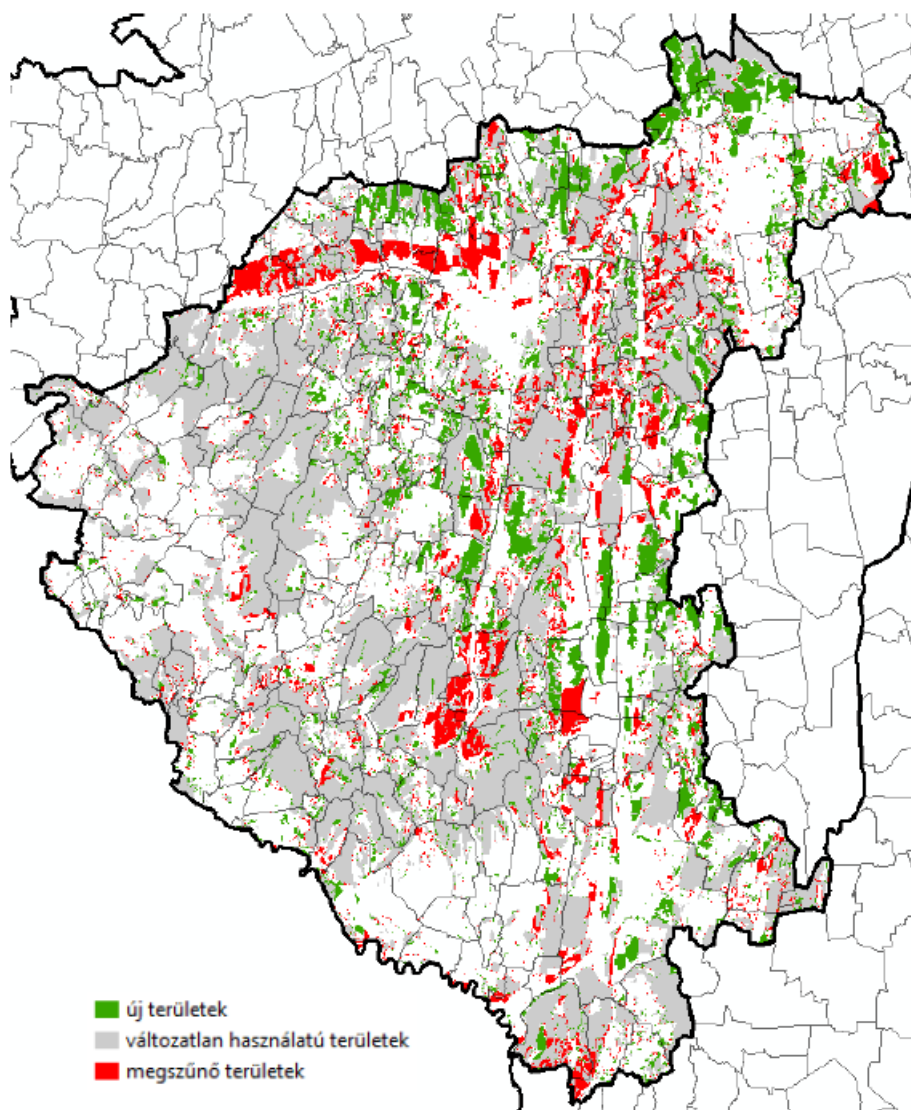
12. táblázat Az OTRT 2018 és a tervezett megyei TrT térségi területfelhasználási kategóriák kapcsolata

A tervezett változtatások jól mutatják, hogy **nincs jelentős eltérés az OTRT tervezett területfelhasználásaihoz képest.** A legnagyobb változtatás a települési térség „bővítése” is csak eltérést mutat az OTRT-hez képest.

A TERVMÓDOSÍTÁS MEGVALÓSULÁSA ESETÉN VÁRHATÓ, A KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK, KÖVETKEZMÉNYEK ELŐREJELZÉSE

A terv térségi területfelhasználási kategóriáinak részletes környezeti azonosítása a *Zala Megye Területrendezési Terve* rendelkezésre bocsájtott dokumentum alapján történt (2019.március 4). A környezeti hatásokat az egyes térségi területfelhasználási kategóriák, övezetek, a környezeti elemek (föld, víz levegő, táj, tájkép,) és települési környezet ökológiai rendszer, és ember mátrixában vizsgáltuk, értékeltük. A jelenlegi tervdokumentáció csak kivételesen tartalmaz olyan területi kimutatásokat, amelyek pontosan számszerűsítenek a jelenlegi terv által történő változtatások nagyságát. Az elemzés a jelenlegi és a tervezett területfelhasználások térinformatikai elemzésével készült.

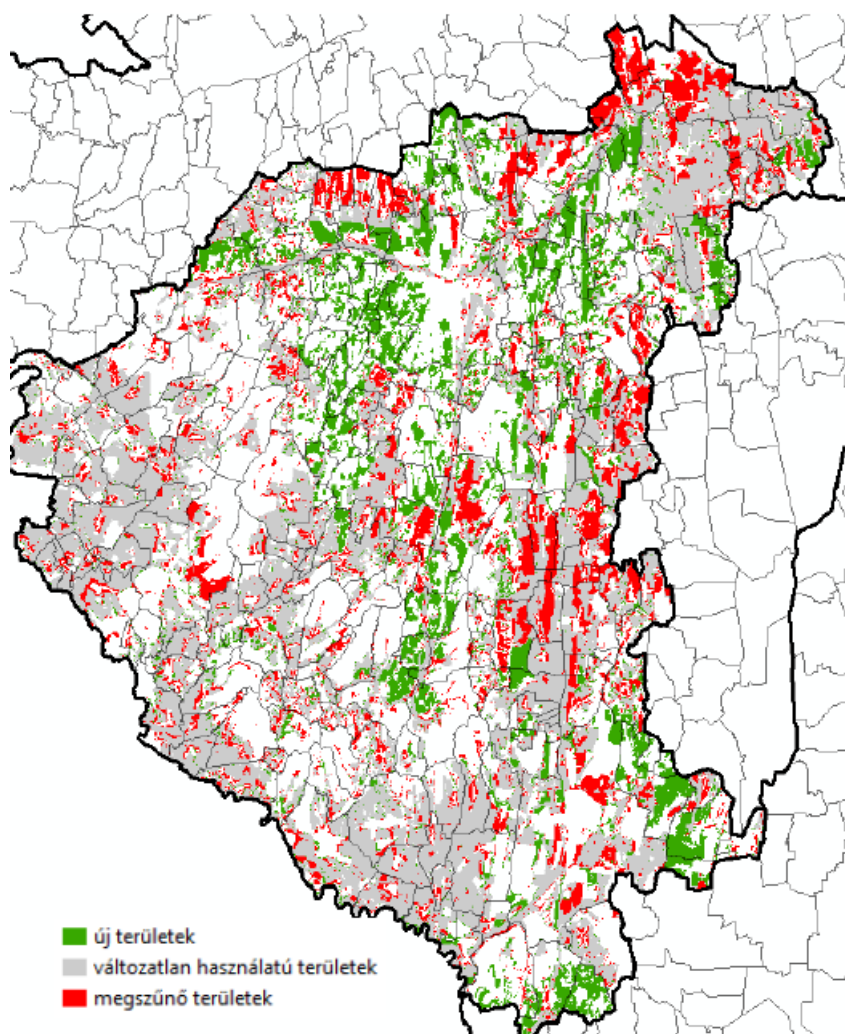
Területfelhasználási kategóriák, övezetek	Föld	Víz	Levegő	Táj, tájkép	Települési környezet	Ökológiai rend.	Ember
Területi korlátozás nélkül							
Erdőgazdálkodási térség	A hatályos megyei területrendezési tervhez és a képest jelentősen növekszik az erdőgazdálkodási térség. . A meglévő erdők területe (129 592,8 ha) és a tervezett erdők területe (135 777,1 ha). Ez közel 5 %-os megyei növekedést jelez. Az 5%-os növekedés mellett az elemzés azt mutatja, hogy a területek csak 82% maradt erdőgazdálkodási térségben, tehát a lehatárolások szerint közel 17 %- olyan erdőterülettel kell számolni, amely a korábbi tervben nem szerepelt erdőterületként. A tájrehabilitációt igénylő területek erdősítésére kiemelt figyelmet kell fordítani. Az OTTrT-hez képest a 2018. évi CXXXIX. törvény szerint az erdőgazdálkodási térségben a települési területfelhasználási egységeket a térséget lefedő erdők övezetére és az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályok szerint kell kijelölni, és legalább 75%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni. Az országos tervben kijelölt erdőterületeknél a megyei tervben legalább 95%-át kell erdőgazdálkodási térségnek jelölni. A megyei terv szerinti 5%-ös mindenképpen a megye erdősültségének további növekedéséhez, ökológiai állapotának javulásához vezet.						
	● ●	● ●	● ●	● ●	● ●	● ●	● ●

24. ábra Erdőgazdálkodási térség változása a hatályos és a tervezett megyei TrT között

Területfelhasználási kategóriák, övezetek	Föld	Víz	Levegő	Táj, tájkép	Település i környezete	Ökológiai rend.	Ember
Területi korlátozás nélkül							
Mezőgazdasági térség	A mezőgazdasági térség nagysága jelentősen csökkent, ha a korábbi vegyes területfelhasználást is figyelembe vesszük (melléklet térkép). A csökkenés oka elsősorban az mezőgazdasági területek erdőterületekbe sorolásából és a vegyes területfelhasználásából származik. A kiváló termőhelyi adottságú területek megőrzésére további gondot kell fordítani. Az ajánlások közül a beépíthetőségre vonatkozó (a termőterületek védelme érdekében külterületen településrendezési tervekben az OTÉK-ban megengedett telekminimumnál nagyságrendileg nagyobb, illetve az ott megengedett beépítési %-nál kisebb értékeket célszerű meghatározni a beépíthetőség feltételeként) ajánlást célszerű lenne kötelező érvényű szabályozásként is						

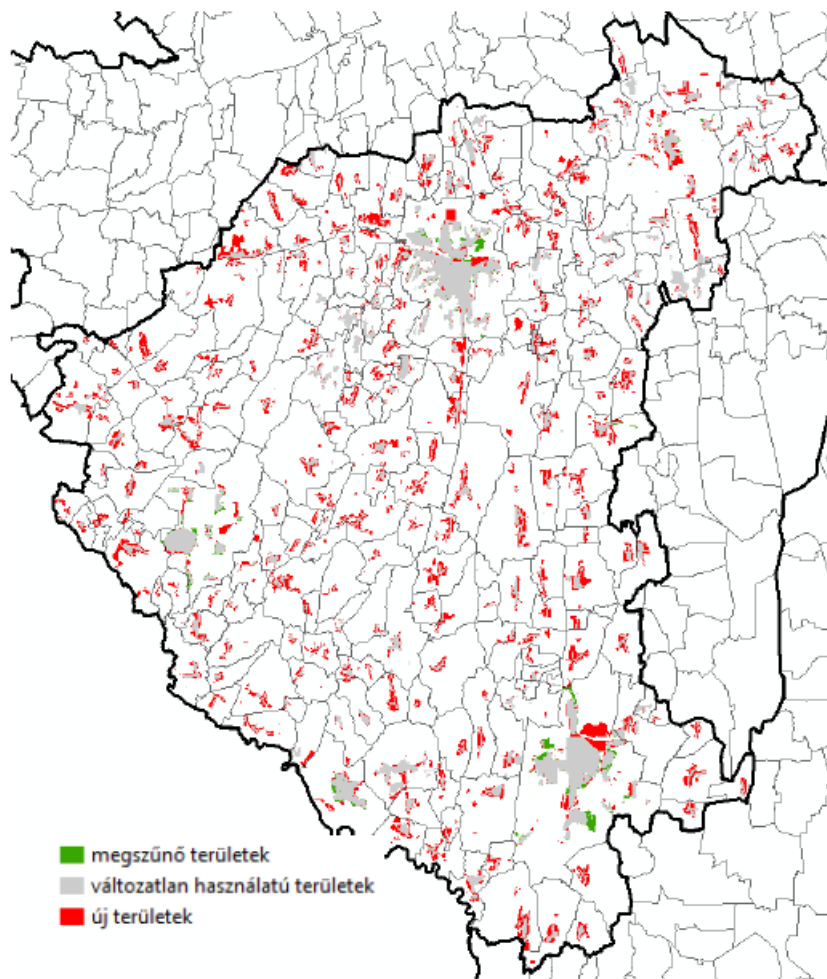
	megfogalmazni. Az OTTrT-hez képest a 2018. évi CXXXIX. törvény szerint az országos tervben kijelölt mezőgazdasági területnek a megyei tervben legalább 95%-át kell mezőgazdasági térségnek jelölni. A települési tervekben mezőgazdasági térség területének legalább 75%-át elsődlegesen a mezőgazdasági terület.						
	• •	•			•	•	•

25. ábra Mezőgazdasági térség változása a hatályos és a tervezett megyei TrT között

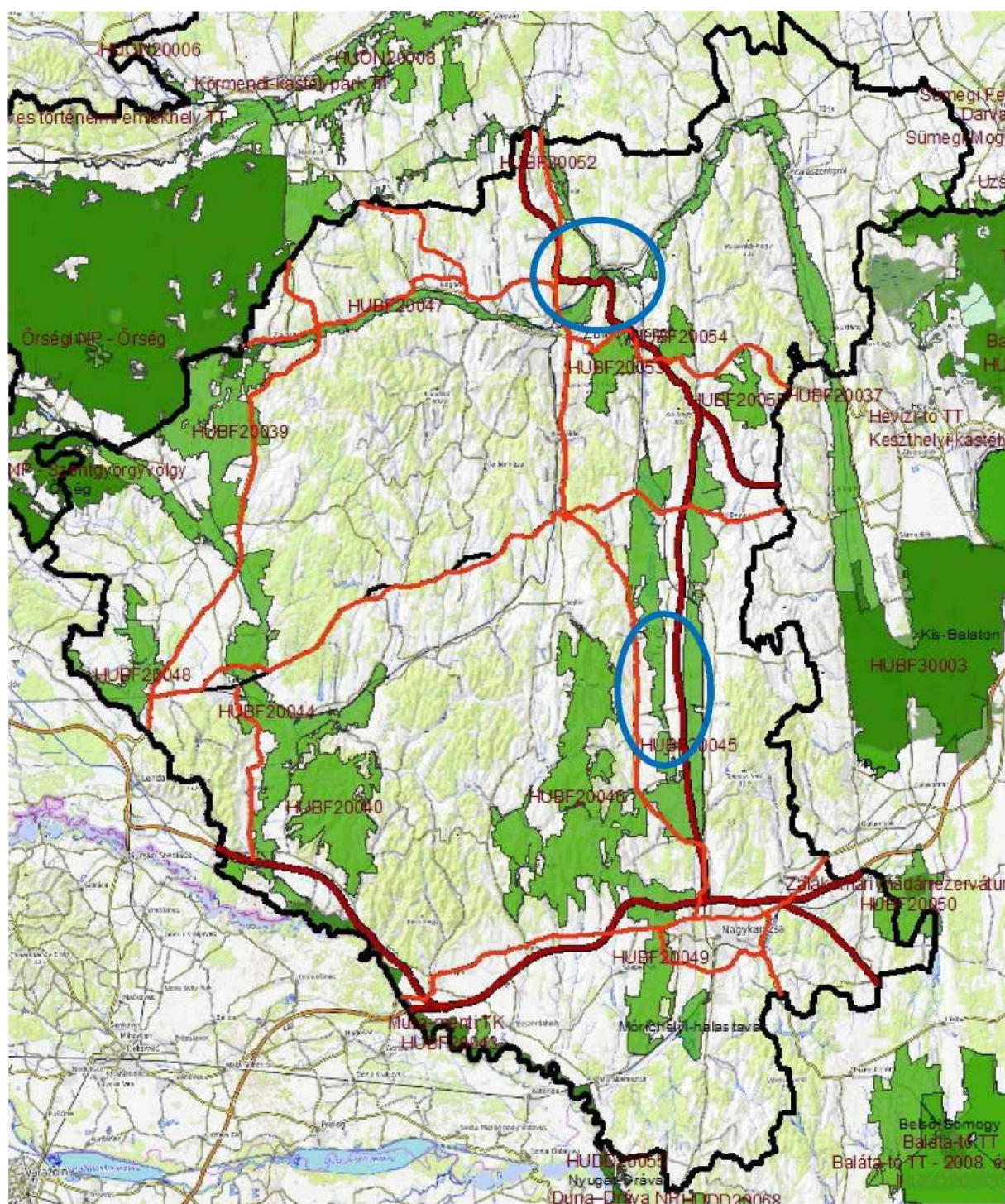
Területfelhasználási kategóriák, övezetek	Föld	Víz	Levegő	Táj, tájkép	Település i környezete	Ökológiai rend.	Ember
Területi korlátozás nélkül							

Mezőgazdasági térség	A közlekedési hálózatok mellett a települési területek jelentik a legnagyobb környezeti terhelést a környezeti elemekre. A beépítésre szánt területek túlzott növekedését ezért lassítani, fékezni szükséges. A megyei terv szerint közel 12 eha új települési térség kijelölése történt meg. A változásokat elemezve a növekedésből csak 1400 ha-t okozott a vegyes területfelhasználás átsorolása és 9400 ha-t mezőgazdasági terület átminősítése. További 2300 ha-t növekedés az erdőterületek csökkenése és települési térséggé válása miatt következett be. A települési térség 58 %-os növekedése egyértelműen a tájterhelés növekedését okozza. A települési térség növekedése legnagyobb részt a mezőgazdasági térség átalakulásából és kisebb részben az erdőgazdálkodási térség átalakulásából származott, ami egyértelműen környezeti következményekkel jár. A mellékelt térképen jól követhető és azonosítható, hogy a települési térség szinte minden település körül megfigyelhető. A települési térség területén bármely települési területfelhasználási egység kijelölhető, ezért a térségen belül törekedni kell a zöldfelületi arány növelésére, ezért törekedni kell a minél nagyobb zöldfelületi arány megtartására.

26. ábra Települési térség változása a hatályos és a tervezett megyei TrT között

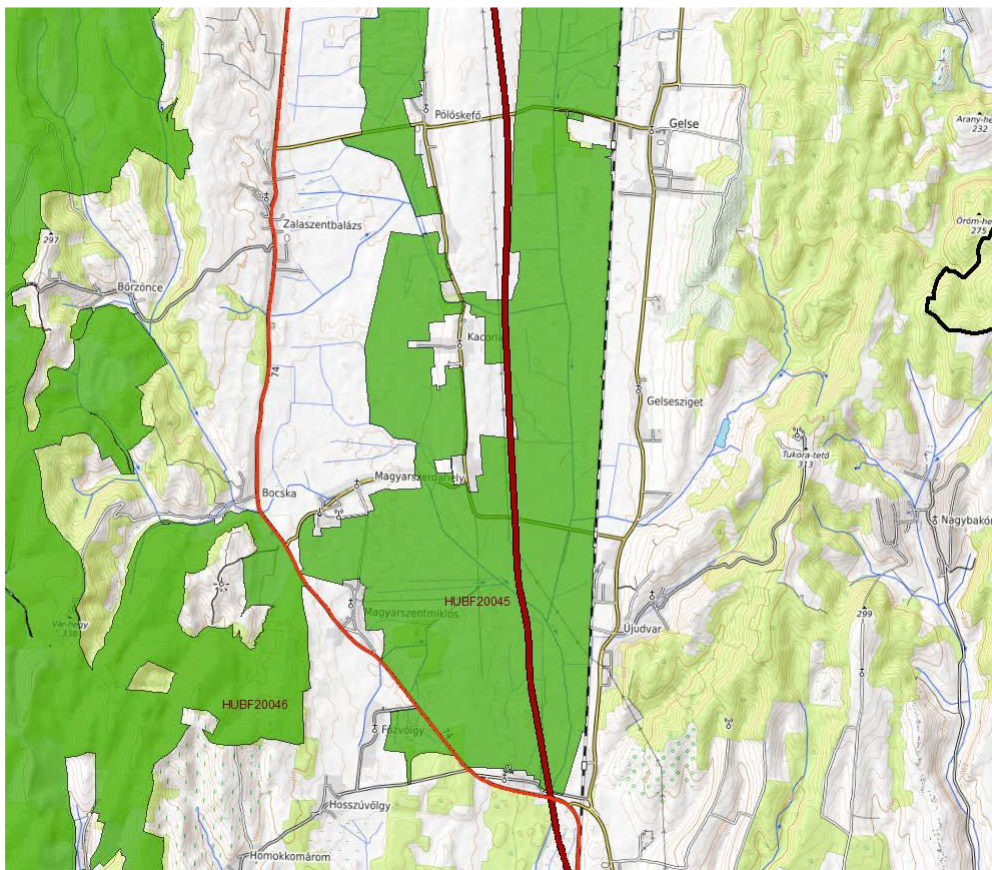
Területfelhasználási kategóriák, övezetek	Föld	Víz	Levegő	Táj, tájkép	Települési környezet	Ökológiai rend.	Ember
Vízgazdálkodási térség	A vízgazdálkodási térség a hatályos terv szerinti 1102,3 ha-ról 2178,2 ha-ra növekedett, ami 97%-os bővülést jelent. A bővülésnek (természetesen, ha ennek oka nemcsak a besorolás szerinti megváltozás) az ökológia rendszerre pozitív hatása van. A megyei tervben a térségre készült alegység szintű vízgyűjtő-gazdálkodási tervben meghatározottakat kell figyelembe venni. A 221/2004. (VII.21) Korm. rendelet szerint és érvényesíteni kell az EU Vízkeret-irányelvében (Water Framework Directive) foglaltakat. A vízgazdálkodási térség növekedése egyértelmű pozitív tendenciát jelez, amely az ökológiai állapotjavításán túl a klímaváltozás negatív tendenciát is mérsékli, hozzájárulva így az emberi egészség megőrzéséhez is.						
	•	••	••	•	•	••	••
Területi korlátozással (legalább 5 ha nagyságú)							
Sajátos terület felhasználású térség	Zala megye területén 2700 ha sajátos területfelhasználású amelyből 1600 ha korábban mezőgazdasági terület besorolású volt. A sajátos területfelhasználású térség területét a terület tervezett felhasználásának megfelelően honvédelmi, különleges, közlekedési, erdő-, gazdasági vagy intézményterület települési területfelhasználási egységbe kell sorolni. A besorolás szerint a térségnek lehet kedvező és kedvezőtlen ökológiai hatása is attól függően, hogy milyen a zöldfelületi arány.						
	•	•		•	•	•	•
Energia hálózatok és építmények							
Villamos- energia-hálózatok és építmények Szénhidrogén hálózatok és építmények	A vonalas infrastruktúra hálózatok általában a fragmentációs hatások miatt általában negatív hatással vannak a tájra, a környezeti elemekre. Az új infrastruktúra nyomvonalak kijelölésénél a Natura2000 és az ökológiai hálózat védelmének prioritást kell kapnia. Az ágazati terveket illeszteni kell a ZMTrT-hez.						
	•			•	•	•	•
Hulladékkezelés							
Veszélyeshulladék-ártalmatlanító	A veszélyes hulladéktálmatlanító hulladéklerakó elsősorban a környezeti kockázatot növeli a térségben, a települési térség területén bármely települési területfelhasználási egység kijelölhető;						
	•	•	•			•	•
Közüti közlekedés							
Közüti közlekedés	A közlekedési úthálózat fejlesztés jelentős hatással van szinte minden környezeti elemre. Annak ellenére, hogy hozzájárul a területi különbségek kiegyenlítéséhez és az elérhetőség növekedéséhez, területfoglalása, környezet-szennyezése révén a fenntarthatósági alapelvekkkel kerül gyakran ellentmondásba. Az új nyomvonal kijelölések esetén különösen nagy figyelmet kell fordítani az ökológiai hálózat védelmére. Zala megyében az M76 (Balatonszentgyörgy (M7) - Misefa (Mg) és az Mg (Nagyecenk (M85) -Szombathely-Vasvár-Rábahídvég (M80) - Vasvár (M80) - Zalaegerszeg - Nagykanizsa - Kaposvár - Dombóvár -Szekszárd - Dusnok - Szeged (M5) gyorsforgalmi szakaszok fejlesztése várható fejlesztés mintegy 84 km hosszban. A gyorsforgalmi útfejlesztés két Natura 2000 védettségű területet is érint. Az út 8,2 km hosszban halad keresztül a HUBF20045 Natura 2000 területen és mintegy 0,8 km hosszban a HUBF 20037 Natura2000 területen. Tervezett főúti fejlesztés 7,2 km hosszban érinti a HUBF 20044 Natura2000 területet.						
	•	•	•	•	•	•	••

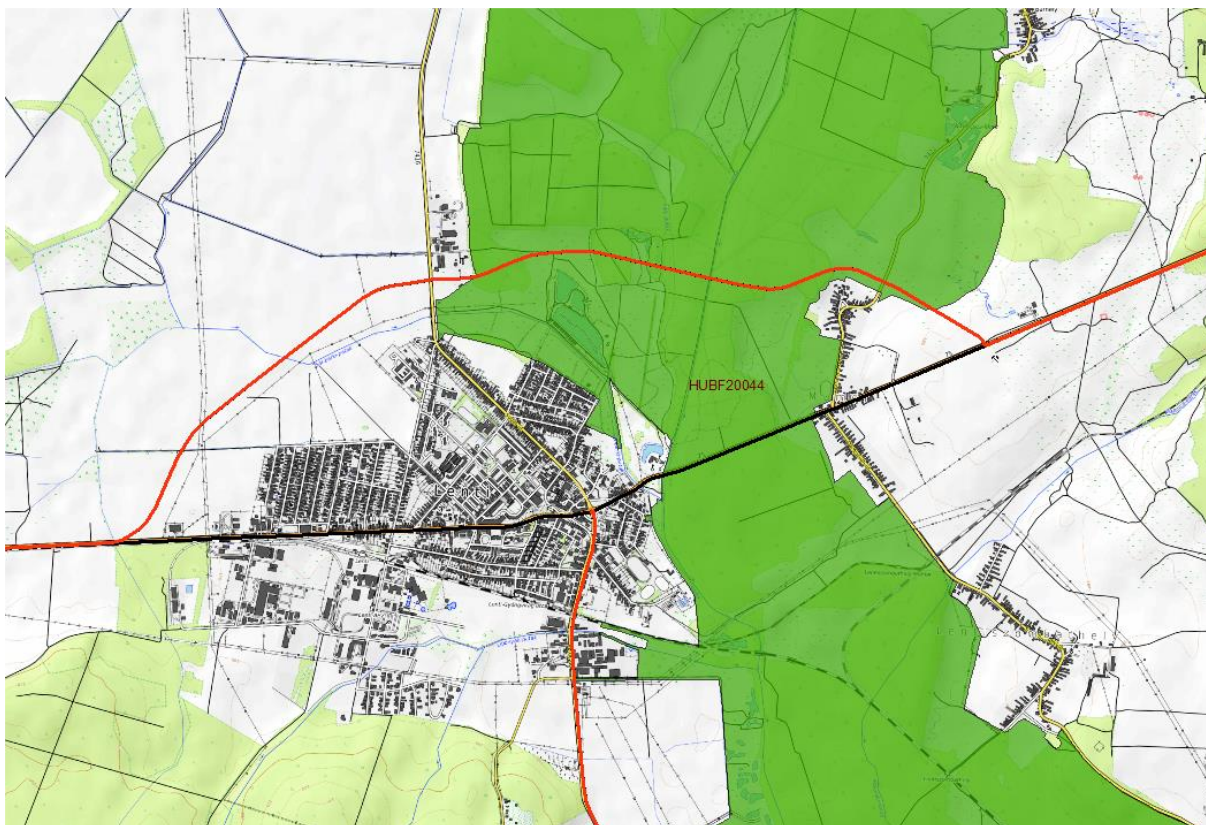
27. ábra Tervezett gyorsforgalmi és főút fejlesztések és a védett területek kapcsolata (áttekintő)

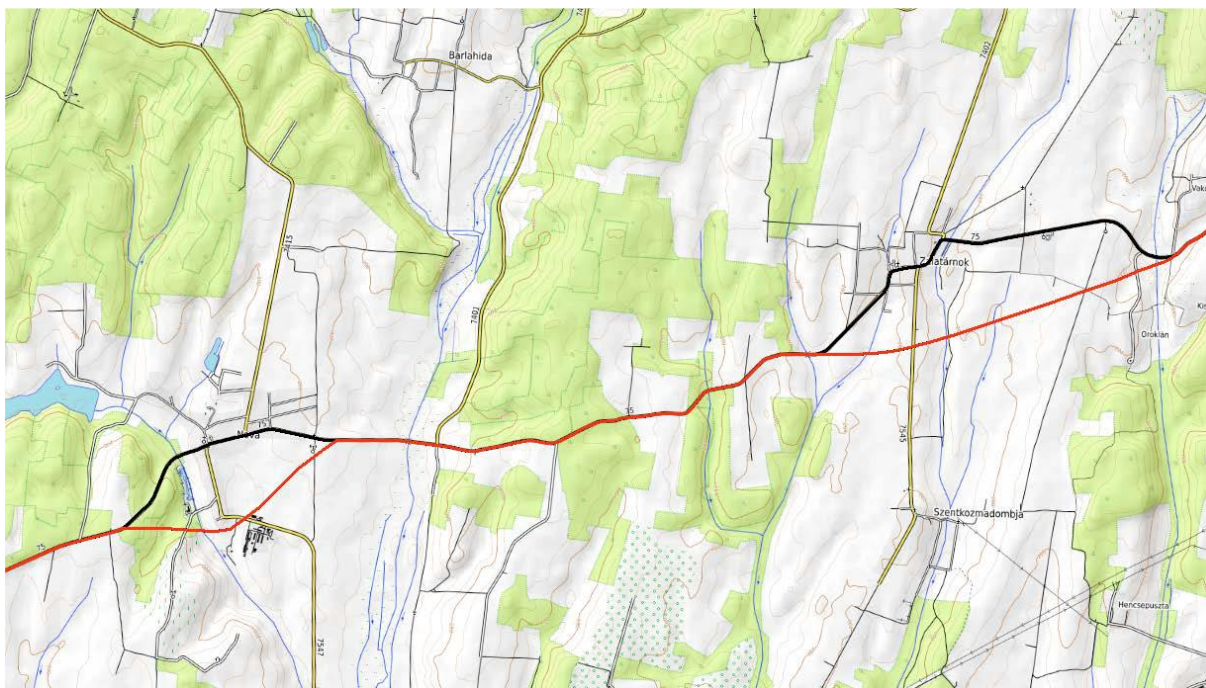
28. ábra A tervezett főút fejlesztés és a Natura 2000 terület érintettsége (részlet)

29. ábra tervezett főút fejlesztés és a Natura 2000 terület érintettség (részlet)

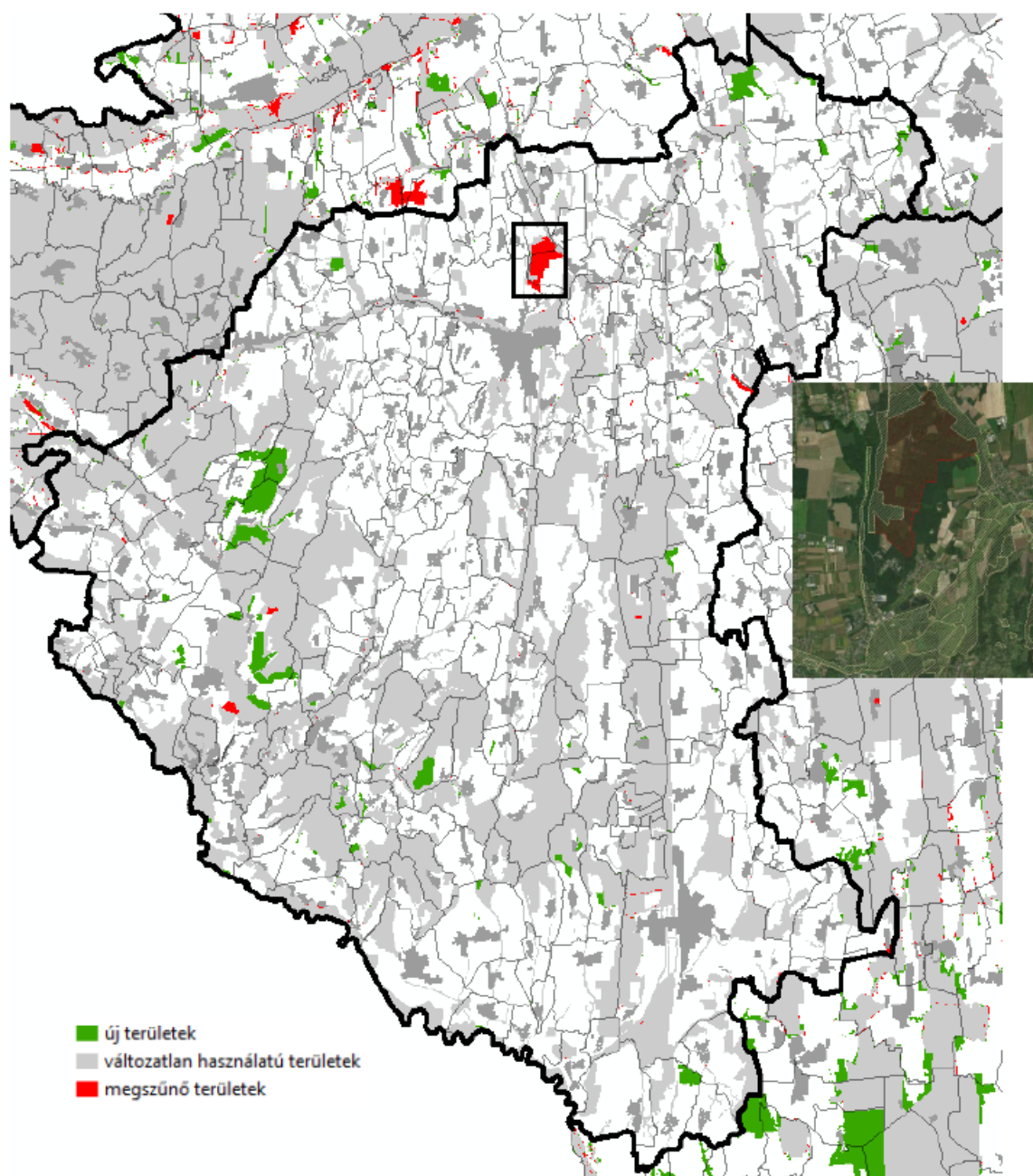

30. ábra A tervezett főútfejlesztés és a Natura 2000 terület érintettség (részlet)

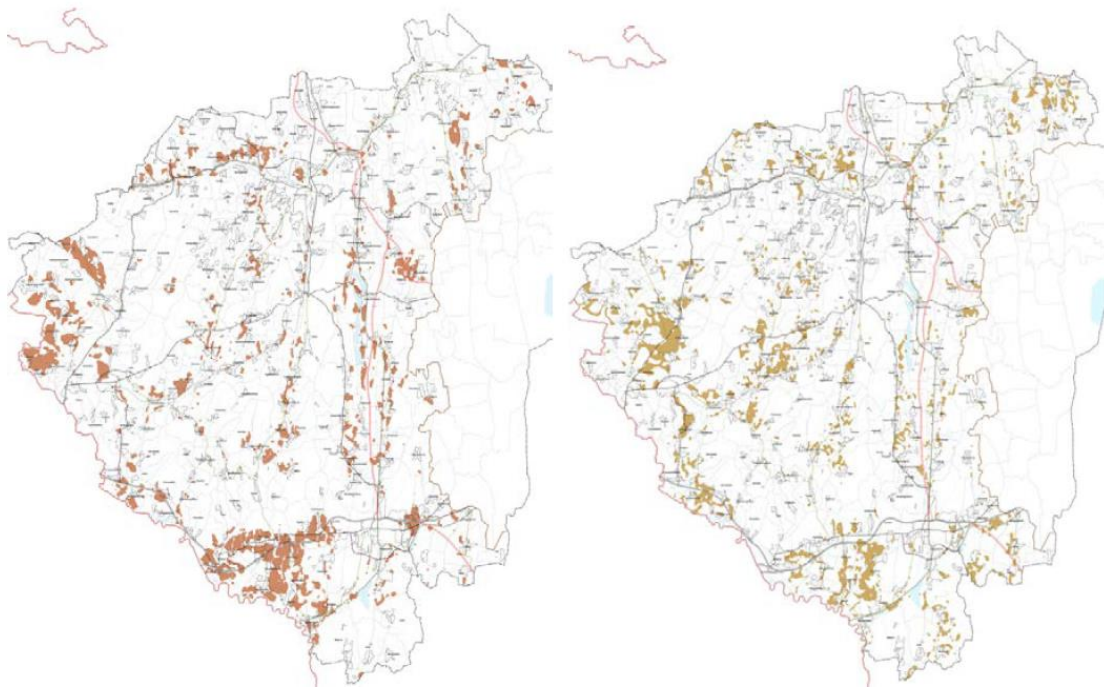
31. ábra A tervezett főútfejlesztés és a Natura 2000 terület érintettség (részlet)

Vasúti közlekedés							
Vasúthálózat		A vasúthálózat fejlesztések a fenntartható közlekedésfejlesztés koncepciójával egy irányba mutatnak. A szárnyvonal bezárások és az áthelyeződő teher és személyszállítások a közúti környezetterhelés növekedését jelentik. Új vasúti fejlesztést jelent Zalaszentivánnál két deltavágány építése 1400 m hosszan. A vasúthálózat fejlesztés nem jelent kiemelkedő terhelés növekedést.					
		●	●	●	●●	●●	●
Kerékpárút hálózat		A hálózat kialakítása és bővítése környezetbarát fejlesztésnek tekinthető, de az új nyomvonalon történő építések mindenképpen a táj terhelését, ha kis mértékben is, de növelik. Célszerű lenne a térségi jelentőségű kerékpárút hálózat megjelenítése is a tervben.					
		●●	●●	●●	●●	●	●●
Vízi közlekedés		A vízi közlekedés csökkentheti a környezetterhelést. A megye vízrajzi viszonyai miatt ez a közlekedés a tervezési térségben nem jelent számottevő terhelést.					
			●	●	●	●	●
Logisztikai központ		A logisztikai központokat a nagy burkolt felületek dobozépületek, forgalmas kiszolgáló utak jellemzik. A „steril” felületek csökkentik a biodiverzitást, kedvezőtlenül befolyásolják a tájképet, növelik a környezetszennyezést.					
		●	●	●	●	●	●
Vízgazdálkodás építményei							
Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal		Az árvízvédelmi fővonalak környezetterhelése alacsony. Az árvízvédelem pozitív hatása mellett az ökológiai rendszerre általában kedvezőtlen hatást jelent. Egyes térségekben kimondottan negatív a vizuális hatása is van.					
			●		●	●	●
ÖVEZETEK							
Ökológiai hálózat magterületének övezete Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete Ökológiai hálózat puffertérületének övezete		Az ökológiai hálózat növekedése egyértelműen kedvező hatású. Az ökológiai hálózat mellett a Natura 2000 területek érintettségét is vizsgálni kell közúthálózat, a vasúthálózat fejlesztések és a települési elkerülő utak fejlesztése esetén. Az övezet egyértelmű területi növekedése kedvező hatású a környezeti elemekre és rendszerekre. A Natura 2000 területek figyelembe vételét, a területi átfedéseket pontosítani, tisztázni kell. Az ökológiai hálózathból történő kivételt indokolni kell. A OÖH vizes élőhelyek védelme kedvező hatással van a klímaváltozás negatív hatásainak enyhítésére.					
		●●	●●	●●	●●	●●	●●

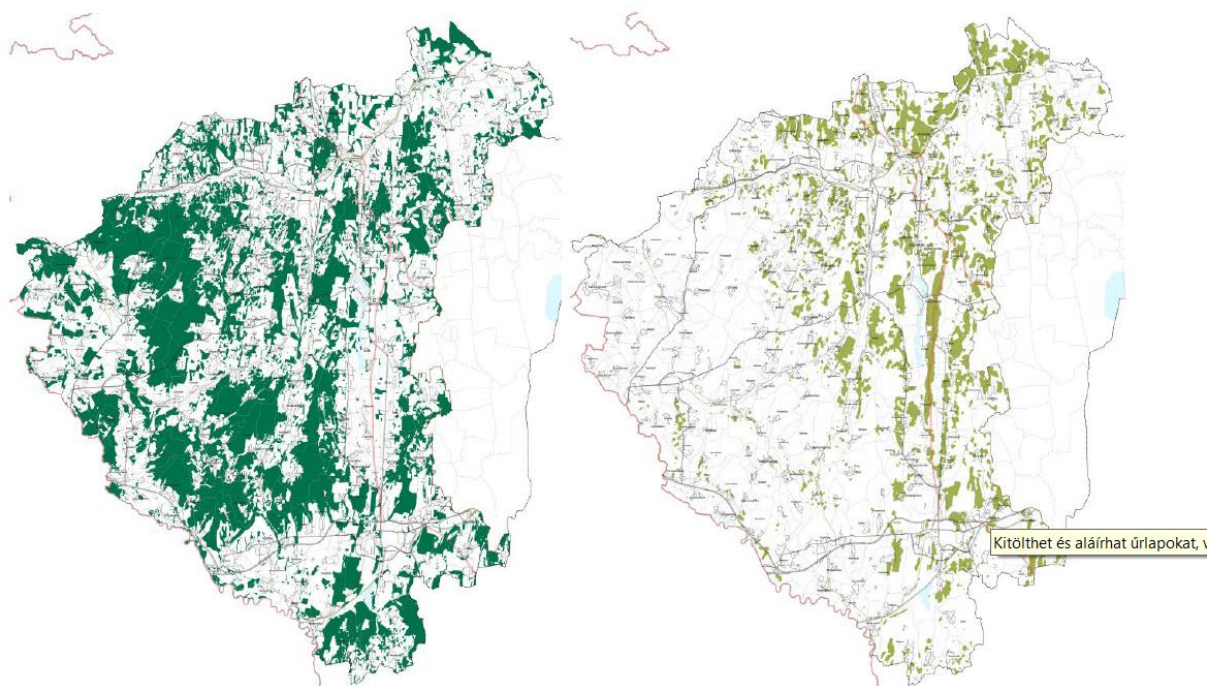
32. ábra Országos Ökológiai Hálózati területek változása 2013-2019 között

Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete Jó termőhelyi adottságú szántók övezete	A kiváló és jó termőhelyi adottságú területek megőrzése, termőképességük fenntartása a fenntarthatóság alapfeltétele. Beépítésre szánt terület csak kivételesen, egyéb lehetőség hiányában, a külön jogszabályban meghatározott területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki, ez nagymértékben korlátozza a beépülést. A kiváló termőképességű területek felmérésének, meghatározásának a pontosítása kedvező. Jól lehatároltak az elsősorban mezőgazdasági termelési funkcióra alkalmas területek. Környezetvédelmi szempontból kedvező, ha ezeket a területeket nem, vagy csak igen indokolt esetben lehet. kell venni az öntözés lehetőségét és az ezzel járó vízminőségi kérdéseket. Környezeti szempontból előnyt jelent a kiváló termőhelyi adottságok lehatárolás és beépítés mentességének megőrzése. A kiváló termőhelyi adottságú területek részben korlátozhatják a település területi terjeszkedését. Tájképi szempontból az összefüggő nagy táblák kialakítása kedvezőtlen. A nagyüzemi táblák klímavédelmi szempontból is kedvezőtlen hatásúak a kisüzemi vagy mozaikos táblaszerkezettel összehasonlítva. A termőhely-védelem, talajvédelem, földvédelem szempontjából az övezetek lehatárolása egyértelműen pozitív hatású.						
	• •	• •	•	•	•	•	• •

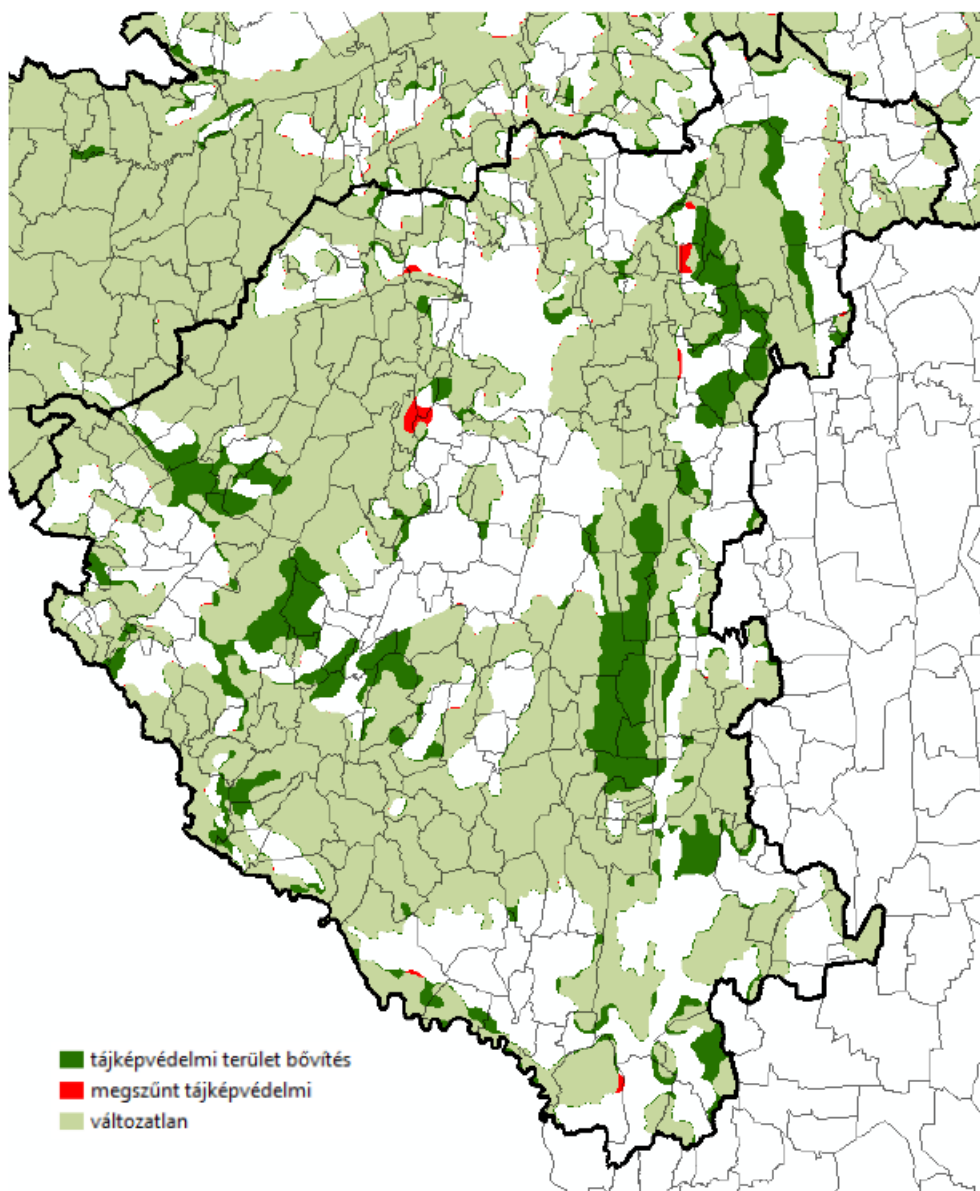
33. ábra A kiváló és jó termőhelyi adottságú szántók övezete

Erdők övezete Erdőtelepítésre javasolt terület övezete	A korábbi kiváló termőhelyi adottságú és az erdőtelepítésre javasolt övezet megszűnt, új egységes övezet került kialakításra. A kiváló termőhelyi adottságú övezet megszűnése kedvezőtlennek tekinthető, de új övezet hozzájárulhat az erdőterületek védelméhez. Az erdők övezetébe tartozó területeket az adott településnek a településrendezési eszközében legalább 95%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolnia.						
	• •	• •	• •	• •	• •	• •	• •

34. ábra Az erdők és az erdőtelepítésre javasolt területek övezete

Tájképvédelmi terület övezete	Zala megye tájképileg az ország egyik legérdekesebb, legerdősültebb területe. Az új, egységes módszertan szerint kijelölt tájképvédelmi terület övezet hozzájárul a tájkép mint erőforrás, hosszútávú megőrzéséhez. A tájképvédelmi területek nagysága nőtt Zala megyében, ami egyértelműen pozitív változás. A hatályba lévő OTrT több helyen módosította, pontosította a korábbi lehatárolásokat. A terület jelentős értékben kiegészítésre, bővítésre került. A konkrét területi lehatárolásokat azonban a településrendezési tervben kell majd pontosítani. Az irányelvek fokozott érvényesítésére itt is szükség lenne.						
	● ●	● ●		● ●	● ●	● ●	● ●

35. ábra Tájképvédelmi övezet és változása (OTRT, 2013, 2019)

Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete	Az örökségvédelmi területek táji-környezeti hatása mindenképpen kedvező. Értékmegőrzés biztosítása révén a fennmaradás esélye javul. A települési karakter megőrzésének feltétele javul. A táj és tájképvédelem feltételei javulnak. A történeti települések védelme újabb megerősítést kap. Zala megye rendkívül gazdag kulturális örökségi adottságokat tekintve. A megfogalmazott irányelvek hozzájárulnak a környezeti, kulturális örökség megőrzéséhez.
Vízminőség-védelmi terület övezete	Kijelölésével és a szabályozás betartásával javul a felszíni vizek minősége. Az övezet területén a területhasználati, védelmi szabályok betartása és betartatása szükséges, mert az esetleges vízminőség romlás kedvezőtlen folyamatokat indíthat el a települések környezetében. A tervben megfogalmazott új irányelvek tovább szigorítják a védelmet. A térség

	fokozottan hozzájárul a felszíni és felszín-alatti vízminőség védelemhez. A terület településsoros lehatárolása a jogszabályok szerint (219/2004. (VII.21.) Korm. rend., illetve a 27/2004. (XII.25) KvmM rendeletek) csökkent. Az európai elvárásoknak (pl. Vízkörlet-irányelv) megfelelő területi lehatárolás és megfelelő védelmet jelentő szabályozás lehetősége növekszik. A kivételtől függetlenül a VGT céljait a víztesteken teljesíteni kell.	• •	• •			• •	• •	• •
Nagyvízi meder övezete	Rendszerint inkább növeli a környezetterhelését, bár természetvédelmi területeken (pl. lápréteken) hatása fordított. A nagyvízi meder terület csökkenése hidromorfológiai szempontból káros. Vizsgálni kell az esetleges környezeti degradáció megállítást, mérséklését, kompenzációját. A lehatárolásokat a településrendezési tervek szerkezeti és szabályozási munkarészei kidolgozásánál érvényesíteni kell mind a beépítésre szánt területek kijelölésénél, mind az övezetbe tartozó területeken való építés differenciált szabályozása kidolgozásánál.	•	•	• •	• •	• •	• •	• •
Honvédelmi és katonai célú területek övezete	A honvédelmi területek használatuktól függően erősen terhelik a környezetet, ugyanakkor az elzártság miatt gyakran élőhelyi refúgiumokként is működnek. A területet lehatárolása mindenképpen előnyös. Tényleges lehatárolását a településrendezési tervben kell megtenni.	•	•	•	•	•	•	•
VTT-tározók övezete	Zala megye területét nem érinti.	-	-	-	-	-	-	-
Megyei övezetek								
Ásványi nyersanyagvagyon övezete	Az övezet lehatárolását össze kell vetni az egyéb védelmi jellegű övezetekkel. (Pl. tájképvédelmi). Az ásványi nyersanyag gazdálkodási terület övezetének kijelölése során figyelembe kell venni, hogy külszíni művelésű bányatelek csak a magterület, ökológiai folyosók és világörökségi területen kívül jelölhető ki.	• •	• •		•	•	• •	•
Rendszeresen belvízjárta terület övezete	A megyei TrT területét nem érinti.		-	-				
Földtani veszélyforrás területének övezete	A megnevezés pontosítása révén szélesebb körben lehetséges szabályozás alá vonni a veszélyeztetett/veszélyeztető terület egységeket. Pontos lehatárolását a településrendezési tervben kell megtenni. A jogszabály szerint érintett települések száma az új Trt-ben 190-re nő, ami a megyei településszám többsége.	•	•		•	• •	• •	• •
Gazdaságfejlesztési és innovációs övezet	Az övezetbe tartozó települések településrendezési eszközei készítése során, azokon a kereskedelmi-, szolgáltató valamint ipari- gazdasági besorolású területeken, amelyeket a helyi önkormányzat rendeletével							

	„kiemelt fejlesztési területté” minősít az építési telek megengedett legnagyobb beépítettsége 10%-kal lehet magasabb, a legkisebb zöldfelületi arány pedig 5%-al alacsonyabb, mint az OTÉK 2. számú melléklet szerinti érték. Az új beépítésre szánt terület kijelölése nem érinti a védelmi övezetekkel lehatárolt területeket. Az övezeten belül törekedni kell a zöldfelületi arány lehetséges legmagasabb szintjének megőrzésére.	•	•	•	•	•	•	•
Kiemelt turisztikai övezet	Az övezet által érintett települések területén turisztikai-, rekreációs célú beépítésre szánt és beépítésre nem különleges terület területfelhasználási egység a települési térség további növelésére vonatkozó korlátozás esetén is kijelölhető amennyiben az új beépítésre szánt terület kijelölése nem érinti a védelmi övezetekkel lehatárolt területeket. A környezeti állapot megőrzése érdekében a rekreációs célú területeken indokolt csendes övezet kijelölése. Az övezet kijelölése mindenképpen pozitív hatással van a környezeti állapotra.	•	•	•	••	•	••	••

A KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNYEK ALAPJÁN A TERVMÓDOSÍTÁS ÉRTÉKELÉSE

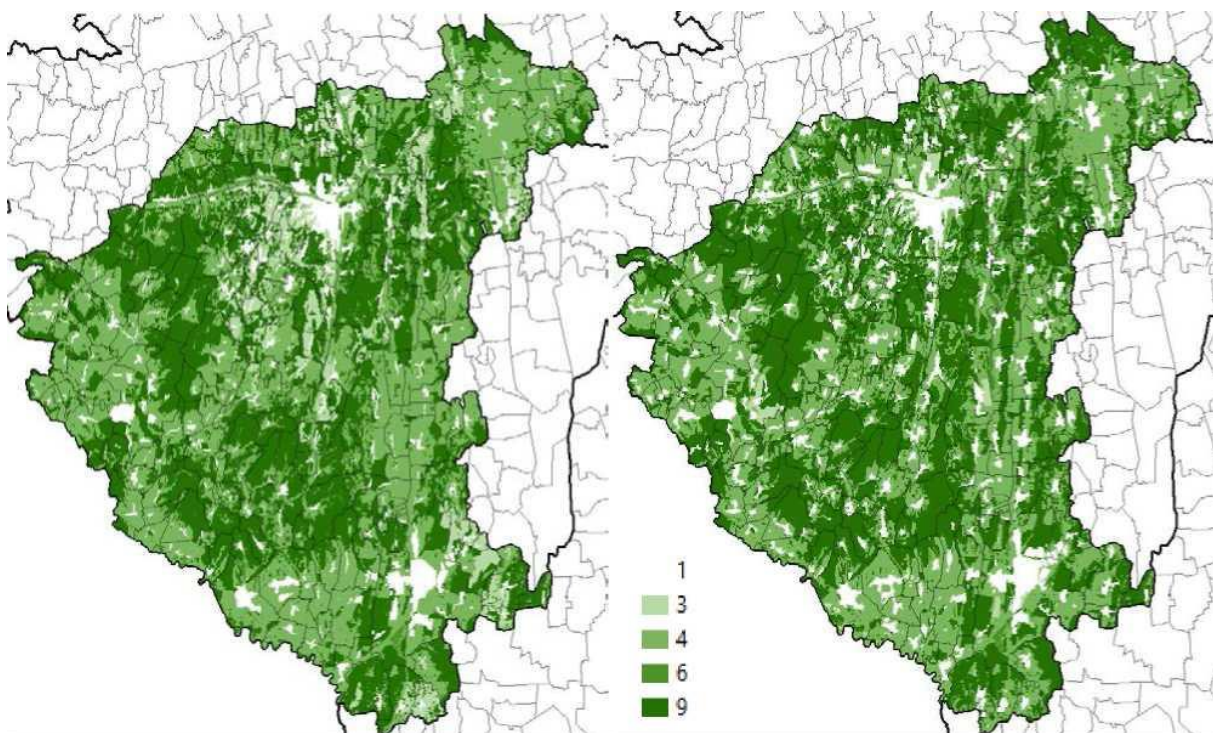
A területrendezési tervek a területfelhasználás, a térszerkezet rendjének meghatározásával hatnak leginkább a térség ökológiai állapotára. A környezeti következmények feltárása kettős módon történt. Vizsgáltuk egyrészt a hatályos területrendezési tervhez képesti területfelhasználásban bekövetkező változtatások biológiai aktivitás értékben bekövetkező változásait. Számszerűsítettük a mutatóban bekövetkezett változásokat, amelynek változását térségenként is ábrázoltuk. Az ökológiai teljesítőképesség mellett másrészt vizsgáltuk a tervezett területfelhasználás változás intenzitásának irányát és nagyságát.

Ökológiai intenzitásváltozása

A településszerkezeti tervekben a biológiai aktivitásérték számításának módját a 9/2007. (IV. 3.) ÖTM rendelet határozza meg. A területfelhasználás változtatások (a teljesülés esetén) területrendezési tervek esetében is meghatározzák az ökológiai teljesítőképességet. A területrendezési tervek esetében a biológiai aktivitásérték számítását nem kell a jogszabály szerint elvégezni, de a hatályos és a tervezett területfelhasználásból itt is számolható egyfajta változtatás. A megye szintjén kiszámolt, összesített ökológiai **intenzitás** két meghatározó tényezőtől függ: a **területhasználatok ökológiai intenzitásától** (1-9 skálán) és az egyes területhasználatok **területi nagyságától**, arányától. A területegységenkénti értékek összesítésével kapjuk meg a megyei összesített értéket. Az ökológiai intenzitás mérőszámainál a BIA rendelet aktivitás értékeit használtuk, ezzel számoltunk. Az ökológiai intenzitás szám a biológiai aktivitásértékhez hasonló, dimenzió nélküli szám, amely a területhasználatot típusok egymáshoz viszonyított aktivitásértékét fejezi ki. A hatályos és a tervezett Trt. szerkezeti tervének ökológiai intenzitását mutatja a következő ábra.

Térségi területfelhasználás-típusok	Ökológiai pontérték	intenzitás
települési térség		1
építmények által igénybe vett térség		1
különleges besorolású térség		1
vegyes területfelhasználású térség		3
mezőgazdasági térség		4
erdőgazdálkodási térség		9
vízgazdálkodási térség		6

13. táblázat Ökológiai intenzitás pontértéke területfelhasználási típusonként

36. ábra Ökológiai intenzitás térkép a hatályos (bal) és a tervezett (jobb) területfelhasználás alapján

A fenti két (hatályos és tervezett) térkép **ökológiai teljesítőképesség indikátorának (ÖTI)** vizuális összevetésével is megállapítható, hogy a tervezett TrT „zöldebb”, nagyobb az ökológiailag magasabb intenzitású területek aránya, ami elsősorban a magasabb erdőaránynak tudható be.

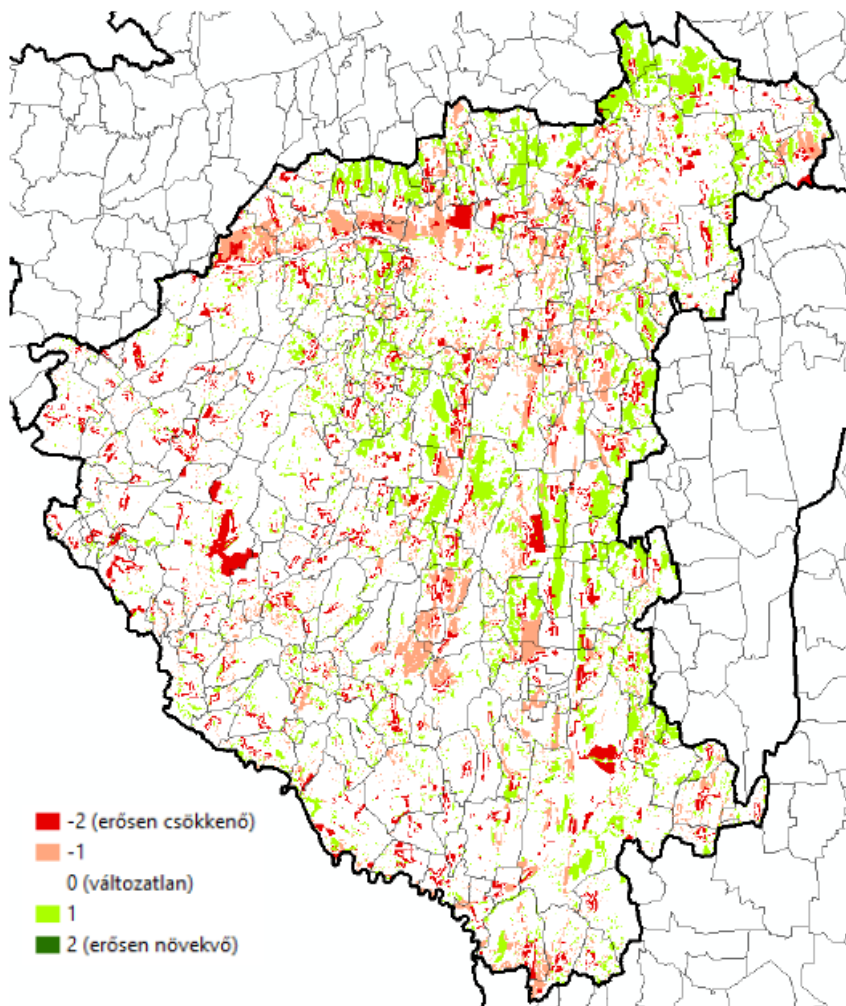
A számítás alapján megállapítható, hogy az ökológiai teljesítőképesség indikátor a 9,7% -kal nőtt a vizsgálati területen a tervezett TrT területfelhasználás változtatásainak eredményeképpen.

A két ábra összehasonlításából jól látszik, hogy a teljesítőképesség indikátor annak ellenére nőtt, hogy a jelentősen nőtt a települési terület nagysága. Párhuzamosan ezzel viszont jelentős növekedés figyelhető meg az erdőterületek vonatkozásában. Az ÖTI értéke csak a területhasználatok besorolásából számított (nem vette figyelembe az úrfelvételből számított zöldfelület intenzitás indikátorok NDVI és LAI értékeit.). A növekedés értelemszerűen csak a lehetőséget, a kereteket teremti meg, hogy ebből mennyi realizálódik azt a valós területhasználati változások a fogják mutatni.

Az indikátor számítását azért is tartjuk fontosnak, mert az EU Biodiverzitás Egyezménye szerint országos szinten 2020-ig a **leromlott állapotú területek 15%-át** rehabilitálni kell. A megye teljes területére vonatkoztatott 9.7%-os növekedés jelentősen hozzájárul az Egyezmény elvárásainak megvalósításához, a zöld infrastruktúra hálózatfejlesztéséhez.

Az ökológiai teljesítőképesség vizsgálata mellett érdemes tovább finomítani a vizsgálatot az területhasználat változások **iránya, nagysága és területi elhelyezkedése** szerint is. A hatályos és a tervezett Trt. közötti területfelhasználási átsorolások, változtatások vagy a növekvő intenzitás, vagy a csökkenő ökológiai intenzitás irányába mutathatnak. A hatályos és a tervezett területhasználatok közötti átalakulások lehetséges típusát mutatja az alábbi táblázat. A jelenlegi és a tervezett területfelhasználás közötti elméleti átalakulások irányát ökológiai szempontból is értékeltük. Ökológiailag legértékesebbnek a táblázatban sötétzölddel és +2-es értékkel jelölt átalakulásokat tekintettük. Ezeknél az átalakulásoknál az intenzívebb területhasználat egy kevésbé intenzív használat irányában mozdult el. A legkevésbé kedvező változásnak a pirossal megjelenített -2-es kategóriát tekintettük. Az átalakulás itt mindig valamilyen kevésbé intenzív használat intenzívebbé válását jelenti (pl. mg terület beépítése).

(A térképi jelmagyarázat színei megfelelnek a táblázatban megjelenített színeknek.)

37. ábra Területhasználat és ökológiai intenzitás változás irányok

Az eredménytérképen jól látható, hogy a megye területén, hol következett területhasználat intenzitás növekedés.) vagy csökkenés felhagyás. A növekvő és csökkenő intenzitás oka persze lehet egy egyszerű más kategóriába történő átsorolás, amely pillanatnyilag valós fizikai területhasználat változást még nem jelent, de a szabályozás potenciálisan megteremtheti ennek feltételeit.

Hatályos terv szerint területfelhasználási típus	Tervezett térségi területfelhasználási típus				
	Települési térség	Erdőgazdálkodá si térség	Mezőgazdasági térség	Vízgazdálkodási térség	Sajátos
Települési térség	0	2	1	2	0
Építmények által igénybe vett térség	0	2	1	2	0
Vegyes terület-használatú térség	-2	1	0	1	-1
Erdőgazdálkodási térség	-2	0	-1	-2-1	-2
Mezőgazdasági térség	-2	1	0	1	-2
Vízgazdálkodási térség	-2	1	-1	0	-2

14. táblázat Az átalakulások irányai az ökológiai teljesítőképesség szempontjából

Jól látható, hogy a települési térség környékén szinte mindenhol csökken az ökológiai teljesítőképesség a települési térség növekedése miatt. A zöld színnel jelzett ökológiai intenzitás növekedés elsősorban a vegyes területhasználat átsorolása miatt következett be.

A PROGRAM CÉLJAINAK MEGVALÓSULÁSA ESETÉN A VÁRHATÓ KÖZVETLEN NEGATÍV TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK FELTÁRÁSA

Az 5. fejezet tartalmazza

A PROGRAM ÁLTAL FELTÁRT KÖRNYEZETI KONFLIKTUSOK ÉRTÉKELÉSE, ÉS A KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI HATÁSOK VÁRHATÓ ALAKULÁSA ABBAN AZ ESETBEN, HA A TERV JAVASLATAI NEM VALÓSULNAK MEG.

Az 5. és 6. fejezet tartalmazza

A TÁRSADALOMRA ÉS A GAZDASÁGRA KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE VONATKOZÓ JAVASLATOK ÉS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK MEGHATÁROZÁSA.

Zala megye a „Zöld Zala” programra építve, gyógy- és egészségturizmusra, ipari, logisztikai és mezőgazdasági fejlesztésekre támaszkodva, a természet egyensúlyát megőrizve összetartó társadalmat és tisztas megélhetést biztosító gazdasággal, erős területi kohéziót biztosító közlekedési rendszerrel és élhető települések együttműködő hálózatával harmonikusan fejlődik.

A megyei program nem tartalmaz olyan prioritást, intézkedést vagy beavatkozást, amely a társadalomra vagy a gazdaságra káros hatással lenne. A program ebből a szempontból kiegyensúlyozott, nincs szükség további intézkedésekre.

A káros hatások elkerülését az egyes fejlesztések esetében projektszinten, egyedileg lehetséges biztosítani. Ezért a tervezett projektfejlesztés rendszerébe szükséges beépíteni azokat a feltételrendszereket, kritériumokat, amelyek várható kedvező hatásaik maximalizálása mellett potenciális negatív hatásaik enyhítését lehetővé teszik. Ez csak olyan összehangolt megyei területi tervezési és projektfejlesztési eljárásrend kialakítása esetén valósulhat meg, amely biztosítja, hogy a konkrét beavatkozások megtervezésére irányuló projektfejlesztés holisztikusán, az egész megyei területfejlesztési folyamat végrehajtásába integrálódva, a megyei területfejlesztési koncepcióban és stratégiában rögzített célokat folyamatosan szem előtt tartva, és a megyei területi tervek folyamatos aktualizálásával és továbbfejlesztésével összhangban történjen. Ehhez nélkülözhetetlen a végrehajtás monitoringja, visszacsatolása a területi tervekbe és a területi tervek rendszeres aktualizálása, ami a projektfejlesztés szakaszában és a megvalósítás elején a területi tervek évenkénti aktualizálását, azt követően minimum két évenkénti felülvizsgálatát jelenti. A fejlesztések megvalósulása esetén potenciálisan előre vetíthető káros hatásokat a Program szintjén a fenti eljárások kialakításával lehet mérsékelni.

A TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁS ELŐSEGÍTÉSÉRE IRÁNYULÓ JAVASLATOK ÉS INTÉZKEDÉSEK MEGHATÁROZÁSA, TOVÁBBÁ A TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSI SZEMPONTOK ÉRVÉNYESÍTÉSE A TERVEKBEN.

A 5. fejezet tartalmazza

JAVASLAT OLYAN TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI SZEMPONTÚ ELŐÍRÁSOKRA, FELTÉTELEKRE, AMELYEKET A PROGRAM ÁLTAL BEFOLYÁSOLT MÁS TERVEKNÉL FIGYELEMBE KELL VENNİ.

A program hatásvizsgálata során feltárt eredményeket a településrendezési tervek, valamint a településfejlesztési koncepciók, integrált településfejlesztési stratégiák készítése során kell figyelembe venni.

A TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT ÖSSZEGZÉSE.

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI tv. 2012 évi hatályba lépésével a területfejlesztési feladatok területi szinten a megyei önkormányzatok hatáskörébe kerültek. A megyei önkormányzat hangolja össze a kormányzat, az önkormányzat, a gazdasági szervezetek és a civil szféra fejlesztési elképzeléseit és gondoskodik a partnerség elveinek érvényesítéséről. A 2021–2027-es európai uniós tervezési ciklusra való felkészülésben kiemelkedően fontos szerepe van a megfelelően előkészített, megalapozott területi terveknek. A területfejlesztési koncepcióval, a területfejlesztési programmal és a területrendezési terv létrehozásától a közzétételig tartó folyamattal kapcsolatban a 2018/2009 (X.6). Kormányrendeletben foglaltak szerinte kell eljárni. E rendelet értelmében a megyei területfejlesztési koncepcióra és programra területi (környezeti, gazdasági, társadalmi) hatásvizsgálat készül. Jelen dokumentum a területfejlesztési program hatásvizsgálatának levezetését vitte véghez.